

KONGL. MAJ:TS
NÅDIGA
P R O P O S I T I O N
TILL
Riksdagen,
angående Statsverkets tillstånd och behof;

Gifven Stockholms slott den 13 januari 1882.

Jemlikt grundlagens bud afgifver Kongl. Maj:t härmed nådig proposition angående statsverkets tillstånd och behof.

Dervid förekommer först frågan om beräkningen för nästa statsregleringsperiod af *statsverkets inkomster*.

För nu innevarande statsregleringsperiod äro dessa inkomster beräknade på följande sätt:

Ordinarie inkomster:

Ränta	kronor	4,360,000: —,
Tionde	»	1,645,000: —,
Arrendemedel	»	2,900,000: —,
Bergverkstionde	»	10,000: —,
Mantalspenningar	»	640,000: —,
Bötesmedel	»	260,000: —,
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	»	340,000: —,
Tillfälliga rotevakansafgifter	»	76,000: —,
Vakansafgifter af nyroterad jord	»	115,000: —,
Rotevakansafgifter af utsockne frälsehemman i Halland	»	20,000: —,
Vakansafgifter af bergslag	»	20,000: —,
Trosspassevolansafgift	»	26,000: —,
Båtsmansvakansafgift	»	65,000: —,
Båtsmansbeklädnadsmedel	»	60,000: —,
Kontrollstämpelmedel	»	18,000: —,
Fyr- och båkmedel	»	1,100,000: —,
Telegrafmedel	»	1,330,000: —,
Jernvägstrafikmedel	»	5,500,000: —,
Skogsmedel	»	1,000,000: —,
Extra uppbörd	»	305,000: —,
säger 19,790,000: —;		

Bevillningar:

Tullmedel	kronor	27,000,000: —,
Postmedel	»	4,900,000: —,
Stämpelpappersmedel	»	3,000,000: —,
Bränvinstillverkningsafgift	»	14,000,000: —,
Hvitbetssockertillverkningsafgift	»	50,000: —,
Allmän bevillning	»	5,600,000: —,
säger 54,550,000: —;		

summa kronor 74,340,000: —.

Enligt beslut, hvarom bilagda protokoll öfver finansärenden för den 9 innevarande månad *) lemnar närmare upplysning, föreslår Kongl. Maj:t i denna beräkning vissa ändringar äfvensom införande af en ny titel bland de ordinarie inkomsterna, med iakttagande hvaraf statsverkets inkomster för år 1883 upptagas sålunda:

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Inkomstberäkningen".

Ordinarie inkomster:

Ränta	kronor	4,350,000: —,
Tionde	»	1,645,000; —,
Arrendemedel	»	2,900,000: —,
Bergverkstionde	»	10,000: —,
Mantalspenningar	»	640,000: —,
Bötesmedel	»	260,000: —,
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	»	340,000: —,
Tillfälliga rotevakansafgifter	»	76,000: —,
Vakansafgifter af nyroterad jord	»	115,000: —,
Rotevakansafgifter af utsockne frälsehemman i Halland	»	20,000: —,
Vakansafgifter af bergslag	»	20,000: —,
Trosspassevolansafgift	»	26,000: —,
Båtsmansvakansafgift	»	65,000: —,
Båtsmansbeklädnadsmedel	»	60,000: —,
Kontrollstämpelmedel	»	18,000: —,
Fyr- och båkmedel	»	1,200,000: —,
Telegrafmedel	»	1,330,000: —,
Jernvägstrafikmedel	»	6,200,000: —,
Skogsmedel	»	1,000,000: —,
Skolafgifter	»	400,000: —,
Extra uppbörd	»	315,000: —,
säger 20,990,000: —;		

Bevillningar:

Tullmedel	kronor	27,000,000: —,
Postmedel	»	5,100,000: —,
Stämpelpappersmedel	»	3,000,000: —,
Bränvinstillverkningsafgift	»	14,600,000: —,
Hvitbetssockertillverkningsafgift	»	70,000: —,
Allmän bevillning	»	4,100,000: —,
säger 53,870,000: —;		

summa kronor 74,860,000: —.

Kongl. Maj:t föreslår vidare enligt ofvan nämnda protokoll öfver finansärenden *):

att hälften af riksbankens vinst för år 1881 må anvisas för statsverkets behof, att utbetalas vid den tid under år 1883, som af Riksdagen bestämmes; hvilken hälft här beräknas till kronor 1,250,000: —,

transport kronor 76,110,000: —.

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Inkomstberäkningen".

	transport kronor 76,110,000: —,
<i>samt att såsom tillgång vid förevarande statsreglering må beräknas och användas:</i>	
dels öfverskott å statsregleringen för år 1880	» 2,070,000: —,
dels ock återleverering från riksgäldskontoret af dit från statskontoret år 1881 för mycket öfverlemnade medel till bestridande af annuitetslikvider, m. m.,	» 500,000: —,
hvarefter det för nästa statsregleringsperiod disponibla beloppet af statsverkets tillgångar uppgår till	<u>kronor 78,680,000: —.</u>

Första hufvudtiteln,

innefattande anslagen till kongl. hof- och slottsstaterna.

Nu gällande riksstat upptager:

för kongl. hofstaten	kronor 1,214,900: —,
» kongl. slottsstaten	» 123,100: —,
	<u>tillsammans kronor 1,338,000: —.</u>

Häruti föreslår Kongl. Maj:t ingen annan förändring, än att de i nu gällande riksstat upptagna särskilda anslagen till »Hans Kongl. Höghet Kronprinsen», 72,000 kronor, till »Hans Kongl. Höghet Kronprinsens hofhållning», 108,000 kronor, och till »handpenningar för Hans Kongl. Höghet Kronprinsens blifvande gemål», 12,000 kronor, må sammanslås och under titel »Hans Kongl. Höghet Kronprinsens hofhållning och handpenningar för Hennes Kongl. Höghet Kronprinsessan» uppföras med 192,000 kronor, hvarvid hufvudtiteln slutsumma ej kommer att undergå någon förändring.

Andra hufvudtiteln,

innefattande anslagen till justitiedepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant.....	kronor 3,750,315: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag:	
friheter.....	» 655: —,
ersättningar.....	» 30: —,

tillsammans kronor 3,751,000: —,

vill Kongl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver justitiedepartementens ärenden den 9 innevarande januari *), föreslå, beträffande

fångvården,

[1.] att hvar och en af predikanterne vid straffängelserna å Långholmen, i Malmö, i Karlskrona, i Norrköping, å Norrmalm samt å Nya Varfvet måtte erhålla rätt till ett ålderstillägg af femhundra kronor efter fem års tjänstgöring i nämnda befattning och under i öfrigt enahanda bestämmelser, som vid riksdagen år 1874 blifvit fastställda med afseende å då beviljade ålderstillägg vid vissa befattningar å fångvårdens stat;

[2.] att bevakningsbefälhafvarne vid straffängelserna å Långholmen, i Malmö, i Karlskrona och å Nya Varfvet måtte erhålla löneförhöjning att utgå till en hvar med 500 kronor såsom arvode, eller tillsammans..... kronor 2,000: —;

[3.] att bevakningsbefälhafvaren vid länsfängelset i Göteborg måtte erhålla löneförhöjning att utgå såsom arvode med..... » 200: —,

med hvilka belopp, tillsammans..... kronor 2,200: —, bestämda anslaget till fångars vård och underhåll följaktligen skulle ökas;

[4.] att Riksdagen, med godkännande af den i statsrådsprotokollet för den 9 innevarande månad upptagna aflöningsstat för vissa betjente vid fångvårdsanstalterna, jemte de för lönernas åtnjutande föreslagna villkor, måtte för lönestatens tillämpning höja bestämda anslaget till fångars vård och underhåll med..... » 303,600: —;

[5.] att förslagsanslaget till ålderstillägg för en del vid fångvårdsstyrelsen och fångvården anställda embets- och tjänstemän måtte höjas från 20,000 till 45,000 kronor, eller med..... » 25,000: —;

transport kronor 330,800: —.

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Andra hufvudtiteln".

transport kronor 330,800: —,
 [6.] att reservationsanslaget till vård och under-
 håll af läns- och kronohäkten måtte höjas från 20,000
 till 30,000 kronor, eller med » 10,000: —,

summa kronor 340,800: —;

[7.] att förslagsanslaget till fångars vård och un-
 derhåll må minskas från 1,500,000 till 1,159,200, eller
 med kronor 340,800: —,

i följd hvaraf fångvårdsanslaget i sin helhet upptages till samma be-
 lopp som i nu gällande riksstat, eller 1,786,300 kronor.

Beträffande öfriga under andra hufvudtiteln i riksstaten uppförda ordi-
 narie anslag har Kongl. Maj:t icke att föreslå någon förändring; hvadan an-
 dra hufvudtiteln enligt Kongl. Majts förslag skulle uppgå till samma be-
 lopp som enligt gällande riksstat, eller kronor 3,751,000: —.

Extra anslag.

Kongl. Maj:t vill dessutom, under återopande af förenämnda protokoll,
 föreslå Riksdagen

dels att bevilja såsom extra anslag för år 1883:

[8.] till arvode åt krigshofrättens ordförande och
 trenne militära ledamöter kronor 5,000: —,

[9.] för nya lagberedningen » 40,000: —,

tillsammans kronor 45,000: —;

dels ock att medgifva,

[10.] att, till uppförande i Bollnäs, å en af de tingshusbyggnadsskyl-
 dige i Helsinglands södra domsagas vestra tingslag erbjuden
 byggnadstomt, af ett nytt kronohäkte med tingshus för nämnda
 tingslag, ett belopp af 100,000 kronor må utgå af förslagsanslaget
 för år 1881 till fångars vård och underhåll; samt

[11.] att ett belopp af 6,135 kronor 31 öre, som blifvit förskottsvis
 utbetalade till komitéerna för utarbetande af ny lagstiftning an-
 gående försvarslösa och deras behandling, angående förlag samt
 angående firma och procura, m. m., måtte få bestridas af bespa-
 ringarna å anslaget till nya lagberedningen för åren 1876 och 1877.

Vid jämförelse med 1882 års riksstat finnas anslagen under denna
 hufvudtitel vara till slutsumman oförändrade.

Tredje hufvudtiteln,

innefattande anslagen till utrikesdepartementet.

Under denna hufvudtitel finnas, enligt nu gällande riksstat, till årliga eller ständiga utgifter anvisade 613,800 kronor.

Kongl. Maj:t vill, med hänvisning till här bilagda utdrag ur statsrådsprotokollen öfver utrikesdepartementsärenden för den 16 december 1881 och den 9 januari innevarande år, beträffande statsregleringen för år 1883 föreslå,

att nedannämnda anslag måtte af Riksdagen anvisas att, emot nu gällande redovisningsskyldighet samt med samma rätt till deras användande och under enahanda villkor som hittills, utgå, nämligen:

I. till kabinettsskassan:

[1.] departementschefen, ministern för utrikes ärendena	kronor	24,000: —,
[2.] utrikes departementet	»	32,190: —,
[3.] ministerstaten	»	340,145: —,
[4.] militärattachéer	»	8,400: —,
[5.] skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	»	<u>43,065: —,</u> 447,800: —;

II. till konsulskassan:

[6.] utrikes departementet	kronor	6,550: —,
[7.] konsulsstaten	»	141,500: —,
[8.] skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	»	<u>11,950: —,</u> 160,000: —;

III. till utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena:

[9.] underhåll af svenska kronans egendom i Konstantinopel	kronor	4,200: —,
[10.] till svenska kyrkan i Paris	»	1,800: —, 6,000: —,
		<u>tillsammans kronor 613,800: —.</u>

Extra anslag.

Under åberopande af hvad i statsrådsprotokollet den 9 januari innevarande år finnes anförddt, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen, att bevilja

[11.] till fortsatt utgifvande af »Sveriges traktater» 4,500 kronor.

Vid jämförelse med 1882 års riksstat finnas anslagen under denna hufvudtitel vara till slutsummorna oförändrade.

Fjerde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till landtförvarsdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 15,655,600: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 873,000: —,
ersättningar	» 693,400: —,

tillsammans kronor 17,222,000: —,

vill Kongl. Maj:t, i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda utdrag af statsrådsprotokoll öfver landtförvarsärenden den 9 innevarande månad *), föreslå, beträffande

kavalleri- och infanteriregementena,

[2.] att det i detta anslag under rubrik »friheter» innefattade förslagsanslag å kronor 873,000: —
med » 17,000: —
nedsättes till kronor 856,000: —,
hvarvid hufvudanslagets slutsumma komme att från 1,573,500 kronor minskas till 1,556,500 kronor;

marinregementet,

[3.] att detta anslag till oförändradt belopp, 165,000 kronor, i riksstaten uppföres för att, i den mån det genom marinregementets indragning är eller ytterligare blifver disponibelt, äfven under år 1883 användas till underhåll af garnisonen i Carlskrona;

*) Se bil. till statsverkspropositionen: »Fjerde hufvudtiteln».

fortifikationen,

[4.] att från detta anslag, nu..... kronor 294,420:—, öfverflyttas till anslaget till försvarsverket till lands i allmänhet följande särskilda anslagsbelopp:

till skrifmaterialier, m. m.	kronor 2,000:—,	
» underhåll af krigs-		
brygge-ekipager	» 9,000:—,	
» underhåll af fältsig-		
nalmateriel	» 3,000:—,	
» underhåll af sappör-		
bataljonens skans-		
tygspark	» 1,500:—,	» 15,500:—,

samt att återstoden, kronor 278,920:—, uppföres å riksstaten sålunda: fortifikationen (derunder *reservationsanslag* 23,500 kronor till praktiska öfningar);

**försvarsverket till lands i allmänhet eller armé-
förvaltningens departement,**

[5.] att i följd af nämnda öfverflyttning detta anslag, som nu utgör 2,118,916 kronor, förhöjes med kronor 15,500:— till 2,134,416 kronor.

Summa ökning kronor 15,500:—.

Beträffande öfriga under fjerde hufvudtiteln i riksstaten uppförda ordinarie anslag föreslår Kongl. Maj:t icke någon förändring.

Om till förestående ökning lägges de ordinarie anslagens nuvarande slutsumma kronor 17,222,000:—, efter afdrag af de föreslagna nedsättningarna å anslagen till kavalleri- och infanteri-regementena, kronor 17,000:—, och till forti-

fikationen,	» 15,500:—,	» 32,500:—,	
således	»		17,189,500:—,

skulle fjerde hufvudtiteln's ordinarie anslag, enligt Kongl. Maj:ts förslag, uppgå till kronor 17,205,000:—.

Extra anslag.

Kongl. Maj:t föreslår Riksdagen att bevilja till

disciplinkompaniet:

[6.] aflöningar kronor 1,700: —,

artilleribehof:

[7.] fältartillerimateriel	kronor	600,000: —,	
[8.] positionsartilleri	»	50,000: —,	
[9.] fästningsartillerimateriel	»	100,000: —,	
[10.] skjutförsök	»	29,663: —,	779,663: —,

fortifikationsbehof:

[11.] Carlsborg kronor 150,000: —,

intendenturbehof:[12.] ersättning för underhåll af garnisonskommen-
deringar » 40,637: —,**generalstabens topografiska afdelning:**

[13.] till fortsättande af dess arbeten » 60,000: —,

officerares anställning vid främmande arméer:

[14.] till understöd för sådan anställning » 9,000: —,

skarpskytteväsendet:[15.] till skarpskytteväsendets och skjutskicklig-
hetens befrämjande » 80,000: —,**arméns ackordsamortering:**[16.] till fullgörande af ackordsamorteringsfon-
dens förbindelser » 78,000: —,**landtförsvarskomitén:**[17.] ersättning för bestridda kostnader för sagde
komité » 75,000: —,tillsammans kronor 1,274,000: —.

En jemförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1882 års riksstat upptagen och sådan den af Kongl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1882:	1883:	
ordinarie anslag	17,222,000:—	17,205,000:—	; således minskning kr. 17,000:—;
extra	» 1,485,000:—	» 1,274,000:—	; » » » 211,000:—;
summa kronor	18,707,000:—	18,479,000:—	; således minskning kr. 228,000:—.

Femte hufvudtiteln,

innefattande anslagen till sjöförvarsdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant		kronor 5,172,691: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning:		
friheter		» 77,705: —,
ersättningar		» 24,604: —,

tillsammans kronor 5,275,000: —,

vill Kongl. Maj:t, i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver sjöförvarsärenden den 9 innevarande månad *), föreslå, beträffande

aflöning för flottans kårer och stater,

[1.] att Riksdagen må *dels* medgifva, att, utöfver de afgifter för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Møre härad af Kalmar län, hvilka enligt 1876 års Riksdags beslut anvisats för genomförande af löneregleringen för flottan, jemväl öfriga under år 1883 inflytande dylika afgifter må för löneregleringens behof under sist nämnda år användas; *dels* ock i öfrigt, för löneregleringens genomförande under år 1883, för samma år anvisa ett anslag af 50,000 kronor å extra stat, att gemensamt med anslaget till aflöning för flottans kårer och stater redovisas;

beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna,

[2.] att den besparing, som under år 1883 kan å detta anslag beredas, må ställas till Kongl. Maj:ts förfogande till

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Femte hufvudtiteln".

godtgörande af eller afbetalning å den brist, som å samma anslag förut kan hafva uppkommit;

lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna,

[3.] dels att Riksdagen — med bifall dertill att de, enligt nådiga kungörelsen den 24 november 1876 fastställda, grunder för pensionering af flottans befäl och underbefäl med vederlikar må tillämpas vid pensionering jemväl af personalen vid lotsstyrelsen samt befälet och underbefälet vid lotsverket, under iakttagande dervid af de i förenämnda statsrådsprotokoll intagna närmare bestämmelser, äfvensom att ej mindre de fyllnadspensioner, till hvilka ifrågavarande löntagare blifva, jemlikt berörda stadganden, berättigade, än ock pensionerna till gemenskapen vid lotsverket skola för år 1883 och framgent bestridas af lots- och fyrmedlen — ville för sin del godkänna de vid samma protokoll fogade stater för lotsstyrelsen och lotsverket jemte angifna villkor för åtnjutande af de i staterna uppförda aflöningar;

dels ock att för lotsstyrelsen och lotsverket måtte i riksstaten uppföras såsom reservationsanslag, att af fyr- och båkmedlen direkt utgå, enahanda belopp som det, hvartill inkomstiteln »fyr- och båkmedel» för statsregleringsperioden beräknats uppgå, eller, med inberäkning af de i anslaget ingående friheter och ersättningar, 1,200,409 kronor, och således med kronor 100,000: — högre belopp än det i nu gällande riksstat upptagna; med Kongl. Maj:t fortfarande förbehållen rätt såväl att i staterna vidtaga de jemkningar, hvilka kunna blifva af inträffade omständigheter påkallade, som ock att för det med anslaget afsedda ändamål använda det öfverskott, som å inkomsterna kan uppstå;

viljande Kongl. Maj:t, under förutsättning det afven Riksdagen finner lotsstyrelsens och lotsverkets stater böra för framtiden af Riksdagen pröfvas, framgent till Riksdagens godkännande årligen framlägga ifrågakommande förändringar vid regleringen af omförmälde utgiftsstater.

I afseende å öfriga under femte hufvudtiteln i riksstaten uppförda ordinarie anslag har Kongl. Maj:t icke att föreslå någon förändring.

	Summa kronor	100,000: —.
Lägges härtill slutsumman af femte hufvudtiteln	ordinarie	
	transport kronor	100,000: —.

	transport kronor	100,000: —.
anslag enligt gällande riksstat	»	5,275,000: —,
skulle femte hufvudtiteln ordinarie anslag för år 1883		
uppgå, enligt Kongl. Maj:ts förslag, till	kronor	<u>5,375,000: —.</u>

Extra anslag.

Förutom ofvan begärda extra anslag för genomförande under år 1883 af lönerregleringen för flottan, kronor 50,000: —, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att bevilja till:

[4.] komplettering af sjöbefästningarnes vid Carlskrona inventarier, m. m.	kronor	38,000: —,
[5.] artillerimateriel	»	170,830: —,
[6.] skjutförsök och inskjutning af kanoner.....	»	20,000: —,
[7.] omarbetning af krut	»	30,000: —,
[8.] minväsendet	»	142,813: 83,
[9.] byggande af ett öfningsfartyg 1,480,000 kronor samt deraf anvisa, att år 1883 utgå,	»	650,000: —,
[10.] ersättning för brandskada å kronans varf i Carlskrona	»	38,000: —,
[11.] ersättning för förskottsvis utbetalda kostnader för komitén för afgifvande af förslag till sjöförsvarets ordnande	»	49,356: 17,
		<u>tillsammans kronor 1,189,000: —.</u>

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1882 års riksstat upptagen och sådan den af Kongl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1882:	1883:	
ordinarie anslag	5,275,000: —,	5,375,000: —;	således ökning kronor 100,000: —,
extra »	755,000: —,	1,189,000: —;	» » kronor 434,000: —,
summa kronor	6,030,000: —,	6,564,000: —;	således ökning kronor 534,000: —.

Sjette hufvudtiteln,

innefattande anslagen till civildepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 4,085,925: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 19,082: —,
ersättningar	» 175,345: —,
	tillsammans kronor 4,280,352: —,

vill Kongl. Maj:t, i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver civilärenden den 9 innevarande månad *), föreslå, beträffande

kommerskollegium,

[1.] att Riksdagen må medgifva, att de lönebelopp, som äro i kommerskollegiets stat anvisade ej mindre för en advokatfiskalstjänst än äfven för andra ledigblifna eller ledigblifvande befattningar inom kollegiet, i afseende å hvilka indragning synes kunna ega rum eller förändring böra vidtagas, må intill slutet af år 1883, i den mån de för bestridande af göromålen inom kollegiet kunna finnas erforderliga, af Kongl. Maj:t för ändamålet disponeras;

[2.] att Riksdagen må
dels, på det Kongl. Maj:t må komma i tillfälle tilldela kommerskollegiets ledamöter samt dess i stat uppförde embets- och tjenstemän, med undantag af tre kanslister, tillfällig löneförbättring under år 1883, till samma belopp, som för innevarande år beviljats, på extra stat för år 1883 anvisa 8,740 kronor;

dels ock likaledes på extra stat för år 1883 anvisa, såsom tillfällig löneförbättring för fyra bergmästare, som sakna boställe, och tre tjenstemän vid Sala silfververk, tjugo procent å de till dem utgående löner, eller tillsammans 2,420 kronor;

rikets ekonomiska kartverk,

[3.] att Riksdagen må, utöfver det å sjette hufvudtiteln för närvarande för rikets ekonomiska kartverk uppförda ordinarie anslag 6,000 kronor, under samma hufvudtitel på extra stat för år 1883 anvisa

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Sjette hufvudtiteln".

dels till fortsättande af de ekonomiskt-geografiska kartarbetena i Norrbottens län 31,000 kronor, dels ock för de ekonomiska kartarbetena i öfriga delar af riket 45,000 kronor, eller tillsammans 76,000 kronor, äfvensom medgifva, att möjligen uppstående behållning å det sistnämnda anslaget må få användas äfven till bestridande af utgifter för det topografiska kartverket;

landsstaterna i länen,

[4.] att Riksdagen må medgifva, *ej mindre* att aflöningsbelopp, som blifvit eller blifva tillgängliga i följd af de utaf Kongl. Maj:t beslutade indragningar af fögderi- och länsmanstjänster inom Vestmanlands och Gotlands län, må få användas för inrättande af en kronofogde- och en häradsskrifvarettjänst i Vermlands län, två länsmanstjänster i samma län, två länsmanstjänster i Elfsborgs län, en länsmanstjänst i Norrbottens län, två länsmanstjänster i Vesterbottens län och fyra länsmanstjänster i Blekinge län, *än ock* att framgent de genom kronofogde-, häradsskrifvare- eller länsmanstjänsters indragning ledigblifna aflöningsbelopp må få användas för inrättande af nya dylika tjänster, der sådana pröfvas vara erforderliga;

väg- och vattenbyggnadsstaten,

[5.] att Riksdagen må *dels* för sammanförande af styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader och styrelsen öfver statens järnvägsbyggnader i en gemensam styrelse, med benämning *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*, samt med godkännande *ej mindre* af det i statsrådsprotokollet intagna förslaget till stat för nämnda styrelse *än ock* af de villkor och förbehåll, som blifvit för åtnjutande af deri upptagna löneförmåner föreslagna, bevilja ett anslag å ordinarie stat af 83,400 kronor, *dels* till undersökningar och expenser för allmänna arbeten anvisa ett årligt reservationsanslag till belopp af 40,000 kronor, *dels* ock till stipendier åt medlemmar af väg- och vattenbyggnadskåren för utrikes resor i ändamål att studera andra länders arbeten bevilja ett årligt anslag till belopp af 3,000 kronor; samt

att, i händelse af bifall härtill, i riksstaten må under sjetten hufvudtiteln, efter »landsstaterna i länen», uppföras ett ordinarie anslag under benämning »*väg- och vattenbyggnadsstaten*», motsvarande aflöningsmedlens och de särskilda anslagens sammanräknade belopp, — deraf särskildt *reservationsanslag* 40,000 kronor till undersökningar och expenser för allmänna arbeten, — eller kronor 126,400: —;

ålderstillägg,

[6.] att Riksdagen må medgifva, att de för embets- och tjenstemän samt betjente vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i fråga kommande ålderstillägg må få utgå af sjetten hufvudtitelnsls förslagsanslag till »ålderstillägg», samt för sådant ändamål höja nämnda anslag från 202,500 kronor till 206,500 kronor, eller med kronor 4,000: —;

skiften och afvittringar,

[7.] att Riksdagen må *dels* för år 1883 bevilja förhöjning i årsarvodet för de i Kopparbergs län anstälde sjutton storskifteslandtmätare med 400 kronor till hvarje samt i styresmannens för storskiftesverket årsarvode likaledes med 400 kronor; *dels* medgifva, det de belopp, hvarmed afvittringslandtmätarnes i Vesterbottens och Norrbottens län inkomster af tjensten under år 1883 kunna komma att understiga 2,500 kronor för yngre afvittringslandtmätare och 3,000 kronor för de afvittringslandtmätare, som på grund af ålder i tjensten enligt gällande taxa åtnjuta arvodesförhöjning, må afvittringslandtmätarne godtgöras och af anslagen till storskiftes- och afvittrings- verken utgå; *dels* för år 1883 åt föredragandena af afvittringsärenden i Vesterbottens och Norrbottens län samt till skrifbiträde åt dem bevilja en tillökning af 400 kronor i det åt hvarje af dem anslagna belopp; *dels ock* bevilja tillfällig tillökning i styresmannens för afvittringsverket i Vesterbottens län årsarvode för år 1883 med 200 kronor;

transport kronor 130,400: —,

[8.] att, till bestridande af kostnaderna för stor-
skiftes- och afvittringsverken under år 1883, för
samma år må, utöfver ordinarie anslaget 63,000 kro-
nor, på extra stat anvisas 240,300 kronor;

transport kronor 130,400: —,

undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar,

[9.] att, för anordnande vid Ultuna och Alnarps
landtbruksinstitut af högre undervisning i mejerihushållning, må under denna anslagstitel anvisas ett år-
ligt anslag af » 10,000: —;

[10.] att, på det Kongl. Maj:t må komma i till-
fälle anvisa ett årligt bidrag af 2,000 kronor till
underhållande af ytterligare en landtbruksskola inom
Elfsborgs län, belägen inom provinsen Dalsland, emot
förbindelse för länets norra hushållningssällskap eller
dess landsting att årligen för samma ändamål till-
skjuta ett lika belopp, Riksdagen må bevilja till-
ökning i förevarande ordinarie anslag med » 2,000: —;

[11.] att, för beredande af tillgång till den från
och med år 1883 för en undervisare i boskapsskötsel
och mejerihushållning i fråga kommande lönetillök-
ning, ordinarie anslaget »undervisningsanstalter för
jordbruk och landtmannanäringar» må höjas med » 500: —;

kommande i fråga varande anslag, i händelse af
bifall till hvad beträffande detsamma föreslagits, att
höjas med sammanlagdt 12,500 kronor, eller från nu
varande beloppet 172,900 kronor till 185,400 kronor;

landtbruksingeniörer och deras biträden,

[12.] att, för beredande af tillgång från och med
år 1883 till de, två landtbruksingeniörer tillkommande
löneförhöjningar, detta anslag må höjas från nu va-
rande beloppet 52,500 kronor till 53,500 kronor, eller
med » 1,000: —;

transport kronor 143,900: —,

transport kronor 143,900: —,

**befrämjande i allmänhet af jordbruk och
landtmannanäringar,**

[13.] att Riksdagen må medgifva, det högst hälften, eller 1,500 kronor, af det under denna anslags-titel uppförda anslag å 3,000 kronor till inköp af modeller till landtbruksredskap, maskiner, m. m. må tills vidare få användas till förhyrande af lokal för förvarande af landtbruksakademiens samling af modeller och redskap för fiskerierna;

skrifmaterialier och expenser, ved, m. m.,

[14.] att för jemnande af hufvudtitelns slutsumma detta anslag minskas från 117,768 kronor till 117,676 kronor, eller med 92 kronor;

summa ökning kronor 143,900: —.

Beträffande öfriga under sjetten hufvudtiteln i riksstaten uppförda ordinarie anslag har Kongl. Maj:t icke att föreslå någon förändring.

Om till förestående ökning lägges de ordinarie anslagens nuvarande slutsumma kronor 4,280,352: —, efter afdrag af den föreslagna minskningen å anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved, m. m. » 92: —, således » 4,280,260: —,

komma sjetten hufvudtitelns ordinarie anslag att uppgå till kronor 4,424,160: —.

Extra anslag.

Förutom ofvan begärda extra anslag, nämligen, under punkten 2, till tillfällig löneförbättring för kommerskollegium och bergsstaten

kronor 11,160: —,
under punkten 3, till rikets ekonomiska kartverk » 76,000: —,

transport kronor 87,160: —,

	transport kronor	87,160: —,
och, under punkten 8, till fullföljande af storskiftes- och afvittringsarbetena	»	240,300: —,
vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att be- vilja till:		
[15.] arvoden åt den vid justeringsstyrelsen an- ställda personal	»	9,300: —,
[16.] fortsatt utgifvande af »polisunderrättelser» ..	»	10,000: —,
[17.] bidrag till aflöning åt exekutionsbetjeningen i Stockholm	»	12,200: —,
[18.] aflöning, m. m. åt särskild polisstyrka på landet	»	50,000: —,
[19.] bidrag till bestridande af kostnaderna för allmänna landbruksmöten	»	5,000: —,
[20.] prisbelöningar vid allmänna landbruks- möten för husdjur, redskap, maskiner, m. m.	»	10,000: —,
[21.] arvode åt en botanist vid landtbruksaka- demiens agrikulturkemiska och fysiologi- ska försöksanstalt	»	1,000: —,
[22.] bidrag till underhåll af fem kemiska sta- tioner för jordbrukets och näringarnes behof	»	15,000: —,
[23.] de geologiska undersökningarna	»	85,500: —,
[24.] aflönande af betjening vid Flyinge stuteri, m. m.	»	5,937: —,
[25.] anställande af en andre undervisare i hus- slöjd och en elev	»	3,000: —,
[26.] befrämjande af husslöjden	»	10,000: —,
[27.] bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås och till aflönande af en andre lärare vid samma skola	»	4,800: —,
[28.] hyres- och inköpsbidrag till svenska slöjd- föreningens museum	»	4,000: —,
[29.] bergsskolorna i Filipstad och Falun	»	14,000: —,
samt att af redan utaf Riksdagen beviljade anslag och lån anvisa för år 1883 till:		
[30.] väganläggning från Sorsele kyrka till Stryck- sele by, m. m. i Vesterbottenslän	»	80,000: —,
	transport kronor	647,197: —,

	transport kronor	647,197: —,
[31.]	sänkning af sjöarne Hjelmaren och Qvismaren, lån 200,000 kronor*).	
Vidare anmärkes här,		
[32.]	att enligt 1881 års Riksdags beslut blifvit för år 1883 anvisade till understödjande, medelst lån, af enskilda jernvägsanläggningar 1,000,000 kronor*).	
Derjemte föreslår Kongl. Maj:t Riksdagen att bevilja till:		
[33.]	bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar	» 300,000: —,
[34.]	understödjande af brobyggnader och mindre hamnanläggningar samt upprepning af åar och farleder	» 100,000: —,
[35.]	understödjande, medelst anslag, af myrutdikningar och vattenaftappningar	» 150,000: —,
[36.]	befrämjande, medelst lån, af utdikningar och aftappningar af sankar trakter och sjöar ..	» 100,000: —,
[37.]	ersättande af åtskilliga utaf statskontoret förskottsvis bestridda utgifter	» 33,643: —,
		<u>tillsammans kronor 1,330,840: —.</u>

Slutligen föreslår Kongl. Maj:t Riksdagen,

[38.] *dels* att, till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens redan trafikerade jernvägar och till anskaffande af inventarier, bevilja ett särskildt anslag för år 1883 af 300,000 kronor*);

dels att, till anskaffande af ny rörlig materiel jemte tillhörande reservdelar och utrustningsinventarier, anvisa likaledes ett särskildt anslagsbelopp för år 1883 af 1,500,000 kronor*);

dels ock att, till bestridande af kostnaderna för uppförande å statens jernvägstrafiks tomter i kvarteret Svanen af en byggnad, innehållande expedition- och tjenstelokaler jemte boställslägenheter, ställa till Kongl. Maj:ts förfogande under år 1883 återstoden, 200,000 kronor, af det särskilda anslagsbelopp å 400,000 kronor, som 1881 års Riksdag för ändamålet beviljat*); samt

[39.] att, till fortsättning af arbetena å stambanan genom Norrland från Bräcke station eller lämplig punkt i dess närhet till Helgumsjön och vidare till Sollefteå eller annan tjenlig punkt i närheten deraf vid Ångermanelfven,

*) Se vidare här nedan Statsverkspropositionen pag. 40.

för år 1883 anvisa ett anslag å enahanda belopp som för innevarande år beviljats, eller 2,000,000 kronor*).

En jemförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1882 års riksstat upptagen och sådan den af Kongl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1882:	1883:	
ordinarie anslag	4,280,352:—	4,424,160:—	således ökning kronor 143,808:—;
extra »	1,374,648:—	1,330,840:—	» minskning » 43,808:—;
summa kronor	5,655,000:—	5,755,000:—	således ökning kronor 100,000:—.

Sjunde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till finansdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 13,087,350: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 9,930: —,
ersättningar	» 2,720: —,

tillsammans kronor 13,100,000: —,

vill Kongl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden den 9 innevarande månad**), föreslå, beträffande

statskontoret,

[1.] att Riksdagen, med godkännande ej mindre af de i nämnda protokoll omförmälda förändringar i statskontorets lönestat, än äfven af det för åtnjutande af den ifrågasatta lönetillökningen föreslagna villkor, må höja det för statskontoret uppförda ordinarie anslag från 89,400 kronor till 93,800 kronor, eller med

.....	kronor 4,400: —;
transport kronor	4,400: —,

*) Se vidare här nedan Statsverkspropositionen pag 40.

**) Se bil. till statsverkspropositionen: "Sjunde hufvudtiteln".

transport kronor 4,400: —,

postverket,

[2.] att Riksdagen, dels med beviljande af en årlig fyllnadspension af 300 kronor åt postmästaren i Ödeshög, Olof Åkesson Cervin, att utgå från och med månaden näst² efter den, då Cervin erhåller afsked ur postverkets tjänst, dels ock med godkännande af öfriga, enligt ofvan nämnda protokoll öfver finansärenden af Kongl. Maj:t gillade förändringar i postverkets stater, må bestämma det till postverket uppförda anslag, förslagsvis beräknadt att utgå direkt af postmedlen, till samma belopp, 5,100,000 kronor, hvartill postverkets inkomster för år 1883 blifvit här ofvan beräknade; hvadan förevarande anslag, som nu utgör 4,900,000 kronor, skulle förhöjas med

» 200,000: —

äfvensom att Riksdagen må medgifva, att, sedan återstoden, 150,000 kronor, af de under åren 1875—1878 postverket försträckta medel återlevererats till statskontoret, blifvande öfverskott å postmedlen, i den mån desamma ej erfordras till kassaförlag för postverket, må, förvaltade af statskontoret i öfverensstämmelse med de grunder, Kongl. Maj:t finner skäligt föreskrifva, tills vidare enligt Kongl. Maj:ts bestämmande användas ensamt för postverkets egna ändamål;

telegrafverket,

[3.] att Riksdagen, med godkännande ej mindre af de enligt ofvan nämnda protokoll öfver finansärenden af Kongl. Maj:t gillade förändringar i telegrafverkets utgiftsstater än äfven af de förändrade bestämmelser i afseende å ålderstillägg för tjänstepersonalen vid telegrafverkets stationer och villkoren för dessa ålderstilläggs åtnjutande, hvilka i samma protokoll omförmälas, må, — under Kongl. Maj:t likväl förbehållen rätt att i nämnda stater göra de jemkningar, som kunna finnas af behofvet påkallade, — såsom reservationsanslag, att utgå direkt af telegrafmedlen, till telegrafverket för år 1883 anvisa enahanda belopp, 1,330,000 kronor, hvartill telegrafinkomsterna för året blifvit här ofvan be-

transport kronor 204,400: —

transport kronor 204,400: —,
räknade, samt tillika medgifva, att det öfverskott,
som å telegrafinkomsterna kan uppstå, må af Kongl.
Maj:t användas för telegrafverkets tidsenliga utveck-
ling och förbättring;

varande de förändringar i afseende å de elek-
triska stationerna, som under år 1881 af Kongl. Maj:t
vidtagits, omförmälda i förut nämnda protokoll öfver
finansärenden;

tullverket,

[4.] att Riksdagen, med godkännande af de i
ofvan nämnda protokoll öfver finansärenden omförmälda, för år 1883 ifrågasatta förändringar i tullverkets
stater, må bestämma anslaget för tullverket till ett
mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,480,000
kronor, att såsom förslagsanslag direkt utgå af tull-
medlen; hvarvid uppstår en minskning i anslagets
nuvarande belopp med 5,000 kronor;

domänstyrelsen,

[5.] att bland hufvudtitelns ordinarie anslag må
uppföras ett belopp af » 95,000: —,
för inrättande af en domänstyrelse;

skogsväsendet,

[6.] att det »bestämda anslaget» och »reserva-
tionsanslaget», under förutsättning af bifall till hvad
Kongl. Maj:t i nästförestående punkt föreslagit, må
nedsättas:

bestämda anslaget från	kronor 452,513: —,
med	» 26,300: —,
till	kronor 426,213: —,
och reservationsanslaget från	» 267,630: —,
med	» 21,440: —,
till	kronor 246,190: —;

sistnämnda anslagsbelopp sålunda fördeladt:

till skogsingeniörer	kronor 15,000: —,
» undersökning af vatten- dragen i Norrbottens län	» 3,000: —,

transport kronor 18,000: —, kronor 299,400: —.

transport kronor	18,000: —,	kronor	299,400 —,
till skogsinstitutet	»	21,300: —,	
» enskilda skogsskolor	»	7,600: —,	
» kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	»	199,290: —,	
		kronor	246,190: —,

hvarvid det för skogsväsendet anvisade kontanta anslags slutsumma kommer att minskas med sammanlagdt 47,740 kronor och således hela anslaget för skogsväsendet nedsättes från nuvarande beloppet 721,613 kronor till 673,873 kronor;

kontroll å tillverkningsafgifter,

[7.] att, under förutsättning af bifall till hvad Kongl. Maj:t, i särskild proposition den 4 innevarande månad om ny förordning angående tillverkning af bränvin, föreslår om införande af kontrollapparater vid brännerierna, anslaget till kontroll å tillverkningsafgifter, för närvarande upptaget till 500,000 kronor, minskas med 50,000 kronor till 450,000 kronor;

skrifmaterialier och expenser, ved, m. m.,

[8.] att detta anslag höjes från 33,177 kronor till 35,517 kronor, eller med kronor 2,340: —.

Beträffande öfriga under sjunde hufvudtiteln i riksstaten uppförda ordinarie anslag föreslår Kongl. Maj:t icke någon förändring.

Summa kronor 301,740: —.

Härför afgår här ofvan angifna minskning i anslagen:

för tullverket	kronor	5,000: —,	
» skogsväsendet	»	47,740: —,	
» kontroll å tillverkningsafgifter	»	50,000: —,	» 102,740: —,
hvidan förhöjningen utgör	kronor	199,000: —.	

Lägges härtill summan af hufvudtitelns ordinarie anslag enligt nu gällande riksstat » 13,100,000: —.
 skulle denna hufvudtitels ordinarie anslag enligt Kongl. Maj:ts förslag uppgå till kronor 13,299,000: —.

Extra anslag.

Kongl. Maj:t föreslår vidare, med åberopande af ofvan nämnda protokoll öfver finansärenden, att såsom extra anslag för år 1883 må under denna hufvudtitel beviljas till:

[9.] genomförandet af statskontorets nya organisation	kronor	9,740: —,
[10.] ersättning för af statskontoret gjorda förskotter	»	94,012: —,
[11.] genomförandet af öfverintendentsembetets nya organisation	»	1,000: —,
[12.] genomförandet af kammarkollegii nya organisation	»	2,400: —,
[13.] granskning af nya jordeböcker	»	13,000: —,
[14.] den lokala förvaltningen af statens domäner	»	60,000: —,
[15.] resekostnader vid domänförvaltningen, <i>föreslagsvis</i> ,	»	20,000: —,
[16.] anskaffande af kontrollapparater vid brännerierna	»	300,000: —,
[17.] anskaffande af ett isbrytande ångfartyg för uppehållande af kommunikation vintertiden mellan Öland och fastlandet	»	146,300: —,
[18.] reparation af operahuset och istandsättande af genom vådeld skadad teatermateriel	»	69,548: —,
<u>tillsammans kronor</u>		<u>716,000: —.</u>

En jemförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1882 upptagen och sådan den af Kongl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1882:	1883:	
ordinarie anslag	13,100,000:—	13,299,000:—	; således ökning kronor 199,000:—;
extra	» 200,000:—	» 716,000:—	; » » » 516,000:—;
summa kronor	13,300,000:—	14,015,000:—	; således ökning kronor 715,000:—.

Åttonde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet.

Nu gällande riksstat upptager under denna hufvudtitel såsom ordinarie anslag:

anvisning i kontant	kronor	8,834,573: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter och kyrkotionde	»	501,805: —,
ersättningar	»	718,491: —,
	tillhopa kronor	10,054,869: —.

I öfverensstämmelse med de beslut, som omförmålas i bilagda protokoll öfver ecklesiastikärenden af den 9 innevarande månad*), föreslår Kongl. Maj:t, beträffande anslagen till

universiteten,

[1.] att anslaget till materiel för den meteorologiska institutionen i Upsala må höjas med kronor 1,000: —;

[2.] att för aflönande af en tillsyningsman vid den till kronan inköpta del af den Carl von Linné fordom tillhöriga egendomen Hammarby med dervarande samlingar må beviljas och å Upsala universitets stat uppföras ett årligt belopp af » 500: —;

allmänna läroverken,

[3.] att för tillämpning af ny lönereglering, i hvad den afser lärare vid de högre och de femklassiga allmänna läroverken, anslaget till dessa läroverk må, på sätt och under de vilkor, Kongl. Maj:ts särskildt aflåtna proposition i ämnet innehåller, höjas med » 643,000: —;

[4.] att för lärares vid de allmänna läroverken uppflyttning i högre lönegrad, enligt gällande grunder, anslaget till samma läroverk må höjas med » 50,000: —;

[5.] att för beredande af lönefyllnad till belopp af 46 kronor 67 öre åt rektor vid högre allmänna läroverket i Lund, i stället för det lönebidrag till samma belopp, som förut utgått från domkyrkan derstädes, må på anslaget till allmänna läroverken uppföras » 47: —;

transport kronor 694,547: —.

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Åttonde hufvudtiteln".

transport kronor 694,547: —;

högre skolor för qvinlig ungdom,

[6.] att till ytterligare understödjande af sådana skolor anslaget till högre skolor för qvinlig ungdom må varda förhöjdt med » 20,000: —;

högre lärarinneseminariet,

[7.] att för tillämpning af ny lönereglering i afseende å lärare och lärarinnor vid högre lärarinneseminariet anslaget till detta läroverk må, på sätt och under de vilkor, den under tredje punkten nämnda särskilda propositionen i ämnet innehåller, höjas med » 7,000: —;

folkundervisningen,

[8.] att, i enlighet med nyss omförmälda särskilda proposition, anslaget till folkskolelärare-seminarierna må, för beredande af löneförbättring åt lärare och lärarinnor samt till arvoden åt teckningslärare för extra tjenstgöring och extra arvoden åt musiklärare vid dessa seminarier, varda förhöjdt med tillhopa » 66,600: —;

[9.] att för lärares vid folkskolelärare-seminarierna uppflyttning i högre lönegrad, enligt gällande grunder, anslaget till samma seminarier må ökas med » 2,900: —;

vetenskapsakademien,

[10.] att det för meteorologiska centralanstaltens årliga utgifter — tjenstemännens löner oberäknade — uti staten för denna anstalt upptagna reservationsanslag å 12,000 kronor må varda förhöjdt med » 4,000: —;

undervisningsanstalter för döfstumma och blindas,

[11.] att, i stället för anslaget å 81,000 kronor till allmänna institutet för döfstumma och blindas, må uppföras såsom anslag till

allmänna institutet för döfstumma kronor 60,000,
institutet för blindas » 21,000;

skrifmaterialier och expenser, ved, m. m.,

[12.] att det för nämnda ändamål å hufvudtiteln uppförda anslag må minskas med 390 kronor.

transport kronor 795,047: —.

transport kronor 795,047: —.

Beträffande öfriga under åttonde hufvudtiteln i riksstaten uppförda ordinarie anslag har Kongl. Maj:t icke att föreslå någon förändring.

De föreslagna tillökningarna i anslag under denna hufvudtitel utgöra tillhopa kronor 795,047: —.

Om härtill lägges summan af hufvudtitelns nuvarande ordinarie anslag 10,054,869 »
 efter afdrag för den föreslagna nedsättningen å anslaget till skrifmaterialier, m. m. 390 »
 eller » 10,054,479: —,
 skulle den nya summan af ordinarie anslag under åttonde hufvudtiteln blifva kronor 10,849,526: —.

Extra anslag.

För behof af tillfällig beskaffenhet, hänförliga under åttonde hufvudtiteln, vill Kongl. Maj:t, på sätt ofvan omförmälda protokoll öfver ecklesiastikärenden vidare innehåller, föreslå Riksdagen att på extra stat bevilja, i afseende å

domkapitlens expeditioner:

[13.] för tillfällig löneförbättring åt tjenstemännen vid dessa expeditioner kronor 3,716: —,

riksarkivet:

[14.] till fortsatt utgifvande i tryck af sådana skrifter och handlingar, som äro af vigt för fäderneslandets historia » 3,000: —,

universitetet:

[15.] till det språkliga seminariet vid universitetet i Upsala » 3,000: —,
 [16.] till det språkliga seminariet vid universitetet i Lund » 2,950: —,
 [17.] till fortsättande af särskilda observationer vid den astronomiska institutionen i Lund » 1,500: —,
 [18.] till magnetiska observationers anställande i Lund » 2,500: —,

transport kronor 16,666: —.

	transport kronor	16,666: —.
[19.]	till universitetsbyggnaden i Upsala	» 120,000: —.
[20.]	för tillbyggnad af den anatomiska institutio- nens i Upsala hus 140,000 kronor, hvaraf skulle anvisas för år 1883	» 50,000: —,
[21.]	till ny byggnad för den fysiska institutionen vid universitetet i Lund 105,000 kronor, hvaraf skulle anvisas att utgå under år 1883	» 50,000: —,

karolinska mediko-kirurgiska institutet:

[22.]	till arvode åt en amanuens vid institutets gynekologiska klinik	» 900: —,
[23.]	till ny byggnad för institutets anatomiska, histologiska, fysiologiska och hygieniska institutioner samt farmakologiska samlingar 315,000 kronor, hvaraf skulle under år 1883 utgå	» 100,000: —,

allmänna läroverken:

[24.]	för tillfällig löneförbättring åt lärare vid de treklassiga allmänna läroverken, enligt grunder, som angifvas i den särskilda propositionen om lönereglering för lärare vid allmänna läroverk, m. m.	» 50,500: —,
[25.]	till resestipendier åt lärare i främmande lef- vande språk	» 6,000: —,
[26.]	till arvoden åt extra lärare	» 40,000: —,

pedagogier:

[27.]	för tillfällig löneförbättring åt lärare vid två- och enklassiga pedagogier enligt de grun- der, som i ofvan nämnda särskilda propo- sition angifvas,	» 21,000: —,
-------	--	--------------

folkundervisningen:

[28.]	till uppförande af nödiga byggnader för folk- skolelärarinne-seminariet i Falun	» 32,000: —,
-------	--	--------------

de tekniska läroverken:

[29.]	till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor... ..	» 25,000: —,
	transport kronor	512,066: —.

transport kronor 512,066: —.

medicinalstyrelsen med dithörande stater:

[30.] för tillfällig löneförbättring åt provincialläkare * 20,000: —,

veterinärundervisningen:

[31.] till undervisningens uppehållande vid veterinärinrättningen i Skara » 12,900: —,

vetenskapsakademien:

[32.] till underhåll af den zoologiska stationen vid Kristineberg i Göteborgs och Bohus län... » 2,000: —,

vittherhets-, historie- och antiqvitetsakademien:

[33.] till arvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af de under akademien inseende ställda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjening kronor 4,000: —,
 till undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m. » 3,200: —,
 till utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum, m. m. » 2,000: —, » 9,200: —,

undervisningsanstalter för döfstumma och blinda:

[34.] till institutet för blinda » 21,000: —,
 [35.] till uppehållande af undervisningen vid tre läroanstalter för öfveråriga döfstumma » 49,200: —,

hospitalsvården:

[36.] till hospitalsbyggnaden i Upsala » 190,000: —,
 [37.] till gäldande af återstående köpeskillning för landeriet Marieberg jemte inköp af annan behöflig mark för hospitalsanläggning » 76,963: —,

transport kronor 893,329: —.

	transport kronor	893,329: —.
[38.]	till understöd åt uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn, enligt de i statsrådsprotokollet angifna grunder,	» 20,000: —,
[39.]	till understöd åt det i Jerfsö socken inrättade sjukhem för spetelske, under de i statsrådsprotokollet omförmälda vilkor,	» 7,500: —,

diverse anslag:

[40.]	till svenska fornskriftsällskapet	» 2,000: —,
[41.]	till beredande af religionsvård åt svenske sjö- män med flere i utländska hamnar	» 10,000: —,
[42.]	till restauration af domkyrkan i Linköping ..	» 8,000: —,
[43.]	för tillsyn och vård af lifrustkammaren och dermed förenade samlingar	» 1,700: —,
[44.]	till nordiska museet	» 16,000: —,
[45.]	till vetenskaplig bearbetning af de genom Vega-expeditionen hemförda samlingar, på sätt och under vilkor, som statsrådsproto- kollet innehåller,	» 25,000: —,
[46.]	till bekostande af geologiska undersökningar å Spetsbergen, på sätt statsrådsprotokol- let närmare angifver,	» 5,500: —,
[47.]	till godtgörelse för vissa af statskontoret för- skottsvis bestridda utgifter	» 2,445: —,

summa kronor 991,474: —.

En jemförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1882 års riksstat upptagen och sådan den blifvit af Kongl. Maj:t för år 1883 föreslagen, utfaller sålunda:

	1882:	1883:	
ordinarie anslag	10,054,869: —,	10,849,526: —;	således ökning kronor 794,657;
extra »	687,131: —,	991,474: —;	» » » 304,343;
summa kronor	10,742,000: —,	11,841,000: —;	således ökning kronor 1,099,000.

Nionde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Pensionsstaten:

Nu gällande riksstat upptager för denna stat 1,286,022 kronor.
I afseende å densamma föreslår Kongl. Maj:t icke någon förändring.

Allmänna indragningsstaten:

För allmänna indragningsstaten är i nu gällande riksstat anvisadt:
kontant kronor 1,137,503: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:
frikheter » 75: —,
ersättningar » 6,400: —,
tillsammans kronor 1,143,978: —.

Beträffande denna stat föreslår Kongl. Maj:t, enligt bilagda statsrådsprotokoll *),

[1.] att den pensionsrätt å allmänna indragningsstaten, som, under förutsättning af Riksdagens bifall till den af Kongl. Maj:t beslutade framställning om fastställande af lönestat för vissa vid fångvården anstälde fanjunkare, underofficerare, vaktmästare, förste konstuplar, konstuplar och fånggevaldiger, skulle tillkomma desse tjensteinnehafvare, må inträda vid uppnådda 60 lefnads- och 30 tjenstår, derest löntagaren minst 20 år innehaft ordinarie tjenst på fångvårdens stat;

[2.] att åt registratorn i fångvårdsstyrelsen **Gustaf von Post** må å allmänna indragningsstaten beviljas en årlig pension af 2,800 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då afsked varder honom beviljadt;

[3.] att bevakningsbefälhafvaren vid kronohäktet i Svanesund **Gustaf Fredrik August Fornander** må uppföras å allmänna indragningsstaten till åtnjutande från och med månaden näst efter den, då afsked varder honom beviljadt, af en pension af 800 kronor årligen;

[4.] att underofficeren vid kronoarbetetskåren **Johan Otto Wahlström** må berättigas att från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från underofficersbefattningen vid kronoarbetsstationen å Tjurkö, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 600 kronor;

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Nionde hufvudtiteln."

[5.] att vaktqvinnan vid länsfängelset i Venersborg **Carolina Eriksson** må erhålla rätt att från och med månaden näst efter den, då hon erhåller afsked, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 250 kronor;

[6.] att auditören vid lifregementets husarkår **Maths Evald Bäckström**, hvilken förut tillika tjenstgjort såsom regimentsskrifvare vid samma kår, må från och med månaden näst efter den, hvori han från auditörstjensten afgår, under sin återstående lifstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten fyllnadspension till det belopp, som tillsammans med Bäckströms auditörs-pension från arméns pensionskassa, 450 kronor, motsvarar den för regementsintendent bestämda pension af 2,240 kronor, eller således 1,790 kronor;

[7.] att f. d. kaptenen vid Jemtlands fältjägarerekår, majoren i armén **Edvard Theodor Fredrik Nordbeck**, hvilken efter erhållet afsked från kaptensbeställningen tjenstgjort såsom regimentsskrifvare vid Jemtlands häst- och fältjägarerekårer, må uppföras å allmänna indragningsstaten till åtnjutande under sin återstående lifstid af pension, motsvarande skillnaden mellan den kaptenspension af 1,000 kronor, Nordbeck redan uppbär, och den för kapten af första klassen eller regementsintendent numera bestämda pension af 2,240 kronor, eller således 1,240 kronor årligen, att utgå från och med månaden näst efter den, då han frånträdt regimentsskrifvarebefattningen.

[8.] att förste bataljonsläkaren vid svea lifgarde **Anders Erik Lundberger** må från och med månaden näst efter den, hvori han med pension ur arméns pensionskassa afgår från förste bataljonsläkaretjensten, för sin återstående lifstid åtnjuta fyllnadspension från allmänna indragningsstaten till det belopp, som tillsammans med pensionen från nämnda pensionskassa, 450 kronor, motsvarar hans nuvarande fasta lön af 1,800 kronor, eller således 1,350 kronor;

[9.] att förre regementskommissarien, numera förrådsförvaltaren vid Södermanlands regemente, f. d. majoren i armén **Johan August von Feilitzen** må uppföras å allmänna indragningsstaten till åtnjutande af en årlig pension utaf 600 kronor, att utgå från ingången af månaden näst efter den, i hvilken han erhåller afsked från förrådsförvaltaretjensten, äfvensom att medgifvas må, att innehafvandet af denna pension ej skall utgöra hinder för von Feilitzen att uppbära den honom, enligt kongl. brefvet den 9 februari 1858, tillkommande fyllnad i hans från arméns pensionskassa utgående kaptenspension;

[10.] att till understöd åt f. d. landtvärnsmän må för år 1883 å allmänna indragningsstaten anvisas 10,000 kronor, under vilkor att understödsbeloppen icke få öfverstiga 200 kronor åt hvarje understödstagare;

[11.] att å allmänna indragningsstaten må anvisas 1,466 kronor 67 öre, att årligen utgå såsom pension till föreståndaren för navigationsskolan i Kalmar, kaptenlöjtnanten å flottans indragningsstat **Johannes Christoffer Livijn**

under hans återstående lifstid från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked från föreståndarebefattningen vid nämnda skola varder honom beviljad;

[12.] att landskamereraren i Blekinge län **Olof Rudolf Hammar** må från och med månaden näst efter den, hvori han med pension ur civilstatens pensionsinrättning från tjensten afgår, under sin återstående lifstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten fyllnadspension till så stort belopp, att detta tillsammans med pensionen från nämnda inrättning utgör 4,000 kronor, eller 1,600 kronor årligen;

[13.] att häradsskrifvaren i Gotlands läns södra fögderi **Carl Anders Ljungholm** må från och med månaden näst efter den, i hvilken han med pension från civilstatens pensionsinrättning afgår från tjensten, under sin återstående lifstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten fyllnadspension, till så stort belopp, att detta tillhopa med pensionen från sagda inrättning utgör 2,500 kronor, eller 1,300 kronor årligen;

[14.] att en hvar af följande vid statens jernvägsbyggnader anstälde tjänstemän, nämligen stationsingeniören **Gustaf Frithiof Waldenström**, materialförvaltaren **Nils Fredrik Hedenskoug**, nivellören **Lars Theodor Fredrik Nisbeth** samt bokhållarne **Olof Gustaf Hjelm**, **Robert Edvard Lychou**, **Gustaf Ulrik Stolpe** och **Adolf Beurling** må från och med månaden näst efter den, hvarunder han entledigas från anställning vid statens jernvägsbyggnader, åtnjuta från allmänna indragningsstaten årlig pension under sin återstående lifstid till belopp:

Waldenström af	kronor 4,000: —,
Hedenskoug »	» 2,400: —,
Nisbeth »	» 1,500: —,
Hjelm »	» 1,200: —,
Lychou »	» 1,200: —,
Stolpe »	» 1,200: —,
och Beurling »	» 1,200: —;

[15.] att chefen för styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader och för styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, generaldirektören **Carl Gottreich Beijer** må förklaras berättigad att, då han ur statens tjänst afgår, varda å allmänna indragningsstaten uppförd till åtnjutande under sin återstående lifstid af en mot två tredjedelar af hans nuvarande aflöning svarande pension af i jernadt tal 9,000 kronor årligen, att utgå från och med månaden näst efter den, i hvilken entledigande varder honom beviljad;

[16.] att åt byråchefen i styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader **Carl Alfred Grandinson** och bokhållaren i samma styrelse **Carl Emil Strömberg**, hvilkas befattningar icke ingå i den föreslagna organisationen af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, må å allmänna indragningsstaten uppföras årliga

pensioner, för Grandinson till belopp af 3,300 kronor, att jemte den pension från civilstatens pensionsinrättning å 1,200 kronor, hvartill han såsom kanslist i civildepartementet varder efter erlagda retroaktiva afgifter berättigad, utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder han från sistberörda befattning erhåller afsked, dock ej före ingången af år 1883, samt för Strömberg till belopp af 2,500 kronor, att utgå från och med år 1883; dock att, derest Grandinson och Strömberg framdeles skulle erhålla anställning å rikets stat, pensionsbeloppen skola minskas med ett belopp, svarande mot den nya aflöningen eller, om denna uppgår till samma eller högre belopp, upphöra att utgå;

[17.] att förra lärarinnan vid slöjdskolan och tekniska skolan i Stockholm, enkan **Johanna Carolina Weidenhayn**, född Lundgren, må från och med innevarande år under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta pension till belopp af 575 kronor årligen;

[18.] att öfverläkaren vid Stockholms hospital för sinnessjuka **Vilhelm Ferdinand Öhrström** må från och med månaden näst efter den, då afsked från öfverläkarebefattningen jemte den dermed förenade extra ordinarie professorsbeställning i psykiatri vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet varder honom beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension till belopp af 4,500 kronor;

[19.] att för sysslomannen vid Göteborgs hospital **Sigfrid Emanuel Sjöberg** må å allmänna indragningsstaten beviljas en årlig pension af 1,725 kronor, att till honom från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från hospitalets tjenst, under hans återstående lifstid utgå;

[20.] att kammarskrifvaren å kammarkollegii gamla stat **Lars Magnus Victor Örnberg** må å allmänna indragningsstaten öfverflyttas, med rätt att derifrån uppbära ett belopp af 1,000 kronor årligen, dock att, derest Örnberg framdeles skulle vinna befordran till annan tjenst å rikets stat, det å indragningsstaten för honom uppförda anslag skall minskas med ett belopp, svarande mot den nya aflöningen, eller, om denna uppgår till samma eller högre belopp, upphöra att utgå;

[21.] att jägmästaren i Östersunds revir **Georg Edvard Brandberg** må förklaras berättigad att, utan hinder deraf, att han icke uppnått för pensions erhållande stadgad lefnads- och tjensteålder, från och med månaden näst efter den, under hvilken afsked från jägmästarebefattningen varder honom beviljadt, under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten uppbära en emot hans nuvarande lön svarande pension af 2,250 kronor årligen;

[22.] att den **lönefyllnad**, hvarom löntagare, som före vidtagandet af 1840—41 års statsreglering tillträd och ännu bibehåller lön med derunder beräknad spanmål, jemlikt stadgade grunder blifvit försäkrad, må, efter en

prisskilnad af 3 kronor 63 öre för tunnan, bestämmas till utgående från allmänna indragningsstaten.

Enligt hvad af åberopade protokoll öfver finansärenden framgår, anser Kongl. Maj:t sig icke böra föreslå någon ändring i beloppet af de ordinarie anslagen å pensions- och allmänna indragningsstaterna.

Extra anslag.

Beträffande extra anslag å denna hufvudtitel föreslår Kongl. Maj:t, att Riksdagen må

[23.] så väl å extra stat för år 1883 anvisa ett kreditiv af 900,000 kronor, att användas dels till upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering med nu fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att afstå det för året densamma tillkommande förhöjda vederlag för de till statsverket indragna rusthållsavgifterna, dels till fyllnadspensioner i enlighet med de af Riksdagen godkända grunder för sådana pensioners utgående;

som ock medgifva, att hvad af de till pensioneringen under år 1882 anslagna medel kan blifva oanvänt må för det kommande årets pensionering användas.

Vid jemförelse med riksstaten för år 1882 finnas anslagen under denna hufvudtitel vara till slutsummorna oförändrade.

De under de särskilda hufvudtitlarne äskade anslag för år 1883 utgöra alltså:

	Ordinarie:	Extra:	Summa:
I hufvudtiteln:	1,338,000: —,	—: —,	1,338,000: —;
II »	3,751,000: —,	45,000: —,	3,797,000: —;
III »	613,800: —,	4,500: —,	618,300: —;
IV »	17,205,000: —,	1,274,000: —,	18,479,000: —;
V »	5,375,000: —,	1,189,000: —,	6,564,000: —;
VI »	4,424,160: —,	1,330,840: —,	5,755,000: —;
VII »	13,299,000: —,	716,000: —,	14,015,000: —;
VIII »	10,849,526: —,	991,474: —,	11,841,000: —;
IX »	2,430,000: —,	900,000: —,	3,330,000: —;
summa kronor	59,285,486: —,	6,450,814: —,	65,736,300: —.
		transport	65,736,300: —.

transport 65,736,300: —.

Härtill kommer den del af det beviljade låneunderstödet för sänkning af sjöarne Hjelmaren och Qvismaren, som bör utgå år 1883, kronor 200,000: —.

De riksgäldskontorets utgifter, hvilka Kongl. Maj:t, med åberopande af bilagda protokoll öfver finansärenden den 9 innevarande januari*), anser böra i riksstaten uppföras, äro: riksdags- och revisionskostnader samt affö-

ningar, m. m., *förslagsvis* 620,800: —,

annuiteter å de fonderade stats-

lånen samt räntor å öfrig

statsskuld 12,219,252: —,

efter afdrag af de till riks-

gäldskontoret ingående

ränte- och kapitalbetal-

ningar 2,617,120: —,

förslagsvis 9,602,132: —, 10,222,932: —.

Kongl. Maj:t föreslår härjemte, under åberopande af

nyss nämnda protokoll, att till förstärkande af statsverkets

grundfond må för år 1883 anvisas 2,520,768: —.

Summan af dessa belopp, kronor 78,680,000: —, utvisar totalsiffran af de i riksstaten förekommande utgifter, hvilka således uppgå till enahanda belopp, hvartill statsverkets disponibla tillgångar för år 1883 här ofvan beräknats.

I tillgångarne har inräknats allmän bevillning, som Kongl. Maj:t alltså härigenom af Riksdagen äskar, att utgå efter de grunder, Riksdagen kan finna erforderliga för ernående af den deraf beräknade inkomsten.

Under förutsättning häraf erhåller riksstaten följande utseende:

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Finansplanen."

R i k s s t a t

		Kronor.
Tillgångar och inkomster:		
<i>Öfverskott från statsregleringen för år 1880</i>		2,070,000
<i>Aterleverering från riksgäldskontoret af dit från statskontoret år 1881 för mycket öfverlemnade medel till bestridande af annuitetslikvider, m. m.</i>		500,000
<i>Statsverkets inkomster:</i>		
ordinarie inkomster	20,990,000	
bevillningar	53,870,000	74,860,000
<i>Af riksbankens vinst för år 1881</i>		1,250,000
Summa kronor		78,680,000

för år 1883.

Utgifter:		Ordinarie anslag.	Extra ordinarie anslag.	Summa.
		Kronor.	Kronor.	Kronor.
<i>att utgå från statskontoret:</i>				
I	hufvudtiteln	1,338,000	—	1,338,000
II	»	3,751,000	45,000	3,796,000
III	»	613,800	4,500	618,300
IV	»	17,205,000	1,274,000	18,479,000
V	»	5,375,000	1,189,000	6,564,000
VI	»	4,424,160	1,330,840	5,755,000
VII	»	13,299,000	716,000	14,015,000
VIII	»	10,849,526	991,474	11,841,000
IX	»	2,430,000	900,000	3,330,000
utom hufvudtitlarne.....		—	200,000	200,000
Säger		59,285,486	6,650,814	65,936,300
<i>att utgå från riksgäldskontoret:</i>				
riksdags- och revisionskostnader samt aflöning, m. m.				
<i>förslagsvis</i>			620,800	
annuiteter å de fonderade statslånen samt				
räntor å öfrig statsskuld		12,219,252		
efter afdrag af de till riksgäldskon-				
toret ingående ränte- och kapitalbe-				
talningar		2,617,120		
<i>förslagsvis</i>			9,602,132	10,222,932
			S:gr utgifter	76,159,232
Till förstärkande af statsverkets grundfond				2,520,768
			Summa kronor	78,680,000

Utgifter utom riksstaten.

Beträffande slutligen här ofvan under sjetten hufvudtiteln omförmälda, till utgående under år 1883 äskade anslag:

till nya byggnader och anläggningar, m. m. vid statens redan trafikerade jernvägar.....	kronor	300,000: —,
» anskaffande af ny rörlig materiel, m. m.....	»	1,500,000: —,
» fullbordande af byggnader i Stockholm för statens jernvägstrafik	»	200,000: —,
» fortsättande af statens jernvägsbyggnader i Norrland	»	2,000,000: —,

tillsammans kronor 4,000,000: —,

föreslår Kongl. Maj:t, under åberopande af bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden den 9 innevarande januari*), att ifrågavarande belopp, som böra bestridas af upplånta medel, må anvisas att utgå från riksgäldskontoret.

Samtliga de i denna proposition åberopade eller för öfrigt med statsregleringen sammanhang egande handlingar skola Riksdagens statsutskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

O. R. THEMPTANDER.

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Finansplanen".

Bilagor

till

Kongl. Maj:ts

n å d i g a p r o p o s i t i o n

om statsverket år 1882.

Inkomstberäkningen.

Utgifterna å I—IX hufvudtitlarne.

Finansplanen.

Propositionens justering.

Inkomstberäkningen.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 januari
1882.*

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens, Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre
HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
TAUBE,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT.
THEMPTANDER.

Departementschefen, statsrådet Themptander anhöll att få underställa Kongl. Maj:ts pröfning de delar af statsregleringen vid nästkommande riksdag, hvilka tillhörde finansdepartementets föredragning, samt anmälde statskontorets den 10 december sistlidna år afgifna berättelse om statsverkets

inkomster under år 1880, såvidt dessa voro kända och beräkneliga, äfvensom statskontorets förslag till inkomsternas beräkning vid förevarande statsreglering, hvilken skrifvelse finnes detta protokoll bilagd under litt A.

Härefter yttrade departementschefen:

Innan jag öfvergår till beräkningen af statsinkomsterna för år 1883, torde det tillåtas mig att få i korthet redogöra för resultaten af de närmast förflutna årens statsregleringar.

1879 års
statsregle-
ring.

I riksstaten för år 1881 upptogs, "till betäckande af brist i föregående årens statsregleringar", ett anslag af 2,372,675 kronor 41 öre, och sedan 1879 års rikshufvudbok numera blifvit afslutad, har det visat sig att nämnda anslag var, med tillägg af andra därför afsedda medel, för ändamålet fullt tillräckligt.

1880 års
statsregle-
ring.

Enligt den hos statskontoret uppgjorda förslagsberäkning öfver resultatet af 1880 års statsreglering i afseende på öfverskott och brister å statsverkets inkomster samt besparingar och brister i de på riksstaten uppförda förslagsanslag, hafva öfverskotten å statsverkets inkomster, efter afdrag af brister å vissa inkomsttitlar, utgjort kronor 6,487,552: —, hvaremot å en del förslagsanslag uppstått brister, hvilka, efter afdrag för de besparingar, som å andra förslagsanslag uppstått, beräknats till „ 4,417,477: —, så att på det hela öfverskott och besparingar öfver-
skjuta bristerna med kronor 2,070,075: —.

Enär dessa beräkningar, ehuru ej grundade på verkställt bokslut, likväl ega fullt nöjaktig tillförlitlighet, torde nämnda öfverskott för den nu föreliggande statsregleringen kunna tagas i anspråk och således böra bland tillgångarne upptagas med ett afrundadt belopp af 2,070,000 kronor; och då, enligt den vid förra riksdagen iakttagna grundsats, dylika öfverskott böra, så länge en sådan tillökning finnes behöflig, till statsverkets grundfond afsättas, synes mig för detta ändamål äfven kunna användas en senare uppkommen tillgång å 500,000 kronor, för hvilken jag nu går att närmare redogöra. Uti skrifvelse den 13 december 1881 hafva nämligen fullmäktige i riksgäldskontoret anmält, att sedan riksgäldskontoret utaf det å 1881 års riksstat till annuiteter å de fonderade statslånen, m. m. uppförda anslag, 10,898,324 kronor 59 öre, under samma år lyftat en sammanräknad summa af 10,864,023 kronor 39 öre, hvartill vid föregående årets utgång beräknats de riksgäldskontorets utgifter för år 1881, för hvilka riksgäldskontoret vore berättigadt att af statskontoret erhålla ersättning, hade det numera visat sig att ifrågavarande utgifter, i följd af under året inträffade förändringar med åtskilliga af de fonderade statslånen, i verkligheten ej obetydligt understego

beräkningarne, så att ett belopp af minst 500,000 kronor komme att af riksgäldskontoret till statskontoret återlevereras; och detta belopp kan alltså nu af Riksdagen för annat ändamål disponeras.

Beträffande i öfrigt statsregleringen för år 1881 hafva, såvidt hittills kan vara känt eller beräkneligt, följande öfverskott och brister uppkommit.

1881 års
statsregle-
ring.

Jernvägstrafikmedel, hvilka för år 1881 beräknats till 4,500,000 kronor, hafva under året till statskontoret levererats till belopp af 7,200,000 kronor, så att å desse medel uppstått ett öfverskott af kronor 2,700,000: —.

Skogsmedel, hvilka i riksstaten upptagits till 1,000,000 kronor, hafva lemnat en inkomst af något öfver 1,460,000 kronor, så att öfverskottet utgjort i rundt tal 460,000: —.

Tullmedel, beräknade till 26,700,000 kronor, hafva influtit med 29,845,132 kronor 86 öre. Öfverskottet uppgår således till i rundt tal 3,140,000: —.

Bränvinstillverkningsafgift, i riksstaten upptagen till 15,000,000 kronor, kan beräknas lemna omkring 16,447,000 kronor, och under denna titel har alltså uppstått ett öfverskott af minst 1,440,000: —.

Hvitbetssockertillverkningsafgift har influtit med 106,059 kronor 88 öre, men i staten upptagits till endast 20,000 kronor, och således lemnat ett öfverskott af i rundt tal 80,000: —.

Allmän bevillning, jemte den för år 1881 uppförda särskilda *tilläggsbevillning*, upptogs vid statsregleringens uppgörande till 5,600,000 kronor, men då den bör kunna antagas inflyta med ungefärligen samma belopp som nu enligt debiteringen för år 1880 beräknats, eller i rundt tal till 5,940,000 kronor, synes alltså å denna titel kunna beräknas ett öfverskott af 340,000: —.

I öfrigt torde de å inkomsterna uppkommande öfverskott kunna antagas ungefärligen motsvara de brister, som under en eller annan titel kunna uppstå; och torde alltså *öfverskottet* på inkomster kunna beräknas till kronor 8,160,000: —.

Större svårighet möter vid beräkningen af besparingar och brister å förslagsanslagen. Endast i afseende å det anslag, derå den vida största bristen uppstått, eller anslaget till *restitutioner*, från hvilket anslag tillverkningsafgift för utfördt bränvin utbetalas, är ställningen med någorlunda tillförlitlighet känd. Enligt inkomne uppgifter har i nyssnämnda hänseende

blifvit från anslaget utbetaldt ett belopp af omkring 2,575,000 kronor; och då öfriga utgifter under denna titel kunna anses åtminstone uppgå till anslagets i riksstaten beräknade belopp, 25,000 kronor, kommer således bristen att uppgå till minst kronor 2,575,000: —.

Vid jemförelse med förra årens förhållanden och med ledning af gjorde undersökningar i afseende å de anslag, vid hvilka sådana kunnat ega rum, hafva bristerna å förslagsanslagen i öfrigt synts icke böra beräknas lägre än till „ 1,585,000: —. och summan af de å förslagsanslagen beräkneliga brister utöfver besparingar uppgår alltså till kronor 4,160,000: —.

Om nu från ofvan beräknade öfverskott å inkomsterna, kronor 8,160,000: —, afdrages nyssnämnda bristsumma „ 4,160,000: —, skulle alltså af statsregleringen för år 1881 uppstå ett öfverskott af ej mindre än kronor 4,000,000: —.

Någon disposition af detta det senast förflutna årets öfverskott lärar emellertid ej för närvarande, lika litet som vid den till senaste Riksdag framlagda statsregleringen, böra ifrågakomma, enär de beräkningar, hvilka ligga till grund för kalkylen öfver det senaste årets öfverskott, ej kunna ega den tillförlitlighet, som för sådant fall är af nöden, och tillvaron af ett odisponeradt öfverskott dessutom är egnad att bereda större trygghet med afseende på resultatet af det nu löpande årets reglering; hvarjemte jag anser mig böra fästa uppmärksamheten derpå, att medlen, ehuru odisponerade, icke ligga utan användning, då de både tjena såsom kassaförlag åt statskontoret och, i den mån de dertill icke äro behöfliga, levereras till riksgäldskontoret i afräkning på statskontorets skuld till nämnda verk.

I afseende å inkomstitlarne telegrafmedel, jernvägstrafikmedel och postmedel hafva vederbörande styrelser afgifvit förslag till beräkningen af dessa inkomster för år 1883.

Telegraf-
medlen.

Telegrafstyrelsen föreslår, att *telegrafmedlen*, hvilka i riksstaten för år 1882 äro upptagna till 1,330,000 kronor, för år 1883 skola beräknas 20,000 kronor högre, eller till 1,350,000 kronor. Men då telegrafverkets inkomster hittills icke öfverstigit det i nu gällande riksstat uppförda beloppet, 1,330,000 kronor, och någon erfarenhet ännu icke vunnits om verkningarne af den ändring i telegrammens taxering, som med detta års ingång börjat tillämpas, anser jag mig icke ega skäl att beräkna telegrafmedlen för år 1883 till högre belopp än för detta år, eller 1,330,000 kronor.

Styrelsen för statens jernvägstrafik upplyser, att den till statskontoret inlevererade behållningen å *jernvägstrafikmedlen* uppgått år 1878 till 4,200,000 kronor, 1879 till 4,500,000 kronor, 1880 till 6,200,000 kronor och 1881 till 7,200,000 kronor; äfvensom att nettobehållningen i medeltal för nämnda fyra år utgjorde 2,945 kronor per trafikerad kilometer jernväg. Hvarjemte styrelsen vidare anför, att, om nämnda medelbelopp antoges såsom blifvande nettobehållning af hvarje bankilometer, som komme att trafikeras år 1883, den totala nettobehållningen af samma års jernvägstrafik skulle uppgå till 6,555,570; men att då trafiken å de nya bandelar, som tillkommit först under senare delen af år 1881 till en längd af 271 kilometer, icke kunde antagas år 1883 hafva hunnit utvecklas till likhet med de äldre banorna, ansåge styrelsen försigtighet bjuda, att för närvarande beräkna behållningen af de äldre, vid 1881 års början trafikerade linierna efter ofvan nämnda medeltal, 2,945 kronor per kilometer, men deremot af de nyare till endast ungefär hälften, eller 1,500 kronor per kilometer; och anser styrelsen, med tillämpning af denna beräkningsgrund, jernvägstrafikmedlen för år 1883 kunna upptagas i rundt tal till 6,200,000 kronor.

Mot denna beräkning har jag ingenting att erinra.

Postmedlen, som i riksstaten för år 1882 äro upptagna till 4,900,000 kronor, hafva under tiden från den 1 juli 1880 till samma dag 1881 uppgått till 5,347,200 kronor, och anser jag lika med generalpoststyrelsen dessa medel för år 1883 kunna beräknas till 5,100,000 kronor.

Tullmedlen hafva visserligen, enligt från generaltullstyrelsens kameralbyrå meddelad uppgift, under nästlidna år uppgått till 29,845,132 kronor 86 öre, men då den lifliga varuinförsel, som nämnda år egt rum, icke kan med säkerhet antagas komma att fortgå, anser jag ej skäl att frångå statskontorets förslag, att denna bevillning må för år 1883 beräknas till samma belopp som för innevarande år, eller till 27,000,000 kronor; börande jag härvid i underdånighet erinra, att de tullnedsättningar för några artiklar, som komma att inträda i händelse den med Frankrike afslutade handels-traktaten varder ratificerad, icke äro af beskaffenhet att inverka på tullmedlens beräkande, likasom att det förslag till fullständig tulltaxa, Eders Kongl. Maj:t torde framdeles förelägga innevarande års Riksdag, icke, såvidt nu kan antagas, lär komma att på tulluppbörden i sin helhet utöfva något till förändring i den af mig föreslagna beräkningen verkande inflytande.

Enligt den efter 1881 års utgång mig tillhandakomna uppgift öfver bränvinstillverkningen under samma år, har den utgjort 16,447,396,1 kan-nor, hvarför skatten belöper sig till 16,447,396 kronor 10 öre, men då derifrån afdrages hvad som under året blifvit såsom restitution af till-verkningsafgift för utfördt bränvin utbetaladt, eller, efter hvad jag nyss haft

tillfälle uppgifva, i rundt tal 2,575,000 kronor, finnes ingen anledning att för år 1883 beräkna ett större för statskassan verkliga inkomstbringande tillverkningsbelopp än statskontoret antagit och för innevarande år blifvit beräknadt, eller 14,000,000 kannor. I den under den 4 dennes af Eders Kongl. Maj:t beslutade proposition till förestående Riksdag, med förslag till ny förordning om tillverkning af brännvin, har det metriska mått- och vikt-systemet vunnit tillämpning och i sammanhang dermed en evalvering af den nuvarande skatten måst göras, hvarvid denna blifvit föreslagen att utgå med 40 öre per liter. Reduceras nu 14,000,000 kannor till liter, blir den noggranna siffran 36,638,000 liter, hvilket tillverkningsbelopp, afrundadt nedåt till 36,500,000 liter, med en skattesats af 40 öre skulle lemna en inkomst af 14,600,000 kronor, och då den obetydliga, till icke fullt fem procent uppgående skatteförhöjningen icke i och för sig lär verka till minskning i varans förbrukning, hemställer jag följaktligen, att denna bevillning må beräknas till 14,600,000 kronor.

*Hvitbets-
socker-
tillverknings-
avgiften.*

Ehuru *hvitbetssockertillverkningsavgiften* för nästlidna år visat sig uppgå till ungefär 106,000 kronor, anser jag likväl, då icke för närvarande torde kunna bedömas, hvilket inflytande den förhöjning i skatten, som är afsedd att inträda under innevarande år, kan komma att utöfva på tillverkningens omfång vid den enda fabrik i landet, som för närvarande sysselsätter sig med denna tillverkning, försigtigheten kräfva att icke föreslå en längre gående höjning i denna skatt än statskontoret ifrågasatt, eller till 70,000 kronor.

*Öfriga
inkomsttilllar.*

Hvad angår *statsverkets öfriga inkomster* för år 1883 och den beräkning deröfver, statskontoret gjort, har jag ingenting att erinra eller tillägga, utan tillstyrker, att samma beräkning må af Eders Kongl. Maj:t godkännas.

Skolavgifter.

Under förutsättning att hvad Eders Kongl. Maj:t den 7 innevarande månad beslutat i nådig proposition föreslå Riksdagen om löneroglering för lärarne vid allmänna läroverk, m. m. varder af Riksdagen bifallet, och sålunda en särskild skolavgift kommer att erläggas af lärjungarne vid rikets allmänna läroverk och de tvåklassiga pedagogierna, uppkommer en ny statsinkomst, som bör i riksstaten uppföras, och hemställer jag, att denna inkomst, som enligt den utredning i ämnet, statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet till statsrådsprotokollet nyssnämnda dag lemnat, lärers böra beräknas till 400,000 kronor, må i riksstaten med detta belopp upptagas bland statsverkets ordinarie inkomster under benämning "skolavgifter".

*Inkomsttit-
larnes be-
lopp.*

Statsverkets ordinarie inkomster och bevillningar för år 1883 torde alltså af Eders Kongl. Maj:t beräknas till följande belopp:

Ordinarie inkomster:

Ränta	...	kronor	4,350,000: —,
Tionde...	...	„	1,645,000: —,
Arrendemedel	...	„	2,900,000. —,
Bergverkstionde	...	„	10,000: —,
Mantalspenningar	...	„	640,000: —,
Bötesmedel	...	„	260,000: —,
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål...	...	„	340,000: —,
Tillfälliga rotevakansafgifter	...	„	76,000: —,
Vakansafgifter af nyroterad jord	...	„	115,000: —,
Rotevakansafgifter af utsockne frälsehemman i Halland	...	„	20,000: —,
Vakansafgifter af bergslag	...	„	20,000: —,
Trosspassevolansafgift	...	„	26,000: —,
Båtsmansvakansafgift	...	„	65,000: —,
Båtsmansbeklädnadsmedel	...	„	60,000: —,
Kontrollstämpelmedel	...	„	18,000: —,
Fyr- och båkmedel	...	„	1,200,000: —,
Telegrafmedel	...	„	1,330,000: —,
Jernvägstrafikmedel	...	„	6,200,000: —,
Skogsmedel	...	„	1,000,000: —,
Skolafgifter	...	„	400,000: —,
Extra uppbörd	...	„	315,000: —,
säger 20,990,000: —;			

Bevillningar:

Tullmedel...	...	„	27,000,000: —,
Postmedel	...	„	5,100,000: —,
Stämpelpappersmedel	...	„	3,000,000: —,
Bränvinstillverkningsafgift	...	„	14,600,000: —,
Hvitbetssockertillverkningsafgift	...	„	70,000: —,
Allmän bevillning	...	„	4,100,000: —,
säger 53,870,000: —;			
summa kronor			74,860,000: —.

Såsom tillgång för statsutgifternas bestridande torde fortfarande såsom *Riksbankens vinstmedel.*
hittills böra påräknas den sedvanliga andelen af riksbankens vinst, och hem-

ställer jag i sådant hänseende, det Eders Kongl. Maj:t må hos Riksdagen göra framställning derom, att hälften af vinstmedlen för år 1881 anvisas för statsverkets behof, att utbetalas vid den tidpunkt under år 1883, som Riksdagen bestämmer. Bankofullmäktiges ordförande har i skrifvelse till mig denna dag meddelat, att, ehuru riksbankens bokslut naturligtvis icke hunnit till denna dag uppgöras, det likväl med stöd af redan gjorda förarbeten för bokslutet kan med visshet antagas, att riksbankens behållna vinst för år 1881 icke kommer att understiga 2,500,000 kronor, hvadan den för statsverket påräknade hälften af riksbankens vinstmedel för år 1881 sålunda kan i riksstaten för år 1883 upptagas till 1,250,000 kronor.

Om, under förutsättning af bifall till hvad jag sålunda föreslagit, till slutsumman af statsverkets ofvan beräknade ordinarie inkomster och bevillningar, kronor 74,860,000: —, lägges:

ej mindre nyssnämnda belopp af riksbankens vinstmedel, „ 1,250,000: —,
än äfven de af mig såsom tillgång för statsregleringen förut omförmälda belopp, nämligen:

öfverskott å statsregleringen för år 1880, „ 2,070,000: —,
samt återleverering från riksgäldskontoret af dit från statskontoret år 1881 för mycket öfverlemnade medel till bestridande af annuitetsliqvider,
m. m. „ 500,000: —,

så erhålles för statsregleringen år 1883 en tillgång af kronor 78,680,000: —.

De af föredragande departementschefen sålunda i afseende å beräkningen af statsverkets ofvan omförmälda tillgångar och dermed sammanhängande ämnen gjorda hemställanden och förslag behagade, sedan statsrådets öfriga ledamöter deri instämt, Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla.

Ex protocollo:

A. L. Fris.

Bil. Litt. A.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Jemlikt gällande instruktion åligger det statskontoret att årligen före den 15 december till Eders Kongl. Maj:t afgifva berättelse om statsverkets inkomster under det sist förflutna året, så vidt dessa äro kända och beräkneliga, jemte förslag till deras beräknande vid nästföljande

Lsh. till Riksd. Prot. 1882. 1 Saml. 1 Afd.

statsreglering med hvad mera, som kan tjena till upplysning vid uppgörande af den nådiga propositionen till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof.

Denna nådiga föreskrift får statskontoret för innevarande år nu i underdånighet fullgöra.

Riksdagens senast församlade revisorer hafva verkställt granskning af 1879 års rikshufvudbok jemte öfriga räkenskaper öfver statsverkets och andra allmänna medels förvaltning under samma år. Till innehållet af den berättelse, angående statsverkets tillstånd och förvaltning under nämnda år, hvilken före revisionsförrättningens början af statskontoret blifvit afgifven och sedermera till revisorerna öfverlemnad, får detta embetsverk i underdånighet hänvisa; skolande för Riksdagens statsutskott, jemlikt föreskriften i 39 § riksdagsordningen, räkenskaper och öfriga statsverket rörande handlingar hållas tillgängliga för verkställande af den granskning, som, vid utförande af berörda utskotts åliggande att utreda och uppgifva statsverkets tillstånd och behof, må erfordras.

Beträffande undsättningsfonden afgifver statskontoret särskild underdånig berättelse, och redovisas för öfrigt förhållandet med denna fond genom räkenskaper och handlingar, hvilka jemväl skola hållas statsutskottet tillhanda.

Statsverkets inkomster för år 1883 har statskontoret ansett böra beräknas på sätt bilagda tabell litt. a. utvisar; och är, enligt hvad tabellen litt. b. ådagalägger, denna beräkning i allmänhet grundad på medeltalen af de senaste tre årens inkomstbelopp, hvilka åter för åren 1878 och 1879 äro hemtade från de för samma år afslutade rikshufvudböckerna, men för år 1880 upptagits i enlighet med en på de nyligen afgifna landsböckerna för samma år samt i öfrigt tillgängliga räkenskaper och meddelade uppgifter grundad approximativ kalkyl. De inkomster, hvilka sålunda för sistnämnda år uppgifvits, torde derföre väl i någon mån afvika från det resultat, som den blifvande rikshufvudboken kommer att utvisa, men några skiljaktigheter af den beskaffenhet, att de kunna utöfva något afsevärdt inflytande på inkomsternas beräkning, kan icke vara att befara. Vid upprättande af förslaget till inkomstberäkningen har för öfrigt afseende blifvit fästadt dels derpå, om inkomsterna varit i jemnt stigande eller fallande, dels på de vid vissa inkomstitlar förekommande särskilda förhållanden, för hvilka statskontoret får här nedan i underdånighet närmare redogöra; börande statskontoret tillika anmärka, att de uti åberopade tabell upptagna inkomstbelopp enligt räkenskaperna för de närmast förflutna trenne åren, med undantag af jernvägstrafikmedlen, hvilka afse de till statskontoret levererade sum-

mor, utgöra hvad som före uppbördsårets slut den 30 april påföljande år varit af inkomsterna disponibelt till bestridande af statsutgifterna, hvidan således, i enlighet med den för redovisningen i rikshufvudboken gällande grundsats, afdrag skett för de vid sistnämnda tidpunkt utestående restantier och uppbördspropriebalanser.

Ordinarie inkomster.

Räntan, som i 1882 års riksstat beräknats till 4,360,000 kronor, har för år 1880 uppgått till 4,366,022 kronor samt i medeltal för de sist förflutna trenne åren utgjort 4,375,797 kronor. Uti 1880 års uppbörd ingå emellertid inom Elfsborgs och Westmanlands län efterräkningsvis för föregående år debiterade belopp af tillsammans nära 15,000 kronor, och då detta vid beräkningen tages i betraktande, visar sig i sjelfva verket inkomsten för året hafva undergått en minskning af ett motsvarande belopp, hvilken omständighet åter varit föranledd af den afskrifning utaf räntan, som i sammanhang med utarrendering af indragna militieboställen egt rum. Vid sådant förhållande anser statskontoret förevarande inkomstitel i riksstaten för år 1883 icke böra upptagas till högre belopp än 4,350,000 kronor.

Tionden, som vid de tvänne senaste riksdagarna blifvit beräknad till 1,645,000 kronor, har för år 1880 utgjort 1,651,373 kronor och i medeltal för åren 1878—1880 belöpt sig till 1,646,772 kronor. Enär, oberäknadt det inflytande, som skiljaktigheterna mellan restantierna vid hvarje års början och slut utöfva, vaxlingen i beloppet af denna inkomst hufvudsakligen är beroende af kyrktionden, hvilken löses efter markgång, samt då uppbörden för år 1880 endast obetydligt öfverstigit beräkningen, lärer tionden äfven för år 1883 få antagas till 1,645,000 kronor.

Arrendemedlen, hvilka vid sist förflutna riksdag, likasom vid den näst förutgångna, beräknades till 2,900,000 kronor, häri inbegripna arrenden af ej mindre till statsverket indragne militieboställen än ock indragna landsstatsboställen, hafva för år 1880 utgjort 2,879,824 kronor, och torde, på sätt statskontoret i föregående berättelse jemväl hemställde, någon förändring i den senast gjorda beräkningen af denna inkomstitel icke böra ifrågakomma, förr än det visat sig, huruvida 1881 års uppbörd dertill gifver anledning.

Bergverktionden. I följd af det vid 1877 års riksdag fattade beslutet om denna skatts upphörande, har denna inkomstitel i statsregleringarna från och med år 1878 endast varit beräknad till ett belopp,

motsvarande antagliga inkomsten af tionden från Sala silfververk, samt i de tvänne senast fastställda riksstaterna uppförts med 10,000 kronor. Inberäknad tionden från några andra bergverk, hvilka ännu icke blifvit frikallade från skattens utgörande, har hela uppbörden för år 1880 visserligen icke utgjort mera än 9,782 kronor, deraf afgiften från Sala bergslag belöper sig till 8,774 kronor, men som sistnämnde afgift likväl i medeltal för de sist förflutna trenne åren uppgått till 11,650 kronor, lärer bergverkstionden jemväl för år 1883 få antagas till 10,000 kronor.

Mantalspenningarne, beräknade i riksstaten för åren 1880—1882 till 640,000 kronor, hafva för det sist förflutna året utgjort 643,678 kronor samt i medeltal för åren 1878—1880 uppgått till 641,127 kronor. Ehuru alltså denna inkomst för uppbördsåret öfverstigit den i riksstaten beräknade summan, synes dock det uppkomna öfverskottet alltför ringa, för att högre beräkning med anledning deraf bör ifrågasättas.

Bötesmedlen, hvilka i riksstaten från och med år 1879 varit beräknade till 260,000 kronor, hafva för år 1880 belöpt sig till 265,409 kronor. För de trenne sista åren har visserligen medelbeloppet utgjort 270,336 kronor, men då denna inkomstitel är af temligen oviss beskaffenhet, lärer den förut antagna beräkningen böra bibehållas.

Kavalleriregementenas hästvakansspanmål. Denna inkomstitel, som för den senaste statsregleringen antogs till 340,000 kronor, har för det sist tilländagångna året uppgått till 342,597 kronor. Då beloppet af denna inkomst är beroende af växlande markegångspris å den spanmål, som af rusthållare vid det afsutna kavalleriet erlägges, synes något afseende icke böra fästas vid det för uppbördsåret uppkomna ringa öfverskottet, synnerligast som medeltalet för åren 1878—1880 icke utgjort mera än 333,610 kronor; och torde således denna inkomst äfven i 1883 års riksstat upptagas till 340,000 kronor.

Tillfälliga rotevakansafgifter, beräknade i riksstaten från och med år 1878 till 76,000 kronor, hafva för år 1880 utgjort 81,482 kronor. Uppbörden för det sist nämnda året har sålunda öfverskjutit den beräknade summan, men som inkomsten för år 1879 belöpte sig till allenast 73,484 kronor samt derjemte medeltalet för de trenne sista åren, 77,350 kronor, icke väsentligen skiljer sig från sagde beräkning, lärer ifrågasvarande inkomstitel jemväl för år 1883 få antagas till 76,000 kronor.

Vakansafgifterna af nyroterad jord, rotevakansafgiften af utsockne frälsehemman i Halland, vakansafgifterna af bergslag, trosspassevolansafgiften samt båtsmansvakansafgiften. Af dessa inkomster har för år 1880 båtsmansvakansafgiften något understigit och de öfriga afgifterna mer eller mindre öfverskjutit de belopp, hvilka för år 1882 blefvo förberörde inkomster beräknade, men då medelbeloppet för åren 1878—1880

på det hela i det närmaste motsvarar det senast antagna förhållandet med dessa uppbördstitlar, torde några förändringar i de sist gjorda beräkningarne icke böra ifrågakomma.

Båtsmansbeklädnadsmedlen, hvilka vid sistförflutna riksdag beräknades till 60,000 kronor, hafva för år 1880 utgjort 60,422 kronor och i medeltal för de trenne senaste åren uppgått till 61,749 kronor, hvadan den för nästkommande år antagna beräkningen torde jemväl för år 1883 böra bibehållas.

Kontrollstämpelmedlen, vid de tvänne senaste statsregleringarne beräknade till 18,000 kronor, hafva väl för år 1880 uppgått till 22,250 kronor och i medeltal för åren 1878—1880 belöpt sig till 20,115 kronor, men som inkomsten i icke ringa mån är beroende på tillfälligheter, hvilka icke kunna på förhand beräknas, torde någon förhöjd beräkning nu icke böra ifrågasättas.

Fyr- och båkmedlen, hvilka vid innevarande års riksdag för år 1882 beräknades till 1,100,000 kronor, hafva för år 1880 uppgått till 1,191,474 kronor och i medeltal för de senast förflutna trenne åren inbringat 1,117,244 kronor. Sedan ifrågavarande afgift, jemlikt Eders Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse den 15 februari 1881, från och med den 1 påföljde april delvis blifvit förhöjd, har i följd häraf uppbörden af fyr- och båkmedlen under innevarande år stigit och utgjort för tiden från årets början till och med november månads slut 1,261,717 kronor. Fyr- och båkmedlen torde derföre kunna antagas för år 1883 uppgå åtminstone till 1,200,000 kronor.

Telegrafmedlen, hvilka i riksstaten för åren 1880—1882 varit beräknade till 1,330,000 kronor, äro, enligt hvad statskontoret inhemtat, af telegrafstyrelsen för år 1883 beräknade till 1,350,000 kronor, hvilken summa alltså blifvit uti bilagde tabell uppförd.

Jernvägstrafikmedlen. Jemlikt en från styrelsen öfver statens jernvägstrafik erhållen uppgift, kan nettobehållningen å trafikmedlen för år 1883 antagas till 6,200,000 kronor, hvadan denna summa för blifvande statsreglering torde böra beräknas.

Skogsmedlen, hvilka årligen, från och med statsregleringen för år 1875, varit beräknade till 1,000,000 kronor, hafva för år 1880 uppgått till 1,321,987 kronor. Ehuru inkomsten för sistnämnda år alltså lemnat ett betydligt öfverskott, har statskontoret likväl, med fästadt afseende derpå, att uppbörden för det näst föregående året belöpte sig till endast 585,653 kronor samt att medeltalet för åren 1878—1880 ej utgjort mera än 979,411 kronor, ansett sig icke nu böra föreslå förhöjning i den förut antagna beräkningen af en statsinkomst, som visat sig beroende af förhållanden, hvilka icke med visshet kunna förutses.

Extra uppbörd, hvilken titel omfattar, jemte flera mer eller mindre tillfälliga inkomster, de å utlemnade odlingslån inflytande afbetalningar, uppfördes af 1879 års Riksdag, med inberäkning af ett under förvaltning af domkapitlet i Karlstad då stäldt kapital af öfver 60,000 kronor, i 1880 års riksstat till 365,000 kronor, och har för sist nämnda år uppgått till 449,396 kronor, deraf det från berörde domkapitel till statsverket öfverlemnade kapital belöpt sig till 67,611 kronor samt 214,657 kronor utgöra annuiteter å odlingslån. Efter afdrag från 1880 års uppbörd af förenämnda kapital, utgör medeltalet af inkomsten för åren 1878—1880, 318,916 kronor, och då annuiteterne å odlingslån för år 1883, — — — — — kunna påräknas till belopp af 254,590 kronor, eller 39,993 kronor mer än 1880 års annuiteter, synes väl inkomsten under ifrågavarande titel för år 1883 kunna antagas uppgå i det närmaste till 360,000 kronor; men som denna inkomst till en ej obetydlig del är af tillfällig beskaffenhet, torde densamma icke böra beräknas högre än till omkring 320,000 kronor; varandes, för jemnande af de ordinarie inkomsternes slutsumma, beloppet i tabellen utfördt med 315,000 kronor.

Bevillningar.

Tullmedlen. Denna bevillning har enligt räkenskaperna utgjort i jemnt tal:

för år 1878		kronor 23,265,000: —,
„ „ 1879		„ 25,003,000: —,
„ „ 1880		„ 27,622,000: —,
eller i medeltal		„ 25,297,000: —.

Enligt meddelanden från generaltullstyrelsen har den debiterade tulluppbörden för tiden från innevarande års början intill den 1 dennes uppgått till kronor 27,687,011: —; och skulle, under antagande att samma uppbörd komme att för december månad debiteras, som under motsvarande tid af det nästföregående året, eller „ 2,052,512: —, innevarande års tulluppbörd sålunda utgöra kronor 29,739,523: —.

Då emellertid de orsaker, hvilka framkallat den betydliga stegringen i denna inkomst för året, icke lära få antagas vara af stadigvarande natur, anser statskontoret den vid senaste riksdag beräknade summan af 27,000,000 kronor böra uti riksstaten för år 1883 bibehållas.

Postmedlen äro, på sätt statskontoret inhemtat, för år 1883 af generalpoststyrelsen beräknade till 5,100,000 kronor, hvadan denna summa blifvit å bilagde tabell uppförd.

Stämpelpappersmedlen, hvilka för innevarande och nästkommande år antagits inbringa 3,000,000 kronor hvarterdera året, hafva, enligt räkenskaperna för år 1880, utgjort 3,089,780 kronor. Det öfverskott, som sålunda i jemförelse med den senast antagna beräkningen för nyssnämnda år uppkommit, synes icke böra föranleda till förhöjning i denna inkomstitel, helst enahanda medel för år 1879, ehuru beräknade till 3,100,000 kronor, icke uppgingo till mera än 2,872,414 kronor.

Bränvinstillverkningsafgiften. Enligt räkenskaperna har bränvinstillverkningen i riket utgjort i jemnt tal:

år 1876	kannor 18,962,000: —,
„ 1877	„ 16,442,000: —,
„ 1878	„ 16,440,000: —,
„ 1879	„ 13,763,000: —,
„ 1880	„ 15,170,000: —,
eller i medeltal för femårsperioden	„ 16,155,000: —.

Beträffande innevarande års tillverkning, har densamma, enligt erhållen uppgift från finansdepartementets byrå för kontrollen å tillverkningsafgifter, intill den 1 i denna månad uppgått till kannor 13,892,245: —, och om dertill lägges tillverkningen under december månad nästlidet år „ 2,942,205: —, skulle, under förutsättning att sistnämnda kanne- tal motsvarar tillverkningen för samma månad innevarande år, detta års tillverkning komma att utgöra kannor 16,834,450: —.

Sistnämnda summa läser likväl icke få obetingadt läggas till grund för beräkningen af ifrågavarande inkomst, utan torde i sammanhang härmed böra tagas i betraktande den betydliga bränvinsexport, som under innevarande år egt rum, i följd hvaraf såsom restitution af tillverkningsafgift, så vidt för närvarande kan anses känt eller beräkneligt, utbetalts i rundt tal 2,560,000 kronor. Ehuru denna omständighet väl icke direkt inverkar på sjelfva statsinkomsten, utöfvar den dock inflytande på statsregleringen i sin helhet; och finner statskontoret, med hänsyn härtill, förevarande inkomstitel för år 1883 icke böra antagas till högre belopp än som vid sist förflutna riksdag beräknades, eller 14,000,000 kronor.

Hvitbetssockertillverkningsafgiften, i 1882 års riksstat beräknad till

50,000 kronor, har för år 1880 uppgått till 70,650 kronor, samt i medeltal för de trenne sista åren utgjort 49,506 kronor.

För innevarande år kan denna afgift, med stöd af uppgift från förenämnda byrå för kontrollen öfver tillverkningsavgifter, beräknas sålunda:

för tillverkning intill den 1 dennes.....	kronor	81,074: —,
„ dito under december månad, enligt antagande, uppgående till enahanda belopp som för samma månad näst föregående år, eller.....	„	20,250: —,
		tillsammans kronor 101,324: —.

Med afseende å den tillökning, som å denna inkomsttitel visat sig för såväl innevarande som nästlidet år, synes afgiften för år 1883 kunna beräknas åtminstone till 70,000 kronor.

Allmänna bevillningen, som vid sistförflutna riksdag, likasom vid den nästförutgångna, beräknades till 5,600,000 kronor, häruti inbegripen särskild tilläggsbevillning med 1,600,000 kronor, har, enligt räkenskaperna, för år 1880 uppgått till 5,941,641 kronor, deraf allmänna bevillningen utgjort 4,322,707 kronor och tilläggsbevillningen belöpt sig till 1,618,934 kronor. Som denna inkomsttitel allt sedan år 1876 årligen i mer eller mindre mån något öfverstigit 4,100,000 kronor, finner statskontoret, under antagande att nu gällande bevillningsstadga varder till sina hufvudgrunder oförändrad bibehållen för år 1883 och att för samma år någon tilläggsbevillning icke ifrågakommer, sist nämnda summa kunna i beräkningen upptagas.

Statskontoret framhårdar med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåtar:

O. F. AF SILLÉN.

AUG. HÄGGBLADH. M. NORDLINDH. GUST. ÖSTERGRÉN.

Föredragande.

Per Samzelius.

Stockholm den 10 december 1881.

Litt. a.

Statsverkets inkomster.

<i>Ordinarie inkomster:</i>		Kronor.
Ränta	4,350,000	—
Tionde	1,645,000	—
Arrendemedel	2,900,000	—
Bergverkstionde	10,000	—
Mantalspenningar	640,000	—
Bötesmedel	260,000	—
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	340,000	—
Tillfälliga rotevakansafgifter	76,000	—
Vakansafgifter af nyroterad jord	115,000	—
Rotevakansafgifter af utsockne frälsehemman i Halland	20,000	—
Vakansafgifter af bergslag	20,000	—
Trosspassevolansafgift	26,000	—
Båtsmansvakansafgift	65,000	—
Båtsmansbeklädnadsmedel	60,000	—
Kontrollstämpelmedel	18,000	—
Fyr- och båkmedel	1,200,000	—
Telegrafmedel	1,350,000	—
Jernvägstrafikmedel	6,200,000	—
Skogsmedel	1,000,000	—
Extra uppbörd	315,000	—
Säger	20,610,000	—
<i>Bevillningar:</i>		
Tullmedel	27,000,000	—
Postmedel	5,100,000	—
Stämpelpappersmedel	3,000,000	—
Bränvinstillverkningsafgift	14,000,000	—
Hvitbetssockertillverkningsafgift	70,000	—
Allmän bevillning	4,100,000	—
Säger	53,270,000	—
Summa	73,880,000	—

Statsverkets inkomster

Ordinarie inkomster:

Ränta
Tionde
Arrendemedel
Bergverkstionde
Mantalspenningar
Bötesmedel
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål
Tillfälliga rotevakansafgifter
Vakansafgifter af nyroterad jord
Rotevakansafgifter af utsockne frälsehemman i Halland
Vakansafgifter af bergslag
Trosspassevolansafgift
Båtsmansvakansafgift
Båtsmansbeklädnadsmedel
Kontrollstämpelmedel
Fyr- och båkmedel
Telegrafmedel
Jernvägstrafikmedel
Skogsmedel
Extra uppbörd

Säger

Bevillningar:

Tullmedel
Postmedel
Stämpelpappersmedel
Bränvinstillverkningsafgift
Hvitbetssockertillverkningsafgift
Allmän bevillning

Säger

Summa

Litt. b.

åren 1878—1880.

Beräknade i riksstaten för år 1882.	Enligt räkenskaperna				Statskontorets beräkning för år 1883.
	för år 1878.	för år 1879.	för år 1880.	Medium.	
4,360,000	4,400,767	4,360,602	4,366,022	4,375,797	4,350,000
1,645,000	1,645,271	1,643,671	1,651,373	1,646,772	1,645,000
2,900,000	2,615,317	2,691,519	2,879,824	2,728,887	2,900,000
10,000	32,445	7,649	9,782	16,625	10,000
640,000	636,126	643,577	643,678	641,127	640,000
260,000	288,303	257,295	265,409	270,336	260,000
340,000	334,777	323,457	342,597	333,610	340,000
76,000	77,085	73,484	81,482	77,350	76,000
115,000	111,034	109,107	122,452	114,198	115,000
20,000	18,825	18,858	20,271	19,318	20,000
20,000	19,358	19,149	26,257	21,588	20,000
26,000	26,482	26,456	26,487	26,475	26,000
65,000	69,557	59,004	64,225	64,262	65,000
60,000	70,101	54,725	60,422	61,749	60,000
18,000	20,192	17,903	22,250	20,115	18,000
1,100,000	1,063,568	1,096,691	1,191,474	1,117,244	1,200,000
1,330,000	1,217,698	1,128,640	1,227,863	1,191,400	1,350,000
5,500,000	4,200,000	4,500,000	6,200,000	4,966,667	6,200,000
1,000,000	1,030,593	585,653	1,321,987	979,411	1,000,000
305,000	219,111	355,941	449,396	341,483	315,000
19,790,000	18,096,610	17,973,381	20,973,251	19,014,414	20,610,000
27,000,000	23,264,873	25,003,406	27,622,164	25,296,815	27,000,000
4,900,000	4,705,987	4,648,567	5,136,040	4,830,198	5,100,000
3,000,000	2,282,656	2,872,414	3,089,780	2,748,283	3,000,000
14,000,000	13,195,590	12,171,873	15,209,403	13,525,622	14,000,000
50,000	37,443	40,425	70,650	49,506	70,000
5,600,000	4,268,888	5,721,074	5,941,641	5,310,534	4,100,000
54,550,000	47,755,437	50,457,759	57,069,678	51,760,958	53,270,000
74,340,000	65,852,047	68,431,140	78,042,929	70,775,372	73,880,000

Utgifterna.

Första hufvudtiteln.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9
januari 1882.*

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens, Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre
HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
TAUBE,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER.

Departementschefen, statsrådet Themptander anhöll att få underställa
Kongl. Maj:ts pröfning de delar af statsregleringen vid nästkommande riks-
dag, hvilka tillhörde finansdepartementets föredragning, samt anmälde — —

Departementschefen anförde vidare:

Beträffande regleringen af första hufvudtiteln hemställer jag, att de i riksstaten för år 1882 upptagna särskilda anslagen till "Hans Kongl. Höghet Kronprinsen", 72,000 kronor, till "Hans Kongl. Höghet Kronprinsens hofhållning", 108,000 kronor, och till "handpenningar för Hans Kongl. Höghet Kronprinsens blifvande gemål", 12,000 kronor, måtte sammanslås och under titeln "Hans Kongl. Höghet Kronprinsens hofhållning och handpenningar för Hennes Kongl. Höghet Kronprinsessan" uppföras med 192,000 kronor.

Hvad departementschefen sålunda föreslagit tacktes, enligt det öfriga statsrådets tillstyrkande, Hans Maj:t Konungen i nåder gilla.

— — — — —

Ex protocollo:

A. L. Fris.

Andra hufvudtiteln.

Utdrag af protokollet öfver Justitie-departementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott Måndagen den 9 Januari 1882,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
TAUBE,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER.

5:o.

Efter erhållet tillstånd att få inför Kongl. Maj:t anmäla hvad vid aflåtande af nådig proposition till nu instundande Riksdag angående statsverkets tillstånd och behof i afseende å regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel vore att iakttaga, hemställde Chefen för Justitiedepartementet Statsrådet von Steyern att de å samma hufvudtitel nu uppförda ordinarie anslag måtte fortfarande komma att utgå, endast med de förändringar, hvarom här nedan förmäles; och anförde Departementschefen derefter beträffande:

Bih. till Riksd. Prot. 1882. 1 Saml. 1 Afđ.

Ordinarie anslag.

Anslaget till fångvården.

Enligt nu gällande riksstat utgöra anslagen under denna titel:		
Fångvårdsstyrelsen	59,500: —	
Fångars vård och underhåll:		
<i>Bestämmt anslag</i>	186,800: —	
<i>Förslagsanslag</i>	1,500,000: —	1,686,800: —
Ålderstillägg för en del vid Fångvårdsstyrelsen och fångvården anstälde embets- och tjenstemän, <i>förslagsanslag</i>	20,000: —	
Vård och underhåll af läns- och kronohäkten, <i>reservationsanslag</i>	20,000: —	
		Kronor 1,786,300: —

I fråga om dessa anslag har Fångvårdsstyrelsen föreslagit följande förändringar:

[1.] <i>Ålderstillägg för de predikanterne vid de större straffängelserna.</i>	Enligt den år 1874 fastställda, ännu gällande lönereglering blefvo för de predikanter, som innehafva två förenade befattningar, den ena vid ett större straffängelse och den andra vid ett läns- eller kronohäkte, lönevilkoren sålunda bestämda:	
	vid straffängelset och kronohäktet å Långholmen	2,600: —
	vid straffängelset och länsfängelset i Malmö	2,600: —
	vid straffängelset och länsfängelset i Karlskrona	2,000: —
	vid straffängelset och kronohäktet i Norrköping	2,000: —
	vid straffängelset å Norrmalm och kronohäktet derstädes tillika med länsfängelset i Stockholms län	2,500: —
	samt vid straffängelset å Nya Varfvet med derunder lydande församling	2,000: —

Fångvårdsstyrelsen erinrar, att de vid dessa straffanstalter anstälde predikanter, hvilka jemte öfriga presterliga åligganden hade att hvarje söndag förrätta två gudstjenster, vore pligtiga egna sin verksamhet utslutande åt fångvårdens tjenst; samt att, i följd af de under senaste åren vidtagna åtgärder för en förbättrad fångvård och den i sådant syfte anordnade undervisning, dels i skola för flera fångar samfäldt och dels i celler för hvarje fånge särskildt, predikanternas göromål blifvit betydligt ökade. Af sådan anledning och då, enligt hvad erfarenheten gäfvade vid

handen, någon längre tids tjenstgöring och vana vid göromålen inom fängelset erfordrades för att själasörjaren der måtte kunna utöfva allt det gagn, som af honom påräknats, och det således vore af vigt att han icke föranleddes att af utsigten till något bättre löneförmåner på annat håll alltför tidigt lemna sin tjenst vid fångvården, har Styrelsen ansett fångvårdens intresse fordra att till förekommande deraf utsigt lemnades desse predikanter att efter några års nitisk tjenst komma i åtnjutande af någon löneförbättring, och föreslår Styrelsen därför i underdånighet att ett ålderstillägg af femhundra kronor efter fem års tjenstgöring måtte en hvar af dem beviljas.

Det är otvifvelaktigt att man under de senare åren begynt ställa vida högre anspråk än förut på de vid fångvården anstälde presters verksamhet både såsom skollärare och själasörjare, och att för en framgångsrik utöfning af denna alldeles särskilda art af verksamhet fordras att hafva under en ej alltför kort arbetstid gjort sig med densamma förtrogen. Då nu en aflöning af 2,000—2,600 kronor för en predikant, som icke får tillika innehafva annan tjenst, ej kan vara tillräcklig för att under någon längre tid bibehålla honom vid en plats, der tjenstgöringen är vida besvärligare än den, som är förenad med långt bättre aflönade presterliga embeten, synes Fångvårdsstyrelsens framställning vara befogad. Jag tillstyrker därför att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att medgifva hvar och en af predikanterna vid straffängelserna å Långholmen, i Malmö, i Karlskrona, i Norrköping, å Norrmalm samt å Nya Varvet rätt till ett ålderstillägg af 500 kronor att utgå efter fem års tjenstgöring i nämnda befattning och under i öfrigt enahanda bestämmelser, som vid riksdagen år 1874 blifvit fastställda med afseende å då beviljade ålderstillägg vid vissa befattningar å fångvårdens stat.

Hvad derefter beträffar de vid straffängelserna för män anstälde bevakningsbefälhafvare, hvilkas löneförmåner enligt nu gällande stat utgöra, lön 2,000 kronor samt ålderstillägg efter iem år 300 och efter 10 år ytterligare 200 kronor, anför Fångvårdsstyrelsen, att då, till följd af indragning under senare åren af den militära bevakningen vid ifrågavarande fängelser, tillökning egt rum i den civila bevakningsstyrkan, öfver hvilken det tillkommer bevakningsbefälhafvaren att utöfva närmaste befäl och tillsyn, hafva genom denna förändring, som föranlett en icke obetydlig besparing i fångvårdskostnaderna, bevakningsbefälhafvarnes göromål både i omfång och ansvar blifvit i väsentlig mån ökade; och ansåg Styrelsen sig af sådan anledning böra föreslå en förhöjning i aflö-

[2.]

Löneförbättring för bevakningsbefälhafvarne vid straffängelserna för män.

ningen till belopp af 500 kronor att utgå såsom arfvode för bevakningsbefälhafvarne vid de fyra större med nattceller försedda straffängelserna för män, nemligen å Långholmen, i Malmö, i Karlskrona och å Nya Varfvet.

Derest lönetillökningen, på sätt Fångvårdsstyrelsen föreslagit, beviljades endast såsom arfvode, i enlighet med hvad vid vissa tjänster inom fångvården redan eger rum, komme den icke att inverka på pensionens storlek. Jemlikt de af Riksdagen åren 1874 och 1875 godkända grunder för fångvårdstjenstemäns aflöning skulle en fjerdedel af arfvodet vid tjänstledighet afstås till den, som sköter tjänsten.

På de af Fångvårdsstyrelsen anförda skäl tillstyrker jag att framställning göres till Riksdagen om beviljande af den föreslagna löneförhöjningen, att utgå med 500 kronor såsom arfvode till bevakningsbefälhafvarne vid straffängelserna å Långholmen, i Malmö, i Karlskrona och å Nya Varfvet.

[3.] Vidkommande bevakningsbefälhafvaren vid länsfängelset i Göteborg, *Löneförbättring för bevakningsbefälhafvaren vid länsfängelset i Göteborg.* hvars aflöningsförmåner senast utgjort lön 800 kronor samt ålderstillägg 200 kronor efter 5 och ytterligare 100 kronor efter 10 års tjänstgöring, hemställer Styrelsen det nämnde bevakningsbefälhafvare måtte beviljas en löneförbättring af 200 kronor årligen att såsom arfvode utgå. Till stöd härför åberopas af Styrelsen, att vid detta länsfängelse, det största i riket, som enligt aftal med staden Göteborg vore afsedt till förvarande jemväl af ransaknings- och polisfångar från nämnda stad, till följd af stadens utvidgning samt tillväxten af dess folkmängd, fångantalet och omsättningen af fångar vid fängelset under senaste tid i hög grad tilltagit och ökat de ansträngande göromålen för bevakningsbefälhafvaren, samt att, med åberopande af detta förhållande och särskildt att fångantalet, hvilket, då lönen för ifrågavarande befattning bestämdes eller år 1859, från årets början till den 8 Augusti uppgått endast till 641, under lika lång tid år 1881 uppgått till 1,504, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet förnyat sin tillförene hos Styrelsen gjorda framställning om förbättring i löneförmånerna för ifrågavarande tjänsteman.

De af Styrelsen åberopade skäl synas mig giltiga, och hemställer jag derföre att proposition göres till Riksdagen om beviljande af den föreslagna löneförhöjningen, att utgå med 200 kronor såsom arfvode till bevakningsbefälhafvaren vid länsfängelset i Göteborg.

[4.] Vidare är af Fångvårdsstyrelsen föreslaget, att lönerna för vissa af *Fastställande af lönestat för vissa betjente vid fångvården.* de vid fångvården anstälde fanjunkare, underofficerare, vaktmästare,

förste vaktkonstaplar samt vaktkonstaplar äfvensom fänggevaldigerne, eller i allmänhet lönerna för den vid fångvården anställda betjening, hvilka hittills utgått af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll, måtte uppföras å ordinarie stat, och denna personal förklaras berättigad till erhållande af pension å allmänna indragningsstaten.

Beträffande denna fråga har Styrelsen yttrat, att det ändamål, som åsyftats med de under senaste årtionden å fängelsebyggnader nedlagda betydliga anslagssummor — åstadkommandet af en förbättrad och tidsenlig fångvård — icke kunde vinnas utan en insigtsfull, nitisk och för sitt kall bildad förvaltnings- och bevakningspersonal. I Sverige, der den förra vore inskränkt till det minsta möjliga för ordningens öfvervakande samt för expeditionsgöromålens ombesörjande, berodde den egentliga vården af fångarne i högre grad än annorstädes af bevakningspersonalens beskaffenhet. Denna personal, af hvilken fordrades vaktgöring jemväl 2 å 3 nätter i veckan, hade en ansträngande och ansvarsfull, ofta med fara förenad tjänstgöring. Lönevilkoren för den del af personalen, som ej hade fri bostad och ved, understego dock dem, som åtnjötos af deras vederlikar vid vissa andra stater, hvilka jemväl egde rätt till pension för tjensteinnehafvaren och vid hans fränfälle för hans enka och minderåriga barn; så var exempelvis förhållandet vid post-, telegraf- och tullstaten, jernvägstrafiken, vissa städers poliscorpser m. fl. Vid sådant förhållande mötte svårighet att till bevakningsbefattningarna vid fångvården erhålla och vid dem få bibehålla pålitliga och i öfrigt fullt lämpliga personer. Till en början antagna på försök, afgingo många innan de vunnit ordinarie anställning, och ej sällan inträffade att bland de kvarstående de mest pålitliga och dugliga lemnade fångvårdens tjänst till följd af de fördelaktigare villkor, som annorstädes stodo dem till buds. Då en sådan tätare omsättning af bevakningspersonalen inverkade menligt på dess beskaffenhet i det hela, vore det af vigt att åt bevakningspersonalen bereddes sådana villkor, att duglige karlar funnos villiga ingå i fångvårdens tjänst och der kvarstanna. Detta skulle enligt Styrelsens åsigt kunna åstadkommas, om de i tjensten bepröfvade och duglige befunne på förhand tillförsäkrades pensionsrätt, hvilket kunde ske utan någon egentlig uppoffring för statsverket, enär hittills de vid fångbevakningen anställde betjente, som efter längre tjenstetid uppnått 65 år och varit i saknad af helsa och krafter att längre sköta tjensten, på särskilda framställningar alltid utaf Riksdagen erhållit pension. — En ännu större förmån kunde dessa tjensteinnehafvare tillskyndas, om för dem samt deras hustrur och barn bereddes delaktighet i civilstatens pensionsinrättning. Tjensteinnehafvarne vunne derigenom ej blott för sig rättighet

att redan vid 55 års ålder afgå med en mindre pension, utan äfven för-
månen att vid hans frånfälle hustru och minderåriga barn komme att
erhålla ett årligt understöd. För det allmänna vore det en fördel att i sist
förutsatta fall den aflidnes familj, om den vore alldeles utblottad, ej
nödgades falla fattigvården till last.

Det första vilkor för vinnande af dessa fördelar vore emellertid att
lönerna för ifrågavarande personal vid fångvårdsanstalterna uppfördes å
riksstat och underkastades Riksdagens pröfning.

Detta borde dock, för närvarande åtminstone, ej ske med alla de
befattningar, till hvilka aflöning nu utgår från förslagsanslaget till fän-
gars vård och underhåll. En del af dem komme antagligen att under
den närmaste framtiden omregleras, hvilket särskildt vore fallet med be-
tjeningen vid qvinnofängelserna. Först sedan detta skett, vore tiden
inne att uppföra dessa tjänster på ordinarie stat. Då, hvad särskildt
vaktkonstaplarna anginge, ingen af dem skulle erhålla ordinarie anställ-
ning innan han efter någon tids tjänstgöring aflagt nöjaktiga prof på
duglighet och lämplighet för tjensten, borde aflöningen åt dessa, på för-
sök anstälde, fortfarande utgå utom den af Riksdagen fastställda staten.
Med konstitutorial skulle således, enligt Fångvårdsstyrelsens mening, för-
ses endast de betjente, hvilkas löner vore å nämnda stat upptagna.

Skilnaden mellan de nuvarande och de föreslagna lönerna inhem-
tas af följande tablå:

	Nuvarande aflöning.			Föreslagen aflöning.		
	Lön eller arf- vode.	Bekläd- nads- ersätt- ning.	Summa.	Lön.	Tjenst- gö- rings- pennin- gar.	Summa.
7 fanjunkare	900	80	980	600	400	1,000
30 underofficerare	700	80	780	500	300	800
17 vaktmästare vid länsfängelserna	700	80	780	500	300	800
16 förste konstaplar vid läns- och kronofängelserna	650	80	730	500	250	750
200 konstaplar vid straffängelserna och kronoarbeitscorpsen	550	80	630	400	250	650
150 konstaplar vid läns- och krono- fängelserna	500	60	560	400	200	600
58 fånggevaldiger	400	100	500	500	—	500

Härtill komma så väl enligt den nu gällande som den föreslagna
staten för samtliga betjeningen utom fånggevaldigerne två ålderstillägg,
hvartdera å 50 kronor, det ena efter 5, det andra efter 10 års tjänstgöring.

Beklädnadsersättningen skulle således upphöra att utgå, och aflöningen fördelas i lön och tjänstgöringspenningar, dervid aflöningens belopp höjts till närmaste jemna femtio- eller hundratal. Hvad särskildt anginge fänggevaldigerne, hvilka egde uppbära dagtraktamente vid resor i tjensten, ansåg Styrelsen sistnämnda löneförmån böra betraktas såsom tjänstgöringspenningar, hvadan i Styrelsens förslag några tjänstgöringspenningar för dem icke blifvit upptagna. Då dessa betjente enligt Styrelsens förslag icke skulle komma i åtnjutande af något ålderstillägg, hvarmed lönen och vanligen också pensionen blefve förhöjda, hade deremot det belopp, 100 kronor, hvaraf de för närvarande voro i åtnjutande såsom beklädnadsersättning, blifvit tillagdt lönen, hvarigenom fänggevaldigerne i pensionshänseende blifvit likstälde med vaktkonstaplar.

Derjemte erinrades af Styrelsen att de bland utgifterna för fångvården upptagna »belöningar till bevakningspersonalen» voro afsedda att fortfarande utgå af förslagsanslaget och att dessa belöningar, som blifvit bestämda genom Kongl. brefven den 3 December 1861 och 28 November 1865, i allmänhet utgått med 75 å 100 kronor årligen till en hvar af bevakningspersonalen, som genom berömlig tjänstgöring deraf gjort sig förtjent, men kunde, då synnerliga förhållanden dertill föranledde, stiga till ett belopp af högst 150 kronor.

Fångvårdsstyrelsen hemställer under åberopande af det nu anförda, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att på ordinarie stat uppföra den å förevarande tablå upptagna personal med de för densamma föreslagna löneförmåner, samt att sammanräknade beloppet af löner och tjänstgöringspenningar måtte i riksstaten öfverföras från fångvårdens förslagsanslag till det bestämda anslaget, äfvensom från förstnämnda anslag till förslagsanslaget till ålderstillägg öfverflyttas ett mot de till samma personal nu utgående ålderstillägg ungefärligen svarande belopp. Till Fångvårdsstyrelsens förslag i afseende å pensioneringen torde jag längre fram få återkomma; dock bör redan nu erinras, att pensionerna enligt detta förslag skulle, såsom fallet i allmänhet är i fråga om de på senare tider fastställda stater, utgå med samma belopp som lönen, inberäknadt ålderstilläggen.

De skäl Fångvårdsstyrelsen åberopat till stöd för öfverflyttning till ordinarie stat af löneförmånerna för vissa utaf de vid fångvården anstälde betjente synas mig vara fullt giltiga.

Mot en dylik åtgärd har visserligen erinrats, att aflöningen för den vid fängelserna anställda betjening skulle vara så beroende af de vexlande dagsverksprisen, att behovet af dess förändring kunde inträda hastigare än att Riksdagens bifall dertill hunne inhemtas. Denna far-

håga har dock visat sig ogrundad i afseende på de jemförliga stater, som redan nu af Riksdagen fastställts, såsom skogs-, tull- och postbetjeningens. Förmånen af fri bostad, som redan är en stor del af betjeningen vid fängelserna beredd, och som man söker ytterligare utsträcka, är ock af den betydelse, att den vida uppväger en tillfällig förhöjning i arbetslönen. Det är därför ingen anledning att antaga, att, om de nu föreslagna aflöningsbeloppen af Riksdagen godkännas, behof af deras förhöjande under den närmare framtiden skall uppstå.

I afseende på det af Styrelsen föreslagna antal betjente af olika grader, som skulle å den nya lönestaten upptagas, synes det mig välbetänkt att i detta antal icke ingår hela den vid fängelserna nu anställda betjening. Fångvårdsstyrelsen har härför angifvit såsom skäl en snart förestående omreglering af vissa tjänster och behovet att under de första åren anställa vaktkonstaplar endast på förordnande. Dertill kommer att den ordinarie staten ej lärer böra upptaga andra tjänster än som kunna antagas vara under alla förhållanden nödvändiga. Derutöfver måste Eders Kongl. Maj:t vara förbehållen rätt att efter sig företeende förhållanden såsom hittills af förslagsanslaget anordna aflöning till extra konstaplar och annan betjening i den mån antalet fångar ökas. Den sålunda anställda betjeningen bör dock ej få rätt till pension förr än den vid inträffande ledigheter kan komma i åtnjutande af lön på den af Riksdagen fastställda stat.

Då befattningarna vid kronoarbeitscorpsen torde komma att underkastas en förändrad reglering, och af sådan anledning underofficerarne vid denna corps enligt Styrelsens förslag icke skulle å ordinarie stat uppföras, bör samma förhållande ega rum i fråga om de två fanjunkare, som äro anställda vid kronoarbeitsstationerna å Tjurkö och Borghamn, hvar antalet af de fanjunkare, som böra på ordinarie stat erhålla lön, kan nedsättas till fem. Det kunde synas som om samma skäl borde föranleda nedsättning af det antal af 200 konstaplar vid straffängelserna och kronoarbeitscorpsen, som i förslaget till stat upptagits. Dermed förhåller det sig dock så, att för närvarande finnas sådana konstaplar antagna till ett antal af 268, deraf 42 vid kronoarbeitscorpsen. Äfven om alla de sistnämnda uteslutas från den ordinarie staten, finnas dock ensamt vid straffängelserna så många vaktkonstaplar, att de med ett antal af närmare 30 öfverstiga det i staten upptagna. Detta kan därför lemnas orubbadt, med tillägg af den bestämelse, att ordinarie lön får tilldelas endast vaktkonstapel vid straffängelse.

Beträffande löneförmånernas fördelning i lön och tjänstgöringspenningar synes mig en jemkning böra ega rum för förste kon-

staplar och konstaplar, så att lönen minskas med 50 kronor och tjänstgöringspenningarna ökas med samma belopp. Denna förändring åsyftar icke blott att minska statens utgifter för tjänsternas uppehållande vid förfall för innehafvaren, utan ock att något nedsätta pensionsbeloppet, så att detta ej måtte komma att allt för mycket öfverstiga hvad Riksdagen i särskilda fall hittills beviljat, och som för en vanlig konstapel utgjort 400 kronor.

Att någon fördelning af fånggevaldigernas aflöning ej egt rum, synes billigt, enär hvarje sådan fördelning skulle inneburit en försämring i deras nuvarande lönevilkor, derest ej tjänstgöringspenningar och ålderstillägg skulle utgått såsom ett tillskott till dessa lönevilkor, hvilket åter Fångvårdsstyrelsen ansett obehöfligt.

Såsom vilkor för åtnjutande af de föreslagna löneförmånerna torde dels i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad i andra likartade fall stadgas, dels särskildt med afseende på fångvårdens behof böra föreskrifvas

att tjensteinnehafvaren skall vara underkastad skyldigheten att emot ersättning för flyttningskostnaden låta sig förflyttas till tjenst inom samma grad vid annan fångvårdsanstalt;

att tjänstgöringspenningarna få uppbäras endast för den tid tjenstens innehafvare verkligen tjenstgjort;

att den, som af sjukdom hindras att sin tjenst förrätta, eger uppbära hela lönen, men att den, som eljest undfår ledighet, kan förpligtas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för tjenstens förrättande erfordras;

att för tillträde till ålderstillägg tjenstetiden skall beräknas från början af kalenderåret näst efter det, hvarunder utnämning till tjensten skett, med iakttagande att för löntagare, som blifvit transporterad, denna beräkning skall omfatta tjänstgöringen i likartad befattning vid olika fångvårdsanstalter, och att löntagaren må tillgodoräkna sig den tid, som före den nya lönestatens utfärdande förflutit från hans utnämning till tjensten; samt

att tjensteinnehafvare skall vara förpligtad att vid uppnådd pensionsålder med oafkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten från tjensten afgå, Fångvårdsstyrelsen dock obetaget att låta med afskedet anstå, derest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjensten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kan finnas villig att i densamma qvarstå.

På grund af hvad jag nu i underdånighet anført tillstyrker jag Eders Kongl. Maj:t att föreslå Riksdagen att, med godkännande af de

af mig föreslagna villkor för åtnjutande af nedan upptagna löneförmåner, fastställa följande

Aflöningsstat för en del af bevakningspersonalen vid fängvårdsanstalterna.

		Lön.	Tjenstgöringspennin- gar.	Summa.	Ålderstillägg	
					efter 5 år.	efter 10 år.
1	Fanjunkare	600	400	1,000	50	50
4	D:o	2,400	1,600	4,000	50	50
1	Underofficer.....	500	300	800	50	50
29	D:o	14,500	8,700	23,200	50	50
1	Vaktmästare vid läns- fängelserna	500	300	800	50	50
16	D:o	8,000	4,800	12,800	50	50
1	Förste konstapel vid läns- och kronofän- gelserna	450	300	750	50	50
15	D:o	6,750	4,500	11,250	50	50
1	Konstapel vid straffän- gelserna	350	300	650	50	50
199	D:o	69,650	59,700	129,350	50	50
1	Konstapel vid läns- och kronofängelserna	350	250	600	50	50
149	D:o	52,150	37,250	89,400	50	50
1	Fånggevaldiger	500	—	500	—	—
57	D:o	28,500	—	28,500	—	—
476	Summa	185,200	118,400	303,600	—	—

[5.]

Af godkännandet utaf förenämnda stat samt deraf att, på sätt ofvan
Förhöjning i af mig blifvit hemställt, ålderstillägg skulle komma att utgå till predikan-
anslaget till terna vid de sex större straffängelserna, följer att anslaget till ålderstill-
ålderstillägg för en del vid Fängvårdsstyrelsen och fängvården anstälde embets-
lägg för en del vid Fängvårdsstyrelsen och fängvården anstälde embets-
och tjänstemän bör förhöjas. Den erforderliga förhöjningen i detta an-
slag är af Fängvårdsstyrelsen beräknad, för ålderstillägg åt bevaknings-
personalen till 23,000 kronor samt för ålderstillägg åt förenämnde predi-
anstälde em-
bets- och
tjänstemän.

kanter 2,000 kronor eller tillsammans till 25,000 kronor. På grund af hvad sålunda förekommit hemställer jag att Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att förevarande förslagsanslag måtte från nuvarande beloppet 20,000 kronor höjas till 45,000 kronor.

Slutligen har Fångvårdsstyrelsen i fråga om reservationsanslaget [6.] till vård och underhåll af läns- och kronofängelserna anført, att nämnda *Förhöjning i reservationsanslaget till underhåll af läns- och kronohäktena.* anslag, som vid 1873 års riksdag bestämdes till 20,000 kronor, visat sig alltmera otillräckligt i den mån de tidigast uppförda fängelserna kräft större underhållskostnader. Sedan den nuvarande anslagssumman bestämdes, hade kronohäktenas antal ökats med 3, och enligt hvad Styrelsens biträdande arkitekt upplyst hade verkställandet af en del behöfliga underhållsarbeten i brist af tillgång på medel måst flera år uppskjutas. Då under den närmaste framtiden dels dessa arbeten borde för byggnadernas bevarande utföras, dels ock äldre odugliga värmeapparater mot nya utbytas, ansåg Styrelsen sig pliktig fästa uppmärksamheten på behofvet af tillökning i nämnda anslag. Enligt de inkomna besigtningsskizmen öfver ifrågavarande byggnader och i öfrigt anmälda behof skulle kostnaden för de underhållsarbeten, som detta år ansågos böra verkställas, uppgå till omkring 39,000 kronor, och ansåg Styrelsen lika med biträdande arkitekten ifrågavarande anslag böra förhöjas åtminstone med ett belopp af 10,000 kronor och sålunda upptagas till 30,000 kronor.

Då på sätt Styrelsen anført flera kronohäkten tillkommit sedan ifrågavarande reservationsanslag vid 1873 års riksdag höjdes till sitt nuvarande belopp, och då otvifvelaktigt kostnaden för underhållet af läns- och kronohäktena kommer att ökas, i den mån längre tid förflyter från deras uppförande, hemställer jag i underdånighet att Eders Kongl. Maj:t tacktes hos Riksdagen äska, att reservationsanslaget till underhåll af läns- och kronohäktena måtte från nuvarande beloppet 20,000 kronor höjas till 30,000 kronor.

Då förslagsanslaget till fångars vård och underhåll — hvilket anslag, enligt hvad Fångvårdsstyrelsen uppgifvit, under åren 1876—1880 i medeltal lemnat ett öfverskott af 37,000 kronor, ett öfverskott, som enligt mig lemnat uppgift från Fångvårdsstyrelsens kameralbyrå under år 1881 stigit till 100,400 kronor — synes mig lämpligen kunna nedsättas icke blott med sammanlagda beloppet af de löneförmåner, som hittills från detta anslag utgått till betjente, hvilkas aflöning blifvit föreslagen att till det bestämda anslaget öfverflyttas, eller 292,240 kronor tillika med det belopp 25,000 kronor, hvarmed förslagsanslaget till ålderstillägg komme att ökas, eller tillhoppa 317,240 kronor, utan ock med beloppet af de utaf [7.] *Nedsättning i förslagsanslaget till fångars vård och underhåll.*

mig föreslagna löneförhöjningar eller 13,560 kronor äfvensom med den föreslagna förhöjningen i reservationsanslaget till vård och underhåll af läns- och kronohäkterna 10,000 kronor, eller tillhopa 23,560 kronor, hemställer jag att med bibehållande af anslaget till Fångvårdsstyrelsen oförändradt till... kronor 59,500: —

Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att godkänna, det öfriga anslag till fångvården blifva i staten upptagna till nedan angifna belopp, nemligen: fångars vård och underhåll:

bestämda anslaget, nu utgörande	186,800: —	
ökas med arvode till 4 bevakningsbefälhafvare vid straffängelser	2,000: —	
och till bevakningsbefälhafvaren vid Göteborgs länsfängelse.....	200: —	2,200: —
äfvensom med det belopp, hvartill den föreslagna aflöningsstaten för en del af bevakningspersonalen uppgår	303,600: —	492,600: —
förslagsanslaget till ålderstillägg, nu utgörande	20,000: —	
ökas med	25,000: —	45,000: —
reservationsanslaget för vård och underhåll af läns- och kronohäkten, nu utgörande	20,000: —	
ökas med	10,000: —	30,000: —
förslagsanslaget till fångars vård och underhåll, nu utgörande.....	1,500,000: —	
minskas med ett belopp, motsvarande samtliga de föreslagna förhöjningarna i öfriga anslag.....	340,800: —	1,159,200: —
	Summa kronor	1,786,300: —

hvidan följaktligen fångvårdsanslaget i sin helhet skulle upptagas till samma belopp som i nu gällande riksstat.

Extra anslag.

[8.] Inom Justitiedepartementet har blifvit upprättadt förslag till ändring i förordningen den 11 Juli 1868 om krigsdomstolar och rättegången derstädes i syfte, att Svea Hofrätt skulle blifva Krigshofrätt och följ-

aktligen den nuvarande Krigshofrätten kunna indragas. Öfver detta förslag hafva vid slutet af sistlidet år Svea Hofrätt och Krigshofrätten med infordrade underdåniga utlåtanden inkommit. Men då, innan förenämnda fråga kan blifva inför Eders Kongl. Maj:t föredragen, jemväl Högsta Domstolens utlåtande öfver förslaget bör inhemtas, kan för närvarande någon förändring i Krigshofrättens anslag icke ifrågasättas, utan hemställer jag att, i öfverensstämmelse med hvad under föregående år blifvit af Riksdagen anvisadt, på extra stat jemväl för 1883 måtte begäras 5,000 kronor till arfvoden åt Krigshofrättens ordförande och tre militäre ledamöter.

På innevarande års extra stat är till bestridande af kostnaderna för Nya Lagberedningen anvisadt ett anslag af 40,000 kronor, och hemställer jag att samma belopp till enahanda ändamål begäres för 1883. — Öfver sin verksamhet under år 1881 har Beredningen den 31 sistlidne December afgifvit redogörelse, hvilken för att komma till Riksdagens kännedom torde få detta protokoll biläggas.

[9.]

Nya Lagberedningen.

Fångvårdsstyrelsen har i underdånig skrifvelse den 11 Mars sistlidet år gjort framställning om uppförande af ett nytt kronohäkte i Bollnäs.

[10.]

Kronohäkte i Bollnäs.

Efter det statens jernväg genom södra Helsingland blifvit för trafik upplåten, har Styrelsen i fråga om fängstransporterna mellan Stockholm och de norr derom belägna orter, hvilka transporter förut skett till Gefle och derifrån med skjuts till Hudiksvall, träffat den förändrade anordning att dessa transporter en dag i veckan verkställas å jernväg med en med celler inredd fångvagn från Stockholm till Bollnäs, der transport norr ifrån samma dag med fångvagn möter, hvarefter båda fångvagnarne påföljande morgon efter skedd utvexling af fångar återvända till sina utgångsstationer. För herbergerande under natten af transportfångarne har i Bollnäs fått användas häktesrummen i en Södra Helsinglands domsagas vestra tingslag tillhörig mindre byggnad, hvilka rum blifvit afdelade i ett för fänggevaldiger och tre mindre för fångar. Då dessa rum hvar för sig äro mindre än någon af de minsta cellerna i nuvarande cellfängelser, och antalet transportfångar ofta är så stort att fyra fångar måste inrymmas i hvarje rum, har Styrelsen, med afseende jemväl å byggnadens bristfälliga och osunda beskaffenhet, ansett denna provisionella anordning böra så fort som möjligt upphöra och ett tidsenligt transportfängelse uppföras i Bollnäs, der, enligt hvad Styrelsen för statens jernvägstrafik meddelat, de från Stockholm och Östersund utgående tågen skola mötas och stanna öfver natten.

Då emellertid utrymmet inom cellfängelserna i Gefleborgs län visat

sig vara otillräckligt, så att, ehuru förflyttning derifrån till fängelser utom länet måst ske, fångantalet icke desto mindre utgjort i medeltal vid länsfängelset i Gefle med 66 celler år 1879 55 och år 1880 57, och vid kronohäktet i Hudiksvall med 24 celler år 1879 28 och år 1880 30 samt vid vissa tillfällen uppgått vid länsfängelset i Gefle till 71 och i kronohäktet i Hudiksvall till 37, i följd hvaraf emot cellsystemets grundtanke flere personer ofta måst förvaras i samma cell, ansåg Styrelsen sig i sammanhang med frågan om uppförande af ett nytt transportfängelse i Bollnäs böra taga i öfvervägande, huruvida det icke vore ändamålsenligt att i Bollnäs uppfördes ett kronohäkte och ransakningsfängelse för tingslagen i Södra och Vestra Helsinglands domsaga, hvilket fängelse, innehållande nödiga lokaler för ransakningar med häktade personer från dessa tingslag, derjemte kunde blifva tingsstad jemväl i öfriga mål för de tingslag, för hvilka sådant befunnes ändamålsenligt. Styrelsen har genom Konungens Befallningshafvande i Gefleborgs län infortrat vederbörande domhafvandes och tingslagsbors yttrande i denna fråga jemväl till upplysning derom, hvilka bidrag från tingslagen till häktets uppförande kunde vara att påräkna.

Af de vid Fångvårdsstyrelsens underdåniga skrifvelse bilagda protokoll, som vid sammanträden af socknevis utsedde deputerade blifvit hållna inför vederbörande domhafvande, inhemtas

dels att Södra Helsinglands domsagas vestra tingslag erbjudit sig att för häktet kostnadsfritt upplåta byggnadsplats, belägen på ett afstånd af 1,500 fot från Bollnäs jernvägsstation, äfvensom att till byggnaden bidraga med 9,000 kronor, att gäldas under loppet af tre år med en tredjedel årligen och att göra första afbetalningen i Mars månad året efter det arbetet tagit sin början, hvaremot desse tingshusbyggnadsskyldige bestridt att lemna något årligt bidrag till byggnadens underhåll;

dels ock att menigheterna i de öfriga tingslagen, nemligen Södra Helsinglands domsagas östra tingslag samt Ljusdals tingslag och Arbrå och Jerfsö tingslag motsatt sig förslaget att brottmålsransakningarne för dessa tingslag skulle vid det ifrågasatta nya fängelset hållas och vägrat att lemna bidrag till byggnadskostnaden.

Vid öfverlemnande af förberörda protokoll till Styrelsen har af Konungens Befallningshafvande hufvudsakligen blifvit anfördt: att ifrågasvarande häkte väl lämpligen borde blifva ransaknings- och kronohäkte för Södra och Vestra Helsinglands domsaga samt tillika tingsstad ej mindre för ransakningar rörande häktade personer från begge tingslagen inom Södra Helsinglands domsaga, på sätt förordningen den 20 November 1845 medgifver, än äfven i öfriga mål för Södra Helsinglands dom-

sagas vestra tingslag, men deremot funnit sig ej kunna förorda häktets användning i vidsträcktare mån; att uppförandet af ifrågavarande häkte vore af verkligt behof påkalladt och skulle medföra stora fördelar för brottmålslagskipningen och fängvården, samt att det af tingslagsborna inom Södra Helsinglands domsagas vestra tingslag erbjudna bidrag vore fullt motsvarande hvad af dem med skäl kunde fordras.

Sedan Fångvårdsstyrelsens biträdande arkitekt vid besök på stället funnit den erbjudna byggnadsplatsen lämplig, har Styrelsen låtit uppgöra fullständiga ritningar till ett krono- och transportfängelse med 36 celler jemte ekonomibyggnad och tingshus att uppföras i Bollnäs, hvilka ritningar tillika med kostnadsförslag, situationsplan och tomtkarta Styrelsen till Eders Kongl. Maj:ts pröfning öfverlemnadt. Enligt berörda förslag beräknas kostnaden för fängelset af sten, med omslutningsmur, ekonomibyggnad och uthus af trä m. m., till 95,000 kronor samt för tingshus och arkiv till 14,000 kronor, eller tillsammans 109,000 kronor, hvarifrån bör afräknas det af tingshusbyggnadsskyldige i Södra Helsinglands domsagas vestra tingslag utfästa bidrag 9,000 kronor, så att det erforderliga anslaget skulle uppgå till 100,000 kronor.

På grund af förestående utredning och då sistnämnda tingshusbyggnadsskyldiges erbjudande att, jemte kostnadsfritt upplåtande af byggnadstomt, lemna ett kontant bidrag af 9,000 kronor tillsammans torde motsvara hvad af dem för ändamålet lärer kunna fordras, tillstyrker Styrelsen, som af de vidtagna anordningarne med fångtransporterna i Norrland tror sig kunna motse en icke obetydlig besparing i fångförsöringskostnaderna, att, med antagande af förenämnda tingshusbyggnadsskyldiges i Södra Helsinglands domsagas vestra tingslag erbjudande och samma byggnadsskyldiges befriande för all framtid från skyldighet att bygga och underhålla tingshus och häradshäkte, Kongl. Maj:t tacktes besluta att, i öfverensstämmelse med de öfverlemnade ritningarne och förslag, i Bollnäs må uppföras ett krono- och transportfängelse om 36 celler med ekonomibyggnad, tingshus m. m., afsedt att vara krono- och ransakningsfängelse för Södra och Vestra Helsinglands domsagor samt tingsstad såväl i brottmål som i öfriga mål för Södra Helsinglands domsagas Vestra tingslag, hvaremot frågan om häktets användande såsom tingsstad i brottmål för Vestra Helsinglands domsaga och för Södra Helsinglands domsagas östra tingslag skulle blifva beroende på framtids skeende underdånig anmälan.

Öfverintendentsembetet, hvars yttrande öfver omförmälda ritningar och kostnadsförslag blifvit infordradt, har med anledning deraf anmält, att embetet mot dem icke funnit skäl till anmärkning.

På grund af hvad Fångvårdsstyrelsen upplyst och meddelat, torde det få anses uppenbart att anskaffandet af lokal ej mindre för transportfångars förvarande vid Bollnäs jernvägsstation än äfven för beredande af ytterligare utrymme för förvarande af fångar inom Gefleborgs län är af behovet påkalladt. Anläggandet af ett kronohäkte i denna trakt skulle ock bespara staten kostnaderna för transport af fångar från vestra delen af Helsingland till städerna Hudiksvall och Gefle, äfvensom möjliggöra utförandet af den af Fångvårdsstyrelsen redan i verket satta anordning att låta fångtransporterna från söder till norr och tvärtom försiggå på statens jernväg. Kostnaden för fängelsebyggnadens uppförande synes ock, vid jemförelse med hvad Riksdagen beviljade 1874 till ett kronohäkte i Ystad och 1875 till ett dylikt i Sundsvall, icke vara för högt beräknad. Bidraget från det tingslag, som skulle få tingshus uppfördt i sammanhang med fängelsebyggnaden, är vida större än det bidrag, som Ljunits och Herrestads härad för samma ändamål lemnade till häktesbyggnaden i Ystad. Med stöd i öfrigt af den utredning i ämnet, som Fångvårdsstyrelsens underdåniga skrifvelse innehåller, och då enligt uppgift af vederbörande tjänsteman i Fångvårdsstyrelsen besparingarne å anslaget till fångars vård och underhåll för år 1881 uppgår till omkring 100,400 kronor, hemställer jag i underdånighet att nådig framställning till Riksdagen göres derom, att till uppförande i Bollnäs å den af tingshusbyggnadsskyldige i Helsinglands södra domsagas vestra tingslag erbjudna byggnadstomt af ett nytt kronohäkte med 36 celler och nödiga ekonomilokaler äfvensom tingshusbyggnad måtte beviljas 100,000 kronor samt att Riksdagen måtte medgifva att detta belopp må utgå af förslagsanslaget för år 1881 till fångars vård och underhåll.

[11.]
Ersättning af
förskott.

Slutligen har jag att anmäla de af Statskontoret uppgifna förskott, hvilka böra hos Riksdagen till ersättning anmälas, och i fråga om hvilka beslut icke redan blifvit af Eders Kongl. Maj:t fattadt. Dessa förskott äro dels på grund af Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 1 Juli 1881 966 kronor 15 öre till komitén för utarbetande af förslag till ny lagstiftning rörande försvarslösa och till allmänt arbete förfallna personer, dels på grund af nådiga brefven den 10 December 1880 och 12 Augusti 1881 4,396 kronor 40 öre till komitén för revision af gällande föreskrifter om förlag, dels ock på grund af nådiga brefvet den 6 Augusti 1881 772 kronor 76 öre till komitén för utarbetande af förslag till författningar angående handelsfirma och procura samt angående skydd för varumärken. Då enligt uppgift af vederbörande tjänsteman i Statskontoret besparingar å extra anslaget till Nya Lagberedningen för åren 1876 och

1877 lemna tillgång till ersättande af nämnda förskott, hemställer jag att, i öfverensstämmelse med hvad af Riksdagen i fråga om kostnaderna för dylika komitéer flera gånger förut blifvit medgifvet, Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att omförmälda kostnader 6,135 kronor 31 öre till förenämnda tre komitéer måtte få bestridas af besparingarne å Lagberedningens anslag för nämnda år.

Hvad föredragande Departementschefen sålunda hemställt och deruti Statsrådets öfrige ledamöter instämde behagade Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla; och skulle utdrag af detta protokoll till Finansdepartementet expedieras, för behörigt iakttagande vid upprättandet af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof.

Ex protocollo

Th. Wilh. Malm.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Jemlikt föreskriften uti den för Nya Lagberedningen fastställda instruktion får Beredningen härmed afgifva underdånig redogörelse för sina arbeten under innevarande år.

Beredningen, som vid nästlidna års slut var sysselsatt med behandlingen af frågan om ny rättegångsordning, har i öfverensstämmelse med den af Eders Kongl. Maj:t fastställda plan under innevarande år fortsatt detta arbete och dervid under gemensamma öfverläggningar förehaft de viktigare delarne af civilprocessen, hvarjemte Beredningens ledamöter hvar för sig efter antagen arbetsfördelning genom verkställda utredningar till samfäld behandling förberedt kriminalprocessen äfvensom andra delar af ämnet.

Bih. till Riksd. Prot. 1882. 1 Saml. 1 Afd.

Vid Beredningens sammanträden under nästlidne Maj och Juni månader har e. o. Professoren i processrätt vid universitetet i Upsala, juris doktorn I. Afzelius, som, på sätt nästföregående års arbetsredogörelse utvisar, enligt nådigt förordnande under en del af samma år uppehållit sig i utlandet för att taga kännedom om processuella institutioner och dermed sammanhängande ämnen, på anmodan af Beredningen muntligen redogjort för den moderna civilprocessens allmänna grunder och hufvuddragen af förfarandet i vissa främmande länder jemväl med hänsyn till föreslagna förändringar deri; och har Afzelius, som deltagit i Beredningens dervid i ämnet hållna öfverläggningar, tillika enligt uppdrag af Beredningen gått i författning om ofvannämnda redogörelses affattande i skrift.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,
Stormäktigste, Allernådigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåtar

K. J. Berg.

O. W. Staël v. Holstein.
O. Bergius.

Axel Örbom.

C. W. Hedenström.

Wilh. Uppström.

Stockholm den 31 December 1881.

Utdrag af protokollet öfver utrikesdepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16
december 1881.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre
HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
von STEYERN,
Friherre von OTTER,
TAUBE,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER.

Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena anförde i underdånighet:

Då jag den 5 januari innevarande år inför Eders Kongl. Maj:t föredrog Kongl. Norska Regeringens betänkande öfver förslaget till utrikes budget för 1882, redogjorde jag i korthet för tvenne af mig alternativt uppgjorda förslag till ordnande af frågan om användandet af Norges andel i kabinettsskassans och konsulskassans behållningar. Dessa förslag hade tillkommit för att lösa en svårighet, som uppstått derigenom, att Stortinget funnit, att i afseende å Norges bidrag till de gemensamma utgifterna för diplomatien och konsulatväsendet borde ske tillämpning af den för norska statsanslag i allmänhet gällande regel, enligt hvilken allt hvad af ett beviljad anslag vid budgetårets utgång finnes i behåll skall ingå till statskassan. Enligt det ena alternativet skulle den vid hvarje års slut befintliga behållningen i kabinettsskassan och konsulskassan, till så stor del som tillkomme Norge, återbetalas till norska statskassan under förutsättning att Stortinget årligen beviljade ett lämpligt belopp till oförutsedda utgifter; enligt det andra åter skulle vid framläggandet af budgetpropositionen af Stortinget äskas formligt medgifvande för Kongl. Maj:t att för dessa utgiftsposter få använda hvad från föregående års anslag finnes i behåll.

I enlighet med Kongl. Norska Regeringens tillstyrkande behagade Eders Kongl. Maj:t besluta att vid framläggande af budgetpropositionen för 1882 tillämpa det senare alternativet.

Storthinget lemnade ock det sålunda äskade medgifvandet vid beviljandet för budgetterminen 1 juli 1881—30 juni 1882 af anslagen till ifrågavarande gemensamma utgifter, men bestämde tillika, att *för framtiden* skall tillses att »hvad efter slutlig utredning finnes i behåll från ett kalenderårs anslag skall inbetalas till statskassan.» Denna formulering återger väsendtligen den modifikation af den allmänna norska regeln, hvilken jag af åtskilliga skäl funnit nödigt påyrka, derest indragning af behållningarne öfverhufvud skulle kunna ega rum.

Af vederbörande storchingskomités betänkande framgår, att komitén tillstyrkt uppskof med den nya anordningen af hänsyn bland annat dertill, att tid kräfdes att förbereda en dylik anordning för Sveriges del.

Visserligen kunna olägenheter uppstå, derest olika bestämmelser tillämpas i afseende å de anslag som från svensk och från norsk sida utgå till gemensamma ändamål, men å andra sidan kunna betänkligheter anföras mot införande af nya bestämmelser rörande den af Riksdagen åt Kongl. Maj:t städse medgifna dispositionsrätt öfver anslagen under tredje hufvudtiteln. Jag har derföre icke velat underlåta att före föredragningen i sammansatt statsråd af förslaget till utrikes budget för 1883 nu inhemta Eders Kongl. Maj:ts nådiga beslut i afseende å den Sverige ensamt rörande delen af frågan. Jag anser mig böra genast uttala, att efter min förmening något bestämdt hinder icke finnes för vidtagande af sådana ändringar i formen för redovisningen af de gemensamma utgifterna, att den viktagna proportionen rikena emellan för olika slag af utgifter bevaras, oaktadt olika bestämmelser om anslagens natur äro gifna. Derest således Eders Kongl. Maj:t skulle finna för godt att äfven framdeles af Riksdagen äska beviljande af anslagen till kabinettsskassan och konsulskassan att utgå med samma rätt till deras användande och under enahanda villkor som hittills, medan af Storthinget begäres anvisande af särskildt anslag till bestridande af oförutsedda utgifter och betäckande af brist i påräknade inkomster, så verkar detta omedelbart endast på den gemensamma utrikesbudgetens uppställning.

Förändringen är emellertid icke endast formel. Den har tvärtom en ganska stor reel betydelse derutinnan, att den skulle på ett fullständigare och säkrare sätt än för närvarande är fallet trygga det behof af en reserv, som både för kabinettsskassan och konsulskassan förefinnes, för den förra mot fluktuerande utgifter, för den senare mot vexling i inkomsten af konsulatavgifter. Denna synpunkt har emellertid icke varit den

för Storthinget bestämmande, och jag har nu blott velat påpeka den för den händelse fråga om lämpligaste sättet för beredande af en sådan reserv framdeles skulle uppstå.

Jag har på förhand meddelat chefen för finansdepartementet de handlingar, som innehålla upplysningar om frågans behandling i Norge, och får i underdånighet anhålla det Eders Kongl. Maj:t nu behagade inhemta hans yttrande i ämnet.

Chefen för finansdepartementet statsrådet Themptander, som derefter af Hans Maj:t Konungen anmodades att yttra sig, anförde i underdånighet:

Af den redogörelse för frågans uppkomst och föregående behandling i Norge, som Herr Ministern för utrikes ärendena lemnat mig, synes framgå, att den af Storthinget länge önskade och numera till iakttagande för framtiden beslutade förändringen med kabinetskassans och konsulskassans behållningar skulle hafva sin grund i Storthingets begäran af den 17 december 1868 om att för framtiden få sig förelagda specificerade budgetförslag för de diplomatiska utgifterna och de gemensamma utgifterna för konsulatväsendet. Den synes ock ega ett visst samband med den önskan, som inom norska representationen uttalats, att en fullständigt genomförd bruttobudget måtte upprättas. I förra afseendet har framhållits, att endast genom att årligen indraga behållningarne skulle Storthinget kunna utöfva ett verkligt inflytande öfver ifrågavarande anslags användande, medan i det senare afseendet — åtminstone hvad konsulskassan beträffar — gjorts gällande, att i budgetförslaget borde upptagas alla utgifter, äfven sådana som icke bestridas af direkta statsanslag, utan för hvilka särskilda inkomster finnas anvisade, hvadan ock för oförutsedda utgifter eller till betäckande af brist i påräknade inkomster borde finnas uppförda särskilda anslag, men ej få användas behållningar från föregående år.

Något behof att i nu antydda riktning och af nu omförmälda anledningar vidtaga förändring i tredje hufvudtitelns anslag synes mig icke för Sveriges del förefinnas.

Denna hufvudtitels formella uppställning har icke visat sig medföra någon olägenhet och den Kongl. Maj:t tillagda dispositionsrätt öfver vissa af hufvudtitelns anslag har hittills lemnat tillfälle att på ett mot ändamålet svarande sätt bestrida under hufvudtiteln ifrågakommande utgifter, utan att förhindra kontrollen i fråga om anslagens användande och inkomsternas behöriga redovisande. Deremot skulle, i händelse besparingar från ena året icke finge reserveras till ett kommande års utgifter, utan denna anordning ersättas med särskildt anvisade anslag för oförutsedda eller på förhand icke till beloppet beräkneliga utgifter, både en konstlad förhöjning af hufvudtitelns slutsumma deraf blifva följden och — hvad som synes mig mera afsevärdt — icke den garanti gifvas för iakttagande af hushållning i fråga om utgifterna, som efter min tanke förefinnes just i tillvaron af den dispositionsrätt öfver anslagen, som nu är lagd

i Eders Kongl. Maj:ts hand. För kabinettskassan inträffa nämligen tid efter annan tillfälliga utgifter af mera fluktuerande beskaffenhet, hvartill tillgångar hittills kunnat beredas genom besparingar, såsom vid uppstående ledigheter af diplomatiska befattningar m. m. Men att i stället för att nödvändiggöra dylika besparingar, så långt dessa visa sig kunna utan olägenhet göras, anvisa särskilda anslag för de tillfälliga eller mera vexlande behoven, skulle efter all anledning hos den svenska representationen framkalla icke ringa betänklighet.

Afser man åter, såsom jag äfven inhemtat, med den förändrade anordningen att bereda trygghet mot en vexling af de för konsulskassan beräknade inkomsternas belopp genom uppförande af ett särskildt anslag för betäckande af uppkommande brist, så — utan att förneka vigten häraf — tillåter jag mig påpeka, att inkomsterna då hellre böra beräknas med så stor varsamhet, att en brist blifver mindre sannolik. I enlighet med den uppfattningen synes man ock hittills hafva tillvägagått, då, efter hvad jag erfarit, under åren 1875 och 1879 blifvit af konsulskassans besparingar till de båda statsverken återbetalade tillsammans 210,000 kronor samt innevarande år ytterligare 105,000 kronor.

Då slutligen Herr Ministern för utrikes ärendena förklarat olägenhet väl kunna vållas af inbördes olika bestämmelser för Sveriges och Norges del om anslagens natur, men något bestämdt hinder icke mot en sådan anordning vara för handen, finner jag mig på grund af det anförda böra i underdånighet afstyrka hvarje förändring för Sveriges del uti den hittills brukliga form för begäran om anslag till kabinettskassan och konsulskassan.

Sedan Herr Ministern för utrikes ärendena förklarat sig icke på frågans nuvarande ståndpunkt hafva något att erinra mot hvad af chefen för finansdepartementet blifvit anfördt samt öfrige statsrådsledamöter i detta anförande instämt,

behagade Hans Maj:t Konungen i nåder besluta, att anslagen under riksstatens tredje hufvudtitel jemväl framdeles skola af Riksdagen äskas att utgå med samma rätt till deras användande och under enahanda villkor som hittills.

Ex protocollo
A. Cronhielm.

Utdrag af protokollet öfver utrikesdepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i sammansatt statsråd å Stockholms slott
den 16 december 1881.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre
HOCHSCHILD,
Hans Excellens Norske Herr Statsministern KIERULF,
Statsråden LOVÉN,
von STEYERN,
Friherre von OTTER,
TAUBE,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER,
JOHANSEN,
JENSEN.

1:o.

Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena föredrog i underdånighet
förslag till de förenade rikenas utrikes budget för år 1883 och yttrade dervid:

De vid Eders Kongl. Maj:ts proposition till innevarande års Riksdag och Stor-
thing fogade beräkningar för kabinettsskassans utgifter under år 1882 upptogo ett be-
lopp af 644,375 kronor.

[1—5.]
Kabi-
netts-
kassan.

För 1883 upptager beräkningen 641,350 kronor. Minskningen, 3,025 kronor, faller
hel och hållen på posten *c. pensioner* under rubriken 3. *ministerstaten* och är beroende
deraf, att denna utgiftspost, som plägat upptagas till det vid beräkningarnes uppgö-
rande faktiskt utgående belopp, under innevarande år minskats genom två pensions-

*Pen-
sioner.*

tagares afgång, af hvilka den ena, envoyén friherre Hochschilds enka, uppbar 2,800 och den andra, f. kabinettsskuriren Öhmans enka, 225 kronor årligen.

Hvad öfriga rubriker beträffar, vill jag icke för närvarande ifrågasätta några ändringar, enär de af mig vid föredragning den 20 december 1880 af förslaget till 1882 års utrikesbudget omförmälda utredningar ännu icke hunnit afslutas.

Af hela beloppet 641,350 kronor skulle efter den hittills följda proportionen 452,720 kronor falla på Sveriges och 188,630 kronor på Norges del.

*Konsuls
kassan.*

I budgetförslaget för år 1882 beräknades konsulskassans inkomst af konsulat-
afgifter till följande belopp:

	kronor
inom Barcelonas konsulsdistrikt	5,500
» Hävres »	21,000
» Helsingfors »	8,000
» Leiths »	13,500
» Londons »	96,500
» Lybecks »	5,000
» Rio de Janerios »	2,000

Summa 151,500.

Enligt nådigt beslut den 9 februari innevarande år, har ett löndadt vicekonsulat blifvit inrättadt i Liverpool. Den hälft af derstädes uppburna konsulatafgifter, som förut tillföll vicekonsuln, ingår numera till konsulskassan, hvarigenom inkomsten inom Londons distrikt kommer att något ökas. Ökningen har af generalkonsuln beräknats till 5,400 kronor och af departementet för det inre till 6,300 kronor. Den 6 augusti blef i sammanhang med ny reglering af konsulatet i Riga bestämdt, att jemväl för detta distrikt konsulatafgifterna skulle för framtiden indragas, hvilken inkomst beräknats af kommerskollegium till 9,900 kronor och af departementet för det inre till 10,500 kronor. Slutligen kommer, jemlikt Eders Kongl. Maj:ts beslut den 12 oktober, samma åtgärd att vidtagas hvad generalkonsulatet i Köpenhamn vidkommer. Konsulskassans inkomst inom detta distrikt har af Kommerskollegium beräknats till 21,000 och af departementet för det inre till 24,000 kronor, hvilken senare beräkning dock grundar sig endast på förhållandet under ett år.

*Konsulat-
afgifter.*

Med ledning af dessa siffror samt de meddelanden rörande det sannolika beloppet af innevarande års uppbörd, hvilka vederbörande konsuler för sina respektive distrikt afgifvit, har jag uppställt inkomstberäkningen för år 1883 på följande sätt:

	kronor
för Barcelona	6,000
» Håvre	22,000
» Helsingfors	8,000
» Köpenhamn	22,000
» Leith	14,000
» London	100,000
» Lybeck	5,000
» Riga	10,000
» Rio de Janeiro	2,000
	Summa 189,000.

Hvad konsulskassans utgifter beträffar, så upptager beräkningen följande ändringar, hvilka betingas af redan inträdda förhållanden eller beslutade åtgärder.

Enligt hvad ofvan blifvit anfördt, har i Liverpool upprättats ett lönadtt vicekonsulat, hvars innehafvare fått sig anvisad en årlig lön af 9,000 kronor samt ett anslag till kontorskostnader utan redovisningsskyldighet af 5,000 kronor.

[7.]
Vice
konsu-
latet i
Liver-
pool.

Den 27 april blef genom nådigt beslut ett dylikt anslag till belopp af 3,000 kronor anvisadt för generalkonsulatet i Havana, medan till följd af nådigt beslut den 6 augusti anslaget till konsulatet i Marseille blifvit minskadt från 2,500 till 1,500 kronor.

Anslag
till kon-
torskost-
nader.

Konsuln i Riga skall, enligt ofvan åberopade nådiga beslut, ega att uppbära lön af 9,000 kronor och anslag till kontorskostnader mot redovisningsskyldighet af 3,000 kronor.

Konsu-
latet
i Riga.

Upprättandet af det lönade generalkonsulatet i Köpenhamn har medfört en ökning i utgifter derigenom att generalkonsulns lön blifvit bestämd till 15,000 och vicekonsulns till 4,500 kronor, hvarjemte till kontorskostnader mot redovisning blifvit anslagna 4,500 kronor. Om emellertid från summan af dessa belopp eller 24,000 kronor drages den lön, embetets förre innehafvare uppbar eller 12,800 kronor, är den verkliga ökningen endast 11,200 kronor, hvilken mer än betäckes af de till konsulskassan ingående konsulatavgifterna, beräknade — som förut är nämnt — till 22,000 kronor. Regleringen bör sålunda komma att medföra en årlig vinst för konsulskassan af minst 10,000 kronor.

General
konsu-
latet i Kö-
penhamn.

Den i sammanhang med det lönade vicekonsulatets i Liverpool upprättande verkställda indragning af kontoristbefattningen derstädes uppväges af den under den 6 augusti beslutade anställningen af en dylik tjänsteman i West Hartlepool.

Pensioner.

Slutligen har Eders Kongl. Maj:t under den 12 oktober beviljat förre general-konsuln i Köpenhamn, Ewerlöf en årlig pension af 4,000 kronor, med hvilket belopp pensionsstaten blifvit höjd.

General-konsulatet i London.

I beräkningen upptages en lön af 5,000 kronor för den ene af kontoristerne vid generalkonsulatet i London. Senaste innehafvaren af befattningen, hvilken den 6 augusti innevarande år utnämndes till vicekonsul i Liverpool, uppbar, jemlikt nådigt beslut den 9 januari 1880, utöfver sin lön på stat, 4,000 kronor, ett personligt tillägg af 1,000 kronor årligen. Generalkonsuln har framhållit behöfligheten deraf, att ett sådant tillägg äfven beviljas den nuvarande äldre kontoristen, helst på det sätt, att lönen för denne sättes till 5,000 kronor, eller åtminstone genom beviljande af ett personligt tillägg för den nuvarande innehafvaren af befattningen. Jag kan icke annat än vitsorda behofvet af denna lilla tillökning, så mycket mer befogad som stora fordringar ställas och alltid måste ställas på personalen vid generalkonsulatet i afseende såväl å kunskaper som arbetsförmåga.

Konsulatet i Rom.

För konsuln i Rom har anslaget till kontorskostnader blifvit i beräkningen höjdt från 2,000 till 4,000 kronor. En sådan förhöjning har blifvit af Eders Kongl. Maj:ts minister i Rom förordad och vunnit understöd af kommerskollegium. Den är betingad af de mångahanda kraf, som ställas på denne tjenstemans tid och biträde af det stora antal landsmän, som årligen besöka Rom.

Ålders-tillägg för lö-nadevice-konsuler.

Uti sitt den 4 november 1876 afgifna betänkande hemställde komitén för konsulat-väsandets ordnande, att samtliga lönade vicekonsuler skulle erhålla ålderstillägg, efter fyra års tjenstgöring, af 500 kronor och efter fyra års ytterligare tjenstgöring af 500 kronor samt lönade vicekonsuler utom konsulsstationen dessutom ett tredje ålderstillägg, efter sammanräknade tolf års tjenstgöring, af likaledes 500 kronor. Komitén grundade sitt förslag derpå, att vicekonsulerne icke alla kunna räkna på befordran och att de, som blifva befordrade, ofta ganska länge få vänta derpå.

Billigheten af ett tredje ålderstillägg för vicekonsulerne utom konsulsstationen, skulle, enligt komiténs förmening, ligga deruti, att de i regeln icke kunna såsom de öfrige genom vikariatsarfvoden erhålla någon förhöjning i sina inkomster.

Grundtanken i komiténs förslag synes mig riktig. En löneförhöjning efter någon tids tjenstgöring för tjenstemän i de lönade vicekonsulernes ställning torde utgöra ett lämpligt medel att till dessa befattningar draga och deri kvarhålla dugliga personer. I likhet med hvad för åtskilliga tjenstebefattningar i Sverige och särskildt i utrikes-departementet finnes bestämdt, torde dock rätten till ålderstillägg först böra inträda efter respektive fem och tio års tjenstgöring. Hvad det tredje ålderstillägget beträffar, synes det mig icke vinna fullt stöd i hvad konsulskomitén anfört. Jag har alltså tänkt mig,

att bestämmelsen om ålderstilläggen skulle komma att formuleras ungefär sålunda, att ålderstillägg tillkommer lönad vicekonsul med femhundra kronor efter fem års samt med ytterligare femhundra kronor efter tio års innehafvande af sådan befattning under vilkor, att vicekonsuln utan längre tids afbrott skött sin egen befattning eller förrättat konsulttjänst samt med den inskränkning, att den högre aflöningen icke i någotdera fallet får tillräddas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, då den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd. Nuvarande vicekonsuler borde ock, i likhet med hvad vid löneregleringen för utrikesdepartementet var fallet, få i fråga om antalet tjänsteår tillgodoräkna sig den tid, de före den nya bestämmelsens utfärdande innehaft lönad vicekonsulsbefattning.

För bedömande af de kraf, som genom en sådan bestämmelse skulle komma att ställas på konsulskassan, får jag i underdånighet upplysa, att för närvarande finnas lönade vicekonsuler anstälde i Håvre, Helsingör, Liverpool, London, Newcastle och Shanghai, hvartill kommer Köpenhamn, der befattningen inom kortare tid kommer att första gången tillsättas. Af dessa sju befattningar innehafvas tre af personer, som vid 1882 års ingång innehaft lönad vicekonsulsbefattning i mer än fem år, nemligen:

Vicekonsuln i Shanghai, Christiernsson, utnämnd den 23 juni 1874, 7 år,

» i Helsingör, Thulin, utnämnd den 22 februari 1875, 6 år,

» i Håvre, Danielsson, utnämnd den 22 september 1876, 5 år.

För 1883 vore den behöfliga summan för ålderstillägg således 1,500 kronor.

Anslaget till *skrifmaterialier, expenser och extra utgifter* är höjdt, hvad posten *a. be-^[8.]* träffar, med 1,500 kronor, som visat sig behöfliga, sedan en riktigare fördelning mellan *Skrifma-
terialier
m. m.* kabinettsskassan och konsulskassan af hithörande utgifter börjat ega rum.

Posten *b. Konsulernes embetsutgifter* är upptagen till oförändradt belopp 10,000 kronor och *c. diverse utgifter* är — med inberäkande af ålderstillägg 1,500 — uppförd för vinnande af rund slutsumma till 7,900 kronor.

Ett anslag till »under reglering varande konsulat» finnes fortfarande uppfördt med 5,000 kronor mot 15,000 kronor i budgeten för 1882.

Under året hafva, såsom redan blifvit nämndt, regleringar af Riga, Liverpool och Köpenhamn egt rum och närmast förestående äro nu regleringar af Neapel och Antwerpen. Min afsigt hade varit att före årets slut förelägga Eders Kongl. Maj:t frågan om ett lönad konsulat i Neapel samt, oberoende deraf, vid föredragning af budgeten för 1883 ett förslag att ordna ministerlönen i Rom, så att dertill utgående bidrag å konsulsstaten kunnat ersättas med en förhöjning å ministerstaten. I fråga om Neapel torde uppskofvet icke behöfva vara långt, men ordnandet af beskickningens i Rom

löneförhållanden står i det närmaste samband med den omreglering af utgifterna å ministerstaten, hvartill förslag äro under förberedelse, och då jag icke kan anse tjenligt, att annorlunda än i ett sammanhang förelägga Eders Kongl. Maj:t dessa förslag, hvilka kräfva Riksdagens och Storthingets bifall, torde frågan om konsulsstatens bidrag till ministerlönen i Rom ännu ett år kunna anstå.

En sammanställning af de utaf mig nu omförmälda skiljaktigheter mellan 1882 och 1883 års beräkningar rörande konsulskassans inkomster och utgifter, utfaller sålunda:

<i>Inkomster:</i>	1882.	1883.	Ökning.	Minskning.
Statsverkens bidrag	280,000	280,000	—	—
Inkomst af konsulatafgifter, förslagsvis	151,500	189,000	37,500	—
Summa kronor	431,500	469,000	37,500	—

<i>Utgifter:</i>				
1. Utrikesdepartementet	11,450	11,450	—	—
2. Konsulsstaten:				
a. löner och arfvoden	274,400	299,100	24,700	—
b. anslag till kontorskostnader mot redovisnings- skyldighet	31,000	38,500	7,500	—
c. anslag till kontorskostnader utan redovisnings- skyldighet	61,000	70,000	10,000	1,000
d. anslag till under reglering varande konsulat...	15,000	5,000	—	10,000
e. pensioner	20,050	24,050	4,000	—
3. Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter...	18,600	20,900	2,300	—
Summa kronor	431,500	469,000	48,500	11,000
			alltså ökning 37,500.	

[5.]
Skrif-
materialier m. m.

Vid behandlingen af Eders Kongl. Maj:ts proposition rörande 10:de hufvudtiteln af norska statsbudgeten: utrikes ärenden, uttalade konstitutionskomitén i sitt betänkande till 1881 års Storthing, att den bland kabinettskassans utgifter uppförda 5:te rubriken *skrifmaterialier, expenser och extra utgifter*, hvilken jag beräknat i medeltal kräfva 75,000 kronor årligen, borde kunna utan men för arbetet inskränkas.

I anledning häraf får jag vid detta tillfälle upplysa, att innevarande års räkenskap sannolikt kommer att utvisa en stegring i denna utgiftsrubrik, beroende derpå, dels att utrikesdepartementets embetslokal undergått en genomgripande förändring, hvilken påkallat anskaffande af en del nya möbler samt renovering af gamla, delvis ny

biblioteks- och arkivinredning, samt ny belyningsapparat m. m., dels att *rese- och kurirkostnader* samt utgifter för *utomordentliga beskickningar och tillfälliga uppdrag* af flera mer tillfälliga anledningar ökats, och dels slutligen att den temligen långvariga underhandlingen om nya handels- och sjöfartstraktater med Frankrike medfört särskilda kostnader. Med frånräknande af allt det tillfälliga häruti, som icke torde ofta återkomma, kan jag emellertid icke ställa i utsigt, att denna utgiftsrubrik skall kunna för framtiden nedsättas. Det är nämligen ett af vår tids så betydligt ökade samfärdsel ovilkorligen betingadt förhållande, att utrikesdepartementets verksamhet småningom och regelbundet tilltager i omfång och betydelse, och deraf följer att icke blott sådana utgifter som för skrifmaterialier, renskrifning, tryckningskostnader, inköp af böcker och kartor, prenumeration å tidningar och tidskrifter, telegraf- och postporto samt rese-kostnader, utan ock åtskilliga andra utgifter, som ej kunna upptagas i närmare bestämda kategorier och därför fått namnet af extra eller diverse utgifter, skola lika regelbundet växa. Den lättade samfärdseln medför äfven att de internationela artighetsbetygelser, som krävas af en skyldig uppmärksamhet mot främmande nationer, oftare återkomma. Det är kostnaderna härför, som upptagas under titlarne *utomordentliga beskickningar*. En återgång i dessa förhållanden kan efter min förmening icke ske utan men för en mängd praktiska intressen, bland hvilka flera af stor vikt för vår handel och sjöfart, och icke utan öfvergifvande af den ställning de förenade rikena faktiskt intaga i det stora europeiska samfundet.

Konstitutionskomitén vid 1881 års Storthing har vidare i fråga om utgifterna för det med beskickningen förenade konsulatet i Konstantinopel påpekat de jemförelsevis höga belopp hvartill de uppgå. En inskränkning af dessa finner komitén därför böra tagas under öfvervägande. Under förutsättning att komitén icke velat ifrågasätta en omedelbar indragning af en eller annan tjenstebefattning derstädes, hvilket antagligen endast skulle leda till en ökning i expektansstaten, är det först vid uppstående ledighet af någon bland befattningarne, som jag kan komma i tillfälle att förelägga frågan till Eders Kongl. Maj:ts pröfning. Den skall emellertid icke lemnas ur sigte.

*Konsu-
latet i
Konstan-
tinopel.*

Jemlikt Eders Kongl. Maj:ts den 17 sistlidne juni fattade nådiga beslut har under september månad af konsulskassans behållning vid 1881 års slut återbetalats 60,000 kronor till svenska och 45,000 till norska statsverket eller sammanlagdt ett belopp af 105,000 kronor.

*Konsuls-
kassans
behåll-
ning.*

Enär Eders Kongl. Maj:t vid föredragning i svenskt statsråd denna dag beslutat, att den disposition, som hittills alltjemt varit Eders Kongl. Maj:t af Riksdagen medgifven öfver anslagen under riksstatens tredje hufvudtitel, äfven för 1883 skall af Riksdagen äskas, men Storthinget uttryckligen beslutat, att i afseende å utgifter i di-

plomatiska ärenden samt gemensamma utgifter för konsulatväsendet skall för framtiden tillses, att hvad efter slutlig uppgörelse kan finnas i behåll af anslagen för ett kalenderår skall ingå i statskassan, hvilket beslut fattats under förutsättning att Storthinget årligen beviljar ett lämpligt belopp till betäckande af bristande inkomster eller bestridande af oförutsedda utgifter, så har jag slutligen att framlägga ett öfverslag af hvad för sådant ändamål sannolikt kan behövas.

Hvad då först kabinetskassan beträffar, så antager jag, att till nödig reserv för oförutsedda utgifter alltid bör finnas ett belopp af omkring 40,000 kronor. Fördeladt på båda rikena enligt hittills gällande proportion skulle beloppet kunna sättas till 12,000 kronor för Norges del.

Hvad åter vidkommer konsulskassan, der det hufvudsakligen är fluktuationen i inkomster, mot hvilken trygghet måste beredas, så torde vid det förhållande, att redan nu inkomsten af konsulatafgifter beräknas till 189,000 kronor och efter reglering af ytterligare ett eller två konsulat kommer att öfverstiga 200,000 kronor, den nödiga reserven böra beräknas till tjugofem procent af detta belopp eller omkring 50,000 kronor. Norges andel häraf enligt hittills gällande proportion skulle då blifva i rundt tal 20,000 kronor. Sammanlagda beloppet till oförutsedda utgifter och betäckande af bristande inkomster bör således, enligt min förmening, icke sättas under 32,000 kronor.

Jag hemställer nu, att Eders Kongl. Maj:t behagade rörande de af mig uppgjorda förslag och beräkningar anbefalla Sin Norska Regering att afgifva underdånigt betänkande.

Jemlikt öfrige närvarande statsrådsledamöters underdåniga tillstyrkande, behagade Hans Maj:t Konungen till denna hemställan i nåder lemna bifall.

Ex protocollo
A. Cronhielm.

Utdrag af protokollet öfver utrikesdepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i sammansatt statsråd å Stockholms slott
den 9 januari 1882.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre
HOCHSCHILD,
Hans Excellens Norske Herr Statsministern KIERULF,
Statsråden LOVÉN,
von STEYERN,
Friherre von OTTER,
TAUBE,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER,
JOHANSEN,
JENSEN,

3:o.

Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena föredrog vidare Kongl. Norska Regeringens på föredragning af chefen för departementet för det inre den 31 nästlidne december afgifna underdåniga betänkande öfver det i sammansatt statsråd den 16 samma månad af Herr Ministern framlagda förslag till de Förenade Rikenas gemensamma utrikes budget för år 1883. — Herr Ministern yttrade:

»Departementet för det inre har vid beräkningen öfver kabinettsskassans utgifter icke haft något att erinra och har likaledes lemnat utan anmärkning beräkningen öfver konsulskassans inkomster, men deremot i fråga om konsulskassans utgifter dels — under

åberopande af ett särskildt samma dag afgifvet betänkande — tillstyrkt, att anslaget till kontorskostnader för konsulatet i Rom måtte höjas med endast 1,000 kronor att utgå som personligt tillägg och således upptagas med sammanlagdt 3,000 kronor, dels ock hemställt, huruvida icke de af mig föreslagna ålderstilläggen för de lönade vicekonsulerna, hvilka tillägg departementet för sin del tillstyrker, borde uppföras under posten 2. *a. löner och arvoden*, i stället för under posten 3. *c. diverse utgifter*.

Hvad då först vidkommer anslaget till konsulatet i Rom, så enär detsamma,* jemlikt Eders Kongl. Maj:ts nyss fattade beslut, kommer att utgå med endast 3,000 kronor, dock utan den af departementet för det inre ifrågasatta inskränkning, böra beräkningarne derefter rättas. Det härigenom uppkommande öfverskott torde lämpligen kunna tilläggas *anslaget till under reglering varande konsulat*, hvilket sålunda skulle komma att uppföras med 6,000 i stället för 5,000 kronor.

I fråga åter om uppförandet af ålderstilläggen för de lönade vicekonsulerna, får jag i underdånighet erinra, att de från kabinettskassan utgående ålderstillägg väl finnas angifna i den lönestat, till hvilken de höra, men att anslaget till deras bestridande, på grund af utgiftens fluktuerande beskaffenhet, innefattas i rubriken *skrifmaterialier, expenser och extra utgifter* (se vidare härom Kongl. Maj:ts proposition n:o 1 om statsverket 1878, bil. 2. pag. 4, 8 och 9 samt Sth. Prp. 1. C 1878, pag. 253 och 265). I öfverensstämmelse härmed har jag ansett, att ålderstilläggen under konsulskassan borde uppföras under 3. *c. diverse utgifter*. För att departementets åsigt måtte vinna tillbörligt afseende har jag emellertid — såsom ock från början varit afsedt — i de beräkningar, jag nu får underställa Eders Kongl. Maj:t, i lönestaten vid hvarje befattning, för hvilken ålderstillägg skulle komma att utgå, infört anmärkning härom. Dessutom torde en uppgift på de vicekonsuler, som uppbära sådant ålderstillägg, hädanefter böra tillställas departementet för det inre för att i sammanhang med budgetförslaget meddelas Storthinget, på sätt med innehafvare af expektanslöner och pensioner eger rum.

Derest Eders Kongl. Maj:t behagar gilla dessa mina åsigter, får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t måtte besluta, att det af mig uppgjorda förslag till de Förenade Rikenas gemensamma utrikes budget för år 1883 med tillhörande beräkningar öfver kabinettskassans och konsulskassans utgifter skola meddelas Riksdagen och Storthinget, äfvensom att nödiga anslag för dessa utgifters bestridande skola af Riksdagen och Storthinget äskas enligt den mellan de båda rikenas bidrag till ifrågasvarande gemensamma utgifter hittills gällande proportion af $\frac{12}{17}$ och $\frac{5}{17}$ för anslagen till kabinettskassan samt $\frac{4}{7}$ och $\frac{3}{7}$ för anslagen till konsulskassan.

Af hänsyn till de olika statsregleringsperioderna samt med fästadt afseende derå, att för Norges del bör begäras ett anslag till oförutsedda utgifter, medan Eders Kongl.

Maj:t beslutat att för Sveriges del begära samma dispositionsrätt som hittills öfver anslagen under tredje hufvudtiteln, får jag slutligen hemställa,

att af Riksdagen måtte för 1883 äskas samma belopp som för 1882 blifvit beviljade, nämligen 447,800 kronor till kabinettsskassan och 160,000 kronor till konsulskassan att utgå emot nu gällande redovisningsskyldighet samt med samma rätt till deras användande och under enahanda villkor som hittills;

och att af Storthinget måtte för nästkommande budgettermin äskas 187,565 kronor till kabinettsskassan samt 120,000 kronor till konsulskassan, förutom hvad af norska fartyg kan komma att under samma period inflyta, äfvensom derutöfver ett anslag för tillfälliga eller oförutsedda utgifter för första halfåret 1883 af 16,000 kronor hvaraf 6,000 kronor för kabinettsskassan och 10,000 kronor för konsulskassan.»

Hvad Herr Ministern sålunda föreslagit och hemställt och deruti öfrige närvarande statsrådsledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen i nåder gilla och bifalla.

Ex protocollo
A. Cronhielm.

Sveriges och Norges gemensamma utrikes budget för år 1883.

I. Kabinettskassan:

	Sverige.	Norge.	Tillsammans.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.
1. Ministern för utrikes ärendena	24,000.	—	24,000.
2. Utrikesdepartementet	32,190.	13,410.	45,600.
3. Ministerstaten	342,175.	142,575.	484,750.
4. Militärattachéer	8,400.	3,600.	12,000.
5. Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	45,955.	29,045.	75,000.
Summa kronor	452,720.	188,630.	641,350.

II. Konsulskassan:

1. Utrikesdepartementet	6,550.	4,900.	11,450.
2. Konsulsstaten	436,650.		
afgår hvad som här af beräknas kunna be-			
stridas af inflytande konsulatafgifter ...	189,000.	141,500.	106,150.
247,650.			
3. Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	11,950.	8,950.	20,900.
Summa kronor	160,000.	120,000.	280,000.

Beräkning öfver kabinettskassans utgifter för år 1883.

	Kronor.
1. Ministern för utrikes ärendena	24,000.
2. Utrikesdepartementet	45,600.
3. Ministerstaten:	
a. Traktamenten:	
Beskickningen i Berlin:	
Envoyé Extraordinaire och Ministre Plénipotentiaire	48,000.
Legationssekreterare	6,000.
54,000.	
Beskickningen i Brüssel och Haag:	
Ministerresident	20,000.
Transport	74,000.
69,600.	

	Transport	74,000.	69,600.
Beskickningen i <i>Konstantinopel</i> :			
Ministre Plénipotentiaire*	10,000.		
Drogman**	4,000.	14,000.	
Beskickningen i <i>Köpenhamn</i> :			
Envoyé Extraordinaire och Ministre Plénipotentiaire	36,000.		
Legationssekreterare	5,000.	41,000.	
Beskickningen i <i>Lissabon</i> :			
Ministerresident***		6,000.	
Beskickningen i <i>London</i> :			
Envoyé Extraordinaire och Ministre Plénipotentiaire	60,000.		
Legationssekreterare	8,000.	68,000.	
Beskickningen i <i>Madrid</i> :			
Ministerresident		20,000.	
Beskickningen i <i>Paris</i> :			
Envoyé Extraordinaire och Ministre Plénipotentiaire	60,000.		
Legationssekreterare	8,000.	68,000.	
Beskickningen i <i>S:t Petersburg</i> :			
Envoyé Extraordinaire och Ministre Plénipotentiaire	60,000.		
Legationssekreterare	8,000.	68,000.	
Beskickningen i <i>Rio de Janeiro</i> :			
Chargé d'Affaires†		2,000.	
Beskickningen i <i>Rom</i> :			
Envoyé Extraordinaire och Ministre Plénipotentiaire††		19,000.	
Beskickningen i <i>Washington</i> :			
Envoyé Extraordinaire o. Ministre Plénipotentiaire†††	16,000.		
Legationssekreterare	6,000.	22,000.	
	Transport	402,000.	69,600.

* Uppbär från konsulskassan 10,000 kronor.

** » » » 2,000 »

*** » såsom Generalkonsul 8,000 »

† » » » 17,000 »

†† » » » 10,000 »

††† » » » 16,000 »

Bih. till Riksd. Prot. 1882. 1:a Saml. 1:a Afd.

	Transport	402,000.	69,600.
Beskickningen i <i>Wien</i> :			
Envoyé Extraordinaire och Ministre Plénipotentiaire 40,000.			
Legationssekreterare	6,000.	46,000.	448,000.
<i>b. Expektanslöner</i>			10,800.
<i>c. Pensioner</i>			25,950.
			484,750.
4. <i>Militärattachéer</i> :			
1 Militärattaché			6,000.
1 <i>d:o</i>			6,000.
			12,000.
5. <i>Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter</i> :			
<i>a)</i> Skrifmaterialier och expenser			24,500.
<i>b)</i> Ekiperingspenningar			10,000.
<i>c)</i> Hemliga utgifter			14,000.
<i>d)</i> Öfriga extra utgifter			26,500.
			75,000.
	Summa kronor		641,350.

Beräkning öfver konsulskassans inkomster och utgifter för år 1883.

Inkomster:		Kronor.
Svenska statsverkets bidrag		160,000.
Norska statsverkets bidrag		120,000.
Konsulatafgifter, förslagsvis:		
inom Barcelonas konsulsdistrikt		6,000.
» Håvres	»	22,000.
» Helsingfors	»	8,000.
» Köpenhamns	»	22,000.
» Leiths	»	14,000.
» Londons	»	100,000.
» Lybecks	»	5,000.
» Rigas	»	10,000.
» Rio de Janeiros	»	2,000.
	Summa kronor	469,000.

Utgifter:

1. *Utrikesdepartementet*..... 11,450.

2. *Konsulsstaten:*a. *Löner och arfvoden:*

Alexandria,	Generalkonsuln,	lön.....	12,000.	
Archangel,	Konsuln,	»	8,000.	
Barcelona,	Generalkonsuln,	»	12,000.	
Hamburg,	» »	»	8,000.	
Håvre,	» »	» 14,500.		
	Vicekonsuln,	» 4,500.*	19,000.	
Helsingfors,	Generalkonsuln,	»	14,000.	
Italien,	» »	»	10,000.	
Konstantinopel,	Ministre Plénip.,	» 10,000.		
	Drogman,	» 2,000.		
	Konsulatssekreteraren»	 6,000.		
	Legationspredikanten »	 2,000.		
	Orgelnisten vid svensk-norska ka-			
	pellet derstädes, arfvode	400.		
	Hamnmästaren, aflöning	5,300.**	25,700.	
Köpenhamn,	Generalkonsuln, lön	15,000.		
	Vicekonsuln, »	4,500.*	19,500.	
Helsingör,	» »	»	3,900.*	
Leith,	Konsuln,	»	16,000.	
Lissabon,	Generalkonsuln,	»	8,000.	
London,	Generalkonsuln	» 24,000.		
	Vicekonsuln,	» 10,000.*		
	Kanslisten,	» 6,000.		
	En kontorist,	» 5,000.		
	» »	» 4,000.	49,000.	
Cardiff,	Kontoristen,	» 4,000.		
West Hartlepool,	»	» 5,000.		
Transport			214,100.	11,450.

* Förutom ålderstillägg, som kan tillkomma innehafvaren af vicekonsulsbefattningen efter fem års tjenstgöring med 500 och efter tio års tjenstgöring med 1,000 kronor.

** Häraf 700 kr. i personligt tillägg.

			Transport	214,100.	11,450.
Liverpool,	Vicekonsuln,	lön		9,000.*	
Newcastle,	»	»		8,000.*	
Lybeck,	Konsuln	»		8,000.	
Riga,	»	»		9,000.	
Rio de Janeiro	Generalkonsuln,	»		17,000.	
Shanghai,	Vice konsuln	»		12,000.*†	
Tunis,	Konsuln	»		6,000.	
Washington,	Generalkonsuln	»		16,000.	299,100.

b. Anslag till kontorskostnader mot redovisningsskyldighet:

Barcelona	2,000.	
Håvre	4,000.	
Helsingfors	2,000.	
Köpenhamn	4,500.	
Leith	6,000.	
London	11,000.	
Lybeck	2,000.	
Riga	3,000.	
Shanghai	4,000.	38,500.

c. Anslag till kontorskostnader utan redovisningsskyldighet:

Alexandria	6,000.
Alger	2,000.
Archangel	2,000.
Bahia	2,000.
Bilbao	2,000.
Buenos Ayres	4,000.
Dardanellerna	500.
Gibraltar	2,000.
Hamburg	2,000.
Havana	3,000.

Transport 25,500. 337,600. 11,450.

* Förutom ålderstillägg, som kan tillkomma innehafvaren af vicekonsulsbefattningen efter fem års tjenstgöring med 500 och efter tio års tjenstgöring med 1,000 kronor.

† Lönen innefattar anslag för resor inom distriktet.

	Transport	25,500.	337,600.	11,450.
Japan		4,000.		
Kiel		4,000.		
Lissabon		2,000.		
Liverpool		5,000.		
Marseille		1,500.		
Montevideo		2,000.		
Neapel		3,000.		
Newcastle		4,000.		
New-York		6,000.		
Pireus		1,000.		
Rio de Janeiro		4,000.		
Rom		3,000.		
Smyrna		1,000.		
Tanger		2,000.		
Triest		1,000.*	69,000.	
d) Anslag till under reglering varande konsulat m. m.			6,000.	
e) Pensioner:			24,050.	436,650.
3. Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter:				
a. Skrifmaterialier och expenser			3,000.	
b. Konsulernes embetsutgifter			10,000.	
c. Diverse utgifter			7,900.	20,900.
	Summa kronor			469,000.

* Personligt anslag.

Utdrag af protokollet öfver utrikesdepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9
januari 1882.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre
HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
von STEYERN,
Friherre von OTTER,
TAUBE,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER.

1:o.

Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena föredrog frågan om reglering af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel för 1883.

*Ordinarie
anslag.*

Enligt Kongl. Maj:ts denna dag i sammansatt svenskt och norskt statsråd fattade beslut, skulle af Riksdagen äskas samma belopp som för 1882 blifvit beviljade, nämligen 447,800 kr. till kabinettsskassan och 160,000 kr. till konsulskassan. Enär de för kabinettsskassan beräknade utgifterna uppginge till 641,350 kr., hvaraf $\frac{12}{17}$ utgjorde 452,720 kr., vore det sålunda afsedt, att skilnaden mellan sistnämnda belopp och det som komme att af Riksdagen äskas, hvilken skilnad belöpte sig till 4,920 kr., skulle kunna betäckas af de vid 1882 års slut befintliga besparingar. Herr Ministern ville emellertid redan nu erinra, att det svårligen skulle låta sig göra, att ännu ett år anvisa förutsedda utgifter på besparingarne, hvilka tvärtom måste afses hufvudsakligen för oförutsedda eller öfver beräkningarne stegrade utgifter.

Det i riksstaten uppförda anslag till underhåll af svenska kronans egendom i Konstantinopel vore fortfarande behöfligt, hvadan Herr Ministern föreslog dess uppförande utan förändring. [9]

Hvad anslaget till svenska kyrkan i Paris beträffade, så finge Herr Ministern i underdånighet anmäla, att Kongl. Maj:ts minister i Paris den 5 nästlidne december inberättat, att kyrko- och skolbyggnaden numera vore afslutad, till fullo betald och sålunda färdig att till staten aflemnas. Församlingens organisation borde därför ofördröjligen företagas och möjligen komme dervid ett förhöjdt bidrag af statsmedel att tagas i anspråk. Härom kunde Herr Ministern icke för närvarande hafva någon på utredning af ärendet grundad åsigt och ville därför nu endast föreslå bibehållandet af det äldre anslaget, 1,800 kr. [10]

Arbetet för utgifvandet af det stora verket, »Sveriges Traktater» hade under det förflutna året oafbrutet fortgått, ehuru åtskilliga omständigheter väsentligen rubbat den för nämnde tid uppgjorda planen. Tryckning af andra delens senare afdelning påginge emellertid för närvarande, så att den snart kunde utkomma. Samlingarne till den för närmaste utgifning afsedda delen, omfattande Gustaf den förstes tid, vore fullständigt ordnade, så att äfven denna dels tryckning kunde under innevarande år påbörjas. [11]
Extra anslag.

Herr Ministern hemställde att Kongl. Maj:t ville jemväl för 1883 äska beviljande af ett extra anslag till belopp af 4,500 kr. för arbetets fortsättande.

I enlighet med Herr Ministerns derefter gjorda hemställan, uti hvilken statsrådets öfrige ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen, med gillande af det uppgjorda, härhos bilagda förslaget till riksstatens tredje hufvudtitel för 1883, befalla att det samma jemte afskrift af detta protokoll skulle till finansdepartementet öfverlemnas för att tjena till ledning vid författandet af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof.

Ex protocollo
A. Cronhielm.

Förslag till riksstatens tredje hufvudtitel för år 1883.

A. Ordinarie anslag:

I. Till kabinettsskassan:

	Kronor.	Kronor.
1. Departementschefen, ministern för utrikes ärendena.....	24,000.	
2. Utrikesdepartementet	32,190.	
3. Ministerstaten	340,145.	
4. Militärattachéer	8,400.	
5. Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	43,065.	447,800.

II. Till konsulsskassan:

1. Utrikesdepartementet	6,550.	
2. Konsulsstaten	141,500.	
3. Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	11,950.	160,000.

III. Till utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena:

1. Underhåll af svenska kronans egendom i Konstantinopel ..	4,200.	
2. Understöd åt svenska kyrkan i Paris.....	1,800.	6,000.
	Summa kronor	613,800.

B. Extra anslag:

För fortsatt utgifvande af »Sveriges Traktater»	4,500.
Summa Summarum kronor	618,300.

Fjerde hufvudtiteln.

Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 9 Januari 1882.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve *Posse*,
 Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre *Hochschild*,
 Statsråden: *Lovén*,
 von Steyern,
 Friherre *von Otter*,
 Taube
 Hederstierna,
 Hammar skjöld,
 Richert,
 Themptander.

Departementschefen Statsrådet *Taube* anhöll i underdånighet, att få underställa Kongl. Maj:ts nådiga pröfning frågan om reglerandet af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel för år 1883 och att i sammanhang dermed få föredraga följande till Kongl. Maj:t inkomna framställningar i de delar, som icke förut blifvit inför Kongl. Maj:t anmälda:

Statskontorets underdåniga skrifvelse den 10 December 1881 så vidt den, enligt meddeladt transsumt från finansdepartementet, rörde fjerde hufvudtiteln;

Generalfälttygmästarens och Chefens för artilleriet underdåniga memorial den 14 November 1881 angående Arméförvaltningens artilleri-departements behof af statsanslag under år 1883;

Arméförvaltningens fortifikationsdepartements underdåniga skrifvelse den 14 November 1881 angående departementets medelsbehof för år 1883;

Chefens för fortifikationen särskilda underdåniga memorial dels den 8 November 1881 i fråga om förändringar med vissa å fortifikationens stat uppförda anslag och dels den 16 i samma månad angående extra anslag till fästningsbyggnader under år 1883;

Arméförvaltningens intendentsdepartements underdåniga skrifvelse den 30 November 1881 om departementets anslag för år 1883;

Arméförvaltningens civila departements underdåniga skrifvelse den 25 November 1881 angående behofven år 1883 å de under departementets förvaltning ställda anslag; samt

Chefens för generalstabens topografiska afdelning underdåniga memorial den 18 November 1881 i fråga om behofvet af medel för de topografiska arbetena under år 1883.

Departementschefen anförde härefter beträffande

Ordinarie anslagen.

Kommendantsstaten.

[1.]

Uppskof med
reglerande af
anslaget till
kommendants-
staten.

Genom den af Eders Kongl. Maj:t beslutade indragning vid 1882 års ingång af kommendantsbefattningarne i Malmö och Christianstad samt å Carlstens fästning och af gränsbefälhafvarebefattningen i Haparanda blifva å detta anslag lediga medel till belopp af sammanlagdt 3,607 kronor 50 öre. Då emellertid på anslaget måste, för utvecklingen af kommendaturen å Carlsborg, ställas åtskilliga nya fordringar, samt, framför allt, ett ordnande af polismyndigheten å Carlsborg, till följd af den talrika och växande civila befolkningen derstädes, framstode såsom en bjudande nödvändighet, har Arméförvaltningen å civila departementet i sitt ofvanberörda underdåniga memorial af den 25 nästidne November ansett sig, enär sistnämnda fråga, hvars lösande kräfde ökade anslag, icke ännu kunnat utredas, böra i underdånighet hemställa, det med förslag till regleringen af anslaget för kommendantsstaten måtte få till en senare Riksdag anstå.

Emedan, på sätt Arméförvaltningen erinrat, i anseende till den fortgående betydande utvecklingen af förhållandena å Carlsborg, tillökning i de till kommendaturen derstädes nu anslagna medel synes in-

om den närmaste tiden blifva nödig, men för närvarande, innan behö-
rig utredning hunnit verkställas rörande de förändrade anordningar,
som böra komma till utförande, anslagsbehovet ej kan till siffran be-
stämmas, anser jag, med hänsyn jemväl till det mindre ansenliga be-
loppet af de genom ofvanberörda indragningar uppkommande bespa-
ringar å anslaget, regleringen af detsamma lämpligen icke nu böra
ega rum.

Kavalleri- och infanteriregementena.

Af^e ett i Statskontoret, på grund af 1880 års landsböcker, upp-
rättadt sammandrag har, enligt hvad Statskontoret i sin ofvanberörda
skrifvelse af den 10 sistlidne December tillkännagifvit, visat sig, att
de under anslaget till indelta kavalleri- och infanteriregementena i 1882
års riksstat till ett belopp af 873,000 kronor uppförda indelningar eller
skattefriheter från ränta och tiondeafgift, — innefattande utgifter af den
beskaffenhet, att de, i mån utaf afgång bland löntagare på gammal
stat eller förnyad utarrendering och dermed förbunden afskrifning
af ränta å indragna boställen, komme att upphöra — uppgått till en-
dast 856,131 kronor, och har Statskontoret därför hemställt, att å an-
slaget till indelta kavalleri- och infanteriregementena må under rubrik
»Friheter» uti 1883 års riksstat i rundt tal uppföras 856,000 kronor.

[2.]
Nedsättning i
anslaget till
kavalleri- och
infanterirege-
mentena.

Med bifall härtil, torde Eders Kongl. Maj:t vilja föreslå Riksdagen,
att det i förevarande anslag under rubrik »Friheter» innefattade förslags-
anslag kronor 873,000: —
med » 17,000: —
nedsättes till kronor 856,000: —
hvarvid hufvudanslagets slutsumma komme att från 1,573,500 kronor
minskas till 1,556,500 kronor.

Marinregementet.

Eders Kongl. Maj:t torde vilja föreslå, att detta anslag må till
oförändradt belopp, 165,000 kronor, i riksstaten uppföras, för att, i
den mån det genom marinregementets indragning är eller ytterligare
blifver disponibelt, äfven under år 1883 användas till underhåll af gar-
nisonen i Carlskrona.

[3.]
Förnyadt be-
viljande af an-
slaget till
marinrege-
mentet.

Fortifikationen.

[4.]

Öfverflyttning
till annat an-
slag. Omfö-
ring af ett be-
lopp till re-
servationsan-
slags natur.

Uti sitt ofvanberörda underdåniga memorial af den 8 sistlidne No-
venber har Chefen för fortifikationen anført:

att å den för *fortifikationen* senast i nåder fastställda stat särskilda
anslag finnes uppförda, bland annat:

till skrifmaterialier för uppbördsmännen i fästningsorterna, enligt kongl. brefvet den 16 April 1798, äfvensom till rit- och skrifmaterialier för fortifikationen, pontonierbataljonen, sappörbataljonen och fältsignalkompaniet samt till inköp af kartor och böcker kronor 2,000: —	
till underhåll af sex krigsbryggekipager	» 9,000: —
och till underhåll af fältsignalmateriel	» 3,000: —
hvarjemte 1878 års Riksdag till underhåll af sappörba-	

taljonens skanstygspark beviljat ett årligt anslag af	» 1,500: —,
---	-------------

hvilka samtliga anslag, såsom ingående i det å riksstaten uppförda anslag »Fortifikationen», vore ställda under Arméförvaltningens civila departements förvaltning och redovisning.

Med hänseende till såväl de speciela ändamål, för hvilka dessa anslag vore afsedda, som äfven, hvad särskildt beträffade de sist uppräknade tre anslagen, den omständighet att värden om den materiel, hvilken med samma anslag skulle vidmakthållas, tillkomme Arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet, syntes det emellertid Chefen för fortifikationen i alla afseenden lämpligast, om jemväl kontrollen öfver användandet af ifrågavarande anslag öfvertoges af sistnämnda departement, hvilket måste företrädesvis ega den för bedömande af hithörande frågor erforderliga fackkunskap, och har derföre bemälda Chef hemställt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att ofvan-nämnda fyra anslagsposter måtte från anslaget till *fortifikationen* öfverflyttas till fortifikationsdepartementets andel i *anslaget till försvarsverket till lands i allmänhet*. Derjemte och då enahanda skäl, som ursprungligen legat till grund för uppförande såsom reservationsanslag af anslaget till fortifikationens praktiska öfningar, talade för nödvändigheten att till reservationsanslags natur omföra äfven de till fältsignalkompaniets fältöfningar å anslaget till »Fortifikationen» anvisade särskilda anslagsmedel 3,500 kronor, anhåller Chefen för fortifikationen i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen jemväl måtte komma att omfatta vidtagandet af sist omförmälda åtgärd.

Till dessa framställningar har Arméförvaltningen å civila departementet ansett sig så mycket hellre böra tillstyrka nådigt bifall, som ofvan uppräknade underhållsanslag obestriddigen hade en naturligare

plats inom anslaget till försvarsverket till lands i allmänhet, hvilket vore afsedt till materielens underhåll, än å fortifikationens aflöningsanslag, och öfverflyttningen af deras förvaltning och redovisning från civila departementet till fortifikationsdepartementet måste anses såsom ett fullföljande af den grundsats om sakkunnig myndighets öfvervakande af statsmedlens användande och redovisning, hvilken senast gjort sig gällande vid Arméförvaltningens nyss verkställda omorganisation; samt, hvad vidkomme anslaget till sappörernes fältöfningar, det jemväl vore en i riksstaten för såväl arméns som flottans öfningsanslag godkänd grundsats, att dessa anslag borde vara af reservationsanslags natur, der de icke, såsom anslaget till beväringsmanskapets vapenöfningar, utginge såsom förslagsanslag.

Hvad Chefen för fortifikationen och Arméförvaltningen sålunda anför, finner jag väl grundadt och tillstyrker, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att från nuvarande anslaget till Fortifikationen kronor 294,420: —

mätte få till anslaget till försvarsverket till lands i allmänhet öfverflyttas förenämnda särskilda anslagsbelopp

till skrifmaterialier m. m. kronor 2,000: —

» underhåll af krigsbryggeekipager » 9,000: —

» underhåll af fältsignalmateriel » 3,000: —

» underhåll af sappörbataljonens skans-
tygspark » 1,500: — 15,500: —

samt att återstoden kronor 278,920: —
mätte få uppföras i riksstaten sålunda: Fortifikationen (derunder *reservationsanslag* 23,500 kronor till praktiska öfningar.)

Materielen.

Försvarsverket till lands i allmänhet eller Arméförvaltningens departement.

Enligt hvad jag angående anslaget till »Fortifikationen» hemställt, skulle från samma anslag öfverflyttas till anslaget till försvarsverket till lands i allmänhet fyra uppgifna anslagsposter å tillsammans 15,500

[5.]
Öfverflyttning
från annat
anslag.

Fjerde hufvudtiteln.

kronor; och skulle, under förutsättning af Riksdagens medgifvande till nämnda öfverflyttning, anslaget till försvarsverket till lands i allmänhet, nu	kronor 2,118,916,
med tillägg af dessa	» 15,500,
komma att utgöra	kronor 2,134,416.

Öfriga ordinarie anslag. I fråga om öfriga ordinarie anslagen har jag icke att föreslå någon förändring.

Jemförelse emellan nuvarande och föreslagen ordinarie stat.	Fjerde hufvudtitelns ordinarie anslag uppgå	
	nu till	kronor 17,222,000: —.
	Vid bifall till det af mig framställda förslag om minskning med 17,000 kronor å anslaget till kavalleri- och infanteriregementena, skulle de ordinarie anslagen med	» 17,000: —
	nedsättas till	kronor 17,205,000: —.

Extra ordinarie anslag.

Departementschefen, som härefter öfvergick till frågan om erforderliga anslag på extra stat, yttrade i detta ämne som följer.

Disciplinkompaniet.

[6.]
Anslag till fyllnad i aflöningen. Då den fyllnad i kompaniets aflöning, som för år 1883 blifver erforderlig, kan beräknas till enahanda belopp, som blifvit anvisadt för år 1882, eller 1,700 kronor, torde Eders Kongl. Maj:t vilja af Riksdagen äska ett lika stort extra anslag att för ifrågavarande ändamål utgå under år 1883.

Artilleribehof.

Fältartillerimateriel.

[7.]

Fortsatt an-
skaffning af
fältartilleri-
materiel.

Utaf de 4,600,000 kronor, hvartill den erforderliga kostnaden för ny fältartillerimateriel blifvit beräknad, har Riksdagen för tre år, eller åren 1880—1882, beviljat sammanräknadt 800,000 kronor. Uti sitt memorial af den 14 sistlidne November har Generalfälttygmästaren erinrat, att efter en dylik proportion skulle för denna materiels anskaffning åtgå omkring 17 år, i stället för ursprungligen beräknade 6 år, men då ett sådant fördröjande med anskaffningen syntes betänkligt, hemställde Generalfälttygmästaren att större anslagsbelopp måtte för år 1883 begäras.

Sedan återstoden af de 66 stycken kanoner, hvilka kontraktsevenligt borde tagas ifrån firman Krupp, enligt träffadt aftal blifvit under nästa vår levererad, borde, enligt Generalfälttygmästarens åsigt, den vidare anskaffningen af fältartillerimateriel kunna ske inom landet, helst de hittills utförda försöken med gjutstålskanoner från Bofors ådagalagt det stor sannolikhet förefunnes att dylika blifva fullt jemförliga med de från Krupp anskaffade kanonerna, hvarjemte antagligen Motala verkstad skulle kunna leverera passande lavettsidor af stål.

Den anskaffning, som under år 1883 skulle ega rum, har Generalfälttygmästaren ansett böra utgöras af följande:

24 st. kanoner med lavetter, förställare och tillbehör, eller 4 batterier, efter 40,500 kronor för hvarje,	kronor 162,000
48 st. ammunitionsvagnar med tillbehör, efter 3,750 kronor stycket	» 180,000
förändring af 70 st. packvagnar af äldre modell, hvilka med erforderligt tillbehör kräfdes en kostnad af 300 kronor per vagn,	» 21,000
rid- och anspansspersedlar för 3 batterier	» 90,000
ammunition till 4 batterier	» 147,000

Summa kronor 600,000.

Efter en dylik anskaffning skulle, med tillägg af den vid 1882 års slut färdiga materiel, till hvilken anslag förut beviljats, finnas kanoner samt erforderliga ammunitions- och packvagnar, jemte en del nya rid- och anspansspersedlar och en del ammunition, för tillsammans 15 batterier af de 34, som, enligt den af Eders Kongl. Maj:t godkända plan

fältartilleriets materiel, skulle behöfva nyanskaffas; och som, i fråga om materiel för krigsbehof, fältartilleriets förseende med sådan af tidsenlig beskaffenhet för närvarande är den för landets försvar viktigaste angelägenhet samt af den betydelse, att med fullbordandet häraf ej bör till en mera aflägsen tid anstå, hemställer jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att för år 1883 till fortsatt anskaffning af ny fältartilleriemateriel anvisa å extra stat 600,000 kronor.

Positionsartilleri.

[8.]

Fortsatt anskaffning af materiel till positionsartilleri.

Sedan Generalfälttygmästaren uti memorial den 1 November 1876 i underdånighet anmält behofvet af ett positionsartilleri, äfvensom att kostnaden för ordnande af ett sådant beräknats uppgå till 696,150 kronor, har Riksdagen för hvartera af åren 1878—1882 härtill beviljat större eller mindre belopp, sammanräknadt 350,000 kronor, hvaraf för hvarje af åren 1880—1882 50,000 kronor, och har Generalfälttygmästaren nu i sitt underdåniga memorial af den 14 sistlidne November hemställt, att Eders Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen göra framställning om beviljande äfven för år 1883 af ett extra anslag till positionsartilleri af 50,000 kronor.

Denna Generalfälttygmästarens hemställan torde vinna Eders Kongl. Maj:ts bifall.

Fästningsartilleri.

[9.]

Anslag till fästningsartilleriemateriel.

Generalfälttygmästaren har i sitt ofvanberörda memorial af den 14 sistlidne November i underdånighet anhållit, att Eders Kongl. Maj:t täcktes af Riksdagen till fullföljande af bestyckningen utaf Carlsborgs fästning, för hvilket ändamål hitintills anvisats tillsammans 475,000 kronor, äska för år 1883 ett extra anslag af 100,000 kronor.

De af Generalfälttygmästaren sålunda begärda medel äro afsedda att användas till anskaffande af 15 c. m. refflade bakladdnings haubitzer, och som anskaffning af sådana pjäser är så mycket nödigare, som, oakadt kasteldens synnerliga vikt i fästningskriget, dugliga kastpjäser för närvarande bland vårt fästningsartilleri nästan helt och hållet saknas, får jag, som anser af vikt att detta behof snart fylles, tillstyrka, det Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att bevilja å extra stat för år 1883 till *fästningsartilleriemateriel* 100,000 kronor.

Skjutförsök.

Till dylika försök har Eders Kongl. Maj:t, i anledning af Generalfälttygmästarens i memorial den 13 November 1880 gjorda underdåniga hemställan, utaf senaste Riksdag äskat ett belopp af 29,984 kronor, hvilket ock blifvit af Riksdagen för år 1882 beviljad. Sedan omfattningen af de försök, som erfordrades innan gjutstålskanoner för fält- och positionsartilleriet jemte dithörande lavettsidor af inhemsk tillverkning borde antagas, äfvensom kostnaderna för samma försök kunnat närmare bestämmas, har, enligt hvad Generalfälttygmästaren i sitt underdåniga memorial af den 14 sistlidne November anmält, förslag upprättats öfver kostnaden för såväl nämnda, som de öfriga försök, hvilka af Generalfälttygmästaren i memorialet den 13 November 1880 uppgifvits såsom förestående, slutande sig detta kostnadsförslag på 104,600 kronor. Då af denna summa Riksdagen redan beviljat 29,984 kronor och kostnaden för det till skjutningarne erforderliga krut, beräknad till 44,600 kronor, syntes kunna bestridas från artilleridepartementets andel i anslaget till försvarsverket till lands i allmänhet, utgjorde det belopp, som återstode, 30,016 kronor. Generalfälttygmästaren har med anledning häraf i underdånighet hemställt, det Eders Kongl. Maj:t behagade hos Riksdagen göra framställning om beviljande äfven för år 1883 af ett extra anslag till skjutförsök af 30,000 kronor.

Häruti får jag, då det är af vigt, att de påbörjade skjutförsöken utan afbrott fullföljas, för att ändamålet med desamma skall kunna uppnås, för min del instämma; dock att anslagets belopp, till jemnande af de extra anlagens slutsumma, torde få föreslås till 29,663 kronor.

[10.]
Anslag till
skjutförsök.

Fortifikationsbehof.

Carlsborg.

Uti underdånigt memorial den 15 November 1876, till sitt hufvudinnehåll åberopadt uti statsrådsprotokollet för den 8 Januari 1877, åtföljande Eders Kongl. Maj:ts proposition till sistnämnda års riksdag angående statsverkets tillstånd och behof, har Chefen för fortifikationen i fråga om denna fästning framhållit de förenklingar uti landfrontens utstakning, som vid samma tid blifvit föreslagna och af Eders Kongl. Maj:t godkända, likasom ock i nämnda protokoll finnes intagen uppgift

[11.]
Anslag till
fästningsbyggnaden vid
Carlsborg.

å de summor, som enligt då gällande priser beräknats erforderliga för fästningens fulländande, deruti ej upptagna de framskjutna verk utanför hufvudfästningen, som framdeles kunde komma att beslutas. Detta kostnadsförslag, uppgjort år 1876, slutade på:

I för fästningsverk med kruthus och förrådshvalf	4,610,000
II » hus och byggnader	485,000
III » hamnanläggning å östra stranden af fästningen	405,000

Summa kronor 5,500,000.

Chefen för fortifikationen har nu i sitt underdåniga memorial af den 16 sistlidne November anført, hurusom af landfronterna, på hvilka arbetet för närvarande koncentrerades, vore, med undantag af några mindre arbeten för bestyckningen, hufvudvallen med dess anslutning till sjön på östra sidan fulländad; hvaremot återstode den betydligare delen af hufvudgrafvens yttre murbeklädnad, fältvallen med vapenplatser och mingallerier samt anslutningen till Vettern å vestra sidan. Likaså återstode påmurning och jordtäckning af den stora defensiva kasernens öfre vallgång och i sammanhang dermed planering af fältet emellan denna kasern och hufvudvallen samt uppförande derå af vallar till skydd mot insyn och beskjutning från Vaberget samt till skydd af slutvärnets nedre våning.

Enligt det uppgjorda generela kostnadsförslaget skulle fordras till: grafvens yttermur, mingallerier, täckvallar och betäckt väg 1,119,300 anslutningar till sjön

slutvärnets täckning och skyddsvall med planering framför kasernen	495,800
kruthus under slutvärnets skyddsvall och Lin. I	494,100
portar, bryggor och jernluckor	135,300
gasonering, tvärvallar å landfrontens hufvudvallar m. m.	131,000
	107,500

Summa kronor 2,483,000.

Häraf vore anvisade:

till grafvens yttermur, mingallerier, täckvallar och be-

täckt väg	395,250	
» östra anslutningen till sjön	86,100	481,350

hvadan således återstode kronor 2,001,650 till landfronternas fulländande.

Betydliga arbeten erfordrades således ensamt å landfronterna, innan fästningen kunde anses vara sluten mot ett öfverfall, och för dess försättande i stånd att uthålla ett bombardement fattades ytterligare bomb-säkra kruthus och förrådshvalf m. m. De arbeten, som nu påginge

och äfven kunde anses vara de vigtigaste att få snart fulländade, vore: hufvudgrafvens yttermur med fältvall, mingallerier och vapenplat- ser, hvarför den återstående kostnaden vid 1882 års utgång upp- ginge till.....	761,500
påmurning och jordfyllning å slutvärnets öfre vallgång.....	158,700
och skyddsvallen framför slutväret med tvärvallar.....	318,400

Summa kronor 1,238,600,

enligt nu gällande arbetspriser. Dessa arbeten skulle således kunna utföras på 5 år med ett årsanslag af 250,000 kronor.

En fästning, som vid ett krigsutbrott befunne sig uti halffärdigt skick, blefve vanligen af föga eller intet gagn under kriget, stundom till och med endast en anledning till oro och bekymmer. Ty endast undantagsvis blefve det möjligt att i hast fylla de befintliga luckorna uti befästningen och att genom provisoriska anläggningar, i alla fall ofullständigt, ersätta de felande bombfasta hvalfven för besättning och förråd. I detta halffärdiga skick befunne sig för närvarande Carlsborg, och äfven om de summor, som Chefen för fortifikationen i underdånighet ville föreslå, dertill anvisades, komme det att draga ut en ej ringa tid, innan fästningen kunde anses någorlunda i stånd att motstå ett kraftigare anfall. De arbeten, som alltid och under alla förhållanden måste utföras vid ett krigsberedskap, äfven på en fullt färdigbygd fästning, vore flera och större, än man vanligen föreställde sig, och skulle särskildt i vårt, ej allt för rikligt med medel af alla slag försedda land fordra de kraftigaste ansträngningar af såväl krigsstyrelsen, som be-
fälet på stället.

För att ådagalägga, huru omkostnader af alla slag stiga uti procent af årets arbetstillgångar, i samma mån dessa tillgångar minskas till siffran, hade Chefen för fortifikationen låtit upprätta tabeller, som utvisade, att dessa omkostnader, hvilka uti det generela kostnadsförslaget beräknats till 15 % af byggnadssumman, under åren 1876—1879, då de vid fästningsbyggnaden använda summor uppgått till emellan 220,000 och 333,000 kronor, hållit sig under den sålunda beräknade procent och varierat emellan 10,63 % och 15,87 % eller i medeltal 13,45 %, men att deremot 1880, då endast 100,000 kronor varit anvisade och 127,800 kronor användes, samma omkostnader uppstigit till öfver 26 %. Chefen för fortifikationen antog visserligen, att sistnämnda procent vore högre, än den i medeltal borde blifva, men den låga anslagssumman hade dock dertill väsentligen bidragit, och af tabellerna syntes äfven, att de af anslagssumman oberoende omkostnaderna vore stora nog att inverka ofördelaktigt på samma procent, då det till arbetet

anvisade belopp sänktes. För några år sedan, då fästningsbyggnader pågingo på tre och något tidigare till och med på fyra ställen i Sverige, hade äfven vid Riksdagen anmärkts, att det ej vore fördelaktigt att fördela de begränsade anslagen på flera arbetsställen, utan att de hellre borde koncentreras på ett ställe i sender. Då Carlskrona befästningar enligt fastställd plan nu blefve afslutade, återstode under arbete en-samt Carlsborg, som således äfven af detta skäl borde ega förhoppning att erhålla ett tillräckligt årsanslag.

På grund af nu anförda skäl har Chefen för fortifikationen i under-dånighet hemställt, det Eders Kongl. Maj:t behagade af Riksdagen äska ett anslag af *250,000 kronor till Carlsborgs fästningsbyggnads fortsättande.*

I likhet med Chefen för fortifikationen anser äfven jag, att Carlsborgs fästning icke länge kan lemnas i sitt nuvarande ofullständiga skick, utan att arbetet derå bör, i den mån omständigheterna sådant medgifva, bedrivas med större kraft, än som under de senare åren kunnat ske. Likaledes synes mig vara till fullo ådagalagdt, att arbetet i väsentlig grad fördyras i samma mån det bedrifves med allt för små medel. Jag skulle därför ej tvekat, att redan nu tillstyrka nådigt bifall till hela det af Chefen för fortifikationen föreslagna anslagsbelopp, derest det icke vid uppgörandet af statsregleringen blifvit nödigt att för tillgodoseende af andra trängande behof nedsätta den äskade summan. Då likväl, sedan vid 1882 års slut de väsentligaste befästningsarbetena vid Carlskrona blifvit afslutade, fästningsanslagen denna gång, i enlighet med ofvanberörda af Riksdagen uttalade önskan, kunna användas på endast ett ställe, lär dock till Carlsborgs fästningsbyggnad nu kunna anslås större belopp än de sista åren, och hemställer jag därför, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att till Carlsborgs fästningsbyggnad anvisa för år 1883 ett extra anslag af 150,000 kronor.

Intendenturbehof.

Ersättning för underhåll af garnisonskommenderingar.

[12.]

Ersättning för
garnisons-
kommenderin-
gar ur indelta
armén till
Vaxholms
fästning.

För garnisonskommenderingarne till Vaxholms fästning ur indelta armén har från Arméförvaltningens intendentsdepartement, sedan an-mälan i sådant afseende år 1880 egde rum, förskjutits tillsammans 40,636 kronor 69 öre, för hvilket belopp Arméförvaltningen nu anhållit om ersättning; och torde Eders Kongl. Maj:t för detta ändamål vilja af Riksdagen äska å extra stat under år 1883 40,637 kronor.

Generalstabens topografiska afdelning.

[13.]

Rörande anslaget till fortsättande af de topografiska arbetena har chefen för generalstabens ofvannämnda afdelning i sitt underdåniga memorial af den 18 sistlidne November anført följande:

Anslag till de
topografiska
arbetena.

Under åren 1869—75 utgjorde de årliga anslagen till de topografiska arbetena 60,000 och under åren 1876 och 1877 75,000 kronor. På grund af derom i vederbörlig ordning gjord framställning höjdes detta anslag för åren 1878 och 1879 till 90,000 kronor eller med 15,000 kronor, hvaraf begärdes och erhöles 10,000 kronor till fortskyndande af de geodetiska arbetena. Vid 1879 års riksdag nedsattes anslaget till 60,000 kronor, med hvilket låga anslag generalstabens topografiska afdelnings arbeten måst bedrivas under åren 1880 och 1881.

Ett bland de vigtiga uppdrag, generalstabens topografiska afdelning hade sig ålagdt, vore äfven landets fullständiga triangulering, hvarigenom den första grunden lades till alla de allmänna kartverkens bearbetande. Triangelmätningarna måste därför hafva ett stort försteg framför sjelfva kartläggningsarbetena, helst i ett sådant land som Sverige, der skogar, markens ytformer i allmänhet och lokala förhållanden inom det vidsträckta Norrland lade så svåra hinder i vägen mot framförande af triangelnät, att detta arbete ofta vore till tiden svårberäkneligt. En följd af det minskade arbetsanslaget under åren 1880 och 1881 hade naturligtvis varit, att de rent geodetiska arbetena och triangelmätningarna ej kunnat bedrivas i samma utsträckning som under åren 1876—79. Skulle ett sådant förhållande fortgå, blefve det omöjligt för generalstabens topografiska afdelning att allt framgent medhinna att utföra triangelmätningar så, att dessas resultat funnes att tillgå, när de behöfdes; och ansåge sig afdelningschefen böra anmäla detta beaktansvärda förhållande innan det vore för sent. Derjemte erinrade afdelningschefen, att denna fråga kunde behandlas alldeles oberoende af de beslut, hvilka en gång komme att fattas angående de topografiska och ekonomiska kartverkens vidare bearbetande, eftersom, huru än framdeles kartläggningsarbetet komme att utföras eller kartor komme att utgifvas, alla de återstående geodetiska arbetena måste ostörda och till behöflig utsträckning fortgå för att möjliggöra sjelfva kartarbetena.

Afdelningschefen hemställde därför, att i arbetsanslaget måtte beredas förhöjning från 60,000 till 70,000 kronor; och har kartverkskommissionen uti afgifvet yttrande i ämnet andragit, att kommissionen

ej kunnat lemna obemärkt den menliga inverkan på fortgången af generalstabens topografiska arbeten och det allmänna ekonomiska kartverket, som måst blifva en oundviklig följd af ovissheten om sättet för deras framtida ordnande, och särskildt de svårigheter, hvarmed det topografiska kartverket haft att kämpa med anledning af den betydliga nedsättning i dess anslag, som från och med år 1880 inträdde. Likasom derföre kommissionen ej haft någon möda ospard för att, i hvad på densamma berodde, söka påskynda lösningen af de frågor, hvaraf dessa kartverks framtida ordnande måste göras beroende, ansåg kommissionen sig böra på det varmaste tillstyrka afdelningschefens framställning, som hade till ändamål att under de för närvarande rådande förhållanden åtminstone i möjligaste mån minska de olägenheter, hvilka ännu någon tid, intill dess frågan om kartverkens ordnande blefve slutligen afgjord, vore oundvikliga, och vore till den begärda anslagsförhöjningen, enligt kommissionens åsigt, tvingande skäl för handen.

De sålunda andragna skäl synas mig ådagalägga, att medel till förhöjdt belopp måste ställas till det topografiska kartverkets förfogande, såvida kartarbetena skola utan menlig rubbning kunna fortgå, men då Chefen för civildepartementet, enligt hvad jag har mig bekant, har för afsigt att framlägga förslag derom, att möjligen uppstående behållning å anslaget till ekonomiska kartverket för mellersta och södra delarne af riket måtte få delvis användas till bestridande af utgifter för det topografiska kartverket, får jag, under förutsättning af bifall till detta förslag, hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes af Riksdagen till fortsättande af de topografiska arbetena äska för år 1883 ett extra anslag till samma belopp, som nu för ändamålet utgår, eller 60,000 kronor.

Officerares anställning vid främmande arméer.

[14.]

Understöd för
officerares an-
ställning i
främmande
arméer.

För år 1883 täcktes Eders Kongl. Maj:t, likasom för de föregående åren, äska af Riksdagen ett extra anslag af 9,000 kronor, att, enligt Eders Kongl. Maj:ts bepröfvande, användas till understöd åt officerare, som antingen vinna anställning i aktiv krigstjänst eller få åtfölja en större armécorps' rörelser hos någon i vänskapligt förhållande till Sverige stående makt, eller ock af Eders Kongl. Maj:t utsändas för att i främmande land inhemta upplysningar rörande krigsväsendet eller utbilda sig i yrket, med rättighet för Eders Kongl. Maj:t att, såsom hittills, få under ett följande år använda hvad af anslaget kan under året besparas.

Skarpskytteväsendet.

[15.]

Anslag till
skarpskytte-
väsendets och
skjutskicklig-
hetens be-
främjande.

Ehuru frågan om ny arméorganisation fortfarande är under pröfning, torde redan nu kunna och böra tillses, huruvida, aldeles oberoende häraf, åtgärder utan större kostnader för staten skulle kunna vidtagas till ökande af landets försvarskraft. En sådan åtgärd af synnerlig vikt, huru än vårt försvarsväsende blifver organiseradt, har synts mig vara skjutskicklighetens höjande i allmänhet hos landets befolkning. Skarpskytteföreningarne och skyttegillena hafva i detta afseende, såsom af de senare årens täflingsskjutningar otvetydigt framgår, verkat med allt större framgång, och de af Riksdagen till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande anvisade medel måste fördenskull anses vara för Rikets försvar väl använda, på samma gång de redan vunna resultaten synas mig mana till ett kraftigare befrämjande af nämnda frivilliga föreningars verksamhet i syfte att åt deras skjutöfningar gifva ytterligare utsträckning, bereda tillfälle till täflan om pris åt ett större antal skyttar än hitintills samt för öfrigt åstadkomma sådan anordning af täflingsskjutningarne, att ett liffigare deltagande för desamma väckes och underhålles inom landets olika delar.

Såsom känt är, har årligen i September månad en för hela landet gemensam täflingsskjutning om större statspris pläгат hållas i hufvudstaden emellan de skyttar, hvilka vid föregående skjutningar, verkställda hos föreningarne hvar för sig eller förenade i större eller mindre grupper, visat sig besitta en viss grad af skjutfärdighet. — Ut i en till Eders Kongl. Maj:t ställd underdånig skrifvelse hafva öfverbefälhafvaren för Stockholms frivilliga skarpskytteförening E. Ekman, sekreteraren vid det år 1881 hållna allmänna skarpskyttemöte A. Hedin m. fl., efter uppdrag af nämnda skarpskyttemöte, anmält ett af mötet godkänt förslag till förändrad anordning af täflingsskjutningarne sålunda, att täflingsskjutningen om de större statsprisen visserligen allt framgent borde ega rum i hufvudstaden, för att sålunda bibehålla karakteren af en nationalfest, men att denna täflingsskjutning, till inskränkande af de hitintills deraf föranledda känbara uppoffringar för de enskilde af tid och penningar, då de täflandes antal icke stått i behörigt förhållande till antalet pris, måtte begränsas till täflan mellan blott de skyttar, som vid föregående, länsvis anordnade s. k. inskjutningstävlingar, vid hvilka prisutdelning jemväl borde ega rum, uppnått ett bestämdt högre antal points, under det kompetensvilkoren för deltagande uti inskjutningarne åter skulle blifva desamma, som hitintills varit gällande för rätt att deltaga i den allmänna täflingsskjutningen i Stock-

holm. Detta förslag har syns mig beaktansvärdt. Anordnades nämligen de i förslaget omförmälda inskjutningstäflingar, så vidt ske kan, länsvis, — och med nutidens lätta förbindelser lärer sådant inom de flesta orter kunna verkställas, — lemnades till dem pris af staten samt möjligen äfven af landstingen och enskilde personer, och ställes de tillika, då omständigheterna gjorde sådant lämpligt, i samband med andra sammankomster för länets angelägenheter, så skulle dessa täflingsskjutningar, hvilkas anordnande kunde ske genom de skarpskyttebefälhafvare eller andre lämplige personer, som af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande dertill utsåges, kunna genom den pregel, de sålunda erhöles, blifva verkliga länshögtider samt genom desamma håg och deltagande för ifrågavarande idrott inom de särskilda orterna väckas. Emellertid, då af skyttarne såsom villkor för deltagande uti inskjutningstäflingarne måste fordras ett visst mått af skjutfärdighet, ådagalagdt vid skarpskytteföreningarnes eller gillenas skjutöfningar, torde jemväl, till uppmuntrande af dessa viktiga öfningar, de till föreningarne och gillena för närvarande utgående bidrag till skjutpremier böra bibehållas. Till förekommande i väsentlig mån deraf, att vid dessa olika täflingsskjutningar, de hos föreningarne eller gillena, de länsvis skeende och den stora för hela riket gemensamma, prisen skulle kunna tillfalla endast ett fåtal skyttar, desamme år efter annat, torde möjligen föreskrifter böra gifvas derom, att åtminstone en del af statens pris vid hvar och en af de olika täflingarne först vissa år efter det pris vid täflingen vunnits, kunde af samma skytt ånyo erhållas.

Kostnaderna för här ifrågasatta förändrade anordningar synas ej blifva synnerligen betydliga i jämförelse med det gagn, som af desamma borde kunna förväntas.

Enligt senast meddelade nådiga bestämmelser af den 20 Maj 1881, utgå nu:

för hvarje skarpskytt

till ammunition	1: —
» instruktörs aflöning	1: 25,
» målskjutningspremier	— 75,

Summa kronor 3: —

för hvarje medlem af skyttegillena

till ammunition	1: 50,
» instruktörs aflöning	— 50,
» premier	1: —

Summa kronor 3: —

I nyssnämnda underdåniga skrifvelse har, å 1881 års allmänna skarp-skyttemötes vägnar, anhållan hos Eders Kongl. Maj:t framställts derom, att understödet måtte så ökas, att för hvarje man kunde, i stället för nu utgående 3 kronor, få beräknas 4 kronor, deraf till ammunition 1 krona 75 öre, till instruktörsarfvode 1 krona 50 öre och till premier 75 öre, samt att dessutom till målskjutningspremier vid de länsvis skeende täflingarne understöd måtte lemnas. Erkännande önskvärdheten deraf, att den ifrågasatta förhöjningen från 3 kronor till 4 kronor kunde beredas, tvekar jag dock, att nu tillstyrka Eders Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att bevilja de härför nödiga medel, dels emedan under år 1881 bidraget höjts från 2 kronor 25 öre till 3 kronor per man och, ehuru denna förhöjning närmast föranledts af den högre kostnaden för ammunition, det kanske torde vara skäl att låta någon tid förflyta innan samma bidrag ånyo höjes, dels ock hufvudsakligen därför att än vigtigare synes mig vara att bidrag lemnas till täflingsskjutningarne länsvis samt emedan för detta ändamål och för att kunna bibehålla det öfriga bidraget vid dess nuvarande belopp, anslaget måste icke obetydligt höjas. Till premier vid länstäflingarne har jag ansett böra beräknas 1 krona för hvarje aktiv skarpskytt eller medlem af skyttegille, hvarvid tillika efter omständigheterna kunde fastställas något visst belopp såsom det minsta för hvarje län jemte villkoren för att detta belopp må kunna utgå.

Å nu ifrågavarande extra statsanslag, som under åren 1871—1876 utgick med 100,000 kronor årligen, förefans vid 1877 års ingång en behållning af 137,897 kronor 95 öre. Under åren 1877—1879, då anslaget utgjorde endast 50,000 kronor årligen, minskades behållningen efterhand och hade vid slutet af år 1879 nedgått till 86,712 kronor 64 öre. Från och med år 1880 har anslaget utgått med endast 30,000 kronor årligen samt behållningen ytterligare nedgått, så att till år 1881 kunnat öfverföras endast 63,057 kronor 62 öre och utgjorde behållningen, enligt hvad Arméförvaltningen å civila departementet i sitt memorial af den 25 sistlidne November anmält, samma dag endast 34,971 kronor 32 öre, men som detta belopp ansåges innan slutet af år 1881 komma att ytterligare något nedgå och behållningen kunde med visshet förutses vara vid 1882 års utgång förtärd, så framt eljest de ändamål, för hvilka anslaget hittills blifvit anvisadt, ansåges böra fortfarande tillgodoses, vore det, enligt Arméförvaltningens åsigt, nödigt att för år 1883 äskades ett årsanslag, som fullt uppginge till anslagets beräkneliga utgifter för året.

Vid ett antal, såsom år 1881, af omkring 12,000 skarpskyttar och medlemmar af skyttegillen skulle för år 1883 erfordras:

såsom bidrag efter 3 kronor pr man	kronor	36,000: —	
till länstäfplingarne	»	12,000: —	
» samma täfplingars anordnande	»	1,800: —	
» den allmänna skjuttäfplingen	»	8,500: —	
» befordrande af skjutfärdigheten på Gotland, särskildt utgående	»	1,000: —	
» skjutbanors anläggande eller förhys- rande och underhåll samt anskaff- ning af skott-taflor, beräknadt i en- lighet med utgifterna under år 1880, omkring	»	15,700: —	
» arfvode för öfverinstruktör vid Stock- holms skarpskytteförening	»	1,000: —	76,000: —;

men torde, med afseende å möjligheten att antalet medlemmar vid föreningarne och gillena redan under år 1883 vunnit tillökning, härtill böra beräknas ytterligare omkring

kronor 4,000: —

Summa kronor 80,000: —.

Jag hemställer alltså, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att å extra stat för år 1883 till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande bevilja 80,000 kronor.

Arméns ackordsamorteringsfond.

[16.]
Anslag till
fullgörande af
ackordsamor-
teringsfondens
förbindelser.

I sammanhang med löneregleringen för armén medgaf 1875 års Riksdag, uppå Eders Kongl. Maj:ts förslag, att arméns ackordsamorteringsfonds förbindelser skulle öfvertagas af statsverket; och anvisades till fullgörande af dessa förbindelser för år 1876 likasom sedermera årligen ett extra anslag å 185,000 kronor. Enligt den amorteringsplan för fonden, som var bilagd Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition om statsverket till 1875 års riksdag, och som legat till grund för nämnda nådiga förslag och Riksdagens beslut i ämnet, skulle slutamorteringen ega rum år 1883 och dertill för sistnämnda år erfordras något högre anslag än de under föregående åren för ändamålet bevil-

jade, nämligen 199,493 kronor. Då emellertid i November 1876 amorteringsfondens räkenskaper för år 1875 kunnat af fondens förvaltning slutligen uppgöras och till Arméförvaltningen öfverlemnas, visade sig, enligt hvad Arméförvaltningen å civila departementet anmält, en vid uppgörande af ofvannämnda amorteringsplan icke beräknad behållning af 94,676 kronor 47 öre, uppkommen hufvudsakligen af löntagarnes afgifter för senare hälften af år 1875; och enär denna behållning, jemlikt föreskriften i Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 16 Mars 1877, äfven blifvit använd till amortering under sistnämnda år af fondens förbindelser, hade dessa så sjunkit, att till slutamortering under år 1883 erfordrades endast 78,000 kronor.

Jag hemställer således, att sistnämnda belopp 78,000 kronor måtte af Eders Kongl. Maj:t äskas, att för slutligt fullgörande af ackordsamorteringsfondens förbindelser utgå såsom extra anslag under år 1883.

Landtförsvarskomitén.

För den genom Eders Kongl. Maj:ts nådiga beslut den 19 Juni 1880 nedsatta komité för afgifvande af förslag till landtförsvarets ordnande har, enligt hvad Arméförvaltningen anmält, förvaltningen af under händer egande medel förskjutit dels rese- och traktamentsersättning åt komiténs ordförande och ledamöter, dels ock medel för aflöning af komiténs kanslipersonal och till expenser, tillsammans 92,004 kronor 53 öre, varande deri, med stöd af Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 26 Mars och den 27 Maj 1881, inbegripen jemväl kostnaden för det omfattande statistiska arbete, som, enligt nådig föreskrift, blifvit af särskild personal genom Arméförvaltningens försorg utfördt. Till ersättning af detta förskott äro för Arméförvaltningen vid ingången af år 1882 tillgängliga de af sistförsamlade Riksdag för ändamålet anvisade 17,600 kronor, hvaremot återstoden 74,404 kronor 53 öre torde af Eders Kongl. Maj:t äskas af Riksdagen ersatt genom ett extra anslag å 1883 års riksstat, hvilket anslagsbelopp, enär komitén, såsom ännu icke avslutad, kommer att medföra ytterligare kostnader, torde kunna bestämmas i rundt tal till 75,000 kronor.

[17.]

Ersättande af
förskott till
landtförsvars-
komiténs ut-
gifter.

Uppå Statsrådets öfrige ledamöters underdåniga
tillstyrkan, täcktes Hans Maj:t Konungen till alla

Fjerde hufvudtiteln.

delar gilla och bifalla hvad nu i afseende på regleringen af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel blifvit af Departementschefen föreslaget och hemställt; och skulle, angående hvad Kongl. Maj:t sålunda i nåder beslutit, utdrag af protokollet finansdepartementet meddelas för att läggas till grund vid författande af Kongl. Maj:ts proposition om statsverkets tillstånd och behof, hvarjemte de till detta statsregleringsärende hörande handlingar skulle vederbörande utskott tillhandahållas.

Ex protocollo

Emil Hallgren.

Femte hufvudtiteln.

*Protokoll öfver Sjöförsvarsärendet, hållet inför Hans Maj:t
Konungen, uti Statsrådet, å Stockholms slott den 9
Januari 1882.*

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Statsministern, Grefve POSSE,
Hans Excellens, Herr Ministern för utrikes ärendena, Friherre HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
TAUBE,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT och
THEMPTANDER.

Departementschefen, Statsrådet Friherre von Otter, anmälde i underdånighet frågan om reglering af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel för år 1883 och föredrog härvid Marinförvaltningens underdåniga skrifvelse den 23 September 1881 i fråga om de ordinarie anslagen samt behovet af extra anslag för flottan under förstnämnda år.

Departementschefen yttrade härefter:

Ordinarie anslag.

Aflöning för Flottans kårer och stater.

[1.] Enligt af Marinförvaltningen gjord beräkning, mot hvars riktighet jag ej har någon anmärkning att framställa, skulle de under denna anslagstitel hänförliga utgifter för år 1883 uppgå till Kr. 1,371,484: —

Aflöning för Flottans kårer och stater.

Om från denna summa drages det i riksstaten uppförda ordinarie anslaget med..... » 1,201,484: —

skulle, utöfver beloppet af nämnda anslag, under år 1883 erfordras för

aflöning åt flottans kårer och stater » 170,000: —

Till fyllande af detta belopp lärer, i likhet med hvad under föregående år egt rum, böra i första rummet anlitas afgifterna af de på grund af Kongl. brefvet den 10 Maj 1872 vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län. Det högsta belopp, hvartill dessa afgifter kunna, efter det den nu på tionde året fortgående vakanssättningen blifvit fullständigt genomförd, beräknas uppgå, är emellertid endast 121,000 kronor, hvadan för ändamålet ytterligare erfordras i rundt tal 50,000 kronor; och föranlåtes jag derföre tillstyrka likartad framställning till instundande Riksdag som den af Eders Kongl. Maj:t till föregående Riksdag aflättna och då bifallna eller att Riksdagen ville *dels* medgifva, att, utöfver de afgifter för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län, hvilka enligt 1876 års Riksdags beslut anvisats för genomförande af löneregleringen för flottan, jemväl öfriga under år 1883 inflytande dylika afgifter må för löneregleringens behof under sistnämnda år användas; *dels* och i öfrigt, för löneregleringens genomförande under år 1883, för samma år anvisa ett anslag af 50,000 kronor å extra stat att gemenamt med anslaget till aflöning för flottans kårer och stater redovisas.

Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna.

[2.] Som å detta anslag, hvilket vid 1877 års Riksdag i riksstaten uppfördes såsom »förlagsanslag högst» med 282,000 kronor, under de följande åren uppstått icke obetydlig brist, biföll Riksdagen 1880 och 1881, uppå Eders Kongl. Maj:ts förslag, att de under åren 1881 och 1882 å anslaget möjligen uppkommande besparingar finge användas till godtgörande af eller afbetalning å den brist, som förut kunde hafva upp-

Användande af besparingar å anslaget.

kommit; och behagade emellertid Eders Kongl. Maj:t under den 18 Juni 1880 anbefalla Marinförvaltningen att, efter verkställd utredning af orsakerna till anslagets öfverskridande, taga i öfvervägande hvilka åtgärder, som ansågos böra vidtagas, ledande till besparing i kostnaderna för sjömans- och skeppsgossekårernas beklädnad samt inkomma med det yttrande, som af sådan utredning och i öfrigt af förhållandena påkallades.

Af det underdåniga utlåtande Marinförvaltningen i anledning af denna nådiga befallning afgaf inhemtades, att den ifrågavarande bristen hufvudsakligen uppkommit derigenom, att dels uppfordringen af båtsmän år 1879 öfverstigit det antal, för hvilket anslaget är beräknadt, dels kostnaden för indelningsbåtsmäns beklädnad och sängservis, beräknad till lika belopp som för roteringsbåtsmän, i verkligheten uppgått till icke obetydligt högre summa (omkring 26 procent per man) dels ock att flere persedlar blifvit enligt gällande föreskrifter utlemnade till den uppfordrade båtsmansstyrkan vid Karlskrona station än som motsvarade beklädnadsbehovet enligt medeltalsberäkning. Vid ärendets föredragning den 7 April 1881 behagade Eders Kongl. Maj:t förordna, att chefen för flottans militärpersonal skulle ega att, efter anmälan af vederbörande militärchef, i likhet med hvad redan vore stadgadt för vintermånaderna, under hvilken del af året som helst i tur hvardera stationens kompanier emellan permittera uppfordradt manskap eller låta detsamma i landsorten qvarstanna, i den mån dessa åtgärder lämpligen kunde vidtagas och finnas behöfliga för åstadkommande af besparing till godtgörande af brist i beklädnadsanslaget. I sammanhang härmed erhöll komitén för revision af reglementet för flottan befallning att, vid fullgörande af det komitén redan förut meddelade uppdrag att yttra sig öfver gjord framställning om ändring i afseende å föreskrifterna för beklädnaden af flottans trupper, särskildt taga hänsyn till önskvärdheten af besparing i beklädnadskostnaderna, med förståndigande derjemte för komitén att uppgöra fullständig beräkning af kostnaderna för beklädnaden af flottans trupper under vanliga förhållanden, för bedömande om och i hvad mån nu i riksstaten för ändamålet uppfördt anslag kunde anses derför tillräckligt.

De af komitén i anledning häraf framställda förslag och meddelade utredningar blefvo den 6 sistlidne Augusti underställda Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, dervid Eders Kongl. Maj:t behagade till efterrättelse från och med den 1 påföljande September fastställa förändrade föreskrifter angående beklädnaden för flottans trupper, i hufvudsakligt syfte att minska beklädnadskostnaden.

Ehuru otvifvelaktigt i följd häraf lärers kunna motses besparing å beklädnadsanslaget, har dock Marinförvaltningen i sin nu förevarande skrifvelse — jemte anmälan att vid 1880 års slut den å anslaget balanserade bristen efter iakttagna omföringar utgjorde 73,714 kronor 51 öre — hemställt att, enär besparingen under åren 1881 och 1882 icke torde komma att betäcka hela bristen, Eders Kongl. Maj:t täcktes begära Riksdagens medgifvande att den besparing, som under år 1883 kunde beredas å anslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna, måtte ställas till Eders

Kongl. Maj:ts förfogande till godtgörande af eller afbetalning å den brist, som å samma anslag förut uppkommit;

Och får jag, med hänsyn till hvad i denna fråga sålunda förekommit, underdånigst tillstyrka det Eders Kongl. Maj:t behagade till Riksdagen aflåta förslag i enlighet med Marinförvaltningens hemställan.

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna.

I.

[3.]
Stat för
Lotsstyrelsen
och Lots-
verket.

I sammanhang med den framställning, hvartill den af Eders Kongl. Maj:t, på föredragning af chefen för Finansdepartementet, beslutade beräkningen af fyr- och båkmedlen gifver anledning, har jag ansett mig böra underställa Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, huruvida ej skäl vore för handen att för Riksdagen framlägga stater för Lotsstyrelsen och lotsverket.

Väl har Lotsstyrelsen uti ett den 1 December 1880 afgifvet memorial uttalat betänkligheter mot en sådan afvikelse från den alltifrån lotsverkets första uppkomst såsom statsinstitution vid ordnandet af dess angelägenheter följda väg, att verkets stater i detalj underkastades Riksdagens pröfning och godkännande, utom möjligen hvad anginge styrelsens ordinarie personal och lotsbefälet, helst det stora flertalet befattningar vid lotsverket borde vara ordnade på så rörlig fot, att icke allt för stora hinder mötte att tillgodose sjöfartens behof af nya eller ändrade säkerhetsanstalter eller indragning af platser, som i följd af nya förhållanden kunde undvaras. Under förutsättning att nödig frihet fortfarande förbehålles Eders Kongl. Maj:t att använda tillgängliga medel till säkerhetsanstalternas vidmakthållande och förbättring, anser jag dock ifrågavarande betänkligheter icke vara af den vikt, att den undantagsställning, som lotsverket hittills intagit, bör vidare fortfara, utan jemväl dotta verk komma i lika ställning till Riksdagen, som statens öfriga embetsverk. Det tillkommer visserligen Eders Kongl. Maj:t att ensam bestämma den afgift — fyr- och båkafgiften — hvarmed utgifterna under anslaget skola bestridas, men beloppet af denna afgift har sedan äldre tider intagits i beräkningen af statsverkets ordinarie inkomster och motsvarande summa upptagits såsom anslag till lots- och fyrinrättningen. I öfrigt är klart att, med afseende å så väl beskaffenheten af de utgifter, som med anslaget skola bestridas, som ock ändamålet med den afgift, som under namn af fyr- och båkmedel af sjöfarten uttages, uppkommande besparingar och öfverskott böra stå till Eders Kongl. Maj:ts förfogande för att användas till nya säkerhetsanstalter samt till aflöning åt personalen vid desamma, intill dess denna aflöning kan varda i stat uppförd, och att följaktligen de å inkomsttiteln fyr- och båkmedel uppkommande öfverskott allt fortfarande såsom hittills, utan sammanblandning med andra statsmedel, reserveras för de med anslaget afsedda ändamål.

För den händelse Eders Kongl. Maj:t skulle finna skäligt för Riksdagen framlägga stater för Lotsstyrelsen och lotsverket, har jag, på grund af inkomna uppgifter från Lotsstyrelsen rörande anslagsbehofven för år 1883, låtit uppgöra det statsförslag, som torde få protokollet bifogas (*Bil. A*), och hvilket under nedanstående hufvudrubriker slutar å det belopp, hvartill Eders Kongl. Maj:t beslutat beräkna inkomsten af fyr- och båkmedlen i fråga varande år, nemligen:

Aflöningsstaten	kronor	613,357: —
Öfvergångs- och indragningsstaten	»	92,563: 17.
Pensionsstaten	»	30,000: —
Underhålls- och omkostnadsstaten	»	414,079: 83.
Till Eders Kongl. Maj:ts disposition afsatta medel för lotsver-		
kets utveckling	»	50,000: —
Tillsammans kronor		1,200,000: —

förutom det under rubrik indelta räntor upptagna belopp 409 kronor.

I afseende å det för underhålls- och omkostnadsstaten uppförda belopp torde böra anmärkas, att detsamma beräknats sålunda:

till konsumtionsartiklar för fyranne	kronor	85,000: —
» reparation och underhåll af fyr- och lotsbyggnader, fartyg och		
båtar samt öfriga anstalter, fyrskeppens rustning, utlägg-		
ning och intagning, driftkostnader för lotsverkets ångfartyg,		
anskaffning, utsättning och intagning af flytande sjömärken		
samt kostnader för öfnings- och räddningsförsök vid lifrädd-		
ningsstationerna m. m.		
» skrifmaterialier och expenser, vod för Lotsstyrelsen och inom		
lotsfördelningarna, hyra för Lotsstyrelsens embetslokal och		
kontorshyror inom fördelningarna	»	24,000: —
» grundräntor och jordskyld m. m.	»	6,500: —
» rese- och traktamentskostnader	»	15,000: —
» tillsyn och bemanning å tjenstefartyg samt ett lotsfartyg vid		
Malmö	»	10,000: —
» extra utgifter	»	16,000: —
Bidrag till underhåll af en fyr på Cap Spartel	»	540: —

Summa kronor 414,079: 83.

I afseende å de skiljaktigheter, som förefinnas mellan i fråga varande statsförslag och de af Eders Kongl. Maj:t för innevarande år gillade stater för Lotsstyrelsen och lotsverket, tillåter jag mig fästa uppmärksamhet å följande:

Aflöningsstaten. Någon jemkning i fråga om fördelningen i lön och tjenstgöringspenningar har, med särskild hänsyn till de grunder för pensioneringen, som jag här nedan kommer att föreslå, egt rum i afseende å lotsdirektören, öfverfyringeniören, fyringeniörerna, lotskaptenerna och öfverlotsarne af 1:a grad till närmare likhet med

hvad för tjenstemän i civila verk är bestämdt, i öfverensstämmelse med hvad nedanstående tabell utvisar:

	1882 års stat.		1883 års stat.	
	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Lön.	Tjenstgöringspenningar.
Lotsdirektör	7,000	2,000	6,200	2,800
Öfverfyringeniör	4,000	1,500	3,500	2,000
Förste Fyringeniör	3,000	1,000	2,500	1,500
Fyringeniör	3,000	500	2,500	1,000
Lotskapten	2,800	{ 1,700 *)	3,000	{ 1,500 *)
		{ à		{ à
		{ 1,100 *)		{ 900 *)
Öfverlots af 1:a grad	1,000	{ 1,500	1,200	{ 1,300
		{ à		{ à
		{ 1,000		{ 800
		{ à		{ à
		{ 500		{ 300

Ålderstillägg. Det för utbetalande af ålderstillägg i aflöningsstaten beräknade anslag, i 1882 års stat upptaget till 16,600 kronor, har ansetts böra höjas till 18,100 kronor eller med 1,500 kronor för betäckande af de ökade utgifter, som för detta ändamål med år 1883 äro att emotse.

Fyrpersonalen. I följd af tillkomsten under år 1882 af de nya fyrarne å Fjordskär och Utlängan hafva upptagits ytterligare en fyrmästare för den förra och en fyrvaktare med uppbörd vid den senare fyren med aflöning af 1,100 kronor för fyrmästaren och 800 kronor för fyrvaktaren, hvarjemte anslaget för fyrbetjeningen beräknats böra höjas med 1,500 kronor för tillsyn och vård af tillämnade smärre fyrar i skärgårdarne, rörande hvilkas anläggning förslag från Lotsstyrelsen införfäntas.

Lotsverkets ångfartyg. Under förutsättning att befälhafvare å ångfartyget Ring kommer att från flottan kommenderas, har i förslaget för år 1883 upptagits det i sådant fall för befälhafvare och besättning å lotsverkets ångfartyg beräknade aflöningsbelopp, 25,690 kronor, i stället för det i 1882 års stat upptagna, 26,770 kronor.

Öfvergångs- och indragningsstat. Ehuru det kan antagas, att i följd af afgang bland den å öfvergångs- och indragningsstat upptagna personal utgifterna under

*) Uti tjenstgöringspenningar för lotskapten äro här inräknade i staten utförda inqvarteringsbidrag, 500 och 400 kronor.

denna anslagstitel komma att ytterligare minskas, har dock i nu förevarande förslag större nedsättning i förhållande till hvad som för år 1882 beräknats icke ansetts kunna företagas än 915 kronor, motsvarande det belopp, hvarmed titelns utgifter måste minskas i följd af afskedstagande under loppet af år 1882.

Pensionsstaten. I öfverensstämmelse med de beräkningar, för hvilka jag torde få redogöra här nedan i sammanhang med frågan om Lotsstyrelsens och lotsverkets pensionering, och under förutsättning af bifall till hvad i afseende derå kommer att föreslås, har för detta ändamål i staten upptagits ett förslagsanslag å 30,000 kronor, i sammanhang hvarmed det hittills från lotsverket utgående bidrag af 3,500 kronor till amiralitetskrigsmanskassan för gemenskapens pensionering utesluts.

I öfrigt torde ifrågavarande anslags rubrik i riksstaten, hittills »Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna», böra, i öfverensstämmelse med de i senast utfärdade lotsförfattningar vedertagna benämningar, ändras till »Lotsstyrelsen och lotsverket».

Vidare torde böra erinras, att enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 22 December 1876 och sedermera tid efter annan meddelade bestämmelser, villkoren för löneförmånernas åtnjutande äro hufvudsakligen följande:

*Villkor för
löneförmå-
nernas åt-
njutande.*

för Lotsstyrelsen:

att embets- och tjänsteman skall vara underkastad den vidsträcktare tjenstgöringsskyldighet eller jemkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af styrelsen eller dess särskilda afdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, äfvensom, om i en framtid verkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan som sjelfständigt embetsverk anses, vara förpligtad att, med bibehållande af den tjenstegrad och aflöning han innehar, efter den nya arbetsordningen sköta de med tjensten förenade göromål;

att med embete eller tjenst i styrelsen icke må förenas annan tjenst å rikets, riksdagens eller kommuns stat, ej heller annan tjenstebefattning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjenstgöringen i styrelsen; dock att tjänsteman, som vid den nya löneregleringens inträdande redan innehade tjenst utom styrelsen, finge densamma bibehålla, så länge den icke vore för tjenstgöringen i styrelsen hinderlig;

att de med hvarje befattning förenade tjenstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid tjenstens innehafvare verkligen tjenstgjort eller åtnjutit semester, men skola för den tid han eljest varit från tjenstgöring befriad utgå till den, som tjensten förrättat;

att den, som af sjukdom hindras att sin tjenst förrätta, eger uppbära hela lönen; men att den, som eljest undfår ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, kan förpligtas att under ledigheten utöfver sina

tjenstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för tjenstens förrättande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras för beredande af semester, tjensteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning inom styrelsen, den samma emot åtnjutande af tjenstgöringspenningar till det för den högre graden bestämda belopp i stället för egna bestrida, dock ej längre än tre månader under ett år;

att då inspektör utan särskildt nådigt förordnande förvaltar lotsdirektörsembetet, han därför icke åtnjuter särskild ersättning;

att, der förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af samma tjänst anses böra medgifvas, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under vilkor att innehafvaren mera än fyra år af denna tid själf bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan eger rum, efter ytterligare fem år, under samma vilkor, på det sätt likväl, att den högre aflöningen ej får tillräddas förr än vid början af kalenderåret näst efter det den stadgade tjensteåldern blifvit uppnådd; börande löntagaren dervid tillgodoräknas den tid, som före den nya statens utfärdande förflutit från hans tillträde till tjensten;

att semester må åtnjutas af verkets chef samt sekreterare och kamrerare under en och en half samt af registrator, notarie, revisor och bokhållare äfvensom kassör och bokhållare under en månad årligen;

för lotskapten samt underbefäl och betjening vid lots- och fyrirättningarna:

att der till aflöningen hörer ålderstillägg, tiden för detsammans tillträdande beräknas från och med början af kalenderåret näst efter det, under hvilket löntagaren blifvit till tjänst inom graden förordnad eller befordrad, under iakttagande likväl, att honom tillgodoräknas den tid han före den nya lönestatens tillämpning, vare sig på grund af fullmakt eller förordnande i följd af frågan om lotsverkets omorganisation, varit i tjänst anställd, lotskapten såsom lotsfördelningschef och öfverlots såsom lotsålderman;

att tjenstgöringspenningar i allmänhet uppbäras endast under den tid löntagaren sin tjänst förrättar; dock att vederbörande må vid inträffad sjukdom eller beviljande af tjänstledighet kunna, efter pröfning i hvarje särskildt fall, medgifva att tjenstgöringspenningarne bibehållas af befäl under högst en och en half månad årligen samt af underbefäl under högst en månad årligen, under vilkor likväl att kronan icke tillskynas någon utgift för tjenstens uppehållande under tiden;

att uppmuntringspenningar uppbäras under den tid löntagaren sin tjänst förrättar äfvensom under sjukdom, men kunna under tjänstledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag innehållas till så stor del, som för tjenstens uppehållande erfordras;

att öfverlots af 1:a grad är skyldig att utan särskild godtgörelse förestå lotskaptenens tjänst i det fall att han, vid förfall för denne, förrättar tjänsten jemte sin egen;

att mästerlots eller lots, som vid förfall för öfverlots förordnas att dennes tjänst bestrida, samt fyrvaktare eller fyrbiträde, som vid förfall för fyrmästare förordnas att fyrmästaretjänst förestå, skall under tiden, jemte bibehållande af egna aflöningsförmåner, åtnjuta tjänstgöringspenningar till det för den högre tjänsten bestämda belopp;

hvarjemte Eders Kongl. Maj:t behagat såsom ett för samtliga embets- och tjänstemän samt underbefäl gemensamt vilkor stadga:

att löntagare, som ingår på ny stat, skall vara underkastad de vilkor med hänsyn till pensioneringen, som vid näst blifvande pensionsreglering kunna varda bestämda, äfvensom skyldig att vid uppnådd pensionsålder från tjänsten afgå; Eders Kongl. Maj:t eller, hvad löntagare, som Lotsstyrelsen eger tillsätta, angår, styrelsen dock obetaget att, med den pensionsberättigades medgifvande, låta med afskedet anstå derest och så länge han pröfvas kunna i tjänsten gagna det allmänna.

II.

Pensionsreglering.

Hvad pensioneringen af personalen vid Lotsstyrelsen och lotsverket angår, så torde jag få erinra derom att, sedan vid 1876 års Riksdag, på gjord nådig framställning, nya grunder blifvit godkända för pensionering ej allenast af befäl och underbefäl med vederlikar vid Kongl. flottan, utan ock af både flottans och lotsverkets gemenskap, blef vid 1877 års Riksdag förnyad pensionsreglering för, bland andre, embets- och tjänstemännen vid Marinförvaltningen fastställd, hvaremot då jemväl föreslagna reglering i enahanda syftning för tjänstemännen vid Lotsstyrelsen samt befäl och underbefäl vid lotsverket icke vann Riksdagens bifall.

Under det således gemenskapens vid lotsverket pensionering blifvit förbättrad, utgå pensionerna för tjänstemännen vid Lotsstyrelsen samt för befälet och underbefälet vid lotsverket fortfarande i enlighet med äldre bestämmelser, nemligen dels enligt reglementet för amiralitetskrigsmanskassan af den 26 Oktober 1838 och dels, hvad fyllnadspension angår, enligt Kongl. cirkuläret den 20 November 1860.

Den hvilande frågan om förbättrad pensionering för nämnde personal upptogs ånyo af Lotsstyrelsen i underdanigt memorial den 1 December 1880, deri styrelsen erinrade att, i sammanhang med utfärdandet af de nya lotsförfattningarne, som då förväntades inom kort blifva fastställda, nya stater skulle komma att tillämpas och att följaktligen en slutlig pensionsreglering för dessa löntagare ej syntes böra längre anstå, utan åt dem, såsom delegare i amiralitetskrigsmanskassan, beredas enahanda pensionsförmåner, som redan tillkomme kassans öfrige delegare.

De nya lotsförfattningarne blefvo derefter af Eders Kongl. Maj:t faststälde den 15 Februari 1881. Den ombildning, som lotsverket ej mindre i afseende å personalens antal, än i fråga om befälets och underbefälets tjenstgöring, i följd af dessa författningar undergick, påkallade naturligen en förnyad pröfning af pensionsfrågan, och jag uppdrog därför åt Lotsstyrelsen att, oberoende af förut gjorda framställningar i ärendet, inkomma med det yttrande derutinnan, som kunde finnas af sålunda och i öfrigt förändrade förhållanden påkalladt.

I den skrifvelse af den 8 November 1881, genom hvilken berörda uppdrag blifvit fullgjordt, har Lotsstyrelsen hemställt om tillämpning vid pensionsregleringen af grunder, som i viss mån afvika från dem, hvilka voro bestämmande vid föregående förslag i ärendet, men deremot närma sig de i sammanhang med senare årens lönerogleringar för förvaltande verk i allmänhet bestämda pensioneringsgrunder. Vid redogörelsen för Lotsstyrelsens förslag torde jag få hänvisa till en uppgjord tabell, som upptager ej mindre de fasta löner och ålderstillägg, hvilka, enligt staten för år 1883, skulle tillkomma i fråga varande löntagare, än ock de pensionsbelopp, som vid olika ålder föreslagits att till dem utgå, och hvilken tabell torde få såsom Bil. B vidfogas protokollet.

Beträffande först *lotsdirektören*, hilkens aflöning är lika med chefernes för de fleste öfrige förvaltande verk, har styrelsen ansett de för flottans officerare nu gällande pensioneringsgrunder icke böra blifva å honom tillämpade. I öfverensstämmelse med hvad för öfrige chefer med samma löneförmåner vore bestämdt, borde skyldigheten att från embetet afgå inträda först vid uppnådda 65 lefnads- och 35 tjensteår, samt, med iakttagande att löneförmånerna fördelades i 6,200 kronor lön och 2,800 kronor tjenstgöringspenningar, han berättigas att komma i åtnjutande af pension och fyllnadspension med lönsens hela belopp.

I afseende å den *å styrelsens kansli och kammarkontor anställda personal samt styrelsens vaktbetjening* öfverensstämmer förslaget i allmänhet med hvad redan finnes bestämdt för statens centrala embetsverk och särskildt med bestämmelserna för Marinförvaltningen, med hvilket embetsverk Lotsstyrelsen i detta hänseende syntes böra likställas.

Vidkommande öfrige tjenstemän vid styrelsen, nemligen *inspektören* samt *öfverfyr- och fyringenjörerna*, har af styrelsen anförts, att, derest för desses pensionering komme att, i likhet med hvad 1877 varit ifrågasatt, tillämpas samma grunder, som vid pensionsregleringen för flottans officerskår, så skulle de vara förpligtade att från tjensten afgå vid den tidigare lefnadsålder, som för officerarne vore bestämd eller vid 55 år, och då berättigas att erhålla i pension och fyllnadspension ett belopp, motsvarande vissa procent af den fasta lönen utan ålderstillägg; att den tjenstgöring, som ålåg ifrågavarande tjenstemän, emellertid icke vore så likartad med flottans officerares, att samma grunder borde för dem gälla i afseende å tiden för afskedstagandet och öfrige med pensioneringen sammanhängande frågor, utan vore deremot deras sysselsättning, om ej helt och hållet, dock i flere fall jemförlig med statens civile

tjenstemäns; att det visserligen ej syntes rådligt att sätta den lefnads- och tjänste-ålder, vid hvilken de skulle vara skyldiga att afgå med pension och fyllnadspension till de i sådant afseende för statens civile tjenstemän i allmänhet bestämda, men att det dock vore lämpligt närma sig denna gräns så, att skyldigheten att afgå inträdde, i stället för vid 55 lefnads- och 30 tjensteår, vid respektive 60 och 30 år; att, om denna åsigt i afseende å åldern vid afskedstagandet skulle vinna godkännande, det syntes billigt att summan af pensionen och fyllnadspensionen något nedsattes i förhållande till dem, som tillkomme öfrige med dem jemförlige civile tjenstemän; samt att Lotsstyrelsen ansåge att i detta hänseende den riktiga medelvägen funnes genom det stadgande att pensionens och fyllnadspensionens sammanlagda belopp för i fråga varande personer borde vid afskedstagandet utgå med en summa, motsvarande den ursprungliga lönen jemte ett ålderstillägg.

Enahanda vore förhållandet dels med *lotskapten*, dels ock med *öfverlots af 1:a grad*, hvilken senare, genom arten af sin tjenstgöring icke oväsentligt skild från det öfriga underbefälet, åtnjöte förmånen af ålderstillägg till lönen i likhet med befälet.

Med tillämpning häraf skulle pension och fyllnadspension vid uppnådda 60 lefnads- och 30 tjensteår, derest vederbörande innehade ålderstillägg till lönerna, utgöra:

För inspektör	kronor 4,500: —
» öfverfyringeniör	» 4,000: —
» förste fyringeniör och fyringeniör	» 3,000: —
» lotskapten	» 3,500: —
» öfverlots af 1:a grad	» 1,700: —

Hvad *öfverlotsar af 2:a grad och fyrmästare* vidkommer, vore visserligen deras aflöning fördelad i lön af 800 kronor för hvar och en samt tjenstgöringspenningar, för de förstnämnda af 200 kronor och för de senare af olika belopp, men de åtnjöte icke ålderstillägg till lönen. Deremot hade dessa personer andra inkomster, som icke borde lemnas ur sigte vid bestämmandet af deras pension, så framt de skulle vara skyldige att vid viss ålder lemna sin tjenst och dermed följande förmåner. För *öfverlotsar af 2:a grad* utgjordes dessa förmåner, utöfver aflöningen, af lotslott, hvilken vid de olika platserna uppgått till växlande belopp, oftast öfver 1,000, i vissa fall öfver 2,000 kronor om året, och ehuru denna inkomst antagligen numera i följd af den medgifna lotsfriheten komme att flerstädes minskas, vore dock klart, att skilnaden emellan inkomster före och efter afskedstagandet skulle blifva allt för stor, om pensionen bestämdes till den, som är fastställd för vederlikar vid flottan, hvilka taga afsked vid 55 års ålder. *Fyrmästare* åter egde utom den kontanta aflöningen af 900—1,400 kronor förmånen af fri bostad, vedbrand och ljus äfvensom å fyrskeppen portion, hvadan äfven för dem det blefve allt för känbart att vid uppnådd pensionsålder finna sina inkomster nedsatta till det för underofficerare af 2:a grad fastställda belopp.

Med afseende härå och då i öfrigt för öfverlotsar af 2:a grad och för fyrmästare syntes böra bestämmas enahanda lefnads- och tjänsteålder, då de skola vara pligtige att taga afsked, som för befälet och för öfverlotsar af 1:a grad, ansågo Lotsstyrelsen pensionens och fyllnadspensionens sammanlagda belopp böra för i fråga varande personer vid uppnådda 60 lefnads- och 30 tjänstår bestämmas till 1,000 kronor.

I öfverensstämmelse med hvad sålunda blifvit af Lotsstyrelsen anfördt skulle, enligt styrelsens förslag, de jemlikt nådiga kungörelsen den 24 November 1876 fastställda grunder för pensioneringen af flottans befäl och underbefäl med vederlikar tillämpas vid pensioneringen jemväl af personalen vid Lotsstyrelsen samt befälet och underbefälet vid lotsverket under iakttagande af följande närmare bestämmelser, nemligen:

att pension jemte fyllnadspension enligt 1:a punkten i omförmälda grunder äfvensom pensionsavgift skall för löntagare, hvilken enligt gällande stat är tillerkänd ålders-tillägg efter vissa års tjänstgöring i samma grad, beräknas efter den fasta lönen utan ålderstillägg;

att fyllnadspensionen för lotsdirektör, sekreterare, kamererare, registrator, notarie, revisor och bokhållare äfvensom kassör och bokhållare samt raktbetjente, hvilka, efter uppnådda 65 lefnads- och minst 35 tjänstår, erhålla afsked, skall utgå med skilnaden emellan lönens hela belopp, ålderstillägg inberäknade, och pensionen;

att fyllnadspension för inspektör, tjänstemän å Lotsstyrelsens fyrringeniörkontor samt befäl och underbefäl vid lotsverket, hvilka efter uppnådda 60 lefnads- och minst 30 tjänsteår, erhålla afsked, skall utgå med skilnaden emellan den ursprungliga lönens belopp tillika med ett ålderstillägg, om sådant innehafres, och pensionen, dock att öfverlots af 2:a grad och fyrmästare i pensionsförmåner komma i åtnjutande af 1,000 kronor;

att den pensionsavgift, som det åligger löntagare att för åtnjutande af rätt till pension och fyllnadspension utgifva, skall erläggas från och med 1883 års ingång eller ock, vid senare tillträde af lön hvar efter förhöjd pension beräknas, från och med månaden näst efter den, under hvilken sådant tillträde egt rum; samt

att den ålder, vid hvilken vederbörande löntagare skall vara förpligtad att från innehafvande befattning söka entledigande, bestämmes för lotsdirektören samt tjänstemännen å Lotsstyrelsens kansli och kammarkontor äfvensom raktbetjeningen till 65 lefnads- och minst 35 tjänstår samt för inspektören, tjänstemännen å fyrringeniörkontoret äfvensom befälet och underbefälet vid lotsverket till 60 lefnads- och minst 30 tjänstår.

För egen del får jag återöpa hvad sålunda i fråga om grunderna för ordnandet af pensioneringen af personalen vid Lotsstyrelsen och lotsverket blifvit anfördt af styrelsen, med hvilken jag till alla delar instämmer.

Men i sammanhang härmed framställer sig äfven frågan, hvarifrån de för pensioneringen erforderliga medel böra utgå. För närvarande bestrides, såsom känt

är, pensioneringen af tjenstemännen vid Lotsstyrelsen samt af befälet och underbefälet vid lotsverket dels af amiralitetskrigsmanskassan, till hvilken en afgift beräknad efter 4 procent af pensionen årligen af löntagarne erlägges, dels ock från det å riksstatsens 9:e hufvudtitel uppförda förslagsanslag till pensionering af flottans befäl och underbefäl med vederlikar. Gemenskapens vid lotsverket pensionering utgår, i likhet med medlen för pensioneringen för flottans manskap, af det för sådant ändamål å samma hufvudtitel uppförda anslag, jemväl af förslagsanslags natur, dervid dock, enligt 1876 års Riksdags beslut, af lotsverket fortfarande lemnas ett bidrag till belopp af 3,500 kronor.

Det synes mig likväl med skäl kunna ifrågasättas, huruvida oj fyllnadspensionerna till löntagarne vid Lotsstyrelsen och lotsverket, så ock pensioneringen för lotsverkets gemenskap bör bestridas af samma medel, från hvilka öfrige kostnader för lotsverket utgå. Redan i ofvannämnda memorial af den 1 December 1880 har Lotsstyrelsen gjort antydning om lämpligheten att för åstadkommandet af en förbättrad pensionering anlita fyr- och båkmedlen; och då denna sjöfarten ålagda afgift är afsedd till lots- och fyrinrättningarnes behöriga upprätthållande och dertill utan tvifvel jemväl måste räknas kostnaderna för pensioneringen af den personal som egnat sina krafter åt lotsverkets tjänst, så tvekar jag desto mindre att tillstyrka en dylik öfverflyttning på lotsverkets stat af utgifterna härför, som andra styrelsegrenar af de för deras verksamhet i allmänhet afsedda medel pensionera sina löntagare.

Lämpligaste sättet att för närvarande ordna denna angelägenhet synes mig sålunda vara, att tjenstemännen vid Lotsstyrelsen samt befäl och underbefäl vid lotsverket fortfarande qvarstå såsom delegare i amiralitetskrigsmanskassan och derifrån erhålla pension, mot skyldighet att till kassan erlägga den högre afgift, som blefve en följd af den förhöjda pensionen, men bekomma fyllnadspensionen af fyr- och båkmedlen, af hvilka medel jemväl skulle utgå pensionerna till gemenskapen. Nämnda kassas direktion lär dock fortfarande böra bibehålla bestyret med utgifvande såväl af fyllnadspensionerna som af gemenskapens pensioner.

Enligt uppgift från amiralitetskrigsmanskassans direktion har af förtjenta pensioner för tjenstemän vid Lotsstyrelsen samt befäl och underbefäl vid lotsverket den del deraf som utgjort fyllnadspensioner utgått för

1878		med kronor	7,587: 33.
1879		»	» 6,642: 91.
1880		»	» 6,038: 08.
1881		»	» 7,541: 84.

I följd af det jemförelsevis stora antal afsked som på grund af lotsverkets ombyggnad meddelats åt befäl och underbefäl under år 1881, är det antagligt att fyllnadspensionen, oafsedt den nu föreslagna pensionsförhöjningen, skulle under de närmast följande åren utgå med något högre belopp än för år 1881 eller med, förslagsvis beräknadt, omkring 10,000 kronor. Den föreslagna nya pensionsregleringen skulle i

och för sig sannolikt icke i det hela verka någon förhöjning. Det bör nemligen ej lemnas ur sigte att befälets och underbefälets antal genom ombildningen i betydlig mån minskats. Så upptager staten nu i stället för 3 distriktschefer och 15 fördelningschefer allenast en inspektör vid styrelsen och 8 fördelningschefer, samt, i stället för 59 lotsåldermän, allenast 16 öfverlotsar. Till berörda antagande bidrager ock den omständighet att afskedsåldern skulle för de flesta pensionstagare blifva senare än för närvarande är förhållandet. Om således den summa, som för i fråga varande ändamål skulle komma att utgå från fyr- och båkmedlen, beräknas, såsom ofvan är nämndt, till 10,000 kronor, kommer sannolikt detta belopp icke, åtminstone ej i den närmaste framtiden, att öfverskridas.

Hvad beloppet af den utaf gemenskapen vid lotsverket förtjenta pension angår, har den utgjort

1878	kronor 11,154: 50.
1879	» 12,099: —
1880	» 12,852: —
1881	» 18,425: —

och torde, med afseende å den stegring dessa siffror utvisa, icke för framtiden böra beräknas lägre än till 20,000 kronor.

Sammanlagda beloppet af de utgifter lotsverket komme att vidkännas i händelse pensioneringen, till den utsträckning som ofvan är nämndt, komme att bestridas af fyr- och båkmedlen, skulle sålunda utgöra 30,000 kronor, dervid dock bör anmärkas att, då lotsverket för närvarande bidrager till gemenskapens pensionering med 3,500 kronor, den förökade utgiften komme att utgöra allenast 26,500 kronor.

Beträffande frågan huruvida nedsättning i de å 9:de hufvudtiteln uppförda pensioneringsanslag för flottan skulle, i händelse af bifall till detta förslag, kunna ske, torde, hvad först angår anslaget till pensionering af befäl och underbefäl, den minskning i anvisningarne å detsamma, som uppstår derigenom att lotsverket öfvertog pensioneringen af egne löntagare, komma att till hufvudsaklig del motsvaras af förväntad stegring i beloppet af förtjenta pensioner åt flottans befäl och underbefäl. I afseende å anslaget till pensionering af flottans och lotsverkets gemenskap — från hvilket anslags rubrik orden »och lotsverket» lära böra utgå — har direktionen öfver amiralitetskrigsmanskassan upplyst att detsamma under år 1880 öfverskridits med mer än 9,000 kronor samt att anvisningarne derå förväntas blifva ännu större år 1881, dels genom det högre antal under år 1881 inkomna pensionärer af gemenskapsklass, dels ock till följd af föreskriften i Kongl. brefvet den 4 Juni 1880, enligt hvilket underhållet för de från f. d. timmermans- och handtverksstaten på invalidstat öfverflyttade daglönare skall, till belopp af högst 9,030 kronor, utgå af detta anslag. Vid sålunda anförda förhållanden finner jag, med fästadt afseende derjemte å anslagens natur, ej skäl ifrågasätta någon minskning i desamma.

I öfverensstämmelse med hvad sålunda är vordet anfördt, är min hemställan under förevarande anslagsrubrik att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

dels att Riksdagen — med bifall dertill att de enligt nådiga kungörelsen den 24 November 1876 fastställda grunder för pensionering af flottans befäl och underbefäl med vederlikar må tillämpas vid pensionering jemväl af personalen vid Lotsstyrelsen samt befälet och underbefälet vid lotsverket, under iakttagande dervid af de utaf Lotsstyrelsen föreslagne, här ofvan intagna närmare bestämmelser, äfvensom att ej mindre de fyllnadspensioner, till hvilka ifrågavarande löntagare blifva jemlikt berörde stadganden berättigade, än ock pensionerna till gemenskapen vid lotsverket skola för år 1883 och framgent bestridas af lots- och fyrmedlen — ville för sin del godkänna de vid detta protokoll fogade stater för Lotsstyrelsen och lotsverket jemte de likaledes här ofvan upptagne vilkor för åtnjutande af de i staterna uppförda aflöningar,

dels ock att för »Lotsstyrelsen och lotsverket» måtte i riksstaten uppföras, såsom reservationsanslag, att af fyr- och båkmedlen direkt utgå, enahanda belopp som det, hvartill inkomsttiteln »fyr- och båkmedel» för statsregleringsperioden beräknats uppgå, eller, med inberäkning af de i anslaget ingående friheter och ersättningar, 1,200,409 kronor, och således med 100,000 kronor högre belopp än det i nu gällande riksstat upptagna, med Kongl. Maj:t fortfarande förbehållen rätt såväl att i staterna vidtaga de jemkningar, hvilka kunna blifva af inträffade omständigheter påkallade, som ock att för det med anslaget afsedda ändamål använda det öfverskott, som å inkomsterna kan uppstå:

Och torde Eders Kongl. Maj:t i sammanhang härmed i nader förklara, att Eders Kongl. Maj:t, under förutsättning det äfven Riksdagen finner Lotsstyrelsens och lotsverkets stater böra för framtiden af Riksdagen pröfvas, är sinnad att framgent till Riksdagens godkännande arligen framlägga ifrågakommande förändringar vid regleringen af omförmälda utgiftsstater.

Beträffande öfriga ordinarie anslag har jag icke att göra någon särskild framställning. Visserligen har Marinförvaltningen i sin förevarande underdåniga skrifvelse den 23 sistlidne September anmält, att det i gällande stat för navigationsskolorna i riket upptagna belopp af 2,500 kronor till förhyrande af lokal för undervisning i skeppsbyggeri vid navigationsskolan i Göteborg numera icke fullt åtginge, sedan hyresbeloppet från och med den 1 sistlidne Oktober blifvit nedsatt till 2,000 kronor för år, men denna tillfälliga omständighet lär icke böra verka ändring af det i riksstat uppförda anslaget till undervisningsanstalter för sjöfart.

*Öfriga ordi-
narie anslag.*

*Jemförelse
mellan nuvarande och
föreslagen ordinarie stat.*

I händelse af nådigt bifall till hvad jag ofvan anført skulle i den ordinarie staten icke förekomma annan ändring, än att det till lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna uppförda anslag ökades med kronor 100,000: —

hvidan, med tillägg af slutsumman af femte hufvudtitelns ordi-

narie anslag enligt gällande riksstat » 5,275,000: —

..... sammanlagda beloppet häraf kronor 5,375,000: —

komme att utgöra den summa, hvartill femte hufvudtitelns ordinarie anslag skulle för år 1883 uppgå.

Extra anslag.

Komplettering af sjöbefästningarnes vid Karlskrona inventarier m. m.

[4]
*Sjöbefästningarna vid
Karlskrona.*

För detta ändamål erfordrades, såsom i statsprotokollet den 5 Januari 1881 omförmäles, vid samma års början ett belopp af sammanlagdt 144,000 kronor. Då 1881 års Riksdag i enlighet med Eders Kongl. Maj:ts förslag å extra stat för år 1882 för ändamålet beviljat 48,000 kronor samt Eders Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 11 Februari 1881 från andra tillgångar anvisat 19,400 kronor för byggande af en ångslup af jern till uppehållande af förbindelse emellan Karlskrona och dess sjöfästningar, hvilken ångslup ingår bland befästningarnes inventarier, så återstår ännu för dessa befästningars förseende med fullständiga inventarier m. m. ett behof af 76,600 kronor, hvilket belopp Marinförvaltningen hemställt måtte af Riksdagen å extra stat för år 1883 begäras.

Då emellertid ännu återstående anskaffningar torde utan olägenhet kunna fördelas på två år, anser jag mig böra hemställa, att för fortsatt komplettering af i fråga varande sjöbefästningars inventarier m. m. må å extra stat för sistnämnda år af Riksdagen begäras endast ett belopp af 38,000 kronor.

Artillerimateriel.

[5]
Artillerimateriel.

Enligt en Marinförvaltningens förberörde skrifvelse bifogad specifikation har kostnaden för den artillerimateriel, till hvars anskaffning extra anslag för år 1883 ansetts böra begäras, beräknats till 483,130 kronor, nemligen:

2 st. 15 cm kanoner af martinsmetall å 12,500 kronor kronor 25,000: —

2 » lavetter till dito å 8,000 kronor » 16,000: —

..... Transport kronor 41,000: —

	Transport kronor	41,000: —	
5 st. 12 cm kanoner af martinsmetall à 5,800 kronor	»	29,000: —	
9 » lavetter till 12 cm kanoner à 4,500 kronor	»	40,500: —	
17 » 8,4 cm kanoner af martinsmetall à 2,200 kronor	»	37,400: —	} till Kungs- holms fäst- ning.
17 » lavetter till dito à 1,200 kronor	»	20,400: —	
Spetsprojektiler	»	200,000: —	
150 st. projektiler till 1 st. 27 cm kanon	»	18,000: —	} till kanon- båten Eddas.
Artilleriinventarier	»	8,400: —	
Komplettering af skräfförrådet	»	20,000: —	
8 st. 25 mm. kulsprutor med sjölavetter och ammunition à 7,000 kronor	»	56,000: —	
298 » revolvers à 35 kronor	»	10,430: —	
4 » tubkanoner à 500 kronor	»	2,000: —	
Summa kronor		483,130: —	

Af ofvan nämnda materiel äro 2 st. 15 cm kanoner och 5 st. 12 cm kanoner med tillhörande lavetter afsedda för skjutöfningar dels vid exercisskolan i Karlskrona dels ombord å skolskeppet Stockholm; och torde med desammas anskaffande kunna åtminstone tills vidare anstå, enär dessa kanoner med tillbehör utan olägenhet kunna från sjöbefästningarne vid Karlskrona såsom lån bekommas.

Af det vid sistlidne års Riksdag beviljade anslag till artillerimateriel är afsedt dels 20,000 kronor till komplettering af skräfförrådet, dels erforderligt belopp till anskaffande af 150 stycken projektiler för kanonbåten Eddas 27 cm kanon, vid hvilket förhållande jag finner att med vidare utgifter för berörda ändamål jemväl kan för närvarande anstå.

Vidare anser jag det, enligt ofvannämnda specifikation, till anskaffning föreslagna antal 8,4 cm kanoner med lavetter till bestyckning å Kungsholms fästning kunna för närvarande inskränkas till 10 samt behovet af kulsprutor till hälften af det i samma specifikation upptagna eller till 4.

Hvad beträffar anskaffning af spetsprojektiler, för hvilket ändamål Marinförvaltningen beräknat 200,000 kronor, torde vid det förhållande att redan befintligt antal spetsprojektiler i det närmaste motsvarar behovet för sjöfästningarne samt omkring $2\frac{1}{2}$ utredningar för fartygen — med undantag för 27 cm kanoner, för hvilka endast $1\frac{1}{2}$ och för 17 cm kanoner, för hvilka blott $1\frac{1}{6}$ utredning finnes, — kostnaderne för komplettering utaf förrådet af spetsprojektiler kunna fördelas på 3 år, och för år 1883 beräknas till 70,000 kronor.

Under förutsättning af bifall till hvad jag här ofvan anfördt skulle, derest Förvaltningens beräkning i öfrigt, såsom jag hemställer, godkännes, för anskaffning af artillerimateriel erfordras följande belopp:

4 st. lavetter till 12 cm kanoner	kronor	18,000: —
10 » 8,4 cm kanoner af martinsmetall	»	22,000: —
Transport kronor		40,000: —

	Transport kronor	40,000: —
10 st. lavetter till 8,4 cm. kanoner af martinsmetall	»	12,000: —
Spetsprojektiler	»	70,000: —
Artilleriinventarier till kanonbåten Edda	»	8,400: —
4 st. 25 mm. kulsprutor med sjölavetter och ammunition	»	28,000: —
298 » revolvers	»	10,430: —
4 » tubkanoner	»	2,000: —
Summa kronor		170,830: —

och tillstyrker jag alltså att Eders Kongl. Maj:t täcktes göra framställning till Riksdagen att för ifrågavarande ändamål å extra stat för år 1883 anvisa denna summa.

Skjutförsök och inskjutning af kanoner.

[6]
Skjutförsök
m. m.

Med hänsyn till de tillgångar, som kunde afses för femte hufvudtiteln fann Eders Kongl. Maj:t, vid afgifvandet af sistlidet års statsverksproposition, icke skäl att begära anslag för skjutförsök och inskjutning af kanoner, för hvilket ändamål Marinförvaltningen ansett ett belopp af 20,000 kronor erfordras år 1882. Nu har emellertid flottans skjutbana vid Karlskrona blifvit färdigbygd och då det är synnerligen angeläget att inskjutningen af kanoner icke afbrytes, har Marinförvaltningen på grund häraf och enär det vore af vigt att genom skjutförsök pröfva så väl olika krutsorter till flottans nyare kanoner som uthålligheten af de kanoner, hvilka blifva tillverkade af martinsmetall, förnyat sin anmälan om i fråga varande behof samt hemställt att för skjutförsök och inskjutning af kanoner måtte af Riksdagen begäras ett extra ordinarie anslag för år 1883 af 20,000 kronor; och får jag med afseende å hvad härvid förekommit biträda denna Marinförvaltningens underdåniga hemställan.

Omarbetning af krut.

[7]
Omarbetning
af krut.

Då med de för åren 1881 och 1882 af Riksdagen anvisade medel till omarbetning af äldre styckekrut till grofkornigt icke kan erhållas för flottans 27 cm kanoner lämpligt krut till så stor myckenhet att, med inberäkning af redan befintligt förråd, ens halfva behofvet för dessa kanoner, enligt fastställd utredning, dermed blefve tillgodosett, har jag, med hänsyn jemväl dertill att det med afseende å produktens beskaffenhet är af vigt att tillverkningen af grofkornigt krut får oafbrutet, om ock i mindre skala, fortgå, ansett mig böra tillstyrka, att till nu instundande Riksdag göres framställning om anvisande å extra stat af medel för omarbetning af krut till belopp af 30,000 kronor.

Minväsendet.

[8.]

Minväsendet.

På sätt jag till statsrådsprotokollet den 5 Januari 1881 anförde, hade Marinförvaltningen ansett ett belopp af 75,500 kronor vara behöfligt för anskaffning af åtskillig minmateriel till Karlskrona station. Då emellertid fyllandet af de anmälda behoven syntes kunna anstå, utom hvad angick dels anskaffningen för 30,000 kronor af en ångbåt, afsedd för utläggning af multipelkablar, och hvartill medel kunde beredas från återstoden af anslaget till krigsfartygs byggande samt af en del stångminor och mingafflar m. m. till en summa af 5,855 kronor, blef endast sistnämnda summa inberäknad i det belopp, som för minväsendet af 1881 års Riksdag äskades och beviljades. Med erinran att nyssberörda två belopp, tillsammans 35,855 kronor, sedermera blifvit af Eders Kongl. Maj:t för sina ändamål anvisade, har Marinförvaltningen nu framhållit, att behovet derutöfver af extra ordinarie anslag till minmateriel i vissa delar qvarstode oförändradt samt anmält att, enligt en af varfshöfdingen vid Karlskrona station insänd specificerad uppgift, ytterligare 19,800 kronor vore för ändamålet behöfliga, så att sammanlagdt 59,445 kronor nu erfordrades för anskaffning af minmateriel till nämnde station.

Åberopande den utredning rörande behovet af 14-tums 15-fots Whiteheads minor, som återfinnes uti ofvan angifna statsrådsprotokoll, har Marinförvaltningen erinrat, att återstående behovet af dylika minor numera utgjorde 6 stycken, motsvarande en kostnad af 37,998 kronor.

Vidare har Förvaltningen, med åberopande att behovet af bomullskrut dels till laddningar för samtliga flottan tillhöriga minor och dels i förråd sistlidne år beräknats till en kostnad af 34,000 kronor, samt att af detta belopp endast 15,806 kronor blifvit anvisadt, anmält att sålunda för fyllande af flottans behof af bomullskrut i angifna omfattning erfordrades 18,194 kronor.

Då för åtskilliga andra för minväsendets utveckling nödvändiga arbeten och anskaffningar m. m. kräddes i rundt tal 20,400 kronor samt i öfrigt erfordrades 19,885 kronor 75 öre till minpersonalens aflöning, så länge denna personal ansåges böra qvarstå å extra stat, uppginge slutsumman för behöfligt anslag under år 1883 för minväsendet till 155,922 kronor 75 öre eller i rundt tal 156,000 kronor.

Hvad angår det anmälda behovet af 59,445 kronor för anskaffning af minmateriel vid Karlskrona station, anser jag — då häruti ingår kostnaden dels för reservförråd, med hvars anskaffande tills vidare lär kunna anstå, dels för öfningsattiralj, hvartill enligt mitt förmenande den redan befintliga, för krigsbruk afsedda materielen

lämpligen bör användas — en nedsättning af 39,645 kronor kunna ega rum och alltså för i fråga varande behof nu erfordras endast 19,800 kronor.

Jemte det jag anser det ofvan angifna beloppet, 37,998 kronor, böra afses för tillverkning af ytterligare 6 stycken minor, får jag erinra, att i sammanhang med min-tillverkningens fortgång behöfvet af en s. k. skjutbro för minors inskjutning gjort sig allt mera kämbart. Marinförvaltningen har ock upprepade gånger gjort framställning i ämnet och afgifvit förslag, hvarvid kostnaden beräknats till alternativt 67,096 och 39,041 kronor, beroende af det omfång, i hvilket bostäder för manskapet, minverkstad, minförrådshus o. s. v. kunde finnas erforderliga; men dels hafva dessa kostnader ansetts allt för höga, dels har den för brons anläggning föreslagna plats befunnits icke fullt lämplig, hvarför ock vidare åtgärder i det föreslagna syftet hittills icke blifvit vidtagna. Sedan emellertid Eders Kongl. Maj:t numera befalt, att postångfartyget Polhem skall för flottans behof inköpas, hvarigenom erhålles ett minskolefartyg som derjemte kan inredas dels till bostad för befäl och besättning, dels till minverkstad, i följd hvaraf annan fast byggnad än sjelfva bron och möjligen en vaktstuga ej behöfves, lärer kostnaden för skjutbro med tillbehör kunna nedsättas till 20,700 kronor, hvilket belopp alltså torde få inberäknas uti det extra anslag, som af Riksdagen begäres för minväsendet.

Bland de behof, hvilka i öfrigt böra skyndsamligen tillgodoses, förekommer uppförandet af kruthus, minmagasin m. m. å dertill tjenlig plats. Visserligen är kostnaden för i fråga varande anläggning i dess helhet ännu icke tillfyllest utredd; men då en för ändamålet synnerligen lämplig plats lär kunna förvärfvas, derest köp snart kommer till stånd, anser jag den af Marinförvaltningen för minväsendets utveckling m. m. beräknade summa böra, med afseende härå, höjas till 26,400 kronor.

I likhet med Marinförvaltningen anser jag derjemte erforderliga belopp böra beräknas för anskaffning af bomullskrut samt för minpersonalens aflöning, nemligen 18,194 kronor för det förra ändamålet och 19,885 kronor 75 öre för det senare.

Sammanlagda kostnaderna för de behof, hvilkas tillgodoseende jag anser icke kunna undanskjutas, uppgår sålunda till 142,977 kronor 75 öre; och hemställer jag det Eders Kongl. Maj:t täcktes i öfverensstämmelse härmed af Riksdagen begära anslag å extra stat för minväsendet för år 1883, dock till belopp, som för jemnande af de extra anslagens slutsumma utföres med 142,813 kronor 83 öre.

Fartygsmateriel.

[9.]
Fartygs-
materiel.

På de skäl, hvilka till statsrådsprotokollet den 5 Januari 1881 finnas anförda, hemställde jag i underdånighet det täcktes Eders Kongl. Maj:t, att af det årets riks-

dag begära ett anslag af 2,290,000 kronor till byggande af ett pansarfartyg af den typ, som uti det af komiterade för afgifvande af förslag till fartygscerter för flottan den 28 Juni 1880 aflåtna betänkande betecknas med bokstafven A, samt att af detta byggnadsanslag 650,000 kronor måtte anvisas att utgå för år 1882.

Till denna min underdåniga hemställan behagade Eders Kongl. Maj:t, på tillstyrkan af Statsrådets öfriga ledamöter, lemna nådigt bifall, i öfverensstämmelse hvarmed ock nådig framställning i ämnet blef till Riksdagen aflåten.

I anledning af denna framställning yttrade emellertid statsutskottet i sitt utlåtande till 1881 års riksdag bland annat följande:

»Först efter den fullständiga utredning, som af den nu samlade sjöförsvarskomitén är att emotse, kan den frågan väntas blifva tillförlitligen afgjord, hvilken ställning inom försvaret, sjövapnet för framtiden bör intaga, och på denna frågas pröfning måste ytterst bero bedömandet hvilka fartygscerter må företrädesvis anses för våra behof lämpliga. Detta förhållande synes utskottet innebära fullgiltigt skäl för Riksdagen, att icke för närvarande bevilja medel till någon så stor och dyrbar fartygsbyggnad som den nu af Kongl. Maj:t föreslagna.»

Ehuru jag fortfarande till alla delar vidhåller min förut uttalade åsigt om pansarfartygs såväl lämplighet som outhärlighet för våra kusters försvar, har jag likväl — då statsutskottets ofvannämnda mening jemväl synes hafva delats af flertalet bland Riksdagens ledamöter, och det sålunda torde kunna antagas att Riksdagen derpå grundade sitt afslag på den gjorda framställningen samt sjöförsvarskomitén ännu icke avslutat sina arbeten och alltså enahanda anledning till afslag fortfarande kvarstår — icke ansett lämpligt att redan till innevarande års Riksdag förnyad framställning aflåtes om medels beviljande till nybyggnad af dylika fartyg.

Deremot torde de ofvan anförda skälen icke kunna åberopas mot anslags beviljande till byggande af ett öfningsfartyg i stället för den föräldrade ångkorvetten »Gefle», hvilket fartyg är 34 år gammalt, och enligt hvad af statsrådsprotokollen den 7 Januari 1878 och 8 Januari 1879 framgår, redan då ansågs böra ersättas, och som nu icke utan misshushållning och i allt fall endast för kortare tid kan för ändamålsenliga öfningars utförande med detsamma vidare underhållas.

Behovet af ett nytt öfningsfartyg i stället för nämnde korvett, hvilket sålunda länge varit för handen, gör sig för hvarje år alltmer gällande; och hvilken ställning inom försvaret sjövapnet än må komma att för framtiden intaga, äro och förblifva dock fartyg, lämpliga för personalens öfvande, i alla hänseenden lika outhärliga, och hvarje uppskof med anskaffandet af sådan öfningsmateriel voro en för befälets och manskapets utbildande till yrkesskicklighet förlorad tid.

På grund häraf får jag i underdanighet tillstyrka framställning till Riksdagen om medels anvisande till ett nytt öfningsfartyg. Då emellertid, oaktadt önskvärdheten af det ifrågavarande fartygets snara fullbordande, det med fästadt afseende å dess framtida varaktighet icke torde vara lämpligt att arbetet dermed på ett år utföres, har jag ansett att af hela det för fartygets anskaffande erforderliga belopp, beräknadt

att, förutom omkring 170,000 kronor till bestyckning och artilleri-inventarier, uppgå till 1,480,000 kronor, det för år 1883 erforderliga anslaget kunde inskränkas till 650,000 kronor; och får jag alltså hemställa det täcktes Eders Kongl. Maj:t af Riksdagen begära att till byggande af ett öfningsfartyg måtte å extra stat beviljas 1,480,000 kronor samt deraf anvisas 650,000 kronor att utgå år 1883.

Ersättning för brandskada å kronans varf i Karlskrona.

[10]

*Ersättning
för brand-
skada å kro-
novarfvet i
Karlskrona.*

I nådigt bref af den 6 Augusti 1881 har Eders Kongl. Maj:t befallt Marinförvaltningen att, i sammanhang med anmälan om de anslag, som borde hos instundande Riksdag begäras, jemväl inkomma med framställning om ersättning för den skada och förlust, som uppstått i följd af den å kronovarfvet i Karlskrona den 20 Januari 1881 uppkomna eldsvåda. Vid fullgörande af denna befallning har Marinförvaltningen erinrat att, enligt varfschefens vid stationen uppgift, denna skada och förlust beräknats sålunda:

Instrument, som tillhört sjöinstrument- och sjökarteförrådet	kronor 48,087: 70.
Föremål, som tillhört minkontorets persedeluppbörd m. m.	» 3,041: 17.
Effekter, som tillhört sjökrigsskolan.....	» 2,314: —
Effekter, som tillhört materialförrådet.....	» 2,427: 38.
Förrådsbyggnadens värde före branden.....	» 35,000: —
Summa kronor 90,870: 25.	

Varfschefen hade dock härvid anfört: att det icke syntes vara skäl att ersätta sådana förstörda sjöinstrument, såsom sextanter, oktanter, kikare och dylikt, hvilka, äldre och mindre brukbara, funnos utöfver verkliga behovet; att glasinstrument, såsom termometrar och hydrometrar, tillsvidare icke behöfde finnas i förråd till det antal, som om samtliga fartyg skulle rustas, enär dylika instrument när som helst funnes i allmänna handeln att tillgå och att kostnaden för dem, som tarfvades utöfver förrådets behållning, påräknades kunna utgå af årsanslaget till nautiska instrument; att då loggmaskiner och båtkompasser som oftast förbättrades, det icke vore lämpligt att för närvarande hafva flera sådana i förråd, än som erfordrades för att kunna dermed förse det antal fartyg, som i allmänhet årligen utrustades; att andra utländska sjökort och seglingsbeskrifningar än öfver närmaste farvatten för närvarande icke borde anskaffas, emedan fartygsbefälhafvarne alltid voro i tillfälle att förse sig med sådana kort och beskrifningar, som de under expeditionen funne sig behöfva utöfver dem de från stationens förråd erhållit; äfvensom att, ehuru materialförrådets träpersedel-

uppbörd för tillfället icke borde kompletteras, erforderliga medel dertill dock beräknats för att, derest ersättning komme att anvisas, godtgöras materialförrådets behållning; och hade varfschefen, på grund häraf, beräknat den erforderliga ersättningen för reparationer och nyanskaffning af instrument till kronor 35,552: 50.
anskaffning af uppbördspersedlar för minkontoret samt betäckande

af utgifterna för dagsverken och inventering m. m.	»	3,041: 17.
instrument för sjökrigsskolan	»	2,314: —
materialförrådets ersättande för uppbrunne persedlar	»	2,427: 38.

Summa kronor 43,335: 05.

från hvilken summa dock kunde afdragas befintlig tillgång till un-

derhåll af nautiska instrument med ..	kronor	3,000: —
---------------------------------------	--------	----------

då återstoden utgjorde 40,335: 05.

Denna beräkning har Marinförvaltningen för sin del gillat, med tillägg likväl att från ersättningssumman kunde utan olägenhet ytterligare afdragas den af varfschefen upptagne post å 2,427 kronor 38 öre för ersättning till materialförrådet och sålunda ersättningsbeloppet inskränkas till 37,907 kronor 38 öre.

Med åberopande häraf och då undersökningen inför krigsrätt angående uppkomsten af i fråga varande brand icke gifvit anledning att ställa någon till ansvar såsom till densamma vållande, hemställer jag att Eders Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen göra framställning att till betäckande af i fråga varande kostnader måtte å extra stat för år 1883 anvisas ett belopp i jennadt tal af 38,000 kronor.

Ersättning för förskottsvis utbetalda kostnader för komitén för afgifvande af förslag till sjöförsvarets ordnande.

Då Eders Kongl. Maj:t den 19 Juni 1880 beslöt uppdraga åt en komité att afgifva förslag till sjöförsvarets ordnande, erhöill tillika Marinförvaltningen befallning att af tillgängliga medel förskottsvis utbetala kostnaderna för densamma mot ersättning uppå framdeles skeende anmälan. Enligt inkommen uppgift hafva kostnaderna för denna komité till 1881 års slut uppgått till 49,356 kronor 17 öre;

och ehuru komiténs arbeten ännu icke äro afslutade, har jag likväl icke ansett denna tidpunkt böra afvaktas för afgifvande af framställning om ersättning för redan utbetalda kostnader i och för densamma. Jag får alltså i underdånighet hemställa det Eders Kongl. Maj:t täcktes för detta ändamål af Riksdagen begära ett extra anslag för år 1883 till motsvarande belopp.

[11]
*Ersättning
för förskotte-
rade utgifter
för en komité.*

Femte hufvudtiteln.

Uppå tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter behagade Hans Maj:t Konungen till alla delar i nåder bifalla hvad nu i afseende å regleringen af femte hufvudtiteln och i öfrigt för sjöförsvarets behof blifvit af departementschefen i underdånighet hemställt; och skulle utdrag af protokollet öfver hvad Kongl. Maj:t sålunda beslutat finansdepartementet meddelas, för att läggas till grund vid författandet af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om statsverkets tillstånd och behof, i hvad den afsåge femte hufvudtiteln och sjöförsvaret.

In fidem protocolli

L. Th. Neijber.

Bil. A.

Stater

för Lotsstyrelsen och lotsverket år 1883.

	Lön	Tjenstgörings- penningar.	Arvoden och misseräknings- penningar.	Summa.	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
A) Af löningsstat.					
Lotsstyrelsen.					
1 Lotsdirektör och Chef	6,200	2,800	—	9,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor.
1 Inspektör	4,000	2,000	—	6,000	
1 Sekreterare	3,000	1,500	—	4,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 Kamererare	3,000	1,500	—	4,500	
1 Registrator	1,800	1,200	—	3,000	
1 Notarie	1,800	1,200	—	3,000	
1 Ombudsman	—	—	2,000	2,000	
1 Revisor och bokhållare	1,800	1,200	—	3,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 Dito dito	1,800	1,200	—	3,000	
1 Kassör och bokhållare	800	1,200	500	2,500	
1 Materialförvaltare	—	—	2,000	2,000	
1 Öfverfyringeniör	3,500	2,000	—	5,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 Förste Fyringeniör	2,500	1,500	—	4,000	
1 Fyringeniör	2,500	1,000	—	3,500	
2 Dito	5,000	2,000	—	7,000	
Vikariatsersättningar samt arvoden och flitpenningar åt extra ordinarie tjenstemän					
	—	—	—	4,500	
1 Förste Vaktmästare	800	300	—	1,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 Vaktmästare	500	300	—	800	
Summa	—	—	—	68,900	

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Ingyringsersättning.	Summa.	Summa.
Lotsverket.	Transport	—	—	—	68,900
<i>Befäl.</i>					
1 Lotskapten i Stockholm	3,000	1,000	500	4,500	
2 D:o i Göteborg och Malmö	6,000	2,000	1,000	9,000	
1 D:o i Norrköping	3,000	500	400	3,900	
4 D:o i Kalmar, Visby, Sundsvall och Luleå	12,000	2,000	1,600	15,600	
<i>Underbefäl.</i>					
1 Öfverlots af 1:sta grad i Stockholm	1,200	1,300	—	2,500	
3 D:o d:o i Göteborg, Malmö och Sundsvall	3,600	3,900	—	7,500	
1 D:o d:o i Norrköping	1,200	800	—	2,000	
1 D:o d:o i Kalmar	1,200	800	—	2,000	
1 D:o d:o i Visby	1,200	300	—	1,500	
1 D:o d:o i Luleå	1,200	300	—	1,500	
1 D:o af 2:dra grad, på större lotsplats	800	200	—	1,000	
Högst 7 öfverlotsar af 2:a grad	5,600	1,400	—	7,000	
70 fyrmästare med löner à 800 kr. och tjänstgöringspenningar à högst 600 kr.				79,500	137,500
<i>Ålderstillägg.</i>					
Till Lotsstyrelsens ombets- och tjänstemän samt befäl och underbefäl vid lotsverket, förslagsvis				18,100	
<i>Lotsbetjeningen.</i>					
Till arvoden åt lotsförmän à högst 500 kronor samt till uppmuntringspenningar åt erforderligt antal kronolotsar à högst 540 kronor och till förhöjda uppmuntringspenningar åt mästrelotsar à 60 kronor äfvensom till arvoden åt lotslärlingar med styrsedel à 100 kronor, allt för år räknadt				186,300	
<i>Fyrbetjeningen.</i>					
Till aflönning åt erforderlig personal äfvensom till proviant åt personalen à fyrskoppen m. m.				167,915	
Transport				372,315	206,400

Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.

Jemte lotslott.

	Transport	372,315	—	206,400	—
<i>Undervisningsanstalter.</i>					
Till arvoden åt lärare och lärarinnor vid skolor för lots- och fyrbetjeningens barn		4,500	—		
<i>Lotsverkets ångfartyg.</i>					
Till aflöning och portionsersättning åt befalhafvare, underbefal och besättning		25,690	—		
<i>Personalen vid lifräddningsanstalterna.</i>					
Till arvoden åt uppsyningsmän, båtstyrare, roddare och räddningsmanskap		4,452	—	406,957	—
B) Öfvergångs- och indragningsstat.				613,357	—
Till f. d. Lotsdistriktschefen A. G. Nordenskjöld		3,500	—		
» » » C. W. B. J. Forsell		2,666	67		
» Lotsfördelningschefen L. I. Cronstrand		896	50		
» » H. A. Natt och Dag		896	50		
» » E. A. Pihl		896	50		
		8,856	17		
» Underbefal och gemenskap		83,707	—	92,563	17
C) Pensionsstat.					
Till flynadspensioner för Lotsstyrelsens ombets- och tjänstemän samt befäl och underbefäl vid lotsverket, äfvensom till manskapets pensionering, förslagsvis		—	—	30,000	—
D) Underhålls- och omkostnadsstat.					
Till underhåll af fyr- och lotsbyggnader, sjömärken, fartyg och båtar m. m. förslagsvis		342,039	83		
Särskilda omkostnader		72,040	—	414,079	83
E) För lotsverkets utveckling					
afsattes till Kongl. Maj:ts disposition		—	—	50,000	—
F) Indelta räntor.					
Friheter och ersättningar		—	—	409	—
Summa Kronor		—	—	1,200,409	—

Tabell, utvisande de fasta löner och ålderstillägg, som skulle tillkomma nedan nämnda personer samt de pensionsbelopp, som vid olika ålder böra till dem utgå.

	Fast lön.	Ålders- tillägg.	Vid 55 års ålder.			Vid tiden för skyldighet att från tjensten söka afsked.								
			Pension.	Fylnads- pension.	Summa	Om ålderstillägg <i>icke</i> åtnjutes.			Om <i>ett</i> ålderstillägg åtnjutes.			Om <i>tre</i> ålderstillägg åtnjutes.		
						Pension.	Fylnads- pension.	Summa.	Pension.	Fylnads- pension.	Summa.	Pension.	Fylnads- pension.	Summa.
<i>Kongl. Lotsstyrelsen.</i>														
Lotsdirektör	6,200	—	3,100	1,550	4,650	3,100	3,100	6,200	—	—	—	—	—	—
Inspektör	4,000	1 à 500	2,133	1,067	3,200	2,133	1,867	4,000	2,133	2,367	4,500	—	—	—
Sekreterare	3,000	2 à 500	1,600	800	2,400	1,600	1,400	3,000	1,600	1,900	3,500	1,600	2,400	4,000
Registrator.....	1,800	2 à 500	960	480	1,440	960	840	1,800	960	1,340	2,300	960	1,840	2,800
Kamererare	3,000	2 à 500	1,600	800	2,400	1,600	1,400	3,000	1,600	1,900	3,500	1,600	2,400	4,000
Revisor och bokhållare	1,800	2 à 500	960	480	1,440	960	840	1,800	960	1,340	2,300	960	1,840	2,800
Kassör och bokhållare	800	2 à 500	533	267	800	533	267	800	533	767	1,300	533	1,267	1,800
Öfverfyringeniör	3,500	2 à 500	1,867	933	2,800	1,867	1,633	3,500	1,867	2,133	4,000	1,867	2,133	4,000
Fyringeniör	2,500	2 à 500	1,333	667	2,000	1,333	1,167	2,500	1,333	1,667	3,000	1,333	1,667	3,000
Förste vaktmästare	800	—	533	267	800	533	267	800	—	—	—	—	—	—
Vaktmästare	500	1 à 100	333	167	500	333	167	500	333	267	600	—	—	—
<i>Befäl och underbefäl.</i>														
Lotskapten	3,000	2 à 500	1,600	800	2,400	1,600	1,400	3,000	1,600	1,900	3,500	1,600	1,900	3,500
Öfverlots af 1:sta grad	1,200	2 à 500	667	333	1,000	667	533	1,200	667	1,033	1,700	667	1,033	1,700
Öfverlots af 2:dra grad	800	—	533	267	800	533	467	1,000	—	—	—	—	—	—
Fyrmästare	800	—	533	267	800	533	467	1,000	—	—	—	—	—	—

Sjette hufvudtiteln.

*Protokoll öfver civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen
i Statsrådet å Stockholms slott den 9 Januari 1882.*

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Statsministern, Grefve POSSE,
Hans Excellens, Herr Ministern för utrikes ärendena, Friherre HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
TAUBE,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER.

Departementschefen Statsrådet Hederstierna anhöll att få underställa Kongl. Maj:ts nådiga pröfning frågan om reglerandet af utgifterna under Riksstatsens sjette hufvudtitel samt yttrade härvid, beträffande anslagstitlarne:

Ordinarie anslag.

Kommerskollegium.

[1—2]. Ut mitt underdåniga yttrande till statsrådsprotokollet den 5 Januari 1881 erinrade jag derom att en slutlig lösning af frågan om Kommerskollegiets indragning icke kunde åvägabringas innan åtskilliga hvilande lagförslag, deribland det angående ny grufvestadga, kommit i det skick, att de kunde hos Eders Kongl. Maj:t till afgörande anmälas, och jag omnämnde tillika, att det från Högsta Domstolen infordrade utlåtande öfver nyss berörda förslag då icke hunnit afgifvas. Detta utlåtande har visserligen sedermera inkommit under senare hälften af år 1881, men vid granskning af förslaget har jag, såsom jag den 4 i denna månad hade nåden att inför Eders Kongl. Maj:t till statsrådsprotokollet anföra, kommit till den uppfattning, att inmutningsrätten numera skulle kunna, utan men för bergverksnäringen, alldeles afskaffas, och deraf funnit mig förhindrad att till Eders Kongl. Maj:ts pröfning framlägga berörda förslag, hvilket är bygd på grundsatsen om inmutningsrättens bibehållande, utan har jag i stället låtit inom departementet uppgöra ett nytt förslag till grufvelagstiftning. Öfver detta nya förslag hafva åtskilliga myndigheter nyssnämnda dag erhållit Eders Kongl. Maj:ts befallning att yttra sig, och är det icke sannolikt att deras yttranden inkomma så tidigt, att jag kan få föreslå framställning i ämnet till innevarande års riksdag. Det ofvan angifna hindret mot framläggande af förslag till kollegiets indragning qvarstår således ännu. Ut i samma här förut åberopade yttrande till statsrådsprotokollet uttalade jag äfven den mening, att den omständigheten att frågan om kollegiets indragning icke kunde komma till afgörande icke behöfde lägga hinder i vägen för att redan derförinnan från kollegiet till andra myndigheter öfverflytta göromål af den art, att desamma kunde lika väl af andra än kollegiet handläggas, och hvilka icke berördes af några förestående lagförändringar, och jag ansåg, att till dessa göromål borde i främsta rummet hänföras bestyret med upprättandet af statistiska redogörelser rörande handeln, fabrikerne och bergverksrörelsen, hvilket bestyr enligt sin natur borde tillkomma den myndighet, som har den officiella statistiken i öfrigt sig anförtrodd eller Sta-

Rätt för
Kommerskol-
legium att
disponera
lediga löner.

Tillfällig lö-
nesförbättring
för Kommers-
kollegium
samt Bergs-
staten.

tistiska Centralbyrån. Vid den närmare utredning af ärendet, som under sistlidet år egt rum, har det emellertid visat sig, att den ifrågasvarande öfverflyttningen skulle nödvändiggöra en betydlig tillökning i Statistiska Centralbyråns stat, under det att endast en relativt ringa nedsättning i kollegiets kunde företagas, så länge samtliga öfriga kollegiet tillhörande ärenden skola af detsamma handläggas, och att denna öfverflyttning således ej skulle kunna genomföras utan en förökad statsutgift. Jag anser mig derföre icke nu böra förelägga Eders Kongl. Maj:t något förslag derom, utan torde dermed böra få anstå till dess frågan om Kommerskollegiets indragning kan i sin helhet afgöras.

Vid sådant förhållande och då för nöjaktigt upprätthållande af de kollegiet åliggande göromål är nödigt, att kollegiet äfven under nästkommande år må kunna förfoga öfver samma arbetskrafter som hittills, torde i afseende å kollegiet böra hos Riksdagen för år 1883 utverkas samma medgifvanden som för innevarande och flera föregående år blifvit lemnade, likasom ock, då någon lönereglering för bergmästarne icke kan genomföras så länge frågan om ny grufvestadga ännu är oafgjord, de bland bergmästarne, hvilka icke äro med bostäl-len försedde, samt tjenstemännen vid Sala silfververk torde böra under nästkommande år komma i åtnjutande af löneförbättring i likhet med hvad för flera föregående år egt rum.

Jag tillstyrker således, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att

dels medgifva, att de lönebelopp, som äro i Kommerskollegiets stat anvisade ej mindre för en advokatfiskalstjänst än äfven för andra ledigblifna eller ledigblifvande befattningar inom kollegiet, i afseende å hvilka indragning synes kunna ega rum eller förändring böra vidtagas, må intill slutet af år 1883, i den mån de för bestridande af göromålen inom kollegiet kunna finnas erforderliga, af Eders Kongl. Maj:t för ändamålet disponeras;

dels, på det Eders Kongl. Maj:t må komma i tillfälle tilldela Kommerskollegiets ledamöter samt dess i stat uppförde embets- och tjenstemän, med undantag af tre kanslistor, tillfällig löneförbättring under år 1883 till samma belopp som för innevarande år beviljats, på extra stat för år 1883 anvisa 8,740 kronor;

dels ock likaledes på extra stat för år 1883 anvisa såsom tillfällig löneförbättring för fyra bergmästare, som sakna boställe, och tre tjenstemän vid Sala silfververk tjugo procent å de till dem utgående löner eller tillsammans 2,420 kronor.

Rikets ekonomiska kartverk.

[3]

*Anslag till
rikets ekono-
miska kart-
verk.*

Den af Eders Kongl. Maj:t med anledning af 1880 års Riksdags anhållan tillsatta kommission för de allmänna kartarbetena, hvilken fått sig anbefaldt, bland annat, att anordna och låta verkställa praktiska försök för att utröna hvilka besparingar af tid och kostnader må kunna ernås genom att förena de ekonomiska och topografiska kartverken till ett kartverk med begagnande af en gemensam fältmätning och billiga reproduktionsmetoder, afgaf den 22 Januari 1881 redogörelse för hvad kommissionen dittills i berörda afseende åtgjort, och tillåter jag mig att ur denna arbetsberättelse i minnet återkalla följande:

Då kommissionen ansåg af högsta vikt, att omförmälda försök, synnerligast i hvad de rörde förändrade arbetsmetoder ute å fältet, inom möjligast korta tid kunde bringas till fullbordan utan vidare för- ryckningar i de ordinarie kartarbetenas fortgång än hvad af omständig- heterna oundgängligen påkallades, beslöt kommissionen, att en samfäld ekonomisk-topografisk fältmätning i skalan 1 : 20,000 samt i förening med höjdmätning skulle utföras öfver ett område, inom hvilket tri- angelmätning och afvägning redan blifvit verkställda till den omfattning, att tillräckligt antal stödjepunkter förefunnes såväl för stomkartans sammansättning som för de ytterligare höjdbestämmelser, hvilka i sam- manhang med fältmätningen borde utföras. Dessutom borde detta om- råde, inom en ej alltför stor utsträckning, erbjuda den omvexling mellan öppen och odlad samt bruten och skogbeväxt terräng, som erfordrades för att genom bearbetandet af en relativt mindre yta kunna draga någorlunda sannolika slutsatser i fråga om tid och kostnad för större områdets kartläggning. Såsom bäst uppfyllande dessa fordringar ut- valdes den redan förut såväl ekonomiskt som topografiskt kartlagda trakt inom Hellestads och Tjellmo tingslag af Östergötlands län, som inrymmes å de ekonomiska kartbladen Tjellmo och Skönnarbo, hvar- förutom, då en fullständig ekonomisk beskrifning öfver Tjellmo socken ansågs böra upprättas, fältmätningen äfven borde utsträckas öfver de delar af nämnda socken, hvilka inskjuta å angränsande kartblad. Ge- nom valet af denna trakt afsågs äfven att vinna den fördel, att de efter den nya metoden utförda arbeten måtte kunna efter deras full- bordande jämföras med efter annan metod redan upprättade kartor, hvilken jämförelse sannolikt borde lemna värdefulla bidrag för lösningen

af de med försöksarbetena sammanhängande frågor. Arealen af det område, som enligt kommissionens sålunda fattade beslut skulle kartläggas, utgjorde omkring 2,5 kvadratmil. Kommissionen hade härvid ingalunda förbisett, att valet af en icke undersökt trakt äfven kunde erbjuda vissa fördelar, såsom att man undveke att befara någon sådan vägledning af redan förut utförda arbeten, som kunde i någon mån minska tillförlitligheten af de på försöksarbetena grundade beräkningar, samt att dessa försöksarbeten, om de förlades till en sådan trakt, skulle komma framtida kartarbeten till godo; men då dessa fördelar icke kunnat vinnas utan fullkomligt uppgifvande af flera af de här förut uppräknade högst väsentliga villkor och framför allt skulle betingat vida större rubbningar, än hvad nu blifvit fallet, i planen för de ekonomiska och topografiska arbeten, hvilka redan voro under utförande, hade dem ej kunnat tillmätas någon större betydelse, helst kommissionen, i hvad det befarade tillgodogörandet af förut befintliga kartor vidkomme, såväl genom försegling som genom uttrycklig föreskrift till arbetets ledare för sin del gjort sig förvissad om, att något sådant användande af förut befintliga arbeten, som skulle kunna hafva något egentligt inflytande på tiden och sättet för det nya arbetets utförande, icke skulle komma att ega rum.

De för stomkartan erforderliga transporteringar af landtmätare-kartor hade bedrivits med den skyndsamhet, att arbetet i orten i och för denna stomkartas sammansättning kunde den 1 Augusti 1880 börjas och hvarvid, förutom tre kartografer af ekonomiska kartverkets personal, en officer och två civila biträden från Generalstabens topografiska afdelning användes, i afsigt att på samma gång bibringa dessa tre sistnämnde, hvilka skulle deltaga i 1881 års fältmätningsarbeten, nöjaktig insigt i de för dem nya förrättningar och metoder, på hvilka den rent ekonomiska kartläggningen grundades. Stomkartarbetet i orten afslutades i slutet af påföljande September månad, sedan i och för erhållandet af stöd af de utanför det egentliga området belägna triangelpunkter åt detta arbete måst gifvas en utsträckning af omkring 4,5 qv.-mil, af hvilka 0,53 mil blifvit till följd af bristande eller felaktiga geometriska kartor nymätta. Till ytterligare stöd för kartans sammansättning hade s. k. vägmätningar, sammanbindande de trigonometriska punkterna, blifvit efter grafisk metod utförda till en längd af något öfver 12 mil, hvarjemte för att utröna såväl den olika grad af precision som den skilnad i tid och kostnad, som uppstode vid olika mätningmetoder, en vägsträcka af omkring 2,5 mil äfven uppmätts medelst nivelleringssteodolit.

Uti underdånigt memorial den 26 sistlidne November anmälde kartverkskommissionen vidare, att, sedan i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de i förberörda berättelse angifna grunder fältmättningsarbeten blifvit under sistlidne sommar efter olika metoder utförda, kommissionen för vinnandet af fullt tillförlitliga utslag öfver dessa metoders olika företräden, såväl i afseende å resultatens beskaffenhet som kostnaderna, ansett lämpligt och nödigt att låta i tryck efter olika metoder framställa de under sommaren upprättade konceptkartorna. Först sedan de i sådant hänseende pågående graverings- och tryckningsarbeten afslutats och de i tryck fullbordade kartorna blifvit för kartverkskommissionen tillgängliga, kunde afgörande öfverläggningar företagas och med bestämdhet afgöras, huruvida några ytterligare försöksarbeten blefve erforderliga. Innan sådant skett vågade kommissionen icke uttala den förhoppning att kunna till Eders Kongl. Maj:t afgifva slutligt yttrande i så god tid, att något derpå grundadt förslag rörande i fråga satta förändringar i de allmänna kartverkens organisation m. m. skulle kunna framläggas för innevarande års riksdag.

Då kartverkskommissionen således ännu icke afslutat sina arbeten och af hvad jag ur kommissionens senaste yttrande tillåtit mig anföra framgår, att något slutligt förslag till landtkartverkets ordnande svårigen torde hinna framläggas under loppet af årets riksdag, lärer någon ändring i planen för de båda ekonomiska kartverken ännu icke böra i fråga sättas, utan synas dessa böra äfven under år 1883 fortgå i hufvudsakligen enahanda omfattning som hittills.

För dessa båda kartverk — det för mellersta och södra delarne af riket och det för Norrbottens län — har afdelningschefen för generalstabens topografiska afdelning uti särskilda underdåniga memorial af den 19 nästlidne November afgifvit förslag till inkomst- och utgiftsstat; och har Eders Kongl. Maj:t, sedan kartverkskommissionen i ärendet sig yttrat, den 8 sistlidne December fastställt utgiftsstater för innevarande års ekonomiska kartarbeten, slutande å en summa af 67,300 kronor för dem, som afse mellersta och södra delarne af riket, samt å 32,600 kronor för arbetena inom Norrbottens län.

Till dessa utgifter äro att påräkna:

för mellersta och södra delarne af riket:

beräknad behållning för år 1881 6,000 kronor, anslag på ordinarie stat 6,000 kronor, anslag på extra stat 45,000 kronor, under anslaget till landtmäteristaten besparade 23 andra landtmätarelöner 20,700 kronor samt förslagsvis beräknad inkomst för under år 1881 försålda kartor 200 kronor eller sammanräknadt 77,900 kronor; och

för *Norrbottens län*:

motsedd behållning af 1881 års anslag 1,300 kronor, anslag på extra stat 31,000 kronor samt beräknad inkomst för försäljning af kartor 300 kronor eller tillsammans 32,600 kronor.

Enligt Eders Kongl. Maj:ts beslut af nyssberörda dag skola af den uppstående behållningen bestridas kostnaderna för kartverkskommissionens verksamhet under år 1882.

Beträffande det belopp, som för kartarbetenas fortsättande under år 1883 borde af Riksdagen äskas, anförde afdelningschefen för generalstabens topografiska afdelning, hurusom stora svårigheter nu mötte vid utredning af hvad i sådant hänseende vore behöfligt, då allt berodde på det beslut, Eders Kongl. Maj:t kunde komma att fatta angående det vidare bearbetandet af landtkartverken. Emedan möjligt vore att kartverkskommissionen i början af år 1882 till Eders Kongl. Maj:t inkomme med det utlåtande och de utredningar, hvilka det åligger kommissionen att afgifva, och att således frågan om kartverkens vidare bearbetande vore afgjord innan 1883 års arbetsplan skulle uppgöras, torde det ock vara nödvändigt att då i och för arbetspersonallens förökning och för möjliggörande af förändrade arbetsmetoder, om så skulle anses behöfligt, hafva medel att tillgå. Skulle åter frågan om sättet för landtkartverkens bearbetande ej vara afgjord vid ofvan angifna tid, blefve visserligen deraf en följd, att en bestämd plan för dessa kartverks arbeten under 1883 års sommar ej fullständigt kunde uppgöras på nu föreskrifven tid, under November månad 1882; men oberoende af detta komme antagligen arbetena under år 1883 att ordnas så, att omkostnaderna för dem ej blefve mindre, kanske något större än för år 1882. Med anledning häraf har afdelningschefen anhållit, det Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen, att det nu utgående extra anslaget för det allmänna ekonomiska kartverket af 45,000 kronor måtte beviljas äfven för år 1883.

Beträffande arbetena inom Norrbottens län har afdelningschefen meddelat, att, med tillämpning af de i nådiga brefvet den 16 Juni 1875 gifna bestämmelser angående aflöningsvilkoren för den vid rikets ekonomiska kartverk anställda personal, Kartografen L. Lind från och med den 1 Januari 1883 skall uppflyttas till högre arfvodesklass, eller från ett årligt arvode af 1,500 till 2,000 kronor. Denna ökade arfvodesutgift under år 1883 kunde måhända tyckas ej böra hafva något känbart inflytande å tillgångarna för detta kartverks fortgång; men då under nämnda år en betydligare utgift vore att emotse i och för gravyr-

omkostnader, har afdelningschefen ansett sig böra föreslå, det Eders Kongl. Maj:t tacktes hos Riksdagen göra framställning derom, att det för bearbetande af Norrbottens läns ekonomiska kartverk beviljade anslag måtte för år 1883 höjas från 31,000 kronor till 31,500 kronor.

Kartverkskommissionen har förordat afdelningschefens förslag.

Då, på sätt afdelningschefen erinrat, ännu icke med någon visshet kan bestämmas i hvilken utsträckning de ekonomiska kartarbetena i mellersta och södra delarne af riket komma att under år 1883 bedrivas, synes någon ändring i det hittills utgående anslaget icke böra i fråga sättas. Skulle någon behållning uppstå, torde densamma böra användas till fyllande af kostnaderna för det topografiska kartverket, för hvars arbeten, såsom chefen för landtförsvarsdepartementet till dagens statsrådsprotokoll anført, de för detta kartverk anvisade medel icke förslå. Hvad åter Norrbottens läns ekonomiska kartverk angår, läser det för den omnämnda arfvodesförhöjningen erforderliga belopp af 500 kronor kunna genom kartförsäljning eller annorledes beredas utan att någon förhöjning i anslaget göres nödvändig.

Jag hemställer alltså, det Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att, utöfver det å sjette hufvudtiteln för närvarande för rikets ekonomiska kartverk uppförda ordinarie anslag 6,000 kronor, under samma hufvudtitel på extra stat för år 1883 anvisa dels till fortsättande af de ekonomiskt-geografiska kartarbetena i Norrbottens län 31,000 kronor dels ock för de ekonomiska kartarbetena i öfriga delar af riket 45,000 kronor, eller tillsammans 76,000 kronor, äfvensom medgifva, att möjligen uppstående behållning å det sistnämnda anslaget må få användas äfven till bestridande af utgifter för det topografiska kartverket.

Landsstaterna i länen.

[4].
Användande
af indragna
kronofogde-
häradskrif-
vare- och
länsmans-
löner.

Till nådig pröfning föreligga för närvarande åtskilliga, af vederbörande länsstyrelser gjorda samt af Kammarkollegiet och Statskontoret förordade framställningar om bildande af nya fögderier och länsmansdistrikt. Bland dessa torde i främsta rummet böra vara förtjenta af uppmärksamhet framställningarna från Vermlands, Elfsborgs, Norrbottens, Vesterbottens och Blekinge län.

Vermlands län, innefattande sju domsagor och egande en areal af nära 166 qvadratmil samt en befolkning, som vid 1880 års utgång, städernas invånare oräknade, uppgick till 252,960 personer, är förde-

ladt i 6 fögderier och 17 länsmansdistrikt, hvadan i medeltal belöper på hvarje fögderi 27,66 kvadratmil och 42,160 personer och å hvarje länsmansdistrikt 9,76 kvadratmil och 14,880 personer. Af fögderierna äro Vestersysslets fögderi, som utgöres af Jösse härad och Fryksdals nedre tingslag, med en befolkning af 61,575 personer på 29,12 kvadratmil, det till folkmängden största. Det vidsträcktaste åter, med en areal af 56,27 kvadratmil och en befolkning af 45,225 personer, är Norrsysslets fögderi, som består af Fryksdals öfre tingslag och Elfdals härad. Myn-digheterna hafva nu hemställt, att berörda båda fögderier med afseende å deras stora folkmängd och areal samt svårigheten, om icke omöjligheten för kronofogdarne derstädes att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina göromål sålunda minskades att Fryksdals härads båda tingslag (med en areal af 23,88 kvadratmil och en befolkning af 42,468 personer) derifrån utbrötos och sammanslogos till ett nytt fögderi, *Fryksdals fögderi*, hvarigenom den fördel jemväl vunnes, att dessa båda tingslag, som bildade en domsaga, äfven blefve i administrativt hänseende förenade. Vidare är föreslaget dels att Elfdals öfre tingslags vidsträckta länsmansdistrikt (innehållande 26,88 kvadratmil med en befolkning af 10,769 personer), hvarest alltsedan år 1877 en extra länsman måst anställas, blefve deladt i två distrikt, så att Ny och Dalby socknar, med en befolkning af 6,587 personer, bildade det ena samt Norra och Södra Finskoga socknar jemte Nyskoga kapell, med en befolkning af 4,182 personer, det andra, dels ock att Fryksdals nedre tingslags länsmansdistrikt (innehållande 11,76 kvadratmil med 26,823 personer), som hade 22 mil landsväg och en talrik, rörlig befolkning, som i andra orter sökte arbetsförtjenst, hvilket förorsakade att länsmanen för utskyldernas indrifvande finge göra särdeles vidsträckta resor och icke utan biträde kunde uppehålla tjensten, jemväl måtte delas i två länsmansdistrikt med sjön Fryken till gräns mellan båda. För dessa regleringar, hvilkas behöflighet torde vara uppenbar, skulle således erfordras inrättandet af en kronofogde- och en häradsskrifvare samt två länsmanstjenster.

Uti Elfsborgs län är i fråga satt bildandet af två nya länsmansdistrikt, det ena omfattande Trollhättans socken i Väne härad och det andra Vårviks, Torrskogs, Ärtemarks och Nössemarks socknar af Vedbo härad. Trollhättans socken med de många der belägna industriella verk och inrättningar eger en lös arbetarebefolkning, uppgående till öfver 3,500 personer. Inom det vidsträckta Vedbo härad, med en befolkning af 27,026 personer, finnas för närvarande endast två ordinarie

länsmän, och det har ock redan befunnits nödvändigt att såväl der som vid Trollhättan anställa extra länsmän.

Enahanda åtgärd har ock allt sedan 1877 befunnits nödvändig inom Pajala länsmansdistrikt af Norrbottens län. Detta distrikt har visserligen en folkmängd af endast 3,901 personer, men dess areal utgör ej mindre än 56,92 kvadratmil; och vid sådant förhållande är det, enligt hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet vitsordat, med hänsyn till de ofantliga afstånden och de många indrifningarna inom distriktet omöjligt för en person att såsom sig bör derstädes uppehålla länsmanstjensten.

Jemväl inom Vesterbottens län hafva sedan flera år tillbaka måst anställas extra länsmän, en inom Byske socken samt en inom Malå socken, och då erfarenheten till fullo ådagalagt behovet att särskilda länsmän fortfarande varda derstädes anställda, torde, på sätt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet hemställt samt Kammarkollegium och Statskontoret förordat, två nya länsmansdistrikt böra inom länet inrättas, omfattande det ena Byske socken med en ytvidd af 9,23 kvadratmil och en folkmängd af 6,116 personer och det andra Malå socken med en ytvidd af öfver 17 kvadratmil och en folkmängd af 1,508 personer. För närvarande tillhöra dessa socknar, Byske Skellefteå norra länsmansdistrikt och Malå Norsjö länsmansdistrikt, af hvilka det förra är det folkrikaste och det senare det till ytvidden största bland länets länsmansdistrikt. Af myndigheterna är visserligen föreslaget att ytterligare en länsmanstjenst skulle inom ifrågavarande län inrättas, nämligen för Tärna kapellförsamling, men med afseende å församlingens ringa folkmängd, 921 personer, torde härmed ännu böra någon tid anstå.

Hvad slutligen vidkommer Blekinge län, hvars landtbefolkning vid 1880 års slut utgjorde 111,370 personer och hvilket nu är deladt i 4 domsagor, men endast 2 fögderier med tillhopa 9 länsmansdistrikt, hafva myndigheterna erinrat, att detta län vore af alla rikets län, med undantag af Vermlands, sämst lottadt i afseende på antalet kronobjekte, hvarföre en tillökning i antalet kronofogde- och länsmanstjenster vore oundgängligen nödvändig, helst hvad länsmännen beträffade desse tjenstemän för ordningens upprätthållande, hvilket i anseende till befolkningens rörliga och lifliga lynne ingalunda vore lätt, ej kunde påräkna något synnerligen verksamt biträde af kommunalpolisen. Det är derföre föreslaget, att länets östra fögderi, bestående af Östra och Medelstads härad, hvars folkmängd med 13,896 personer öfverstiger vestra fögderiets och der kronofogdetjensten så väl i följd deraf som af det betydligt större antal brott, som i detta fögderi föröfvades, re-

dan nu vore i hög grad svårskött, skulle delas i två fögderier, Östra härads och Medelstads härads, samt att länsmansdistriktens antal skulle ökas från nio till tretton. Nuvarande Kristianopels och Ramdala distrikt i Östra härad, Tvings distrikt i Medelstads härad, Hoby distrikt i Bräkne härad, Gammalstorps distrikt i Listers härad och Asarums distrikt, tillhörande både Bräkne och Listers härad — af hvilka hvarterda utgör ett tingslag med tingssammanträden, som samtidigt börjas, hvar dan länsmannen i detta distrikt svårigen kan längre nöjaktigt fullgöra de honom såsom allmän åklagare och tingsuppvaktande åliggande skyldigheter — skulle nämligen delas i tio distrikt, omfattande *Kristianopels* distrikt: Kristianopels köping och socken samt Torhamns och Sturkö socknar; *Ramdala* distrikt: Randala, Jemjö och Lösens socknar; *Augerums* nya distrikt: Augerums och Rödeby socknar; *Tvings* distrikt: Tvings och Eringsboda socknar; *Fridlefstads* nya distrikt: Fridlefstads och Sillhöfda socknar; *Hoby* distrikt: Hoby och Öljuhults socknar; *Hellaryds* nya distrikt: Hellaryds och Åryds socknar; *Asarums* distrikt: Asarums socken och Mörrums socknedel i Bräkne härad; *Gammalstorps* distrikt: Gammalstorps och Elleholms socknar jemte Mörrums socknedel i Listers härad samt *Mjelby* nya distrikt: Mjelby, Ysane och Sölvesborgs socknar. De återstående tre distrikten, Hjortsberga, Ronneby och Gernsjö, skulle förblifva oförändrade.

Om än med den i fråga satta delningen af Östra och Medelstads fögderi i två fögderier synes möjligen kunna ännu någon tid anstå, lär deremot länsmansdistriktsregleringen böra så snart som möjligt genomföras.

För inrättandet utaf de af mig nu, såsom företrädesvis behöfliga omnämnda nya tjänster, eller en kronofogde- och en häradsskrifvarettjänst i Vermlands län, två länsmanstjänster i samma län, två länsmanstjänster i Elfsborgs län, en länsmanstjänst i Norrbottens län, två länsmanstjänster i Vesterbottens län och fyra länsmanstjänster i Blekinge län, kunna nödiga medel utan någon ökad kostnad för statsverket beredas från de aflöningsbelopp, som blifvit eller blifva tillgängliga genom de af Eders Kongl. Maj:t redan beslutade regleringar inom andra orter af riket. I följd af den reglering utaf fögderierna och länsmansdistrikten inom Vestmanlands län, hvilken blifvit anbefald den 10 September 1869 hvad fögderierna och den 8 Februari 1878 hvad länsmansdistrikten angår, hafva nämligen under år 1881 en kronofogde- och en länsmanlön blifvit disponibla, och komma framdeles, i den mån regleringen genomföres, ytterligare sex länsmanstjänster och en häradsskrifvarettjänst att indragas. Vidare har, på grund af Eders

Kongl. Maj:ts beslut af den 14 December 1877 om länsmansdistriktens i Gotlands län minskning från tio till sex, en länsmanstjänst derstädes redan blifvit indragen, hvarförutom framdeles ytterligare tre länsmanslöner blifva inom samma län disponibla.

Jag tillåter mig derföre i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att aflöningsbelopp, som blifvit eller blifva tillgängliga i följd af de utaf Eders Kongl. Maj:t beslutade indragningar af fögderi- och länsmanstjänster inom Vestmanlands och Gotlands län, må få användas för inrättande af en kronofogde- och en häradsskrifvare-tjänst i Vermlands län, två länsmanstjänster i samma län, två länsmanstjänster i Elfsborgs län, en länsmanstjänst i Norrbottens län, två länsmanstjänster i Vesterbottens län och fyra länsmanstjänster i Blekinge län.

Derest sådant medgifvande lemnas, torde, intill dess lönebeloppen blifva disponibla, Eders Kongl. Maj:t vilja af tillgängliga besparingar anvisa medel för upprätthållande tills vidare genom extra tjänstemän utaf dem bland ifrågavarande befattningar, med hvilkas inrättande något uppskof icke vidare kan ega rum.

Förr eller senare torde äfven inom flera andra delar af riket blifva nödvändigt att öka fögderitjänstemännens och länsmännens antal. Särskildt torde sådant inom kort befinnas oundgängligt inom det vidsträckta Jemtlands län, som fortfarande är deladt i blott två fögderier, ehuru domsagornas antal nyligen ökats från två till fyra. Äfven inom öfriga delar af Norrland kommer ock, i den mån näringslivet derstädes utvecklas och befolkningen tillvexer, behovet af ökad antal polis- och exekutionstjänstemän att göra sig alltmera kännbart. Å andra sidan torde möjligen inom ett eller annat län en ytterligare indragning af tjänster kunna verkställas. Sålunda är fråga väckt, ehuru ännu icke afgjord, om minskning af fögderierna i Upsala län äfvensom om indragning af en länsmanstjänst i Östergötlands län.

För att emellertid undvika behovet af ett särskildt samtycke af Riksdagen för hvarje gång det framdeles kan ifrågakomma att för inrättande af ett nytt fögderi eller länsmansdistrikt använda en disponibel lön, hemställer jag det Eders Kongl. Maj:t måtte derjemte äska Riksdagens medgifvande att framgent de genom kronofogde-, häradsskrifvare- eller länsmanstjänsters indragning ledigblifna aflöningsbelopp må få användas för inrättande af nya dylika tjänster, der sådana prövas vara erforderliga.

Väg- och Vattenbyggnadsstaten.

Efter det då varande chefen för civildepartementet ej mindre i det statsrådsprotokoll för den 8 Januari 1877, hvilket åtföljde Eders Kongl. Maj:ts proposition till samma års riksdag angående statsverkets tillstånd och behof, erinrat hurusom en fullständig lönereglering för styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader och i sammanhang dermed en eller annan förändring i detta embetsverks organisation länge varit af behofvet påkallad, än äfven i sitt vid Eders Kongl. Maj:ts proposition till 1878 års riksdag om statsverket fogade yttrande till statsrådsprotokollet den 7 Januari 1878 vidrört angelägenheten af en sådan reglering, utan att likväl organisations- och löneregleringsfrågan då kunde Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning underställas, erhöll den 20 December 1878 komitén för afgifvande af betänkande och förslag angående lönereglering för de centrala embetsverken nådigt uppdrag att till behandling företaga frågan om reglering af styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader.

Denna komité, uti hvilken ordförandebefattningen utöfvades af den genom nådigt beslut den 10 Augusti 1877 förordnade gemensamma chefen för detta embetsverk och för styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader, afgaf betänkande i ämnet den 19 Maj 1879, deruti komitén uttalade såsom sin åsigt, bland annat: att styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, för hvilken benämningen: *Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen* torde kunna dädaneftér lämpligen antagas, icke syntes längre böra på extra stat bibehållas, utan borde omregleras och uppföras å ordinarie stat med nyssberörda benämning; att det nya embetsverket borde särskiljas i en teknisk och en administrativ afdelning; att i allt väsentligt enahanda grunder och villkor skulle tillämpas i afseende å detta embetsverk, som följts vid omreglering under de senare åren af åtskilliga andra embetsverk; samt att, i fråga om den lokala förvaltningen, den ändring borde vidtagas, att då det norra väg- och vattenbyggnadsdistriktet, hvilket omfattade hela Norrland samt Upsala och Stockholms län äfvensom östra delen af Kopparbergs län, hade ett i förhållande till de öfriga fyra distrikten, hvilka icke syntes kunna väsentligen utvidgas, alltför vidsträckt omfång, riket hädaneftér borde indelas i sex väg- och vattenbyggnadsdistrikt. Beträffande ordnandet af styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader yttrade komitén, att särskild förvaltning för ledningen af dessa byggnader och hvad dermed egde gemenskap icke torde, sedan då under arbete varande stambanor fulländats, blifva behöflig, utan syntes de göromål, som af möjligen äfven framdeles ifrågakommande jernvägsanläggningar för statens räk-

[5].
*Sammanfö-
 rande af sty-
 relserna för
 allmänna
 väg- och
 vattenbygg-
 nader och
 öfver statens
 jernvägsbygg-
 nader till en
 gemensam
 styrelse m. m.*

ning blefve en följd, kunna öfverflyttas på väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, om ökade arbetskrafter då i erforderlig mängd åt denna styrelse bereddades.

Med gillande i de flesta delar af hvad komitén föreslagit behagade Eders Kongl. Maj:t förelägga 1880 års riksdag förslag till styrelsens för allmänna väg- och vattenbyggnader omorganisation till ett nytt embetsverk på ordinarie stat med benämning Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. För detta förslag, hvilket icke berörde frågan om framtida ordnandet af tillsynen öfver jernvägsanläggningar för statens räkning, läser jag icke nu behöfva lemna någon närmare redogörelse, utan tillåter jag mig hänvisa till dåvarande chefsens för civildepartementet yttrande till statsrådsprotokollet den 9 Januari 1880. Jag torde endast få erinra derom, att staten för det nya embetsverket slutade å en summa af 58,300 kronor, deraf 31,300 kronor för sjelfva styrelsen och 27,000 kronor för den lokala förvaltningen; att den senare skulle utgöras af 6 distriktschefer på stat och 6 extra distriktsingeniörer med arfvode; att distriktschefs aflöning, hvilken skulle helt och hållet utgå i form af lön, skulle utgöra 3,000 kronor med rätt för honom att med befattningen förena annan tjänst, samt att distriktsingeniörs arfvode var föreslaget till 1,500 kronor.

Förslaget blef icke af Riksdagen bifallet. Ut i sin underdåniga skrifvelse den 14 Maj 1880 angående regleringen af utgifterna under sjette hufvudtiteln yttrade Riksdagen angående detta ärende:

»Då de hittills beslutade statsbanorna, enligt den uppgjorda planen, skola vara fullbordade under loppet af år 1882 samt tidpunkten för den ifrågasatta förändringen i afseende å tillsynen öfver statens jernvägsbyggnader alltså icke är långt aflägsen, har det synts Riksdagen, som vore det mest ändamålsenligt, om med den slutliga organisationen af väg- och vattenbyggnadsstaten ännu finge anstå och detta ärende företagas i sammanhang med fråga om förändring beträffande tillsynen öfver statens jernvägsbyggnader. Sannolikt komma nämligen, sedan de nu under arbete varande stambanorna fulländats, statens jernvägsbyggnader, äfven om de blifva fortsatta norr om den Norrländska tvärbanan, icke att derefter bedrivas i den omfattning, att någon särskild styrelse för utöfvandet af tillsynen derå vidare blifver behöflig; och vill det därför synas, som om det vore lämpligt, att bestyret dermed då öfverflyttades på väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, hvilken redan nu handlägger en mångfald ärenden rörande enskilda jernvägsbyggnader.

»På grund häraf och i betraktande särskildt deraf att en blifvande definitiv stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, så väl i

fråga om antalet tjänster, som med afseende å de särskilda lönebeloppen, bör rättas efter de göromål, som åligga styrelsen, samt dessa åter måste i ej oväsentlig mån bero deraf, dels huruvida tillsynen öfver statens jernvägsbyggnader blifver å styrelsen öfverflyttad eller icke, dels huruvida och i hvilken omfattning dessa byggnader fortfarande komma att ega rum, har Riksdagen funnit sig icke böra för närvarande reglera ifrågavarande stat samt vid sådant förhållande icke heller ansett sig behöfva ingå i någon granskning af detaljerna af Eders Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställningar.»

I enlighet härmed blef ock den för styrelsen och dess tjänstebiträden på extra stat för år 1880 anvisade aflöning jemte tillfällig löneförbättring, uppgående sammanlagdt till 42,310 kronor, bibehållen för år 1881 utan annan ändring, än att den tillfälliga löneförbättringen för kamreraren och för registratorn i styrelsen höjdes med 600 kronor för den förre och med 960 kronor för den senare, hvarigenom styrelsens stat för sistnämnda år kom att uppgå till 43,870 kronor, med dervid fästadt förbehåll dock, att af chefens arvode, så länge hans befattning vore förenad med chefskapet i styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader, utginge blott det belopp, som utgjorde skillnaden emellan den aflöning, han i sistnämnda egenskap uppbure, och 14,000 kronor. Nyssberörda belopp, 43,870 kronor, är under enahanda förbehåll uppfördt å extra stat äfven för år 1882.

Sedan 1880 års Riksdag fattade sitt ofvanomförmälda beslut, hafva arbetena å norra stambanan fullbordats och de å tvärbanan genom Jemtland så fortskridit, att densamma i sin helhet kan under år 1882 upplåtas för allmän trafik. Med afseende såväl härå som att 1881 års Riksdags beslut att för påbörjandet af en stambana från tvärbanan genom Jemtland till Ångermanelfven anvisa allenast 2,000,000 kronor för år 1882, i stället att hittils under en längre tidsföljd varit för statsbanebyggnader årligen anslagna 6,000,000 kronor, måste föranleda en motsvarande inskränkning för framtiden i personalen vid och omfånget af dessa byggnader med deraf följande minskning i de göromål, som hittils ålegat styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader, har jag för min del ansett tidpunkten för denna styrelses upplörande såsom särskildt embetsverk vara inne, och hemstälde jag deryföre underdånigst i Statsrådet den 19 Augusti sistlidet år att Eders Kongl. Maj:t måtte anbefalla Generaldirektören C. G. Beijer, såsom chef för styrelserna för allmänna väg- och vattenbyggnader och öfver statens jernvägsbyggnader, att inkomma med underdånigt förslag till dessa styrelsers förening, med iakttagande att ärenden angående så väl statens som enskilda jernvägar borde, så vidt ske kunde,

handläggas på samma byrå, samt till stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i dess sålunda utvidgade skick.

Denna hemställan täcktes Eders Kongl. Maj:t bifalla, och Generaldirektören Beijer har nu till åttlydnad af den honom sålunda gifna befallning under den 19 nästlidne December afgifvit underdånigt utlåtande och förslag i ämnet, så lydande:

»Hvad först angår de båda embetsverkens förening har jag, under förutsättning, att statens jernvägsbyggnader komme att utföras på ett enda arbetsdistrikt och således för ledning, tillsyn och öfvervakande ej tarfvade på olika områden inom landet spridda krafter med deraf följande ökade bestyr inom det lokala embetsverket, sökt inskränka antalet af det i fråga satta gemensamma embetsverkets personal till det minsta möjliga, som efter mitt underdåniga förmenande vore behöfligt för ärendenas behöriga handläggande, — allt under vilkor likväl, hvad jernvägsbyggnaderna beträffar, att chefen finge rättighet att vid möjligen påkommande nya undersökningar och dermed sammanhängande utredning samt i öfrigt i fråga om uppdrag, som ej tillhöra den för året bestämda arbetsplan, inkalla extra biträden emot ersättning, som då torde för hvarje särskildt fall anvisas.

Utgående ifrån denna grund, och då den i fråga satta föreningen endast komme att såsom sådan taga förökade krafter i anspråk vid det blifvande embetsverket i hufvudstaden, har jag ansett mig till en början böra redogöra för den personal, som jag med hänsyn till denna reglering tänkt mig blifva erforderlig. Personalen vid det lokala embetsverket i hufvudstaden borde sålunda, enligt min underdåniga åsigt, utom chefen, bestå af

Two Byråchefer för de tekniska ärendenas handläggande, hvaraf den ene skulle, med undantag af ärenden rörande enskilda jernvägar, omhänderhafva de göromål, som åligga byråchefen i nuvarande styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, och den andre få på sig öfverflyttadt bestyret med enskilda jernvägar jemte de åligganden, som nu tillkomma Byråchefen i styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader.

Såsom skäl för den fördelning af göromålen, jag här i underdånighet föreslagit och för behovet af två tjenstemän i förenämnde grad, får jag anföra, att jag sedan det förra löneregleringsförslaget för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppgjordes, blifvit i tillfälle närmare erfara icke allenast omfattningen af de mångahanda åligganden, som nuvarande byråchefen har att fullgöra, utan äfven huru dessa oupphörligen tillväxa, så att det med fog kan emotses, att deras behöriga skötande och utförande blifver inom kort alltför ansträngande för en enda

tjensteman, hvarförutom tillräcklig tid och tillfälle väl borde dessa tjänstemän genom tjänsteresor i orterna beredas att underhålla och fullkomna den för deras ställning nödvändiga kunskap om och insigt uti landets kulturförhållanden och topografiska beskaffenhet samt att på stället närmare erfara de vunna resultaten af med statsbidrag utförda arbeten. I följd häraf synes behandlingen af mål rörande enskilda jernvägar, hvilkas antal för närvarande uppgår till 69, omfattande en väglängd af 380 mil, och som med visshet kan antagas komma att i den närmaste framtiden än ytterligare ökas, lämpligen böra anförtros åt den tjänsteman, som skulle biträda chefen vid expedierandet af ärenden angående statens jernvägsbyggnader. Då vidare hos dessa båda tjänstemän måste förutsättas ej mindre omfattande teknisk bildning än äfven vana vid administrativa göromåls handläggning, förutom att deras tid betydligt upptages af de upplysningar och råd, hvarmed de å tjänstens vägnar tillmötesgå allmänheten, torde dem böra beredas en med byråchefer i andra förvaltande verk likartad ställning;

en Kamrerare, hvilken, utöfver de honom såsom sådan tillkommande åligganden, skulle såsom ledamot i styrelsen inför chefen föredraga ekonomiska och administrativa ärenden, i sådana frågor uppsätta infordrade underdåniga utlåtanden äfvensom de öfriga skrivelser och handlingar, som af dessa mål föränledas, hvarförutom han skulle närmast utöfva tillsyn öfver de till den civila afdelningen hörande ärendens behöriga gång;

två Byrå-ingenjörer till biträden åt de tekniska byråcheferne.

Enär det vid tider, då ingenjörssysselsättningen i landet ökas, rätt ofta erbjudes tillfällen för skicklige ingenjörer att vid enskilda arbetsföretag erhålla anställning med ganska förmånliga arvoden, och det för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen är angeläget att, då hon deraf har mest behof, ej gå miste om deras biträde, har jag, oaktadt de förmåner, som statens tjänst i öfrigt bereder, ansett nödigt att sätta dessa tjänstemäns löner så pass höga, att de kunna innebära någon fördel för dem att bibehålla sina befattningar, och till de ungefärliga belopp, som i aflöning uppbäras af de under mariningeniörsstaten lydande ingenjörer, med hvilkas ställning ifrågavarande byråingenjörers synes mig kunna jemföras;

en Registrator, tillika Aktuarie.

Då jag har afsett, att registratorn skulle, utom denna sin tjänst, derjemte såsom aktuarie handhafva vården om verkets bibliotek och arkiv, hvilket senare är stadt i stark tillväxt ej minst i följd af de kopior af kartor och ritningar, som nu mera skola af antagna arbets-

planer till styrelsen aflemnas och der förvaras, samt, utom af verket sjelft vid ständigt förefallande behof, tidt och ofta anlitas af den sökande allmänheten, har jag icke dragit i betänkande att för den sålunda strängt sysselsatt blifvande tjänstemannen i underdånighet föreslå de aflöningsförmåner, som i mitt här nedan förekommande förslag till stat finnas upptagne, helst han i öfrigt måste vara så kvalificerad, att han vid förfall för kamreraren kan påräknas sköta dennes tjänst;

en Kassör och Bokhållare.

Åberopande hvad jag ofvan i underdånighet yttrat i afseende på personalens antal i det blifvande embetsverket har jag trott mig äfven här böra hos en person förena tvenne befattningar under förutsättning, att de sålunda på en hand hopade göromål komme att betalas så, att en fullt skicklig och pålitlig person kunde för denna i viss mån makt-påliggande plats vinnas;

en Revisor.

Som jag förestält mig att de till denna tjänst hörande göromål åtminstone under närmast förestående förhållanden icke komma att utslutande upptaga en persons tid, har jag icke förutsatt att revisorn skulle upptagas på ordinarie stat, utan att han endast skulle uppbära ett arvode till det af mig föreslagna belopp och utan rätt till ålders-tillägg; lemnande åt framtiden att afgöra, huruvida han under möjligen då ändrade förhållanden bör med sådan förmån huggas;

två Vaktmästare, af hvilka den ene skulle utöfver föreslagen lön åtnjuta fördelen af fri bostad.

I anseende till den föreslagna personalens fåtalighet behöfvas vidare biträden så väl på den tekniska som på administrativa afdelningen; men då jag ansett det vara en fördel för embetsverket att dessa biträden ej sattes på ordinarie stat, utan kunde på förordnande antagas, har jag inbegripit ersättningen till dem i det belopp, som jag ansett nödvändigt för vikariatsersättning, arvoden åt extra ordinarie tjänstemän samt för skrif- och ritbiträde.

Hvad nu i allmänhet vidkommer de aflöningsförmåner, som skulle af denna personal åtnjutas under de vilkor, som för de redan omreglerade embetsverken finnas stadgade, har jag med hänsyn till chefen, på de skäl, som finnas intagna i min reservation till komiterades underdåniga betänkande och förslag angående lönereglering m. m. för styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, afgifvet den 19 Maj 1879, och då nu genom den i fråga varande föreningen hans ansvar och åligganden komme att så väl till omfång som vikt betydligt ökas, trott mig böra i underdånighet föreslå denna aflöning till 10,000

kronor, dock utan rätt till ålderstillägg. I afseende på de öfriga här ofvan uppräknade embets- och tjenstemäns samt betjentes aflöningar har jag utom här förut angifna förhållanden ansett mig böra i tillämpliga delar dels lägga till grund såväl Eders Kongl. Maj:ts stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, sådan den förekommer i den till 1880 års riksdag nådigst aflåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behof, som de stater, hvilka fastställts för de under senare tider omreglerade embetsverken, dels i underdånighet anföra, att de till styrelserna för väg- och vattenbyggnader och öfver statens jernvägsbyggnader under åren 1875--1880 ankomna skrivelser i medeltal utgjort ett antal af resp. 904 och 827 samt att de afgångna expeditionerna under samma tid, likaledes i medeltal, belöpt sig till resp. 971 och 646.

Med fästadt afseende på dessa i korthet anförda grunder tillåter jag mig att i underdånighet föreslå följande aflöningsbelopp för de embets- och tjenstemän samt betjente, som skulle blifva behöfliga vid det lokala embetsverket i hufvudstaden i dess utvidgade skick, nämligen:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	
Chefen	7,600	2,400	10,000	
<i>Tekniska afdelningen:</i>				
En Byråchef för landsvägs-, bro- och vattenbyggnader	4,400	2,000	6,400	} Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
En Byråchef för så väl statens som enskilda jernvägsbyggnader	4,400	2,000	6,400	
En Byråingeniör	3,000	750	3,750	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
En dito	2,600	650	3,250	
<i>Administrativa afdelningen:</i>				
En Kamrerare och föredragande	3,600	900	4,500	} jemte bostad utan dito { Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr.
En Registrator tillika Aktuarie	2,800	700	3,500	
En Kassör och Bokhållare	2,800	700	3,500	
En Revisor, arfvode	—	—	3,000	
Till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjenstemän samt rit- och renskrifningsbiträden	—	—	12,000	
En Vaktmästare	500	300	800	
En dito	500	300	800	
Summa kronor	—	—	57,900	

För jemförelses skull anser jag mig böra i underdånighet erinra derom, att Eders Kongl. Maj:t för år 1882 i nåder fastställt följande aflöningsstat för den i hufvudstaden vid styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader anställda personal, nemligen:

Chefen (som dock såsom tillika chef i styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader derifrån i lön ytterligare uppbär 7,000 kronor)

	Aflöning.	Dyrtidstillägg.	Summa.
Chefen	6,000	1,000	7,000
Byråchefen	4,500	900	5,400
Kamreraren	3,000	1,200	4,200
Förste Adjutanten	3,000	600	3,600
Andre Adjutanten	2,000	400	2,400
Registratorn	1,800	1,320	3,120
Kanslisten	1,000	200	1,200
Vaktmästaren	600	150	750

Tillsammans kronor 21,900 5,770 27,670.

Lägges till denna sistnämnda summa dels det arfvode, som under innevarande år utgått till ett biträde på den tekniska afdelningen och hvilket biträde äfven för nästkommande år är af behovet påkalladt 3,000,
dels den för renskrifning nödiga kostnad 600, 3,600,

utgöra utgifterna för nyssnämnda personal jemte biträden 31,270,

under det att motsvarande utgifter för styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader, deruti ingår ett belopp af 6,000 kronor till extra biträden, för samma tid äro beräknade till 44,550,
eller för båda lokalverken i hufvudstaden, tillsammans kronor 75,820.

Om från denna summa drages mitt här ofvan föreslagna aflöningsbelopp för det förenade embetsverkets personal i hufvudstaden 57,900

uppstode således genom mera nämnda förening och om mitt underdåniga förslag vunne framgång en besparing för statsverket af 17,920 kronor, på samma gång som, efter min mening, embets- och tjänstemännen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i dess sålunda utvidgade skick bereddes aflöningsvilkor, som komme att i jemförliga delar motsvara hvad deras vederlikar i de under senare tider omreglerade embetsverken i sådant hänseende fått åtnjuta.

Jemföras åter de af mig föreslagna aflöningar för ensamt lokalstyrelsen i hufvudstaden och dess tjenstebiträden med de i jemförliga delar upptagna aflöningar i den ofvan åberopade stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i hennes gamla skick, som Eders Kongl. Maj:t förelade 1880 års riksdag, och hvilka aflöningar, med afdrag af sådana till distriktschefer och distriktsingenjörer, deruti beräknades till 31,300 kronor, så visar sig att mitt underdåniga förslag öfverstiger detta belopp med 26,600 kronor. Denna skilnad har sin grund deri, att i följd af den tillämnade sammanslagningen med deraf följande ökad ansvar och bestyr personalen måst dels förstoras, dels beredas bättre löneförmåner.

Så har jag ansett dels att chefs aflöning borde i anseende till förändrade förhållanden höjas med..... kr. 1,000

dels att följande tjenester nu borde tillkomma, nämligen:

en ny teknisk byråchef med » 6,400

en ny byråingenjör » » 3,250

en kassör och bokhållare » » 3,500

en särskild revisor » » 3,000

dels att lönen för byråchefen för landsvägs-, bro- och vattenbyggnader, den ene byråingenjören och registratorn borde höjas med resp. 900, 250 och 500 kronor eller tillsammans » 1,650

dels att ersättningen för vikariat, behöfliga extra ordinarie tjenstemän och renskrifning höjts med » 7,000

dels att lön för en ny vaktmästare tillkommit med » 800

Summa kronor lika med skilnaden 26,600.

Öfvergående härefter till de af den blifvande väg- och vattenbyggnadsstyrelsens tjenstebiträden i landsorten, eller distriktscheferne och distriktsingenjörerne, hvilka, såsom oundgängliga för utöfvandet af styrelsens permanenta verksamhet, hafva sin plats på dess stat, men hvilka genom de båda embetsverkens förening icke komme att undergå någon rubbning med hänsyn till sina göromåls ansvar eller omfång, har jag trott mig med allt skäl kunna i afseende å dem i underdånighet föreslå det antal, de aflöningsförmåner och bestämmelser, som i Eders Kongl. Maj:ts mera nämnda nådiga proposition till 1880 års riksdag innehållas och hvartill jag tillåter mig i sådant hänseende i underdånighet hänvisa.

Enligt mina nu i underdånighet yttrade åsigter borde sålunda hela staten för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och hennes biträden såväl i hufvudstaden som landsorten efter styrelsernas för väg- och vattenbyggnader och öfver statens jernvägsbyggnader förening blifva följande:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	
	Kr.	Kr.	Kr.	
Chefen	7,600	2,400	10,000	
<i>Tekniska afdelningen:</i>				
En Byråchef för landsvägs-, bro- och vattenbyggnader	4,400	2,000	6,400	} Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
En Byråchef för så väl statens som enskilda jernvägsbyggnader	4,400	2,000	6,400	
En Byråingeniör	3,000	750	3,750	}
En dito	2,600	650	3,250	
<i>Administrativa afdelningen:</i>				
En Kamrerare och föredragande på denna afdelning	3,600	900	4,500	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
En Registrator, tillika Aktuarie	2,800	700	3,500	
En Kassör och Bokhållare	2,800	700	3,500	
En Revisor, arfvode	—	—	3,000	
Till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde	—	—	12,000	} jemte bostad { Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr.
En Vaktmästare	500	300	800	
En dito	500	300	800	
En Distriktschef	3,000	—	3,000	
Fem dito	15,000	—	15,000	
En extra Distriktsingeniör, arfvode	—	—	1,500	
Fem dito dito	—	—	7,500	
Summa kronor	—	—	84,900	)

Mot detta förslag, hvilket synes mig vara väl afpassadt efter de kraf, som böra ställas på ett embetsverk, afsedt att ersätta hittills varande styrelser för allmänna väg- och vattenbyggnader och öfver statens jernvägsbyggnader, har jag, i hvad detsamma rör organisationen af embetsverket, ingenting väsentligt att erinra, om än ifrågasätts

kan, huruvida det må vara fullt lämpligt, att förslaget icke innehåller, att kamreraren och föredraganden på den administrativa afdelningen, lika med hvad löneregleringskomiténs ofvanomförmälda förslag till ombildning af styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader förutsätter i fråga om innehafvaren af motsvarande befattning i denna styrelse, bör ega juridisk bildning för att kunna fylla platsen äfven af ombudsman. Då likväl det torde få antagas att, åtminstone så länge jernvägsanläggningar för statens räkning komma att pågå, biträde af juridiskt bildad person oftare blir af nöden för styrelsen inom den ort, der jernvägsbyggnadsarbeten ega rum, än inom embetsverket i hufvudstaden, och då med kamrerarens embetsåligganden hos styrelsen icke rimligtvis låter sig förenas utförandet af sådana juridiska uppdrag eller rättstvister, som kunna föränledas af pågående jernvägsbyggnader i möjligen aflägsse belägna orter, medan deremot den person, som af styrelsen lärers antagas att mot ersättning från anslaget till jernvägsbyggnader tillhandagå styrelsen med biträde i förekommande dylika fall, bör kunna medhinna att, då behovet sådant påfordrar, handlägga äfven de juridiska göromålen vid sjelfva styrelsen, anser jag utlemnandet af stadgande härom icke böra föränleda någon olägenhet eller påkalla ändring.

Deremot och då, hvad angår det föreslagna arfvodet af 3,000 kronor till en revisor, Generaldirektören Beijer sjelf anser, att revisionsgöromålen inom styrelsen icke skulle uteslutande upptaga en persons tid, synes lämpligare vara att icke ens på extra stat anställa någon särskild tjänsteman för dylika göromål, utan låta revisionskostnaderna, till det belopp, hvartill de kunna det ena eller andra året uppgå, bestridas af anslaget till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän etc. och således höja detta anslag med 3,000 kronor.

Den närmare pröfningen af den form, hvarunder det nya embetsverket bör organiseras, lärers böra ega rum först i sammanhang med fastställande af instruktion för verket. Grunddragen af organisationen torde emellertid enligt min uppfattning kunna sammanfattas sålunda:

att styrelserna för allmänna väg- och vattenbyggnader och öfver statens jernvägsbyggnader sammanföras och deras åligganden uppdragas åt en på ordinarie stat uppförd förvaltning, benämnd *Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen*, med två afdelningar, en teknisk och en administrativ;

att sjelfva styrelsen skall utgöras af: en *Chef*, en *Byråchef* och föredragande af ärenden angående landsvägs-, bro- och vattenbyggnader samt sjösänkningar och dylika arbeten; en *Byråchef*

och föredragande af ärenden angående statens och enskilda jernvägsbyggnader; samt en *Kamrerare* och föredragande af ekonomiska och administrativa ärenden;

att chefen ensam eger beslutanderätt i alla mål, sedan han hört vederbörande föredragande, hvilken är ansvarig för fattadt beslut, mot hvilket han icke reserverat sig;

att i chefens frånvaro styrelsen utöfvas gemensamt af minst två bland föredragandena och, derest olika meningar dem emellan uppstå, beslutet utfärdas i enlighet med föredragandens;

att i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skola, utom byråchefen och kamreraren, anställas: å den tekniska afdelningen, två *Byråingenjörer* samt å den administrativa afdelningen, en *Registrator* och *Aktuarie* samt en *Kassör* och *Bokhållare*;

att norra väg- och vattenbyggnadsdistriktet delas i två, så att distriktens antal hädanefter blifver sex, hvartdera med en chef och en distriktsingenjör;

att hos styrelsen anställas två vaktmästare, hvaraf den ene förses med bostad;

att chefen och, efter underdånigt förslag af honom, båda byråcheferne och kamreraren utnämnas af Eders Kongl. Maj:t, som jemväl nämner distriktscheferne efter förslag af styrelsen;

att styrelsen deremot må ega tillsätta öfrige tjänstemän och vaktmästarna hos styrelsen, äfvensom förordna distriktsingenjörer och antaga extra ordinarie tjänstemän i styrelsen.

Beträffande åter de föreslagna aflöningsbeloppen kan jag icke i allo tillstyrka hvad Generaldirektören Beijer derutinnan hemställt. Dels synas, med hänsyn till rättigheten till två ålderstillägg, aflönningarna för de båda byråingenjörerna icke skäligen böra bestämmas högre än till respektive 3,500 och 3,000 kronor. I sådant fall skulle visserligen den nuvarande förste adjutanten, hvilken uppbär i aflöning och dyrtidstillägg tillhopa 3,600 kronor, komma, i händelse han utnämndes till förste byråingenjör, att få sina aflöningsförmåner nedsatta med 100 kronor, men godtgörelse härför, intill dess han blefve berättigad till ålderstillägg, torde kunna beredas honom från anslaget till vikariatsersättning etc. Vidare och då i öfriga, under senare tider reglerade embetsverk registratorn och kassören tillhöra första lönegraden och således i aflöning åtnjuta 3,000 kronor, lärers samma aflöning böra bestämmas för registratorn och kassören i den nya styrelsen. Slutligen bör förhållandet mellan lön och tjänstgöringspenningar bringas till öf-

verensstämmelse med den norm, som vid andra löneregleringar iakttagits, och således för chefen, byråingenjörerna, kamreraren, registratorn och kassören tjenstgöringspenningarna ej obetydligt höjas och lönen följaktligen sänkas med motsvarande belopp. I fråga om den ändring anslaget till vikariatsersättning etc. torde böra undergå, åberopar jag hvad jag här ofvan anfört i afseende å det föreslagna arfvodet till en revisor.

Då befattningarna såsom chef i styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader och i styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader för närvarande äro förenade hos Generaldirektören Beijer och aflöningarna för dessa båda befattningar utgöra tillhopa 14,000 kronor, men den föreslagna aflöningen för chefen i den nya styrelsen är 10,000 kronor, lärer Generaldirektören Beijer, derest han varder till chef utnämnd, böra, så länge han såsom sådan qvarstår och statens jernvägsbyggnader fortgå, från anslagen till dessa byggnader uppbära särskildt arfvode till belopp af 4,000 kronor.

Enligt min åsigt skulle således staten för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen från och med år 1883 blifva följande:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1 Chef	7,000	3,000	10,000	
<i>Tekniska afdelningen:</i>				
1 tredje gradens tjänsteman (Byråchef)	4,400	2,000	6,400	} Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr.
1 d:o d:o	4,400	2,000	6,400	
1 Byråingeniör	2,300	1,200	3,500	}
1 d:o	1,800	1,200	3,000	
<i>Administrativa afdelningen:</i>				
1 andra gradens tjänsteman (Kamrerare)	3,000	1,500	4,500	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr.
1 första gradens tjänsteman, (Registrator, tillika Ak- tuarie)	1,800	1,200	3,000	
1 d:o (Kassör och Bokhållare)	1,800	1,200	3,000	
Till vikariatsersättning, arvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde	—	—	15,000	
1 Vaktmästare	500	300	800	} Efter 5 år kan lö- nen höjas med 100 kronor.
1 d:o	500	300	800	
1 Distriktschef	3,000	—	3,000	
5 d:o	15,000	—	15,000	
1 extra distriktsingeniör, arvode	—	—	1,500	
5 d:o d:o d:o	—	—	7,500	
Summa kronor	—	—	83,400	

I afseende å rättigheten att åtnjuta de nu föreslagna löneförmå-
nerna torde, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad för de under
senare tiden reglerade verk i allmänhet blifvit stadgadt, följande villkor
och förbehåll böra bestämmas:

att embets- eller tjänsteman i väg- och vattenbyggnadsstyrel-
sen skall vara underkastad den vidsträcktare tjenstgöringsskyl-

dighet eller jemkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af styrelsen eller dess särskilda afdelningar eller eljest i allmänhet kan vara stadgad, äfvensom, derest i en framtid verkets ställning inom statsförvaltningen så förändras att detsamma ej längre kan såsom sjelfständigt embetsverk anses, vara förpligtad att, med bibehållande af den tjenstegrad och aflöning han innehar, sköta de med tjensten efter den nya arbetsordningen förenade göromål;

att med embete eller tjenst med lön å stat — distriktschefsbefattningarna allena undantagna — icke må förenas annan tjenst å rikets, riksdagens eller kommunens stat, ej heller annan tjenstebefattning med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörandet af tjenstgöringen i styrelsen; dock att tjensteman, som från anställning hos styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader eller styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader öfvergår till befattning inom motsvarande grad i den nya styrelsen, må, derest han vid regleringens inträdande redan innehar tjenst utom dessa embetsverk, densamma bibehålla så länge den icke är för tjenstgöringen hos styrelsen hinderlig;

att, der tjenstgöringspenningar äro med befattning hos styrelsen förenade, desamma få uppbäras endast för den tid tjenstens innehafvare verkligen tjenstgjort eller åtnjutit semester, men skola för den tid, han eljest varit från tjenstgöring befriad, utgå till den som tjensten förrättat;

att den, som af sjukdom hindras att sin tjenst förrätta, eger uppbära hela lönen; men att den, som eljest undfår ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskildt uppdrag, kan förpligtas att under ledigheten, förutom sina tjenstgöringspenningar, der sådana åtnjutas, afstå så mycket af lönen, som för tjenstens förrättande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att, vid sjukdomsförfall eller när det erfordras i följd af tjenstresor eller för beredandet af semester, tjensteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning inom styrelsen, densamma, emot åtnjutande, i förstnämnda fall, af de för befattningen anslagna tjenstgöringspenningar, men eljest af deremot svarande belopp i stället för egna tjenstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än tre månader under ett år;

att, der förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehavande af tjenst i samma lönegrad är enligt stat medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren mer än fyra år af denna tid sjelf bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjenst; dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester; och för andra förhöjningen, om sådan eger rum, efter ytterligare fem år på samma villkor, under iakttagande, hvad så väl den ena som den andra förhöjningen angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd, börande löntagaren dervid tillgodoräknas den tid, som före den nya statens tillämpning förflutit från det han inom styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader eller styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader på grund af konstitutorial eller förordnande tillträdt befattning, motsvarande den han inom den nya styrelsen erhållit;

att embets- eller tjänsteman skall, då han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjensteår, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten från tjensten afgå; Eders Kongl. Maj:t eller styrelsen, der det tillkommer denna att utfärda afskedet, dock obetaget att låta med detsamma anstå, derest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjensten på tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kan finnas villig att i densamma qvarstå; samt

att semester må, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ega rum, åtnjutas: af styrelsens chef, byråcheferne och kamreraren under en och en half månad, samt af byråingenjörerne, registratorn och kassören under en månad årligen.

Till undersökningar och expenser för allmänna arbeten har sedan flera år tillbaka af Riksdagen anvisats ett extra anslag. Detta anslag torde, likasom anslaget till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, böra uppföras å ordinarie stat, dervid, enär de utgifter, som skola derifrån bestridas, kunna uppgå till väsentligen olika belopp det ena året mot det andra, åt anslaget bör gifvas egenskap af reservationsanslag, på det att en möjligen befintlig behållning å anslaget må kunna tagas i anspråk under år, då utgifterna äro större än vanligt. Anslaget har

under senare åren utgjort 45,000 kronor. Då emellertid härifrån, såsom Generaldirektören Beijer i sitt utlåtande omförmålt, utgått dels arfvode till ett extra biträde hos styrelsen dels godtgörelse för renskrifningskostnad med tillhopa 3,600 kronor, men i den stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jag nu framlagt ett särskildt belopp är upptaget för bland annat dylika ändamål, torde anslaget kunna minskas till, i jemnt tal, 40,000 kronor.

Det sedan lång tid tillbaka jemväl årligen utgående anslaget af 3,000 kronor till stipendier åt medlemmar af väg- och vattenbyggnadskorpsen för utrikes resor, i ändamål att studera andra länders allmänna arbeten, lär likaledes nu böra å ordinarie stat uppföras.

Åberopande hvad jag sålunda anfört, tillstyrker jag, under anhållan att få vid behandlingen af anslagstiteln »ålderstillägg» yttra mig i fråga om anvisande af de för bestridande af nu föreslagna ålderstillägg nödiga medel, att Eders Kongl. Maj:t måtte i nåder föreslå Riksdagen att

dels för sammanförande af styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader och styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader i en gemensam styrelse med benämning *Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen* samt med godkännande ej mindre af det nu framlagda förslaget till stat för nämnda styrelse, än ock af de vilkor och förbehåll, som blifvit för åtnjutande af deri upptagna löneförmåner föreslagna, bevilja ett anslag å ordinarie stat af kronor 83,400,

dels till undersökningar och expenser för allmänna arbeten anvisa ett årligt reservationsanslag till belopp af » 40,000,

dels ock till stipendier åt medlemmar af väg- och vattenbyggnadskorpsen för utrikes resor i ändamål att studera andra länders arbeten bevilja ett årligt anslag till belopp af » 3,000,

samt att, i händelse af bifall härtill, i riksstaten under sjette hufvudtiteln efter »Landsstaterna i länen» uppföra ett ordinarie anslag under benämning »*Väg- och Vattenbyggnadsstaten*», motsvarande aflöningsmedlens och de särskilda anslagens sammanräknade belopp, — deraf särskildt *reservationsanslag* 40,000 kronor till undersökningar och expenser för allmänna arbeten — eller 126,400 kronor.

Då nu gällande riksstat upptager:

aflöning åt styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader samt dess tjänstebiträden	kronor	43,870,
till undersökningar och expenser för allmänna arbeten	»	45,000,
till resestipendier åt medlemmar af väg- och vattenbyggnadskorpsen	»	3,000.
Summa kronor		91,870,

och härtill skall läggas utgifterna för styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader	»	44,550.
Summa kronor		136,420,

men det nu äskade anslaget för väg- och vattenbyggnadsstaten utgör	»	126,400,
uppstår således en besparing för statsverket af	»	10,020.

Föredragande departementschefen anförde vidare:

Då samtliga i styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader nu anstälde embets- och tjänstemän samt vaktmästare skulle kuma i det nya embetsverket erhålla mot deras nuvarande svarande befattningar med undantag af kanslisten O. V. Modig, och åt den sistnämnde, så länge han såsom extra ordinarie tjänsteman fästes vid den nya styrelsen, torde böra från det på den nya styrelsens stat uppförda anslaget till vikariatsersättning m. m. beredas en godtgörelse, svarande mot den honom enligt konstitutorial tillförsäkrade kanslist-aflöning, erfordras icke någon öfvergångsstat för styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader.

Vidkommande åter de styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader nu tillhörande tjänstemän, har styrelsens chef Generaldirektören Beijer uti en till mig aflemnad promemoria hemställt, att bland dem byråchefen för den ekonomiska och administrativa afdelningen Carl Alfred Grandinsson och bokhållaren Carl Emil Strömberg, för hvilka båda några platser i den nya styrelsen icke funnes, måtte erhålla pension från all-

männa indragningsstaten; och har Generaldirektören Beijer föreslagit, att pensionsbeloppet måtte bestämmas för Grandinson, hvars arfvode såsom byråchef utgör 6,000 kronor, till 4,500 kronor och för Strömberg, som uppbär 3,500 kronor i arfvode, till 2,500 kronor.

I afseende å desse tjenstemän har jag inhemtat: att Grandinson, som är född den 2 September 1826 och år 1849 antogs till extra ordinarie kanslist i civildepartementets expedition, der han den 30 Juli 1859 befordrats till kopist och den 24 Oktober 1862 till kanslist, blifvit den 11 Maj 1858 utnämnd till regementsskrifvare vid Eders Kongl. Maj:ts Andra Lifgarde och den 9 Januari 1863 förordnad till sin innehafvande byråchefsbefattning, hvilken han, enligt Generaldirektören Beijers vitsord, på ett utnärkt och förtjenstfullt sätt bestridt; samt att Strömberg, som är född den 22 Juli 1825, alltsedan den 16 Mars 1855 varit såsom bokhållare anställd vid statens jernvägsbyggnader och derunder, enligt Generaldirektören Beijers intyg, med nit och ordning fullgjort sina tjensteåligganden.

Mot hvad Generaldirektören Beijer i fråga om bemälde tjenstemän hemställt har jag ej annan erinran att framställa än att vid bestämmande af pensionsbeloppet för byråchefen Grandinson afdrag synes böra göras för den pension han kan erhålla från civilstatens pensionsinrättning. Grandinson, hvilken qvarstår såsom ordinarie kanslist å civildepartementets stat, ehuru han icke för denna befattning uppbär lön, är nämligen, såsom redan innehafvande mera än 55 lefnads- och 30 tjensteår, berättigad att vid afskedstagande från kanslisttjensten erhålla pension från civilstatens pensionsinrättning till belopp af 1,200 kronor, under vilkor dock att Grandinson, som först från 1859 och således ännu icke i 30 år erlagt afgifter till inrättningen, före afskedet retroaktivt inbetalar afgift för den tid som kan brista i 30 år.

Jag får således i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen medgifva

att åt byråchefen i styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader *Carl Alfred Grandinson* och bokhållaren i samma styrelse *Carl Emil Strömberg*, hvilkas befattningar icke ingå i den föreslagna organisationen af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, må å allmänna indragningsstaten uppföras årliga pensioner, för Grandinson till belopp af 3,300 kronor att jemte den pension från civilstatens pensionsinrättning å 1,200 kronor, hvartill han såsom kanslist i civildepartementet varder efter erlagda retroaktiva afgifter berättigad, utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder han från sistberörda befattning erhåller afsked, dock ej före ingången af år 1883, samt för Strömberg till belopp af

2,500 kronor att utgå från och med år 1883; dock att, derest Grandinson och Strömberg framdeles skulle erhålla anställning å rikets stat, pensionsbeloppen skola minskas med ett belopp, svarande mot den nya aflöningen, eller, om denna uppgår till samma eller högre belopp, upphöra att utgå.

Ålderstillägg.

[6]. Alderstillägg. Om den af mig föreslagna lönereglering för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen varder bifallen, torde de medel, som äro erforderliga för bestridande af de embets- och tjenstemän samt betjente enligt den föreslagna nya aflöningsstaten tillkommande ålderstillägg böra anvisas att utgå af förevarande anslag. För sådant ändamål skulle, under förutsättning att samtliga nuvarande befattningshafvare inom styrelserna för allmänna väg- och vattenbyggnader och öfver statens jernvägsbyggnader, med undantag af två, öfverflyttades till motsvarande befattningar å den nya aflöningsstaten, erfordras 4,000 kronor; och jag hemställer således, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva, att de för embets- och tjenstemän samt betjente vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ifrågakommande ålderstillägg må få utgå af sjette hufvudtitelns förslagsanslag »ålderstillägg», samt för sådant ändamål höja nämnda anslag från 202,500 kronor till 206,500 kronor eller med 4,000 kronor.

Skiften och afvittringar.

[7, 8]. Förhöjning i årsarfvodet för storskifteslandtmätare m. fl. Vidkommande denna anslagstitel torde det tillåtas mig erinra, att, sedan Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kopparbergs, Vesterbottens och Norrbottens län i enlighet med gällande föreskrifter till landtmäteristyrelsen inkommit med uppgifter och beräkningar i afseende å de belopp, som under innevarande och nästkommande år ansåges erforderliga för storskiftes- och afvittringsverken, bemälda styrelse med eget utlåtande den 14 sistlidne November till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnade dessa handlingar, af hvilka inhemtades, bland annat, följande:

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i Kopparbergs län förslag till utgiftsstat för storskiftes- och afvittringsverket under år 1882 upptog en slutsumma af 83,050 kronor, uti hvilken kostnaden för er-

forderlig handtlangning inom Särna socken, hvilken kostnad år 1881 uppgått till 19,532 kronor 35 öre, blifvit, med afseende derå att flere landtmätare derstädes borde användas än under sistnämnda år, beräknad till 25,000 kronor, och derest Eders Kongl. Maj:t fortfarande föresloge och Riksdagen beviljade den nu för styresmannen och storskifteslandtmätare utgående förhöjning i årsarfvodet, 400 kronor till en hvar af desse, ansåge Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, att vid upp rättandet af statsregleringen för år 1883 förändring icke borde ifrågakomma uti omförmälda belopp såsom af allmänna medel erforderligt för fortsättning af storskiftes- och afvittringsarbetena.

Afvittringsverket i Vesterbottens län var af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet beräknadt att för år 1882 kosta 131,435 kronor, deraf till gode män och handtlangare 47,000 kronor eller 5,000 kronor mera än för år 1881 upptagits; och hade Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande såsom skäl för förhöjningen anført, att dagsverksprisen år 1881 stält sig ovanligt höga och möjligt vore, att än ytterligare förhöjning uti dem kunde komma att inträffa under år 1882, ävensom att, derest rågångsutstakningar inom Lycksele socken komme att då ega rum, större antal handtlangare torde behövas. Beträffande åter de utgifter, som vid afvittringsverket i Vesterbottens län kunde ifrågakomma under år 1883, meddelade Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att, då Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förestälde sig att under sist nämnda år arbetena komme att försiggå enligt ungefärligen samma plan, som antagits skola ega rum under år 1882, eller att 5 till 6 landtmätare sysselsattes med skattlägningsarbeten och de öfrige med mätningar, områdesutstakningar och dermed jemförliga arbeten, hvilka kräde dryga dagsverkskostnader, samt någon anledning icke förefunnes till vare sig ökning eller minskning af de belopp, som upptagits uti förslaget till stat för år 1882, så antog Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, att kostnaden för afvittringsverket under år 1883 komme att belöpa sig till ungefärligen enahanda belopp som för år 1882, med undantag deraf att kostnaderna för de renovationer, som jemlikt 29 § i nådiga afvittringsstadgan den 30 Maj 1873 samt nådiga brevet den 12 Juli 1878 borde till vederbörande delegare och skogstjenstemän utgifvas, hvilka kostnader uti 1882 års stat upptagits till 2,500 kronor, torde till följd af det utslag, hvilket Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hade för afsigt att under förra hälften af år 1882 meddela angående afvittringen i Lycksele socken, komma att uppgå till ett större belopp, som Eders Kongl. Maj:ts Befallningshaf-

vande icke vågade anslå lägre än till 20,000 kronor. Med anledning häraf beräknade Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att kostnaderna för afvittringsverket inom Vesterbottens län skulle år 1883 uppgå till 148,935 kronor.

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län, som ansåg ett belopp af 102,100 kronor erforderligt för afvittringens fortsättande år 1882, hemställde att i afseende å beräkningen af de allmänna medel, som erfordrades till afvittringsarbetenas fortsättande under år 1883, det för förstnämnda år uppgjorda utgiftsförslaget måtte läggas till grund.

För egen del anförde landtmäteristyrelsen, att styrelsen vid granskning af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes framställningar i ämnet funnit sig böra anmärka att, då den af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesterbottens län, med föranledande hufvudsakligen af möjligen inträffande stegring i dagsverksprisen, förslagsvis beräknade utgift af 47,000 kronor för godtgörelse till gode män och för handtlångare uppginge till 5,000 kronor mera, än hvad i staten för år 1881 blifvit för enahanda ändamål anvisadt, och till omkring 6,200 kronor mera än det belopp, hvartill dessa kostnader uppgått under sist nämnda år, ehuru, enligt hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande upplyst, dagsverksprisen då stält sig ovanligt höga, landtmäteristyrelsen ansett skäl förefinnas till bibehållande af ifrågavarande anslag vid samma belopp, som för år 1881 anvisats eller 42,000 kronor, desto hellre som Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län icke ifrågasatt någon förestående förhöjning i dagsverksprisen inom detta län för år 1882.

Det af landtmäteristyrelsen, på grund häraf och då styrelsen saknade skäl att föreslå några vidare ändringar uti de af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande beräknade utgifter för år 1882, uppgjorda förslag till utgiftsstat för storskifies- och afvittringsverken under sagda år slutade på en summa af kr. 311,585: — och som till betäckande af detta utgiftsbelopp finnes

på riksstatens sjette hufvudtitel

ett ordinarie anslag å kr. 63,000: —

och ett extra anslag å » 229,300: — » 292,300: —

understege detta belopp förstnämnda summa med kr. 19,285: —

men emedan, enligt en i Statskontorets utgiftsbyrå den 10 sistlidne November uppgjord kalkyl öfver tillgångarne å anslagen till skiften och afvittringar, sedan utgifterna under år 1881 blifvit bestridda, be-

hållningen derefter skulle utgöra 26,549 kronor 89 öre, så vore, under förutsättning att denna behållning användes till betäckande af ofvannämnda brist å 19,285 kronor, ett öfverskott å 7,264 kronor 89 öre att påräkna till bestridande af utgifterna för storskiftes- och afvittringsverken under år 1883.

Då ärendet angående fastställande af stat för sagda verk under år 1882 den 2 nästlidne December inför Eders Kongl. Maj:t anmäldes, blef, med afdrag endast af en uti landtmäteristyrelsens förslag till stat för afvittringen i Vesterbottens län upptagen arfvodesförhöjning till en afvittringslandtmätare med 500 kronor samt med godkännande i öfrigt af landtmäteristyrelsens förslag till utgiftsstat för storskiftes- och afvittringsverken under år 1882, sådan stat af Eders Kongl. Maj:t fastställd, deri samtliga utgifterna äro upptagna till ett sammanlagdt belopp af 311,085 kronor, hvaraf belöpa på

Kopparbergs län		kronor	83,050: —
Vesterbottens »		»	125,935: —
Norrbottens »		»	102,100: —

Uti ofvan omförmälda utlåtande den 14 November 1881 har landtmäteristyrelsen vidare anført, att beträffande utgifterna till storskiftes- och afvittringsarbetenas fortsättande under år 1883, hvilka af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kopparbergs och Norrbottens län beräknats till lika belopp som för år 1882, styrelsen i afseende å dessa beräkningar saknade skäl att i fråga om nyss nämnda båda län framställa någon anmärkning, hvarvid styrelsen dock vågat förutsätta, det Eders Kongl. Maj:t täcktes, såsom styrelsen ock hemstälde, bereda styresmännen, föredragandena och landtmätarne vid storskiftes- och afvittringsverken under år 1883 enahanda förmåner, som blifvit för innevarande och flera föregående år särskildt beviljade.

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesterbottens län, hvil-
kens förslag till utgiftsstat för afvittringsverket under år 1882, på sätt ofvan blifvit omförmäldt, slutade å 131,435 kr., hade visserligen beräknat att i fråga varande utgifter skulle för år 1883 kräfva ett belopp af 148,935 kronor, hvilken förhöjning i utgifterna orsakats deraf, att de kostnader, som erfordrades för renovationer, skulle för år 1883 komma att stiga till 20,000 kronor; men enär, enligt hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande antagit, lika stort antal afvittringslandtmätare skulle komma att i Vesterbottens län tjenstgöra under åren 1882 och 1883, torde det enligt landtmäteristyrelsens åsigt skäligen kunna påräknas, att om, såsom sannolikt vore, renovationskostnaden blefve högre under år 1883 än under år 1882, så borde ock minskning i samma mån vara

att emotse i den för afvittringslandtmätarne i öfrigt beräknade betalning jemlikt §§ 1 till och med 8 samt 12 i nådiga taxan på arvode åt afvittringslandtmätare af den 3 December 1880, och då härtill komme, att en afvittringslandtmätare i Vesterbottens län redan i Februari månad 1882 vore berättigad till afsked med pension enligt Riksdagens skrifvelse den 19 Maj 1875, hvarigenom, om han begagnade sig af denna rätt och tjensten icke vidare återbesattes, besparing i utgifterna för åren 1882 och 1883 vunnes, så förestälde sig landtmäteristyrelsen att beloppet af de allmänna medel, som erfordrades för afvittringsarbetenas fortsättande i Vesterbottens län under år 1883, icke borde antagas blifva högre än det belopp, som styrelsen beräknat för samma arbeten under år 1882.

I enlighet med hvad styrelsen sålunda yttrat skulle alltså erfordras till fortsättning under år 1883 af

storskiptena i Kopparbergs län	kronor	83,050: —
afvittringsarbetena i Vesterbottens län	»	126,435: —
d:o i Norrbottens län	»	102,100: —

eller tillsammans kronor 311,585: —

och som till betäckande af detta utgifts-

belopp finnes dels en behållning från föregående år å

7,264: 89

och dels ett på Riksstatens sjette hufvudtitel

uppfördt ordinarie anslag till skiften och

afvittringar å 63,000: — 70,264: 89

så skulle ett fyllnadsanslag å extra stat erfordras till be-

lopp af kronor 241,320: 11,

eller i jemnadt tal 241,300 kronor; och har landtmäteristyrelsen alltså hemställt, att sist nämnda belopp måtte blifva af 1882 års riksdag i nåder äskadt för att, jemte nyss uppgifna 70,264 kronor 89 öre, användas till storskiptes- och afvittringsarbetenas fortsättning under år 1883.

Då jag icke finner mig ega anledning att emot hvad Landtmäteristyrelsen härvid föreslagit framställa någon annan erinran, än att äfven för år 1883 från den för afvittringsverket i Vesterbottens län af bemälda styrelse beräknade utgiftssumma bör afdragas enahanda belopp,

hvarmed den af samma styrelse för 1882 års afvittringsarbeten i sagda län föreslagna utgiftsstat blifvit af Eders Kongl. Maj:t minskad, eller 500 kronor, i följd hvaraf och då genom sistberörda nedsättning den för år 1883 disponibla behållning ökats med 500 kronor eller till 7,764 kronor 89 öre, det erforderliga fyllnadsanslaget kan nedsättas till i jemnadt tal 240,300 kronor, får jag, instämmande för öfrigt uti hvad landtmäteristytelsen i förevarande hänseende yttrat och hemställt, i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t tacktes i nåder föreslå Riksdagen:

dels, i likhet med hvad under flera föregående år egt rum, att för år 1883 bevilja förhöjning i årsarfvodet för de i Kopparbergs län anstälde sjutton storskifteslandtmätare med 400 kronor till hvarje samt i styresmannens för storskiftesverket årsarfvode likaledes med 400 kr.; att medgifva det de belopp, hvarmed afvittringslandtmätarnes i Vesterbottens och Norrbottens län inkomster af tjensten under år 1883 kunde komma att understiga 2,500 kronor för yngre afvittringslandtmätare och 3,000 kronor för de afvittringslandtmätare, som på grund af ålder i tjensten enligt gällande taxa åtnjuta arfvodesförhöjning, må afvittringslandtmätarne godtgöras och af anslagen till storskiftes- och afvittringsverken utgå, att för år 1883 åt föredragandena af afvittrings-ärendena i Vesterbottens och Norrbottens län samt till skrifbiträde åt dem bevilja en tillökning af 400 kronor i det åt hvarje af dem anslagna belopp, samt att bevilja tillfällig tillökning i styresmannens för afvittringsverket i Vesterbottens län årsarfvode för år 1883 med 200 kronor;

dels ock att, till bestridande af kostnaderna för storskiftes- och afvittringsverken under år 1883, för samma år, utöfver ordinarie anslaget 63,000 kronor, på *extra* stat anvisa 240,300 kronor.

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanärningar.

Jag anhåller härefter att få i underdånighet anmäla särskilda af Landtbruksakademiens förvaltningskomité och bestyrelsen för det femtonde allmänna svenska landtbruksmötet i Malmö år 1881 gjorda framställningar i fråga om anordnande af högre undervisning i mejerihushållning.

[9.]
Högre undervisning i mejerihushållning.

Uti underdånigt memorial den 16 September 1881 har nämligen Landtbruksakademiens förvaltningskomité — jemte erinran att under-

visningen såväl vid statens mejeriskolor som vid de enskilda mejeristationer, der elever med understöd af statsmedel vore anställda, endast afsåge att utbilda qvinliga elever till dugliga tjenarinnor vid mejerihandteringen — anført, att i vårt land tillfälle ännu saknades för manliga elever att i denna vigtiga del af landthushållningen vinna de insigter och den praktiska erfarenhet, som fordrades för att kunna ordna och leda ekonomien dervid, samt att denna omständighet otvifvelaktigt utgjorde egentliga orsaken dertill att mejeriprodukterna hos oss, oakadt de obestriddliga framsteg, som under senare tiden egt rum, likväl ännu i allmänhet saknade den jemnhet och den likartade utmärkta beskaffenhet, som betecknade den högre fulländning, utan hvilken dessa produkter aldrig på verldsmarknaden kunde vinna stadgadt förtroende och deraf härflytande efterfrågan till högsta gällande pris. Det vore derföre nödvändigt att i fråga varande brist blefve undanröjd och att tillfälle bereddes för manliga elever att i mejerihushållningen erhålla den fullständiga och mer vetenskapliga undervisning, utan hvilken de icke kunde blifva skickliga till att vare sig anordna och leda eller kontrollera samma hushållning. Ordnandet af en högre mejeriundervisning vore derjemte af vigt för att bereda tillgång till erforderligt antal undervisare i boskapsskötsel och mejerihushållning, af hvilka landtbrukarne kunde i förekommande frågor erhålla råd och upplysningar. För närvarande funnes endast två med aflöning af statsmedel försedde dylike undervisare, men detta antal vore alldeles otillräckligt, enär, med de talrika requisitioner som nu mera årligen till förvaltningskomitén inginge om biträde af desse undervisare, sådant på hvarje ställe endast kunde meddelas under en eller högst få dagar, hvilket mycket förringade det gagn, som af dylikt biträde stode att vinna. Derest sådane undervisare skulle vara till verklig nytta, måste nämligen tillfälle lennas dem att någon längre tid qvarstanna vid hvarje mejeri; och borde derföre minst en dylik undervisare finnas inom området för hvarje af de särskilda hushållningssällskapen, hvilka nu mera egde medel till deras aflöning och helt visst skulle låta sig angeläget vara att dem anställa, allenast några funnes att tillgå.

På grund af hvad sålunda och i öfrigt anförts samt under framhållande af den betydliga vinst, jordbruket och landet i dess helhet skulle skörda genom mejerihandteringsens utveckling och fullkommande, så att dess alster kunde motsvara verldsmarknadens allt jemt stegrade anspråk, har förvaltningskomitén anhållit, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att på ordinarie stat anvisa ett anslag af 10,000 kronor årligen till anställande af lärare i mejerihushållning samt full-

ständigt ordnande af undervisningen häruti vid rikets båda landbruksinstitut, på det att tillfälle måtte beredas för dem af dessa instituts elever, som särskildt ville egna sig häråt, äfvensom för andra personer, som önskade besöka landbruksinstituten endast för att förvärfva insigt och praktisk skicklighet i nämnda hushållning, att vinna de kunskaper, som kräfdes så väl af husbonden och förvaltaren af en mejeriegendom som af dem, hvilka såsom kringresande undervisare borde i denna del af landthushållningen gå allmänheten till handa.

Vidare har, efter det 1881 års allmänna landbruksmöte i Malmö vid behandling af frågan huru en tidsenlig undervisning i mejeriskötsel skulle kunna inom vårt land åstadkommas uppdragit åt sin bestyrelse att hos Eders Kongl. Maj:t göra underdånig framställning om samma undervisnings ordnande på lämpligt sätt och efter nutidens fordringar, mötesbestyrelsen i underdånigt memorial den 20 September 1881 förmält, att betyrelsen ansett sig böra såsom mötets upptaga och å nyo frambära den af Malmöhus läns hushållningssällskap i underdånigt memorial den 27 September 1880 i ämnet gjorda framställning, enär bestyrelsen vore fullt förvissad derom att, såvida en verkligt grundlig, högre undervisning inom i fråga varande gren af landthushållningen skulle åstadkommas, dervid borde följas den af hushållningssällskapet föreslagna organisation, enligt hvilken vid Alnarp skulle inrättas en högre för hela landet afsedd, med särskild föreståndare försedd mejeriskola, der fri undervisning skulle årligen meddelas åt 12 med fri bostad vid skolan försedda elever, fördelade i två kurser, med 6 elever och 6 månaders undervisning i hvarje kurs. För detta ändamål erfordrades dels ett ordinarie anslag af 7,500 kronor årligen, dels ock för en gång till uppförande af nödig byggnad för skolan ett belopp af 24,575 kronor samt till anskaffande af en 4 hästars ångmaskin, erforderliga instrument och undervisningsmateriel 4,000 kronor.

Landbruksakademiens förvaltningskomité, som undfått nådig befallning att afgifva utlåtande öfver mötesbestyrelsens i fråga varande framställning, har till fullgörande häraf dels åberopat hvad komitén i nyss omförmälda underdåniga memorial af den 16 sistlidne September anfört, dels ock ytterligare andragit, att, då ett fullständigt och väl ordnadtt mejeri finnes såväl vid Ultuna som vid Alnarp samt derjemte vid hvartera institutet icke blott en utan tvänne lärare i kemi jemte laboratorier äfvensom lärare i de öfriga naturvetenskaperna, komitén ansåge, att den af komitén begärda mindre summa skulle åtminstone för närvarande vara tillräcklig för hvad landbruksmötet i

Malmö åsyftat, eller åvägabringande på lämpligt sätt och efter nutidens fordringar af fullständig mejeriundervisning, hvilket borde kunna åstadkommas genom anställande vid hvartdera landbruksinstitutet af skicklige lärare i mejerihushållningen samt genom anskaffande af härvid möjligen ytterligare behöfliga inventarier och undervisningsmateriel.

Slutligen har förvaltningskomitén uti en till mig aflåten skrifvelse af den 18 sistlidne November meddelat, att den af komitén begärda anslagssumman, 10,000 kronor, vore afsedd att på följande sätt användas, nämligen:

till aflöning med 4,000 kronor åt en lärare i mejerihushållning vid hvartdera landbruksinstitutet	kr. 8,000,
och till årliga försök samt komplettering af undervisningsmaterielen 1,000 kronor för hvartdera institutet	» 2,000,
	tillsammans kr. 10,000.

Efter att sålunda hafva redogjort för det väsentliga innehållet af de i förevarande ämne nu gjorda framställningar tillåter jag mig i minnet återkalla, att under de senaste åren vid flera tillfällen förslag förut blifvit väckta rörande anordnande af en högre undervisning i mejerihushållningen för att såmedelst främja denna hushållnings utveckling och fullkomnande, men att omständigheterna hittills icke ansetts medgifva dessa förslags sättande i verket. Enligt mitt förmenande är emellertid denna fråga af så maktpåliggande betydelse, att densamma icke vidare får hos oss undanskjutas. Icke någon bland landthushållningens olika grenar torde nämligen under de senare åren hafva ådragit sig större uppmärksamhet än mejerihandteringen eller varit stadd i snabbare utveckling än denna, och då i den täflan, som i detta hänseende eger rum mellan de olika landen, det land, som ej går framåt, otvifvelaktigt kommer att intaga en underordnad ställning, synes det vara nödvändigt att i Sverige något göres för denna hushållnings höjande, hvilket, på sätt så väl Landbruksakademiens förvaltningskomité som bestyrelsen för nästlidet års allmänna landbruksmöte framhållit, bäst kan ske genom anordnande af en högre undervisning i mejeriväsendet. Så har redan skett i våra grannland Danmark och Finland, hvilka båda i hvad beträffar denna gren af landthushållningen intaga en framstående plats. Dylik undervisning meddelas nämligen i Danmark vid Landbohöiskolen i Köpenhamn, der särskilde lärare i mejerihushållning äro anstälde, och i Finland vid landbruksinstitutet på Mustiala, hvilket under nästlidet år omorganiserats och der eleverna i den högre afdelningen undervisas

i tvänne jemsides gående kurser, den ena omfattande allmän landthushållning och den andra mejerihandtering, af hvilka kurser den förra är två-årig och den senare ett-årig.

Då jag alltså i betraktande af de fördelar, som med jemförelsevis ringa uppoffringar torde vinnas genom främjande på föreslaget sätt af förevarande viktiga gren af jordbruksnäringen, anser mig böra tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att af Riksdagen äska det för ändamålets ernående nödiga anslagsbeloppet, tillhör det mig att yttra mig rörande hvilketdera af de framställda förslagen till den högre mejeriundervisningens ordnande bör tillerkännas företrädet. I sådant hänseende synes det mig att Landtbruksakademiens förvaltningskomité bjudit giltiga skäl för sin i ämnet gjorda framställning, enligt hvilken dylik undervisning skulle anordnas vid båda landtbruksinstituten, helst förhållandena äro så olika i skilda delar af vårt vidsträckta land, att en enda i sydligaste delen af detsamma förlagd högre mejeriskola svårigen skulle kunna för landets alla provinser afhjelpa behovet af undervisning och handledning i rationel mejeriskötsel; och biträder jag alltså förvaltningskomiténs ofvan omförmälda förslag.

På grund af hvad jag sålunda haft nåden anföra får jag, jemte anhållan att, derest erforderliga medel blifva för ändamålet anvisade, framdeles få underställa Eders Kongl. Maj:ts pröfning frågan om meddelande af närmare bestämmelser rörande ofta nämnda undervisningsordnande, i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att på ordinarie stat under titeln: »undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar» anvisa ett belopp af 10,000 kronor, att användas till anordnande af högre undervisning i mejerihushållning vid Ultuna och Alnarps landtbruksinstitut.

Inom de särskilda delarne af riket hafva tid efter annan inrättats lägre landtbruksskolor, hvilka åtnjuta bidrag af statsmedel. Antalet sådana skolor utgör för närvarande 28, nämligen 3 i Kalmar län, 2 i hvartera af Elfsborgs, Skaraborgs och Vermlands län samt 1 i hvarje af samtliga öfriga länen med undantag af Upsala län, inom hvilket sådan skola icke finnes inrättad. För en skola inom hvarje län utgör statsbidragets belopp 4,000 kronor, men för öfriga skolorna, eller för 2 inom Kalmar samt 1 inom hvarje af Elfsborgs, Skaraborgs och Vermlands län utgår årligt statsunderstöd endast till belopp af 2,000 kronor emot förbindelse för hushållningssällskapet eller landstinget inom den ort, der skolan är upprättad, att till densammas underhåll tillskjuta ett lika belopp.

[10.]
En landt-
bruksskola
på Dalsland.

Fråga är nu väckt om anvisande af bidrag till ytterligare en dylik skola inom Elfsborgs län. Detta läns norra hushållningssällskap har nämligen under den 4 Februari 1881 gjort underdånig framställning om erhållande af statsbidrag till belopp af 2,000 kronor årligen för upprättande af en lägre landtbruksskola inom provinsen Dalsland, hvars jordbruk, till följd af egendomliga naturförhållanden olik jordbruket inom länets öfriga delar, vore i behof af en för detsamma särskildt afsedd skola; och hade hushållningssällskapet vid sammanträde den 28 förutgående Januari förbundit sig ej mindre att till skolan årligen utbetala ett lika stort belopp, än äfven att, derest statsbidrag ej under första året kunde tillgodokomma skolan, hvilken vore afsedd att öppnas den 24 Oktober 1881, under tiden ansvara för hela den för densamma erforderliga kostnaden.

Uti häröfver afgifvet underdånigt utlåtande har Landtbruksakademien förvaltningskomité vitsordat, att ytterligare en landtbruksskola kan anses behöflig för det vidsträckta Elfsborgs län och särskildt för provinsen Dalsland, som i mycket hvad landtbruket beträffar ännu står efter länets öfriga lyckligare lottade delar; vid hvilket förhållande och då det för jordbrukets förkofran vore af största vigt att kännedom om landthushållningens rätta och ändamålsenliga anordning och bedrifvande blefve allmän och tillämpad, särdeles inom de orter, der landets modernäring ännu befunnes i allmänhet mindre ändamålsenligt handhafd, förvaltningskomitén understödt hushållningssällskapets förvarande framställning.

Då hvad sålunda blifvit anfördt synes ådagalägga att en landtbruksskola på Dalsland är väl behöflig för jordbrukets höjande inom denna provins, samt billigheten lär fördrå att hushållningssällskapet för skolans underhåll får åtnjuta enahanda bidrag, som i dylika fall plägar beviljas, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att — på det Eders Kongl. Maj:t må komma i tillfälle anvisa ett årligt bidrag af 2,000 kronor till underhållande af ytterligare en landtbruksskola inom Elfsborgs län, belägen inom provinsen Dalsland, emot förbindelse för länets norra hushållningssällskap eller dess landsting att årligen för samma ändamål tillskjuta ett lika belopp — bevilja tillökning med 2,000 kronor i ordinarie anslaget »undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar».

I fråga om förevarande anslagstitel har jag slutligen att i underdånighet anmäla, hurusom Landtbruksakademiens förvaltningskomité i underdånigt memorial den 2 sistlidne November hemställt, att undervisaren i boskapsskötsel och mejerihushållning, Fredrik Cederborgh, hvilken år 1867 i dylik egenskap antagits samt från och med år 1878, då han uppflyttats i tredje lönegraden, uppburit i årsarfvode 3,000 kronor, måtte i öfverensstämmelse med nådiga brefvet den 29 Maj 1874 från och med år 1883 varda uppflyttad i den för statens undervisare i särskilda delar af landthushållningen bestämda fjärde lönegraden med årlig aflöning af 3,500 kronor.

[11.]
En undervisares i boskapsskötsel och mejerihushållning uppflyttning i högre lönegrad.

Då Cederborgh med utgången af innevarande år tjenstgjort såsom undervisare i boskapsskötsel och mejerihushållning i femton år, det år oberäknadt då han till befattningen utnämndes, samt han, enligt förvaltningskomiténs vitsord väl och berömligt fullgjort sina tjensteåligganden, lärar, jemlikt de af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen antagna aflöningsgrunder, omförmälda uppflyttning i högre lönegrad böra ega rum för tiden från och med år 1883 samt den för sådant ändamål erforderliga anslagsförhöjning förty böra beredas. Jag får alltså tillstyrka nådig framställning till Riksdagen derom, att för beredande af tillgång till den från och med år 1883 för en undervisare i boskapsskötsel och mejerihushållning i fråga kommande lönetillökning ordinarie anslaget »undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar» må höjas med 500 kronor;

kommande i fråga varande anslag, i händelse af bifall till hvad jag beträffande detsamma hemställt, att höjas med sammanlagdt 12,500 kronor, eller från nu varande beloppet 172,900 kronor till 185,400 kronor.

Landtbruksingeniörer och deras biträden.

I särskilda underdåniga memorial den 16 September och den 16 December 1881 har Landtbruksakademiens förvaltningskomité hemställt, dels att landtbruksingeniören Ludvig Rosén, hvilken den 18 Oktober 1872 utnämnts till sin innehafvande tjänst samt från och med år 1878 uppburit arfvode enligt den för landtbruksingeniörer medgifna andra lönegraden med 2,500 kronor, måtte i öfverensstämmelse med nådiga brefvet den 29 Maj 1874 från och med år 1883 varda uppflyttad i

[12.]
Trä landtbruksingeniörens uppflyttning i högre lönegrad.

tredje lönegraden med aflöning till belopp af 3,000 kronor om året, *dels* ock att landtbruksingenjören Knut Arthur Schönmeyr, hvilken år 1876 utnämnts till landtbruksingenjör och i sådan egenskap från och med år 1877 uppburit i årsarfvode 2,000 kronor, måtte i enlighet med berörda nådiga bref från och med innevarande år 1882 varda uppflyttad i andra lönegraden med årlig aflöning af 2,500 kronor; varande af förvaltningskomitén vitsordadt att båda dessa landtbruksingenjörer alltid på ett berömligt sätt fullgjort sina tjensteåligganden.

Med underdånig erinran att Eders Kongl. Maj:t den 30 nästlidne December af tillgängliga besparingar anvisat den för innevarande år landtbruksingenjören Schönmeyr tillkommande lönetillökning, tillstyrker jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för beredande af tillgång från och med år 1883 till de två landtbruksingenjörer tillkommande löneförhöjningar höja anslaget »Landtbruksingenjörer och deras biträden» från nu varande beloppet 52,500 kronor till 53,500 kronor, eller med 1,000 kronor.

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.

[13.]
Lokal för
fiskeri-
museum.

Med anledning af nådig framställning anvisade rikets åren 1856—1858 församlade ständer under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar» ett belopp af 3,000 rdr rmt årligen såsom bidrag till inköp af så väl in- som utländska åkerbruksredskap, maskiner och apparater, för att uppställas vid Landtbruksakademiens experimentalegendom och såsom modeller tillhandahållas landets jordbrukare och redskapstillverkare. Den genom inköpen förvärfvade redskapssamlingen jemte akademiens äldre samling af enahanda art har sedermera förvarats å berörda egendom till år 1868, då akademien, efter det den för ändamålet dittills begagnade lokalen blifvit disponerad till akademiens vid experimentalfältet anordnade agrikulturmiska laboratorium, bekom ny lokal för modellredskapen uti huset nr 36 vid Mäster Samuelsgatan här i staden.

Fråga har nu blifvit väckt om delvis förändrad användning af omförmälda anslag. Uti underdånigt memorial den 16 September 1881 har nämligen Landtbruksakademiens förvaltningskomité — under anförande, bland annat, att den fiskerierna tillhörande afdelning af akademiens, på sätt nyss är nämndt, här i staden upprättade museum dels genom inköp och dels genom gåfvor samt senast genom hvad som er-

hållits från 1880 års internationella fiskeriutställning i Berlin äfvensom från Blekinge och Vesterbottens läns hushållningssällskap vunnit så betydlig tillväxt att den rikhaltiga samlingen af fiskredskap och modeller till fiskodlingsanstalter, båtar och laxgårdar m. m. ej kunnat inrymmas i förenämnda museum, utan att särskild lokal måst af akademien förhyras för dessa samlingar, hvilka för sig ordnade kunde betraktas såsom början till ett särskildt museum af sådana redskap, som i olika delar af landet eller i främmande land begagnades vid fiskerinäringens bedrifvande — hemstält, att, enär akademien saknade medel att framgent bestrida kostnaderna för den erforderliga lokalens förhyrande, tillgång här till måtte beredas, samt att, derest hyresmedel för fiskerisamlingarna ej kunde erhållas af de till fiskeriernas förkofran anvisade statsmedel, en del, högst hälften af förut nämnda till inköp af modellredskap anvisade anslag å 3,000 kronor måtte tills vidare få användas till hyresmedel för i fråga varande samlingar, hvilka, för vinnande af med desamma åsyftadt gagn, borde, ändamålsenligt ordnade och i särskild lokal uppställda, för allmänheten hållas tillgängliga.

Då det, på sätt förvaltningskomitén jemväl framhållit, för den inhemska fiskerinäringens vidare utveckling och förkofran måste anses vara af synnerlig vikt att nu befintliga samlingar af fiskredskap samt modeller till fiskodlingsanstalter och fiskarbåtar m. m. varda på ett sådant sätt uppställda och ordnade, att de kunna tillhandahållas fiskeridikare och redskapstillverkare samt äfven vara för den öfriga allmänheten tillgängliga, och medel till förhyrande af för sådant ändamål erforderlig lokal lämpligen synas kunna utan statsverkets särskilda betungande beredas på det af förvaltningskomitén föreslagna sätt, finner jag mig böra i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att medgifva det högst hälften, eller 1,500 kronor, af det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar» uppförda anslag å 3,000 kronor till inköp af modeller till landtbruksredskap, maskiner m. m. må tills vidare få användas till förhyrande af lokal för förvarande af Landtbruksakademiens samling af modeller och redskap för fiskerierna.

Beträffande öfriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år finnas å sjette hufvudtiteln uppförda, har jag icke att föreslå annan förändring för år 1883 än i afseende å förslagsanslaget

Öfriga ordinarie anslag.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.,

[14.] hvilket för jemnande af hufvudtitelns slutsumma torde böra minskas med 92 kronor, eller från 117,768 kronor till 117,676 kronor.

Skrifmaterialier m. m.

Sjette hufvudtitelns ordinarie anslag uppgå nu till kronor 4,280,352.

Vid bifall till de af mig nu framställda förslag om uppförande å ordinarie stat af ett nytt anslag under titel »väg- och vattenbyggnadsstaten» till belopp af kronor 126,400,
 samt om höjning i anslagen till ålderstillägg » 4,000,
 undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar » 12,500,
 landtbruksingeniörer och deras biträden » 1,000.

Summa ökning kronor 143,900,
 äfvensom om minskning i anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. » 92,
 skulle de ordinarie anslagen höjas med » 143,808,
 till kronor 4,424,160.

Extra ordinarie anslag.

I fråga om de anslag på extra stat, som kunde erfordras utöfver de ofvan omförmälda 11,160 kronor till tillfällig löneförbättring för kommerskollegium och bergsstaten, 76,000 kronor till rikets ekonomiska kartverk och 240,300 kronor till fullföljande af storskiftes- och afvittringsarbetena, anförde Departementschefen beträffande

Justeringsstyrelsen.

I enlighet med hvad under de tre föregående åren egt rum tillstyrker jag nådig framställning till Riksdagen att på extra stat för år 1883 anvisa till arfvoden åt den vid justeringsstyrelsen anställda personal ett belopp af 9,300 kronor.

[15.]

*Arfvoden åt
den vid justeringsstyrelsen
anställda personal.*

Öfverståthållareembetet.

I underdånig skrifvelse den 9 November nästlidet år har Öfverståthållareembetet hemställt att, då det för utgifvande af tidningen »Polisunderrättelser» beviljade anslag 10,000 kronor vore anvisadt endast för år 1882, men tidningens utgifvande jemväl efter nämnda år otvifvelaktigt blefve af behofvet högeligen påkalladt, samt någon nedläggning i anslaget ej kunde ega rum, så framt det med tidningen åsyftade ändamål skulle vinnas, Eders Kongl. Maj:t måtte för i fråga varande tidnings utgifvande under år 1883 af Riksdagen äska enahanda anslag som det för innevarande år beviljade.

[16.]

*Fortsatt utgifvande af
»Polisunderrättelser».*

Då denna framställning torde vara förtjent af bifall tillstyrker jag, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att till fortsatt utgifvande under år 1883 af »Polisunderrättelser», i enlighet med de af Eders Kongl. Maj:t meddelade föreskrifter, på extra stat för samma år bevilja ett anslag å 10,000 kronor.

[17.]
*Bidrag till
 aflöning åt
 exekutions-
 betjeningen.*

Då enahanda belopp, 12,200 kronor, som för innevarande år är på extra stat anvisadt såsom bidrag till aflöning åt exekutionsbetjeningen i Stockholm, enligt hvad Öfverståthållareembetet i underdånig skrifvelse den 7 nästlidne December anmält, jemväl för år 1883 är för ändamålet erforderligt, får jag i öfverensstämmelse med Öfverståthållareembetets hemställan tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att på extra stat för år 1883 anvisa till Öfverståthållareembetets förfogande såsom bidrag till aflöning åt exekutionsbetjeningen i Stockholm ett belopp af 12,200 kronor.

Landsstaterna i länen.

[18.]
*Särskild
 polisstyrka
 på landet.*

Från och med år 1875 har årligen anvisats ett extra anslag till aflöning och underhåll af särskild polisstyrka på landet, der sådan kunde af förhållandena påkallas, äfvensom till belöningar för gröfre brotts upptäckande samt förbrytares efterspanande eller gripande. Anslaget utgjorde under de två första åren 20,000 kronor, men höjdes från och med år 1877 till 40,000 kronor, med hvilket belopp det sedermera utgått.

Uti mitt underdåniga yttrande till statsrådsprotokollet den 5 Januari sistlidet år, vid föredragning af förslag till reglering af utgifterna under Riksstatens sjette hufvudtitel för innevarande år, tillät jag mig att erinra derom att en ytterligare förhöjning af i fråga varande anslag torde inom kort blifva erforderlig. Erfarenheten under år 1881 har bekräftat detta. Förutom att det för nyssnämnda år beviljade anslag blifvit till fullo taget i anspråk, hafva nämligen redan från 18 af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande inkommit ansökningar om bidrag från anslaget för innevarande år till sammanlagdt belopp af icke mindre än 47,650 kronor eller 7,650 kronor mera än hela anslagssumman, och Eders Kongl. Maj:t har derföre, ehuru samtliga bemälda Befallningshafvande anført talande skäl för behovet af det belopp en hvar äskat, varit nödsakad att vidtaga nedsättningar. Att här föreligger ett verkligt behof att fylla torde ock ytterligare framgå deraf, att kommunerna sjelfva börja finna sig manade att för ändamålet lemna tillskott — så hafva, enligt hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län anmält, flere kommuner inom nämnda län anslagit ej obetydliga belopp för polisväsendets ordnande — och jag föreställer mig att hädanefter vid i fråga varande statsanslags fördelning bidrag företrädesvis bör tilldelas de kommuner, hvilka förklarat

sig vilja sjelfva lemna motsvarande tillskott. Oaktadt dylika bidrag från kommunerna har emellertid, såsom nyss är nämnt, det hittills utgående anslaget funnits otillräckligt; och jag tillåter mig därför i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes i nåder föreslå Riksdagen att för år 1883 ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af 50,000 kronor att användas till aflöning och underhåll åt särskild polisstyrka på landet, der sådan kan af förhållandena påkallas, äfvensom till belöningar för gröfre brotts upptäckande samt förbrytares efterspanande eller gripande.

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanärningar.

I enlighet med Landtbruksakademiens uti underdånigt memorial den 15 September 1881 derom gjorda framställning torde Eders Kongl. Maj:t vilja i nåder föreslå Riksdagen att å extra stat för år 1883 fortfarande anvisa:

såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för *allmänna landtbruksmöten* 5,000 kronor;

till *prisbelöningar* vid sådana möten för husdjur, redskap och maskiner samt ladugårdsprodukter, sädeslag och andra jordbruksalster 10,000 kronor;

till arfvode åt den för mikroskopiska och växtfysiologiska undersökningar vid akademiens agrikulturkemiska och fysiologiska anstalt af akademiens förvaltningskomité antagne *botanist* 1,000 kronor.

Efter det Riksdagen under flera år anvisat till underhåll af fyra kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof 3,000 kronor för hvarje station eller tillsammans 12,000 kronor, samt senast församlade Riksdag, med bifall till derom gjord nådig framställning, för innevarande år höjt i fråga varande anslag till 15,000 kronor att utgå till fem dylika stationer med 3,000 kronor för hvarje station, har Eders Kongl. Maj:t, som förut tillagt statsunderstöd åt kemiska stationerna i Kalmar, Skara, Halmstad och Vesterås, under den 6 Maj 1881 funnit godt medgifva, att den för Örebro län i staden Örebro inrättade kemiska station för jordbrukets och näringarnas behof i förening med en byrå för kontrollundersökning af säd och frö finge utaf det af Riksdagen för innevarande år anvisade bidrag till underhåll af dylika stationer bekomma ett anslag af 3,000 kronor, under vilkor att stationen behörigen ordnades med lämpligt laboratorium samt erforderliga

[19.]

Allmänna
landtbruks-
möten.

[20.]

Prisbelöning-
ar vid dito.

[21.]

Botanist vid
Landtbruks-
akademiens
försöksan-
stalt.

[22.]

Agrikultur-
kemiska sta-
tioner.

instrument, apparater och böcker, äfvensom att ej mindre bostad anskaffades eller hyresmedel anvisades åt stationens kemist och assistent, än ock öfriga för statsbidragets tillgodonjutande föreskrifna villkor uppfylles. Jemte det jag tillåter mig erinra härom, får jag, i öfverensstämmelse med Landtbruksakademiens uti ofvan berörda underdåniga memorial den 15 September 1881 gjorda framställning, underdånigst tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att jemväl för år 1883 på extra stat anvisa såsom bidrag till *fem kemiska stationer* för jordbrukets och näringarnas behof — inom de orter, der hushållningssällskapen förbundit sig att upprätta laboratorium och bekosta lokal för detta jemte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent samt bekosta aflöningen till dessa och laboratorietjenaren äfvensom årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp af böcker och inventarier för stationens behof — ett anslag af 3,000 kronor för hvarje station eller tillsammans 15,000 kronor.

Under denna anslagstitel har jag vidare att anmäla frågan om anskaffandet af medel för fortsättandet af de geologiska undersökningarna.

[23.]
Geologiska
undersökningarna.

Uti underdånig skrifvelse den 30 November sistlidna år har chefen för Sveriges geologiska undersökning dels lemnat redogörelse för hvad som under år 1881 vid undersökningen åtgjorts, dels ock afgifvit förslagsberäkning öfver de för undersökningen under år 1883 erforderliga medel; hvarvid bemälde chef bland annat anförde:

att undersökningar i skalan 1:50,000 utförts inom Stockholms och Malmöhus län öfver en sammanräknad yta af 7,23 kvadratmil, så att hela det i denna skala hittills rekognoscerade området utgjorde omkring 414,5 kvadratmil;

att undersökningar i skalan 1:100,000 under samma år omfattat en areal af 15,73 kvadratmil inom Jönköpings, Göteborgs och Bohus, Hallands och Elfsborgs län, hvarigenom den i nämnda skala geologiskt kartlagda arealen nu stigit till ungefär 232,2 kvadratmil;

att öfversigtsresor för åstadkommande af en bergartskarta i skalan 1:1,000,000 öfver rikets nordligare trakter utförts inom Jemtland, Ångermanland samt Vester- och Norrbottens lappmarker, hvarjemte undersökningar pågått för att öfver hela landskapet Dal utsträcka den för flera år tillbaka offentliggjorda kartan i skalan 1:200,000 öfver berggrunden inom detsammas östra del;

att i skalan 1 : 20,000 de af Brukssocieteten bekostade undersökningarna inom mellersta Sveriges bergslag blifvit fortsatta och åtskilliga gruffält gjorts till föremål för mera speciela studier;

att med anslag af Vesternorrlands samt Elfsborgs läns norra hushållningssällskap ekonomiskt geologiska utredningar åvägabragts inom områdena för dessa sällskaps verksamhet;

att under årets lopp utgifvits de af beskrifningar åtföljda geologiska kartbladen *Gustafsberg, Helsingborg, Landskrona, Engelholm, Kullen* och *Höganäs* samt *Norsholm*, utgörande n:ris 73—79 af kartbladen i skalan 1 : 50,000, samt kartbladet *Nissafors* (n:r 6 af kartbladen i skalan 1 : 200,000); samt

att samtidigt härmed blifvit utdelade n:ris 36—44 af geologiska afhandlingar och uppsatser.

Förutnämnda förslagsberäkning öfver de för geologiska undersökningar under år 1883 erforderliga medel upptager utgifterna till kronor 88,800.

Häraf beräknades för

Aflöningen:

löner och arfvoden samt ersättning till tillfälliga biträden	kronor 49,650: —
--	------------------

Fältarbetena:

rese- och traktamentsersättning, inköp och reparation af undersökningseffekter m. m. kr. 19,000: —	
omkostnad för resor och traktamenten, reseberättelser m. m., som på enskild bekostnad utföras	» 2,500: —
	» 21,500: —

Byråafdelningen:

inventarier inom lokalen, arbetsmateriel, kemikalier, m. m.	» 2,000: —
--	------------

Biblioteket och samlingarna:

inköp och underhåll af böcker, kartor och samlingar, fraktkostnad m. m.	» 2,000: —
--	------------

Transport kronor 75,150: —

Transport kronor 75,150: —

Kart- och Boktrycket:

tryckning af geologiska kartblad och öfriga kartor,
beskrifningar och uppsatser, ritning och färglägg-
ning af diverse originalkartor m. m. » 12,000: —

Värme- och diverse utgifter:

omkostnad » 1,650: —
kronor 88,800: —

Då emellertid till utgifternas bestridande äro att påräkna infly-
tande medel för genom bokhandeln försålda kartor m. m.,
omkring kronor 800: —
anslag af Bruks societeten » 1,000: —
» » Vesternorrlands läns hushållningssällskap... » 1,500: —
eller tillsammans kronor 3,300: —

minskas härigenom det enligt förslagsberäkningen erforderliga belop-
pet till 85,500 kronor eller samma belopp, som för år 1882 blifvit
beviljadt.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer jag i under-
dånighet, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen:

att till fortsättande under år 1883 af de geologiska undersökning-
arna och utgifvande af derpå grundade kartor bevilja ett extra an-
slag för samma år till belopp af 85,500 kronor.

Hästafvelns förbättrande.

[24.] I enlighet med stuteriöfverstyrelsens uti underdånig skrifvelse
Aflönning af den 6 September 1881 gjorda hemställan och i likhet med hvad un-
betjeningen der flera föregående år egt rum, tillstyrker jag i underdånighet, att
vid Flyinge Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen:
stuteri m. m.

att till aflönande vid Flyinge stuteri af erforderlig betjening samt
förbättrande af betjeningens vid alla tre stuterierna lönevillkor för år
1883 på extra stat bevilja 5,937 kronor.

Befrämjande i allmänhet af slöjderna.

I enlighet med Landtbruksakademiens uti underdånigt memorial den 15 September 1881 gjorda framställning torde Eders Kongl. Maj:t vilja föreslå Riksdagen att, på sätt under flera föregående år egt rum, för år 1883 på extra stat bevilja:

dels för anställande af en *andre undervisare i husslöjd* och en *elev*, hvilken bör åtfölja en af undervisarne i husslöjd, för att af denne handledas och utbildas till att kunna användas såsom lärare i husslöjd, ett anslag å 3,000 kronor; [25.]
En andre undervisare i husslöjd och en elev.

dels ock till *befrämjande af husslöjden*, utöfver derför på ordinarie stat anvisade medel, ett till Eders Kongl. Maj:ts förfogande stäldt anslag å 10,000 kronor. [26.]
Befrämjande af husslöjden.

Sedan 1881 års Riksdag, med bifall till derom gjord nådig framställning, på extra stat för innevarande år anvisat *dels*, på sätt förut egt rum, såsom bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås 3,800 kronor, med villkor att från Elfsborgs läns landsting eller eljest inom orten tillskötes ett belopp motsvarande minst hälften af statsanslaget, *dels* ock såsom bidrag till aflönande af en andre lärare vid samma skola 1,000 kronor, under villkor att enahanda belopp blefve för ändamålet från Elfsborgs läns landsting eller eljest inom orten tillskjutet, har uti en till Eders Kongl. Maj:t stäld underdånig skrift af den 24 Oktober nästlidet år styrelsen för tekniska elementarskolan i Borås, jemte erinran att länets senast församlade landsting för år 1882 beviljat ett belopp af 1,000 kronor såsom bidrag till aflöning åt en andre lärare vid väfskolan, samt under framhållande att denna skola för sin tillvaro fortfarande vore i största behof af ökade lärarekrafter, äfvensom att det vore förenadt med stora svårigheter att anställa en lärare för ett enda år utan kännedom om huruvida medel till dennes aflöning för framtiden vore att påräkna, anhållit, det Eders Kongl. Maj:t tacktes till nu sammanträdande Riksdag aflåta nådig proposition om anvisande på ordinarie stat af ett årligt anslag å 1,000 kronor såsom bidrag till aflöning åt en andre lärare vid mera nämnda väfskola. [27.]
Väfskolan i Borås.

Kommerskollegium, som öfverlemnadt denna ansökning, har dervid, jemte återopande af kollegiets i underdånig skrifvelse den 12 November 1880 meddelade redogörelse för behöfvat af anställande vid väfskolan i Borås af en andre lärare och det aflöningsbelopp, som lämpligen syntes böra denne tillkomma, tillstyrkt, att Eders Kongl. Maj:t

mätte tackas vidtaga åtgärd för fortsatt anvisande af statsmedel till aflöning åt en dylik lärare.

Ehuru de till väfskolan i Borås för närvarande anvisade statsbidrag fortfarande torde blifva för skolans behöriga upprätthållande erforderliga, lärar likväl öfverflyttning till ordinarie stat af anslaget till andre lärarens aflöning desto mindre böra ifrågakomma, som det till skolan i öfrigt utgående statsanslag är på extra stat anvisadt och förslag icke ens blifvit väckt om någon förändring härutinnan. Jag anser mig alltså nu endast böra hemställa, det Eders Kongl. Maj:t i nåder behagade föreslå Riksdagen att på extra stat för år 1883 anvisa

dels såsom bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås, med vilkor att från Elfsborgs läns landsting eller eljest inom orten tillskjutes ett belopp, motsvarande minst hälften af statsanslaget, 3,800 kronor;

dels ock såsom bidrag till aflönande af en andre lärare vid samma skola 1,000 kronor, under vilkor att enahanda belopp varder för ändamålet från Elfsborgs läns landsting eller eljest inom orten tillskjutet.

[28].
*Svenska
slöjdförening-
gen.*

Under denna anslagstitel får jag slutligen, med anledning af framställning från styrelsen för svenska slöjdföreningen, i underdånighet tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att af Riksdagen äska äfven för år 1883, på sätt för innevarande och flera föregående år blifvit beviljadt, ett extra anslag af 4,000 kronor såsom hyres- och inköpsbidrag åt svenska slöjdföreningens museum.

Befrämjande i allmänhet af bergsbruket.

[29].
*Bergsskolor-
na i Filipstad
och Fåhult.*

Jag tillstyrker i underdånighet snådig framställning till Riksdagen att, i likhet med hvad under nästlidet och flera föregående år varit förhållandet,

under vilkor att bergsskolorna i Filipstad och Fåhult med dertill hörande skolor för bergsarbetare komma att jemväl under år 1883 fortsätta sin verksamhet i enahanda omfång och utsträckning som hittills, hvarom Eders Kongl. Maj:t torde vilja genom inspektion af sakkunnig person sig förvissa, å extra stat för samma år anvisa ett belopp af 14,000 kronor att till Bruks societetens fullmäktige i Jernkontoret utbetalas.

Allmänna arbeten af beskaffenhet, att deras utförande i allmänhet kontrolleras af styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader.

Nämnda styrelse har under den 1 December nästlidet år i vanlig ordning inkommit med generalförslag rörande de bidrag, som under år 1883 blifva erforderliga för understödjande af allmänna arbeten.

Främst bland dessa förekomma följande arbeten, till hvilka Riksdagen redan beviljat statsbidrag, af hvilka likväl hittills endast vissa belopp blifvit till utgående anvisade, nämligen:

Anläggning af väg från Sorsele kyrka till Strycksele by jemte sidoväg från Lycksele öfver Ulriksdal, Carlgård och Husbondliden till Ruskträsk i Vesterbottens län. Detta företag är enligt den gillade planen beräknadt att kosta 515,680 kronor och Riksdagen har till detsamma beviljat ett anslag af 343,780 kronor, hvaraf anvisats till utgående under år 1878 kronor 24,093: 86, under år 1879 kronor 60,000, under år 1880 kronor 25,000, under år 1881 kronor 35,000 samt under innevarande år kronor 80,000 eller tillsammans kronor 224,093: 86.

Adjutanten i Norra väg- och vattenbyggnadsdistriktet, Kaptenen A. F. O. Cederberg, hvilken å styrelsens vägnar förliden sommar verkställt besigtning å ifrågavarande arbetsföretag, har derom meddelat, att arbetet så snart bedrifvits, att bankläggningen för vägen och alla öfriga arbeten derå utom grusningen kunde, enligt den plan för arbetenas bedrifvande, som de i företaget intresserade kommunerna ämnade följa, antagas vara fullbordade på hösten år 1882, så att grusningen kunde påbörjas under vintern 1882—1883 och fullbordas under vintern 1883—1884; samt att, då vid 1883 års slut omkring hälften af grusningen torde befinnas ogjord, och kostnaderna för densamma vore beräknade till ej fullt 20 procent af hela arbetskostnaden, något mindre än 10 procent af denna kostnad alltså borde vid sistnämnda tidpunkt återstå till utbetalning.

Med anledning af hvad sålunda blifvit upplyst har styrelsen för sin del föreslagit, att till omförmälda företag må för år 1883 äskas ett belopp af 80,000 kronor; och får jag i enlighet härmed tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att i ytterligare afräkning å förutnämnda anslagssumma anvisa till utgående under år 1883 ett belopp af 80,000 kronor.

[30].
Väg från
Sorsele till
Strycksele
m. m.

[31]. *Hjelmarens och Qvismarens sänkning.* Till *sänkning af sjöarne Hjelmaren och Qvismaren* är, enligt derom vid 1877 års riksdag fattadt beslut, beviljadt ett lånebidrag af 2,000,000 kronor, hvaraf redan anvisats 1,800,000 kronor; och då återstoden, enligt Riksdagens bestämmande, bör under år 1883 utgå,

lärer ifrågavarande belopp eller 200,000 kronor böra här upptagas;

[32]. *Låneunderstöd till enskilda järnvägar.* och torde jag i sammanhang härmed böra erinra, att enligt 1881 års riksdags beslut blifvit för år 1883 anvisade till *understödjande, medelst lån, af enskilda järnvägsanläggningar* 1,000,000 kronor.

Vidare har styrelsen afgifvit underdånigt yttrande i fråga om de för vissa bestämda ändamål afsedda anslagssummor, hvilka Riksdagen årligen plägar ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande.

[33]. *Anläggning m. m. af vägar.* Beträffande dervid i första rummet anslaget till bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar, hvilket anslag till och med nästlidet år utgått med 200,000 kronor årligen, men för innevarande år ökats till ett belopp af 300,000 kronor, har styrelsen, enär många afsevärda planer och förslag till vägbyggnadsföretag, erfordrande tillsammans, enligt beräkning, ett belopp af omkring 2,200,000 kronor, till styrelsen inkommit, väl ansett en ytterligare förhöjning i förevarande anslag af behovet påkallad och önskvärd, men dock icke velat sådant nu ifrågasätta; och jag hemställer derföre, lika med styrelsen, att Eders Kongl. Maj:t täcktes

till *bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar* af Riksdagen äska för år 1883 samma belopp, som för innevarande år dertill anvisats, eller 300,000 kronor.

[34]. *Brobyggnader och mindre hamnbyggnader m. m.* Jemte det, beträffande den »till understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprepning af åar och farleder» hittills af Riksdagen anvisade fond, styrelsen föreslagit, att rubriken derå måtte ändras så, att den komme att lyda: »till understödjande af brobyggnader och mindre hamnbyggnader samt upprepning af åar och farleder», har styrelsen anhållit, att ifrågavarande anslagsbelopp, som utgått med 20,000 kronor årligen utom för år 1875, då detsamma utgjorde 40,000 kronor, måtte för år 1883 höjas till 70,000 kronor, och såsom skäl härför anført, att dels redan inkommit flera viktiga brobyggnads-

förslag, därför sammanlagda kostnaderna beräknats uppgå till omkring 150,000 kronor, äfvensom ett till en kostnad af 20,560 kronor beräknadt strömrensningsförslag, dels ytterligare vore att emotse flera hithörande förslag, som påkallade understöd till större belopp, än att behövet kunde på långt när tillfredsställas med det hittills anvisade alltför ringa anslaget.

Då vidare det anslag å 30,000 kronor, som Riksdagen under en följd af år anvisat »till understöd för byggande vid större fiskelägen af smärre båthamnar», i ändamål att derigenom uppmuntra och befrämja hafsfisket, så att detta må uppbringas till en högre utveckling, fortfarande visat sig vara behöfligt, enär nya planer till dylika hamnanläggningar alltjemt utarbetades och ansökningar om anslag dertill till Eders Kongl. Maj:t inkomme, har styrelsen hemställt att äfven för år 1883 samma anslag måtte till oförändradt belopp utgå.

Lika med styrelsen anser jag en förhöjning i anslaget till brobyggnader och mindre hamnbyggnader vara behöflig. Förhöjningen torde dock äfven böra till godo komma anslaget till smärre båthamnar och såväl af denna grund som derföre att det förra anslaget egentligen omfattar äfven de ändamål, för hvilka det senare är afsedt, torde lämpligast vara att dessa båda anslag sammanföras under en titel, hvarvid den af styrelsen för det förra anslaget föreslagna rubrik, såsom omfattande de med båda anslagen åsyftade ändamål, synes böra godkännas.

Jag får således tillstyrka, att *till understödjande af brobyggnader och mindre hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder* måtte för år 1883 utaf Riksdagen äskas ett belopp af 100,000 kronor.

»Till understödjande, medelst anslag utan återbetalningsskyldighet, af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheten», har från och med 1873 års riksdag årligen anvisats ett belopp af 80,000 kronor att fördelas öfver hela landet till företag, som kunde vara deraf förtjenta, med bidrag, motsvarande en tredjedel af den beräknade kostnaden. Under framhållande af det stora gagn, som tillskyndats odlingen och jordbruket genom företag af nu i fråga varande beskaffenhet, äfvensom af otillräckligheten af de för närvarande dertill anvisade medlen hafva nu ej allenast Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens och Vesterbottens län inkommit med underdåniga framställningar om en förhöjning uti förevarande anslag, hvars belopp af sistnämnda läns styrelse föreslagits till 200,000 kronor; utan äfven hushållningssällskapet i Vesternorrlands län, uti en af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande derstädes insänd och förordad skrift uttalat den önskan, att af

[35].

Myrutdikningar och vattenaftappningar; anslag.

detta anslag, hvilket syntes böra höjas till 200,000 kronor och företrädesvis utlemnas till torrläggning af frost orsakande myrar, men äfven till sjöaftappningar, om sjön fullkomligt torrlades, understöd kunde komma att utgå med två tredjedelar af den beräknade kostnaden för arbetet, äfvensom att tiden för sådana torrläggningsarbetens utförande bestämdes olika allt efter arbetenas omfång, dock ej till mindre tid än tre år. Häröfver hörd har styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader uti sitt ofvan berörda generalförslag hufvudsakligen anført, att — ehuru styrelsen fortfarande vidhölle den åsigt, hvilken styrelsen uttalat uti ett den 14 December 1877 afgifvet underdånigt utlåtande med anledning af då gjorda enahanda framställningar, nemligen att styrelsen, på grund af vunnen erfarenhet, hade kommit till den öfvertygelse, att det i allmänhet vore lämpligare och för vissheten att understödsmedlen rätt användes mer betryggande, om vattenaftappningsföretag i vidsträcktare mån, än hittills, synnerligast inom de norra länen, varit fallet, understöddes medelst lån i stället för med anslag — styrelsen likväl, enär den i fråga varande anslagsfonden otvifvelaktigt medfört stort gagn för landet och bidragit till dess odling samt med fästadt afseende på de stora kraf, som ställes på understöd i form af anslag, ansåge sig böra under nu varande förhållanden i underdånighet hemställa, att framställning gjordes hos Riksdagen om fondens ökande till ett belopp af 100,000 kronor; hvaremot styrelsen icke funne skäl att understödja den gjorda framställningen om förhöjandet af proportionen mellan statsbidraget och den för ett företag beräknade kostnaden, helst företag af den beskaffenhet som de i fråga varande likväl i de flesta fall medförde vinst af odlingsbar mark och anslagen, med nu stadgade villkor för deras åtnjutande, visat sig särdeles begärliga.

De olägenheter, hvilka det nu i fråga varande anslaget afser att undanröjja, äro utan tvifvel af den allvarsammaste betydelse för jordbruket inom många delar af riket, särdeles inom de nordligare länen, och af ett närmare aktgifvande på ändamålet med de arbetsföretag, till hvilka samma anslag lemnar bidrag, torde själfmant framgå det erkännandet att statens mellankomst här om någonsin påkallas. Flerstädes inom landet förekomma myrar och vattensjuka trakter, hvilka i befintligt skick icke blott äro utan allt värde för egaren, utan derjemte genom de frostsador, hvilka ifrån dem leda sitt egentliga upphof, hafva det förderfligaste inflytande på den omgifvande nejden och der växande gröda. Sålunda framhålles af hushållningssällskapet i Västernorrlands län, hurusom på många ställen säden nästan årligen i mer

eller mindre mån skadas af frost och skördarne endast undantagsvis få utveckla sig till fullkomlig mognad, emedan de kalla dimmor, som tidigt på hösten uppstiga från angränsande myrar och betydligt nedsätta temperaturen, drifva landtmannen att skörda säden, innan den blifvit mogen, på det icke frosten måtte helt och hållet förstöra densamma. Hvad som genom dylika myrars torrläggande vinnes är egentligen icke en mer eller mindre betydlig areal odlingsbar jord, då i de flesta fall desamma utgöras till större del af mossar, som först efter lång tids torrläggning kunna göras för odling tjenliga, utan det ocftergiftiga vilkoret för ett ordnadt jordbruk i den kringliggande trakten eller mera gynsamma klimatiska förhållanden. Då sålunda här afses afhjelpandet af ett allmänare ondt, som verkar hinderligt för jordbrukets utveckling på många ställen inom riket; då många af de i fråga varande arbetsföretagen äro af den omfattning, att de icke kunna utan statsbidrag bringas till utförande, och då, enligt hvad styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader upplyst, uti styrelsens arkiv för närvarande inneligga ansökningar om understöd utan återbetalningsskyldighet till dylika arbeten, förutsättande statsbidrag till ett sammanlagt belopp af ej mindre än 366,527 kronor, så tvekar jag icke att tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att

till understödjande, medelst anslag utan återbetalningsskyldighet, af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheten, anvisa för år 1883 ett belopp af 150,000 kronor.

Lika med styrelsen får jag slutligen, enär ansökningshandlingar med planer inkommit för 11 stycken, till en kostnad af 222,508 kronor beräknade, sjösänkingsföretag, till hvilkas utförande begäres låneunderstöd, i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t behagade hos Riksdagen göra framställning derom, att äfven för år 1883 måtte,

till befrämjande, medelst lån, af utdikningar och aftappningar af sankta trakter och sjöar till beredande af odlingsföretag, anvisas 100,000 kronor.

Och torde Eders Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att äfven för år 1883 bibehålla nuvarande bestämmelser angående vilkoren för erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag till allmänna arbeten, äfven som i fråga om kontrollen derå att sådana arbeten enligt fastställda planer utföras.

[36].

*Utdikningar
och aftapp-
ningar; lån.*

Uti styrelsens för allmänna väg- och vattenbyggnader ofvan omnämnda generalförslag äro vidare upptagna följande, på Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning beroende, uti statsrådsprotokollet för den 5 Januari 1881 redan omnämnda ansökningar om statsbidrag, nämligen: 1:o till *fullbordande af den påbörjade hamnanläggningen vid Höganäs*, för hvilket arbete, afsedt att kosta 350,000 kronor, upptagits till utgående under år 1883 ett belopp af 77,000 kronor, motsvarande två tredjedelar af hvad som erfordrades för afslutandet af arbetena å den norra vågbrytaren derstädes; och 2:o för *upprensning af segelrännan genom Kalmar sund*, till hvilket företag, beräknadt att kosta omkring 400,000 kronor, föreslagits ett statsbidrag under nämnda år af 150,000 kronor; och har styrelsen derjemte i underdånighet anmält en af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens och Vesterbottens län samfäldt gjord underdånig ansökning om statsbidrag till *anläggning af väg från Byske kyrkoby i Vesterbottens län till Risnabbens by i Norrbottens län*, för hvilken anläggning i fråga satts anvisande antingen af ett anslag till belopp af två tredjedelar utaf den till 179,900 kronor beräknade kostnaden för företaget eller ock af understöd utaf den till Eders Kongl. Maj:ts förfogande ställda fonden till anläggning af nya samt omläggning eller förbättring af backiga eller eljest mindre goda vägar, hvilken fond likväl, enligt styrelsens förmenande, icke kunde under innevarande år till i fråga varande ändamål bidraga.

Ehuru nu omnämnda, af behovet påkallade företag, hvart för sig, synas väl värda att behjertas, torde likväl, vid det förhållande att för närvarande många andra stora anspråk ställas på statsverket, andra nya anslag icke böra i fråga sättas än sådana, hvilkas beviljande icke kan utan synnerligt men uppskjutas, och får jag förty hemställa, att samtliga ofvan berörda ansökningar icke måtte för närvarande till någon annan åtgärd föranleda, än att förslaget till anläggning af väg från Byske återlemnas till styrelsen att tagas i ompröfning vid fördelning af de medel, som Riksdagen framdeles kan komma att ställa till Eders Kongl. Maj:ts disposition för anläggning af nya samt omläggning eller förbättring af backiga eller eljest mindre goda vägar.

Ersättning för af Statskontoret gjorda förskott.

[37].
Ersättning
för af stats-
kontoret gjor-
da förskott.

Enligt den statskontorets berättelse om statsverkets tillstånd och behof åtföljande förteckning å förskott, hvilka böra hos Riksdagen anmälas till ersättande, har statskontoret under åren 1880 och 1881 förskjutit:

ersättning till landsstatstjensteman för frånträdt boställe	kr.	500: —
till komitén för afgifvande af förslag till förändrad lagstiftning i fråga om väghållningsbesvärets utgörande på landet	»	21,276: 54.
till komitén för afgifvande af förslag till afhjelpande af befintliga oregelbundenheter i rikets administrativa, judiciella, ecklesiastika och kommunala indelningar	»	6,338: 27.
till komitén för revision af fiskeristadgan och öfriga författningar, som beröra fiskerinäringen	»	5,527: 97.
	kr.	33,642: 78.

Med anledning häraf hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t, med tillämpning af grundsatsen om anslags bestämmande till jemnt tal af kronor, tacktes föreslå Riksdagen att till betäckande af omförmälda af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter anvisa ett extra anslag till belopp af 33,643 kronor.

Styrelsen för statens jernvägstrafik.

Uti underdänig skrifvelse den 30 December 1881 har styrelsen för statens jernvägstrafik — enär trafikens utsträckning öfver nya jernvägslinier, äfvensom densammas betydliga tillväxt i intensivt hänseende å de äldre banorna under de senaste två åren nödvändigt påkallade åtskilliga nya byggnader, anläggningar och utvidgningar vid statens jernvägar, jemte ytterligare förstärkning af den rörliga materielen med dertill hörande inventarier m. m., — hemställt, att Eders Kongl. Maj:t måtte till innevarande års Riksdag aflåta nådig framställning om beviljande af nödiga medel att under år 1883 utgå:

till nya byggnader och anläggningar med	kr.	350,000,
till ny rörlig materiel jemte tillhörande reservdelar och utrustningsinventarier med	»	1,500,000,
samt till andra inventarier	»	100,000,

tillsammans kr. 1,950,000;

hvarjemte styrelsen anhållit, att Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att till Eders Kongl. Maj:ts förfogande år 1883 ställa återstoden af det utaf 1881 års riksdag beviljade anslag till nybyggnad å statens jernvägstrafiks tomter i kvarteret Svanen här i staden 200,000 kronor; och har styrelsen i fråga om användandet af ofvanberörda 1,950,000 kronor afgifvit följande förslag:

[38].

Anslag till nya byggnader och anläggningar samt ny rörlig materiel vid statens jernvägar.

»A) Nya byggnader och anläggningar.

	Kronor.
<i>Till uppförandet af en virkesbod jemte spårutläggningar för reparationsverkstaden vid Östersunds station</i>	12,000
Då det redan vid flera tillfällen visat sig nödigt att anordna tågmöten vid den å norra stambanan mellan Karsjö och Arbrå, med bidrag af ortens befolkning, nyanlagda stationen Vallsta och endast ett kortare sidospår derstädes förefinnes, erfordras en	
<i>utvidgning af spårsystemet vid Vallsta station, beräknad till</i>	5,000
<i>Till fullbordandet af den under innevarande år påbörjade mindre reparationsverkstaden vid Bollnäs station, med tillhörande spårläggning och förvårdsbodar</i>	28,000
Enär Bollnäs efter norra stambanans förlängning blir nattstation för tågen å linierna såväl norr som söder om denna punkt, erfordras vid nämnda station plats för flera lokomotiv och ökad spårutrymme, hvarföre beräknas:	
<i>för tillbyggnad af lokomotivstallen vid Bollnäs station för ytterligare 3 lokomotiv</i>	17,000
<i>och för utvidgning af spårsystemet å samma station</i>	8,000
I anledning af den stegring, som inträdt i samtrafiken med Upsala—Gefle och Upsala—Länna-banorna, erfordras	
<i>utvidgning af spårsystemet vid Upsala station, beräknad till</i>	4,500
Transport	74,500

	Kronor.
Transport	74,500
Då tågmöten vid Väsby station numera dagligen förekomma och endast ett sidospår derstädes finnes, å hvilket jemväl den lokala trafiken måsts skötas, så uppstå emellanåt ganska besvärliga hinder för rörelsen, hvarföre upptages:	
till ett tredje spår vid Väsby station	8,000
För spårläggning till det beslutade lokomotivstallet vid Tomtebodan	5,500
och för tillbyggnad af samma stall för ytterligare 4 lokomotiv, med derför nödig terrassering ..	28,000
Till inhysande af de å Stockholms skeppsbro och i Stadsgården tjenstgörande lokomotiv, hvilka hittills icke haft annat skydd än bron under Östra Slussgatan, erfordras:	
uppförande af ett mindre lokomotivstall i Stadsgården	9,000
Vid anläggningen af bibanan till Södertelje lemnade staden kostnadsfritt det för banan behöfliga jordområdet, under förbehåll att erhålla nödiga vägöfvergångar, hvaribland en till Värsholmen, hvilken genom banan skildes från stadens öfriga mark. Vägen till den utmed södra kanalen belägna Värsholmen ledde då öfver det område, som uppläts till Södertelje nedre station, och kunde icke bibehållas då stationen terrasserades, utan medgafs de vägfärande att färdas längs stationsspåren till stationens södra ända, der en öfvergång i plan anlades öfver spåren.	
Sedan rörelsen numera betydligt ökats och stationens spårssystem innevarande år utvidgats, medför emellertid ett dylikt färdande både fara och hinder för tra-	
Transport	125,000

	Kronor.
Transport	125,000
fiken, hvarföre följande anordning anses behöflig, nämligen:	
<i>förbättring af en gammal egoväg från allmänna landsvägen och uppförandet af en vägbro öfver banan, straxt söder om Södertelje nedre station.....</i>	6,000
I Stjernhofs stationshus, som är af minsta storleken för dylika hus, äro såväl väntsalar och expeditiionsrum som föreståndarens boställslägenhet ytterst trånga, eldfarliga och osunda, hvarföre länge varit ifrågasatt att söka åstadkomma någon förbättring af dessa lokaler, och kan en sådan lämpligast ske genom husets ominredning, så att det endast kommer att innehålla tjänstelokalerna, samt uppförandet af ett särskildt boställshus för föreståndaren.	
Med hänsyn till stationens ökade rörelse bör på samma gång stationen utvidgas och landsvägen, som nu korsar spåren i banans plan, ledas till en vester om stationen belägen vägport. På grund af det nu anförda upptages:	
<i>för utvidgning af spårsystemet, ominredning af stationshuset, uppförandet af ett boställshus samt rägomläggning vid Stjernhofs station</i>	30,000
<i>För tillbyggnad af lokomotivstallen vid Linköpings station för ytterligare 2 lokomotiv</i>	13,000
<i>För tillbyggnad af lokomotivstallet vid Hallsbergs station för ytterligare 2 lokomotiv</i>	13,000
Då vid flera tillfällen befogade klagomål från de resande försports deröfver, att den i stationshuset vid Charlottenberg inredda matsalen är alltför trång och att	
Transport	187,000

	Kronor.
Transport	187,000
matsal för 3:dje klassen helt och hållet saknas, upptages	
<i>för tillbyggnad af södra boställshuset vid Charlottenbergs station med 2:ne matsalar för jernvägsresande</i>	10,000
Enär marken, hvarå Olskrokens stationshus är uppfördt, ligger sankt och lägre än banan, erfordras en utfyllning kring samma hus, hvarjemte en del nödiga uthus saknas, hvidan upptages	
<i>för utfyllning och planering omkring stationshuset vid Olskroken jemte uppförandet af uthusderstädes</i>	10,000
I följd af den betydligt ökade gods rörelsen erfordras	
<i>tillbyggnad af godsmagasinet vid Jönköpings station</i>	10,000
Då afståndet mellan Lamhult och Moheda uppgår till 19 kilometer, skulle det vara till stor fördel för tågans anordning och lättnad vid inträffande tågrubbningar om en mötesplats anlades vid Lidsjön midt emellan dessa begge stationer, och har derfor beräknats	
<i>till anläggning af en mötesplats vid Lidsjön mellan Lamhults och Moheda stationer</i>	15,000
För att lokomotiven med nödig lätthet och skyndsamhet må kunna intaga vatten erfordras	
<i>uppförandet af en fristående vattenkran jemte spårläggning vid Alfvesta station</i>	5,000
Vid Åkarps station saknas för den tyngre gods-	
Transport	237,000

	Kronor.
Transport rörelsen en behöflig lastplats med ett tillhörande spår, hvarföre upptages	237,000
<i>till inköp af jord för områdets utvidgning samt utläggning af ett stickspår vid Akarps station</i>	5,000
Enligt hvad styrelsen i sin underdåniga skrifvelse af den 13 dennes, angående arfvodesstat för år 1882, föreslagit, skulle 3:ne nya banvakter komma att tillsät- tas å bandelen Hallsberg—Mjölby. För desse äfvensom för en vid samma bandel förut anställd vakt saknas emellertid bostad, hvarföre beräknats	
<i>för uppförandet af 4 banvaktstugor med uthus, å bandelen Hallsberg—Mjölby</i>	8,000
Slutligen torde, i likhet med hvad under föregående år egt rum,	
<i>för oförutsedda nya byggnader och anläggning- gar under år 1883, hvaribland med visshet kan förutses behof af håll- och lastplatser på flera ställen emellan stationerna vid de nyligen öpp- nade delarne af norra stambanan och tvärbanan i Norrland, anvisas ett belopp, hvilket styrelsen nu anser böra bestämmas till</i>	100,000
Summa kronor	350,000

B) Förstärkning af den rörliga materielen.

I det ursprungliga kostnadsförslaget för anläggning och utrustning af norra stambanans fortsättning norr om Storvik till Ånge samt för den så kallade tvärbanan genom Jemtland emellan riksgränsen mot Norge och Torpshammars station på Sundsvalls—Torpshammars jernväg om tillsammans 52 mils längd var ett belopp af 2,860,000 kronor,

grundadt på beräkning af 55,000 kronor per mil, anslaget till anskaffning af rörlig materiel med dertill hörande inventarier.

Den för öppen dag liggande otillräckligheten af detta anslag föranledde, efter derom af styrelsen för statens jernvägstrafik ingifven underdånig framställning, Eders Kongl. Maj:t att i nådig proposition till 1877 års riksdag föreslå och Riksdagen att bevilja ett särskildt anslag af 5,400,000 kronor till fyllnad af bristen uti förstnämnda kostnadsberäkning för den till de nya banorna behöfliga rörliga materielen och dessutom 100,000 kronor till verktyg och fasta maskiner, hvilket särskildta anslag sedermera af Riksdagen anvisats att utgå med 1,100,000 kronor år 1878, 1,500,000 kronor hvardera af åren 1879 och 1880 samt återstoden 1,400,000 kronor år 1881.

Till anskaffning af rörlig materiel jemte verktyg, fasta maskiner och inventarier för ofvanomförmälda jernvägar har Trafikstyrelsen sålunda haft till sin disposition:

		<i>Byggnadsmedel.</i>	<i>Extra anslagsmedel.</i>
år 1876	kronor	200,000	-----
» 1877	»	130,000	-----
» 1878	»	515,000	1,100,000
» 1879	»	250,000	1,500,000
» 1880	»	450,000	1,500,000
» 1881	»	822,000	1,400,000
Summa kronor		2,367,000	5,500,000

och återstå af byggnadsmedel ännu icke bekomna 493,000 kronor, som först lära utfalla under början af nästinstundande år, ehuru beställningar redan därför blifvit gjorda. Om denna återstod inberäknas, utgör således hela anslagssumman af byggnadsmedel kronor 2,860,000 och af extra anslag » 5,500,000

eller tillsammans under alla åren kronor 8,360,000.

I den mån som den för ofvannämnda belopp helt och hållet vid inhemska verkstäder beställda materiel under åren 1878—1881 blifvit successivt levererad, har densamma tagits i bruk och efter behof begagnats på samtliga statsbanelinierna, hvilka derigenom under dessa år egt en den växande rörelsen jemnt motsvarande tillgång på transportmedel, intill dess att nu vid innevarande års slut, genom norra stambanans fullbordande till Ånge och tvärbanans förening med det öfriga statsbanenätet, detta på en gång erhållit en tillökning af 410

kilometer och dessutom kommit i omedelbar förbindelse med den norska Merakerbanan om 102 kilometers längd från riksgränsen i Jemtland till Trondhjem.

Efter denna utsträckning af de sammanhängande linierna och oaktadt endast 2:ne ordinarie dagliga bantåg ännu gå i hvardera riktningen på linien Storvik—Ljusdal, 161 kilometer, och 1 d:o på öfriga bandelar norr om Ljusdal, 406 kilometer, taga dock dessa, jemte behöfliga lokala extra godståg, för närvarande inemot två tredjedelar af den nya materielen i anspråk, och kan utan tvifvel en så väsentlig tillökning i rörelsen på dessa linier emotses redan under de nästföljande tvenne åren, att återstoden af den i och för desamma afsedda materielen kommer att derstädes behöfvas, och detta så mycket mera som den öppnade förbindelsen emellan de norra och södra bansträckningarna numera möjliggör godsbefordring på vida längre transportlinier än tillföre, hvaraf följer, att en motsvarande längre tid måste åtgå, innan de af sådana långväga transporter upptagna godsvagnar åter blifva disponibla för nya försändelser. Så t. ex. fordra nu pågående direkta transporter från Skåne till Östersund en tid af minst 7 å 8 dagar eller mera samt lika mycket för de återgående vagnarne, och obestridligt är, att dessa nya förhållanden, i den mån de vidare utvecklas, måste föranleda ett stegradt behof af isynnerhet lokomotiv och godsvagnar.

Men i samma mån som de nya linierna taga den nya materielen i anspråk är det ock klart, att den tillgång på transportmedel, som under åren 1879—1881 medelst de för norra stambanan beviljade anslagen efter hand blifvit anskaffad och till större delen kunnat användas på de äldre statsbanorna, måste förminskas och blifva otillräcklig för den äfven å dessa linier växande rörelsen.

Erfarenheten under den korta tid, som förflutit sedan hela norra stambanan öppnades för trafik, har, oaktadt förbindelsen mellan Östersund och Norge ännu ej är fullständigt färdig, dock redan bestyrkt detta förhållande i det att förflyttningen af en ej ringa del af den förut för de sydligare linierna disponibla materielen till de nya norra bandelarne förorsakat brist på de förra, så att de trafikerandes billiga anspråk på snabb expedition af ifrågakommande varuförsändelser under den sista tiden stundom endast med svårighet kunnat på ett tillfredsställande sätt uppfyllas.

Det lider intet tvifvel, att en riklig tillgång på transportmedel är ett af de hufvudsakligaste villkoren för trafikinkomsternas uppbringande, och likaså litet att de båda sista årens, jemförelsevis med de nästföregående, i ekonomiskt hänseende fördelaktiga resultat af statens jern-

vägstrafik i hög grad gjorts möjligt genom den under dessa år befintliga tillgången på lokomotiv och vagnar; samt att, om, såsom det af anförda orsaker är att befara, denna tillgång ej kan vidmakthållas i förhållande till rörelsens jemna tillväxt och transportliniernas utsträckning, statens jernvägsindustri skall deraf erfara ett högst menligt inflytande, som hufvudsakligast kommer att visa sina verkningar i förminskade årliga behållningar på rörelsen.

Det förhåller sig nemligen så att, om tillgången på transportmedel ej motsvarar trafikanters billiga anspråk på befordran på rätt tid och i erforderlig mängd af deras varuförsändelser, ej allenast rörelsen och de deraf beroende inkomsterna lida afbräck utan äfven omkostnaderna för driften förökas, det senare emedan förvaltningen, för att i denna händelse i möjligaste måtto ändock tillfredsställa trafikens fordringar, ser sig nödsakad att, i vida större mängd och på större afstånd samt oftare än som under ett motsatt förhållande vore nödvändigt, låta försända tomvagnar mellan vidt skilda delar af jernvägsnätet och ofta med särskildt anordnade bantåg, som eljest vore obeförliga.

Härom vittnar nogsammt erfarenheten under den ej längesedan förflutna tid, då bristen på behöfliga transportmedel utgjorde en stående orsak till klagomål mot trafikförvaltningen.

Fullkomligt öfvertygad att enahanda förhållande skall uppkomma i den närmaste framtiden, derest medel icke beredas att ytterligare öka tillgången på transportmedel vid de äldre statsbanorna, har styrelsen för statens jernvägstrafik ansett sig förpligtad att härupå fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet och derföre i underdånighet vågat hemställa, att Eders Kongl. Maj:t i nåder täcktes föreslå Riksdagen att till Eders Kongl. Maj:ts disposition under år 1883 ställa ett extra anslag af 1,600,000 kronor för att efter den detaljerade specifikation af behofven, som det må åligga styrelsen att i underdånighet framdeles till Eders Kongl. Maj:t ingifva, användas till anskaffande af *dels* lokomotiv och vagnar, hufvudsakligen afsedda för godstransport, jemte dertill behöfliga axlar med hjul samt till den rörliga materielen hörande reservdelar, belysnings- och uppvärmningsinrättningar, pressningar med flere utrustningspersedlar, allt inom ett belopp af 1,500,000 kronor, *dels* till diverse fasta maskiner och inrättningar vid banorna och i verkstäderna, såsom timmeruppfordringsverk vid norra stambanan, beräknade till omkring 30,000 kronor, *dels* slutligen till pumpar, verktygsmaskiner, belysnings- och värmapparater i de nya lokomotivstallen, reparationsverkstäderna och förrådshusen för vid pass 25,000 kronor,

äfvensom till diverse inventarier för maskin-, ban- och trafikafdelningarnas behof inom ett belopp af 45,000 kronor.»

Hvad nu angår det belopp af tillhopa 450,000 kronor, som af styrelsen ansetts erforderligt, dels till *nya byggnader och anläggningar*, dels till *inventarier*, så, och ehuru jag icke vill förneka, att det kunde vara önskvärdt om hela detta belopp blefve för angifna ändamål tillgängligt redan år 1883, anser jag likväl, utan att ingå i närmare granskning af de tilltänkta byggnadernas och anläggningarnas större eller mindre inbördes angelägenhet, att ett uppskof med vissa bland dem ännu något år torde kunna utan synnerlig olägenhet ega rum och anslagsbeloppet förty kunna nedsättas till 300,000 kronor att användas till utförande under år 1883 af sådana byggnader och anläggningar bland de nu i fråga satta och till anskaffande af sådana inventarier, som Eders Kongl. Maj:t, efter förslag af styrelsen, finner föredrädesvis vara af behovet påkallade.

Den af mig sålunda förordade minskning i nyssberörda anslagsbelopp synes mig desto mera lämplig och berättigad, som jag i allo instämmer i hvad styrelsen anfört till ådagaläggande af behovet utaf ett särskildt anslag till *förstärkande af den rörliga materielen* vid statens jernvägar och ett uppskof med detta förstärkande skulle kunna menligt inverka på statsbanornas afkastning under tiden, samt det belopp, som kommer att till trafikens befrämjande äskas, derest styrelsens framställning i denna del, på sätt jag hemställer, vinner Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall, sålunda ändock uppgår till 1,800,000 kronor.

Jag tillstyrker alltså, på grund af det anförda, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen

dels att till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens redan trafikerade jernvägar och till anskaffande af inventarier bevilja ett särskildt anslag för år 1883 af 300,000 kronor;

dels att till anskaffande af ny rörlig materiel jemte tillhörande reservdelar och utrustningsinventarier anvisa likaledes ett särskildt anslagsbelopp för år 1883 af 1,500,000 kronor;

dels och att till bestridande af kostnaderna för uppförande å statens jernvägstrafiks tomter i kvarteret Svanen af en byggnad, innehållande expeditions- och tjenstelokaler jemte boställslägenheter, ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande under år 1883 återstoden, 200,000 kronor, af det särskilda anslagsbelopp å 400,000 kronor, som 1881 års Riksdag för ändamålet beviljat;

lärande Eders Kongl. Maj:t tackas, uppå chefens för finansdepartementet föredragning, fatta beslut angående sättet för anskaffande af härtill erforderliga medel^{*)}).

Statens jernvägsbyggnader.

Sedan nästlidet års Riksdag beslutat, att en stambana af samma spårvidd och trafikförmåga som de öfriga stambanorna genom Norrland skall anläggas med utgångspunkt från Bräcke station eller lämplig punkt i dess närhet och, med genomlöpande af de orter och ställen Eders Kongl. Maj:t med anledning af anställda undersökningar kan finna godt närmare bestämma, framföras till Hellgumsjön och vidare till Sollefteå eller annan tjenlig punkt i närheten deraf vid Ångerman-elfven, samt för påbörjandet af berörda stambana, därför kostnaden beräknats till 11,250,000 kronor, för innevarande år anvisat 2,000,000 kronor, får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t tacktes till fortsättning af i fråga varande jernvägsanläggning af Riksdagen äska för år 1883 ett anslag å enahanda belopp eller 2,000,000 kronor; och torde Eders Kongl. Maj:t vilja, uppå föredragning af chefen för finansdepartementet, fatta beslut i fråga om sättet för anskaffande af härtill erforderliga medel^{*)}).

[39.]
Anslag till
fortsättning
af stambanan
genom Norr-
land.

Hvad föredragande departementschefen i ofvan berörda hänseenden hemställt och föreslagit tacktes Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan af Statsrådets öfrige ledamöter, i nåder gilla, med befallning tillika att utdrag af detta protokoll skulle till finansdepartementet öfverlemnas till ledning vid författandet af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof.

In fidem
Otto Sjögren.

^{*)} Se bil. till statsverkspropositionen: "Finansplanen".

Sjunde hufvudtiteln.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 ja-
nuari 1882.*

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens, Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre
HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
von STEYERN,
Friherre VON OTTER,
TAUBE,
HEDERSTIERN,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT och
THEMPTANDER.

Sedan de till andra, tredje, fjärde, femte och sjätte hufvudtitlarne
hörande frågor blifvit af vederbörande departementschefer föredragna,
anhöll departementschefen, statsrådet Themptander att få anmäla de
frågor, som tillhörde regleringen af sjunde hufvudtiteln, samt anförde
härvid beträffande anslagstitlarne:

Bih. till Riksd. Prot. 1882. 1 Saml. 1 Afd.

Ordinarie anslag:

Statskontoret.

[1.]
Stats-
kontoret.

I det förslag till lönereglering för statskontoret, som af Eders Kongl. Maj:t afläts till 1876 års Riksdag, var bland villkoren för åtnjutande af de nya löneförmånerna upptaget, att de med hvarje tjenstebefattning förenade tjenstgöringspenningar finge uppbäras endast för den tid, tjenstens innehafvare verkligen tjenstgjort eller åtnjutit ferier eller semester, utan att annan måst under tiden för honom förordnas, men skulle för den tid, han eljest varit från tjenstgöring befriad, utgå till den, som tjensten förrättat. Riksdagen, som fann billigheten fordra, att tjenstgöringspenningar finge under semester af tjensteinnehafvaren uppbäras, ehvad annan måst förordnas att sköta tjensten eller icke, ändrade i öfverensstämmelse härmed nyssberörda bestämmelse. Då likväl Riksdagen icke tillika förhöjde det för statskontoret afsedda anslag till vikariat, m. m., i hvilket icke ursprungligen inberäknats ersättning för semester-vikariat, har nämnde anslag visat sig för sitt ändamål otillräckligt, hvarföre Eders Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 23 maj 1879 bemyndigat statskontoret att inkomma med underdånig framställning om särskilda medel för betäckande af kostnaderna för semestervikariat inom verket. På statskontorets i öfverensstämmelse härmed gjorda framställningar om godtgörelse af de för nämnde ändamål förskjutna belopp, hafva derefter genom nådiga bref af den 6 februari 1880 och den 28 januari 1881 medel till betäckande af berörde kostnader under åren 1879 och 1880 anvisats å sjunde hufvudtiteln's allmänna besparingar; och har statskontoret i underdånig skrifvelse den 31 december 1881 gjort enahanda framställning i afseende å semestervikariatet för sist-nämnda år.

Enligt från statskontoret erhållen upplysning uppgå, då samtliga löntagare inom verket begagna sig af dem medgifven semesterförmån, kostnaderna för semestervikariat till 2,225 kronor.

Då det icke torde öfverensstämma med god ordning, att, för bestridande af ifrågavarande, årligen återkommande kostnader, medel särskildt för hvarje år måste af Eders Kongl. Maj:t anvisas, anser jag mig böra tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att det i statskontorets stat uppförda anslag till vikariat, renskrifning, flitpenningar och tillfälliga biträden måtte förhöjas med ett belopp, motsva-

rande kostnaderna för semestervikariatet, hvilket belopp dock härvid lämpligen torde böra afrundas till 2,200 kronor.

Nämnde anslag, som för närvarande utgör 15,000 kronor, skulle således komma att ökas till 17,200 kronor.

Med underdånig skrifvelse den 22 oktober 1880 öfverlemnade statskontoret en af samtliga tjänstemännen inom första tjänstegraden i verket gjord underdånig ansökning om allåtande af nådig proposition till Riksdagen om en sådan förändring af lönestaten för dessa tjänstemän, att genom förhöjning af lönen med 200 kronor för dem hvardera, räknadt från och med 1881 års början, löneförmånerna blefve lika med dem, som bestodes deras vederlikar i andra nyreglerade centrala embetsverk i hufvudstaden; och anförde dervid statskontoret, att berörde ansökning syntes statskontoret väl grundad samt förtjent af behjertande, och att statskontoret ansåge den dermed afsedda förbättring af löneförmånerna desto mer nödvändig, som inom detta embetsverk en betänklilig brist på e. o. tjänstemän uppstått, hvilken till väsentlig del finge tillskrifvas den omständigheten, att de unge män, som sökte inträde på den civila tjänstemannabanan, dervid naturligen icke valde ett embetsverk, der, utom mer begränsade utsigter till vidare befordran, lägre löne- och pensionsförmåner erbjödes än som fallet vore inom andra dermed jemförliga verk, hvarföre statskontoret icke kunde annat än underdånigst tillstyrka, att nådig proposition till Riksdagen måtte aflåtas om beviljande af den sökta löneförhöjningen, med vilkor att med ifrågavarande tjänster icke finge förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommunens stat, ej heller annan tjänstebefattning med mindre den funnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjänstgöringen i statskontoret, dock med rätt för en särskildt omförmäld tjänsteman — hvilken å annan stat egde fast anställning, den han likväl innehaft redan innan statskontorets nya organisation med 1877 års ingång trädde i verket — att bibehålla samma tjänst utom statskontoret, så länge denna icke vore för tjänstgöringen derstädes hinderlig.

Vid föredragning den 30 december 1880 af detta ärende fann Eders Kongl. Maj:t, med afseende å den korta tid, som förflutit sedan lönerna inom statskontoret reglerades, godt förklara den gjorda ansökningen icke föranleda till någon Eders Kongl. Maj:ts åtgärd.

Emellertid har statskontoret i underdånig skrifvelse den 30 nästlidne december anmält, att den omständighet, som, enligt statskontorets

omförmälda yttrande i frågan jemte andra orsaker, nödvändiggjorde den begärda likställigheten i afseende å aflönings- och pensionsförmåner, eller svårigheten för verket att vinna tillräckligt antal extra biträden, under nu tilländagångna året visat sig i än högre grad än förut vara för handen; hvarjemte statskontoret anført, att hvilken menlig inverkan denna omständighet måste hafva på ärendenas jemna och behöriga gång lätt insåges, när i betraktande toges, att vid den nya organisationens införande med ty åtföljande stora inskränkning af den ordinarie tjänstemannapersonalen afsågs, att en icke obetydlig del af göromålen skulle kunna besörjas af extra biträden. På grund af anförda förhållande och med jemväl fästadt afseende å tjänstemännens, enligt statskontorets åsigt, otvifvelaktigt billiga anspråk på likställighet i aflöningsväg med vederlikar i andra statens embetsverk, har statskontoret ansett sig icke kunna underlåta att hos Eders Kongl. Maj:t nu göra underdånig framställning om aflåtande till Riksdagen af nådig proposition om beviljande från och med innevarande år af den utaf tjänstemännen begärda löneförhöjning med det af statskontoret föreslagna, af mig förut omförmälda villkor.

Första gradens tjänstemän i statskontoret äro elfva till antalet, och deras aflöning utgör 1,600 kronor i lön och 1,200 kronor i tjänstgöringspenningar, tillsammans 2,800 kronor för hvar, under det att aflöningen till deras vederlikar i andra centrala embetsverk utgör 3,000 kronor, deraf 1,800 kronor i lön.

Hvad statskontoret i denna fråga anført synes mig ådagalägga, att den mindre gynsamma ställning, hvaruti statskontoret i afseende på löneförmånerna för första gradens tjänstemän befinner sig i jemförelse med öfriga centrala embetsverk, svårligen kan undgå att i längden utöfva ett menligt inflytande på statskontorets verksamhet. Af denna orsak och då någon annan grund till den skiljaktighet i lönebelopp, som eger rum mellan första gradens tjänstemän i detta och öfriga centrala verk, icke torde förefinnas, än att, efter det statskontoret först i ordningen af de administrativa verken blifvit regleradt, andra åsichter sedermera gjorde sig gällande i fråga om de aflönings- och pensionsförmåner, som borde tillkomma första gradens tjänstemän; men å andra sidan medgifvas måste, att detta förhållande billigtvis kräfver, att enahanda åsichter vinna tillämpning jemväl för det tidigare reglerade verket, helst göromålen i statskontoret äro af den trägna beskaffenhet, att der icke mindre än i öfriga verk för första gradens tjänstemän påkallas förbudet mot innehafvandet af annan tjänst, anser jag mig böra till nådigt bifall förorda statskontorets ifrågavarande framställning, dock att, till undvikande af rubbning i den redan fastställda riksstaten för år 1882, den ifrågasatta löneförhöjningen torde böra inträda först med 1883 års början.

Jag hemställer fördenskull, att Eders Kongl. Maj:t ville föreslå Riksdagen, att, för beredande åt första gradens tjenstemän i statskontoret af en förhöjning i lönen med 200 kronor för dem hvardera, anslaget till nämnde embetsverk måtte från och med år 1883 med 2,200 kronor förhöjas, samt att, såsom villkor för åtnjutande af den förhöjda lönen, måtte, i likhet med hvad för närvarande gäller i fråga om chefsplats äfvensom tredje eller andra gradens tjenst i statskontoret, föreskrifvas, att med första gradens tjenst i samma embetsverk icke må förenas annan tjenst å rikets, riksdagens eller kommunens stat, ej heller annan tjenstebefattning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjenstgöringen i statskontoret; dock att tjensteman, som vid löneförhöjningens inträdande redan innehar tjenst utom statskontoret, må densamma bibehålla, så länge den icke är för tjenstgöring i statskontoret hinderlig.

Under förutsättning af bifall så väl härtill som till min förut gjorda framställning om förhöjning i anslaget till vikariat, m. m., skulle anslaget till statskontoret komma att från sitt nuvarande belopp, 89,400 kronor, förhöjas till 93,800 kronor.

Postverket.

Innan jag redogör för post- och telegrafverkens anslagsbehof för år 1883, torde jag höra yttra mig rörande den fråga, som behandlas i Riksdagens underdåniga skrifvelse den 12 maj 1880 med begäran om utarbetande af förslag till post- och telegrafverkens förenande under en gemensam styrelse. Sedan de båda styrelserna enligt nådig befallning afgifvit särskilda yttranden i anledning af Riksdagens berörda skrifvelse, förordnade Eders Kongl. Maj:t den 24 december 1880, att styrelserna skulle i samråd uppgöra förslag dels till stat för den ifrågasatta gemensamma styrelsen och dels till ordnande af de båda verkens pensionsväsende. Till åttlydnad deraf hafva styrelserna den 6 sistlidna maj afgifvit gemensamt utlåtande, åtföljdt af förslag i nyssnämnda hänseenden, uppgjorda särskildt af hvardera styrelsen på grund af den skiljaktighet i uppfattning rörande såväl en gemensam styrelses organisation som pensionsväsendet, hvilken mellan de båda styrelserna gjort sig gällande och för hvilken i det gemensamma utlåtandet närmare redogöres. Sedermera hafva enligt Eders Kongl. Maj:ts bemyndigande samtliga handlingar i detta ärende blifvit till trycket befordrade. Rörande den sedan lång tid tillbaka flere gånger å bane bragta frågan om en sammanslagning af styrelserna för post- och telegrafverken föreligger således nu en fullstän-

[2.]
Postverket.

dig utredning, såvidt densammas åstadkommande beror af de båda styrelserna sjelfve, och det kan derföre synas, som skulle förhållandena nu påkalla en definitiv lösning af frågan, vare sig i den ena eller andra riktningen. Skäl, hvilka jag sedermera skall närmare utveckla, gifvas dock, på grund hvaraf jag måste anse den närvarande tidpunkten synnerligen olämplig för denna frågas behandling af Eders Kongl. Maj:t eller Representationen, åtminstone såvida detta skulle ske i syfte att åstadkomma en förening af de båda styrelserna.

Att få de båda nu befintliga särskilda styrelserna för post- och telegrafverken sammanförda till ett styrelseverk är, såsom ock i Riksdagens skrifvelse erkännes, icke i och för sig hufvudsyftet med den af Riksdagen framställda begäran. Den af embetsverken lemnade utredning gifver ock vid handen, att någon ens nämnvärd besparing af arbetskrafter eller kostnader derigenom icke står att vinna och att någon längre sträckt förenkling i de centralverket tillhörande göromåls gång icke är att af sammanslagningen påräkna. Ser man åter på post- och telegrafverkens tidsenliga utveckling och på det sätt, hvarpå desamma sökt fylla sin uppgift att betjena allmänheten, så vittnar erfarenheten, att den nuvarande anordningen med skiljda styrelser för de båda förvaltningarne icke lemnar något öfrigt att önska, som skulle hafva bättre tillgodosetts genom en gemensam centralförvaltning. Af Riksdagens skrifvelse framgår ock, att den gemensamma styrelsen icke af Riksdagen uppfattas såsom annat än ett medel eller vilkor för ett genomförande i större utsträckning af post- och telegrajtjensters förening i orterna; och vill man fullständigt tillämpa ett sådant system i fråga om den lokalförvaltning, som för post- och telegrajtjenstgöringen erfordras, så är jag för min del lika med Riksdagen öfvertygad om lämpligheten att i sådant fall äfven förena de båda nu skiljda styrelserna, om jag än på samma gång vågar påstå, att en förening af post- och telegrajtjenster i orterna i vida större grad än hittills och en större samverkan mellan de båda styrelserna i andra afseenden, såsom i fråga om beredande af gemensamma lokaler, der sådant låter sig göra, böra kunna åvägabringas äfven under nuvarande förhållanden med särskilda styrelser. I fråga om lämpligheten och vinsten för det allmänna af en mera genomförd förening i vårt land af de båda verkens lokalförvaltningar kunna väl tankarne vara delade, men för visso kan antagas, att ett sådant system låter sig genomföras och kan till allmänhetens gagn fylla sin uppgift, under förutsättning att andra eller flera fordringar icke ställas på personalens verksamhet än som nu ifrågakomma med afseende på post- och telegrajtjenstgöringen. Men — och härvid kommer jag till det skäl, som för mig är bestämmande att tillstyrka den af Riksdagen å bane bragta frå-

gans undanskjutande för det närvarande — det torde kunna antagas, att snart äfven i vårt land liksom redan i flera andra af Europas stater ett nytt fält öppnar sig för postförvaltningens verksamhet. Jag syftar naturligtvis härmed på den fråga, för hvilken jag redan förut haft tillfälle att några gånger påkalla Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet, nemligen den om inrättande af en under statens garanti och förvaltning stäld allmän postsparbank, hvilken genom de särskilda postanstalterna i orterna träder i beröring med allmänheten. För denna viktiga frågas närmare utredning och bearbetande har Eders Kongl. Maj:t den 16 sistlidne december förordnat en särskild komité, och om, såsom jag hoppas, resultatet af de förarbeten, som äro denna komité anförtrodda, skall blifva, att äfven Sverige tillagnar sig en institution, hvars stora betydelse för sparsamhetens befrämjande i andra länder icke ens behöft mer än ett fåtal af år för att till fullo bekräftas, komma i följd deraf att postverket påläggas nya trägna och ansvarsfulla göromål i den omfattning, att jag neppeligen kan antaga, att telegraf-tjenstgöringen derefter åtminstone i allmänhet kan handhafvas af samma personal, som bestrider de med postbefordringen och sparkasserörelsen förbundna bestyr.

Detta är det hufvudsakliga skäl, hvarföre jag anser Riksdagens framställning icke för närvarande böra till någon Eders Kongl. Maj:ts vidare åtgärd föranleda, men det finnes äfven ur telegrafverkets synpunkt anledning att icke under just denna tid rubba verkets nuvarande organisation. Man torde nämligen ännu icke kunna bedöma, hvilket inflytande telefonens användning kan komma att utöfva med afseende på telegrafverkets framtida förhållanden och ställning, och det saknar icke sin betydelse, att under en tid, som möjligen kan medföra en ganska väsentlig omgestaltning af formerna för telegrafverksamheten, verket har till sitt förfogande en personal, som är fullt förtrogen med och kan mera uteslutande egna sig åt dess tjenst, och att förvaltningen öfvervakas och ledes af en styrelse, som odeladt kan rikta sin uppmärksamhet och sin omtanke på tillgodogörande och tillämpning till korrespondensens gagn af de resultat, hvilka af den senaste tidens vetenskapliga upptäckter på detta område kunna framgå.

I underdånig skrifvelse den 12 december 1881 har generalpoststyrelsen afgifvit förslag till postverkets stater för år 1883.

Beträffande *aflöningsstaten* hemställer generalpoststyrelsen om inrättande af en fjerde byrå i poststyrelsen och uppförande af aflöning för en fjerde byråchef med 6,400 kronor.

Af generalpoststyrelsens framställning visar sig väl, att ärendenas antal inom styrelsen tillvuxit i så betydlig grad, att desammas handläggning med behörig skyndsamhet icke kan medhinnas af styrelsens nuvarande medlemmar, hvilket ock föranledt, att Eders Kongl. Maj:t, på framställning af generalpoststyrelsen, förordnat en adjungerad ledamot att biträda bemälda styrelse under fyra månader af hvar och ett af de senast förflutna åren och under fem månader af innevarande år, men då jag det oaktadt anser förhållandena ännu icke vara sådana, att de med nödvändighet fordra inrättandet af en ny byrå inom generalpoststyrelsen, grundar jag denna min åsigt *dels* derpå att göromålens antal ännu icke påkallat anlitan af extra biträde under längre tid än fyra eller fem månader årligen, hvarföre ännu icke torde kunna anses fullt utredt, att behofvet kräfver uppförande på ordinarie stat af ytterligare en fjärde byråchef, *dels ock* derpå att någon lättnad i byråchefernes nuvarande arbete äfven torde kunna beredas genom tillämpning af § 52 i den för generalpoststyrelsen gällande instruktion, som medgifver generalpostdirektören att, i mån af behof, förordna någon af de hos generalpoststyrelsen anstälde tjänstemän att biträda med föredragning af en del ärenden. Jag hemställer derföre, att detta generalpoststyrelsens förslag ej må vinna Eders Kongl. Maj:ts bifall.

Under erinran att vid den reglering af postverkets stater, som verkställdes år 1875, antalet af de tjänstemän, som borde vara att tillgå för postbehandlingen i jernvägskupé, bestämdes till 79, och att detta antal sedermera icke blifvit ökadt, vare sig i de aflöningsstater, hvilka fortfarande upptagit särskild personal för fasta och för ambulanta postanstalter, eller i den för postverket senast fastställda aflöningsstaten, i hvilken resepostexpeditörer och kontorsskrifvare blifvit sammanförda till en enda tjänstemannaklass med benämningen postexpeditörer, oaktadt jernvägsförbindelserna i riket under tiden vunnit en så betydlig utvidgning, att antalet kilometer till trafik upplåten jernväg, som vid 1875 års utgång utgjorde omkring 3,720, för närvarande uppginge till omkring 6,130, fäster generalpoststyrelsen uppmärksamhet derå, att orsaken, hvarför jernvägspostbefordran likväl kunnat å nya linier anordnas och underhållas, hade sin grund deri att för tjänstgöringen i postkupé till en stor del användts extra biträden i stället för resepostexpeditörer, till hvilka extra biträden anordnats arvoden af det för extra biträden vid postanstalterna i allmänhet å aflöningsstaten uppförda anslag, och att vid sådant förhållande skäl ej saknades att till uppförande å aflöningsstaten föreslå ett ytterligare antal postexpeditörer. Men då ännu icke kunnat vinnas någon erfarenhet rörande verkningarne af den år 1881 beslutade sammanföringen af resepostexpeditörer och kontorsskrifvare till en tjänste-

mannaklass, hvarigenom möjlighet blifvit beredd att använda samma personal för tjenstgöring å fast postanstalt och i postkupé, och, enligt generalpoststyrelsens åsigt, ökad tillgång å användbar personal för tjenstgöring i postkupé skulle kunna vinnas genom vissa anordningar i afseende å tjenstgöringen vid de fasta postanstalterna, har generalpoststyrelsen ansett böra tills vidare anstå med förstärkningen af den ordinarie postexpeditörspersonalen, samt behovet af ökad biträde för tjenstgöringen såväl å nya jernvägslinier som å en del fasta postanstalter, hvilkas postutvexling under senare tid vunnit större tillväxt, lämpligast tillgodoses på det sätt, att anslaget till extra biträden vid postanstalterna varder förhöjdt med 30,000 kronor, eller från senast fastställda beloppet, 285,000 kronor, till 315,000 kronor.

Mot denna generalpoststyrelsens framställning har jag ingenting att erinra.

Med afseende å de utvidgade jernvägsbyggnaderna i Norrland och då den i Stockholm stationerade inspektören för centralpostdistriktet icke lämpligen kunde öfvervaka tjenstgöringen i postkupéerna å jernvägslinierna Bollnäs—Norska gränsen och Sundsvall—Torpshammar—Ånge äfvensom å de poststationer, som voro belägna vid dessa jernvägar, har generalpoststyrelsen ansett behöfligt vidtaga särskilda åtgärder för ordnande och öfvervakande af jernvägspostbefordringen norr om Bollnäs. Generalpoststyrelsen föreslår i detta hänseende, att de göromål, som i allmänhet tillhöra postinspektörerne, skola tills vidare uppdragas åt någon af de inom distriktet anstälde ordinarie postförvaltarne, och då den postförvaltare, som erhöle ett dylikt uppdrag, icke skulle komma att under tiden åtnjuta ledighet från sin postmästarebefattning, hvadan hans göromål blefve i väsentlig mån ökade, hemställer generalpoststyrelsen, att särskild ersättning i form af arvode måtte denne postförvaltare beredas med 1,500 kronor för år.

Generalpoststyrelsens ifrågavarande förslag innefattar väl en afvikelse från den eljest tillämpade anordningen, att för postinspektionen använda särskilda inpektörer, hvilka samtidigt icke utöfva annan befattning, men då förslaget synes mig ändamålsenligt och väl förtjent att på praktisk väg pröfvas, bland annat, äfven derföre att man må kunna bedöma, i hvad mån en dylik anordning skulle kunna vinna en vidsträcktare tillämpning inom postförvaltningen, har jag allt skäl tillstyrka bifall dertill. Likaledes får jag, under åberopande af den utredning, som förekommer i statsrådsprotokollet den 30 december sistlidna år, då Eders Kongl. Maj:t beslöt nådig proposition till Riksdagen i anledning af generalpoststyrelsens förslag om upphörande af den s. k. brefbärareafgiften och

höjning i portot för lokalbref, tillstyrka generalpoststyrelsens framställning, att anslaget till aflönande af brefbärare må förhöjas med 70,000 kronor från 145,000 kronor till 215,000 kronor.

Hvad generalpoststyrelsen slutligen i fråga om anslagen å aflöningsstaten hemställt derom, att anslaget till ålderstillägg må ökas med 4,100 kronor, eller från 110,900 kronor till 115,000 kronor, det högsta belopp, hvartill utgifterna å detta anslag skulle kunna uppgå under år 1883, anser jag mig böra biträda, hvadan, under förutsättning af bifall till hvad jag sålunda föreslagit, aflöningsstaten, som för år 1882 är faststeld

till	kronor 1,885,975: —,
skulle komma att ökas med följande belopp:	
förhöjning i anslaget till aflönande af extra biträ-	
den vid postanstalterna... ..	„ 30,000: —,
utgifter för postinspektionen å jernvägslinierna	
norr om Bollnäs	„ 1,500: —,
ökning i anslaget till aflönande af brefbärare	„ 70,000: —,
„ „ „ „ ålderstillägg	„ 4,100: —,
och komma att uppgå till	kronor 1,991,575: —.

Generalpoststyrelsen anmäler vidare, att åtskilliga personer afgått från *öfvergångsstaten* och från *indragningsstaten*, så att dessa stater för år 1883 kunna minskas, den förra med 2,400 kronor, från 13,400 kronor till 11,000 kronor, och den senare med 1,495 kronor, från 10,075 kronor till 8,580 kronor.

I afseende å *pensionsstaten* upplyser generalpoststyrelsen, att i följd af timade dödsfall derifrån skola afföras följande pensionsbelopp, nämligen:

till f. d. öfvermaskinisten A. C. Pahl	kronor 600: —,
„ „ kanslivaktmästaren H. Sundqvist	„ 320: —,
„ „ brefbäraren O. Mårtensson!	„ 280: —,
„ „ postexpeditören C. G. Stuart	„ 1,500: —,
„ „ postexpeditören D. Janse	„ 1,500: —,
tillhopa kronor 4,200: —,	

men att deremot å staten böra uppföras följande pensioner, som blifvit beviljade efter det senaste statsförslag afgafs, nämligen:

till f. d. postexpeditören i Öregrund M. Lindstedt... ..	kronor 1,200: —,
transport kronor 1,200: —	

	transport kronor	1,200: —
till f. d. postmästaren i Eskilstuna B. A. Lind...	„	900: —,
„ „ postmästaren i Vexjö E. F. Vrangell	„	2,700: —,
hvar till kommer		
f. d. postmästaren i Jönköping Paul Christoffer Billing, som vid erhållet afsked den 23 december sist- lidna år förklarats berättigad att å postverkets pensionsstat uppbära en årlig pension till be- lopp af	„	1,500: —,
tillhopa kronor		6,300: —.

I sammanhang med en större utvidgning af postförbindelserna inom riket öfverlemnades, genom nådigt bref den 27 mars 1830, åt dåvarande öfverpostdirektörsembetet att tillförordna föreståndare vid de nya postkontor, som till följd af regleringen skulle komma att inrättas, och förståndigades öfverpostdirektörsembetet tillika att sedermera göra framställning om samma tjänsters definitiva tillsättande. Någon dylik framställning har dock icke egt rum under den sedermera förflutna tiden. I en till Eders Kongl. Maj:t stäld, af generalpoststyrelsen insänd ansökning har en bland de postförvaltare, öfverpostdirektörsembetet på grund af nämnda nådiga bref tillförordnade, nämligen postmästaren i Ödeshög, Olof Åkesson Cervin, anhållit, att han, som i lön och till lön hänförlig andel af ålderstillägg för närvarande uppbure 1,200 kronor årligen och vore berättigad att efter afskedstagandet komma i åtnjutande af 900 kronors pension från civilstatens pensionsinrättning, måtte förklaras berättigad att, efter afgång ur postverkets tjänst, af postmedel uppbära en årlig pension af 300 kronor.

Generalpoststyrelsen upplyser, att Cervin är född den 27 maj 1808 och den 4 september 1840 förordnats att tills vidare vara postmästare i Ödeshög, samt att Cervin således icke så obetydligt öfverskridit den lefnads- och tjänsteålder, som i allmänhet berättigar till pension vid afskedstagandet.

Då den omständigheten, att Cervin icke erhållit fullmakt å den tjänst, han i mer än fyra år innehaft och för hvilken stadgade afgifter till civilstatens pensionsinrättning blifvit Cervin affordrade och af honom erlagda, icke kan anses härflyta af något förhållande, som det berott på Cervin att förekomma, anser jag, lika med generalpoststyrelsen, billigheten påkalla, att Cervin af postmedel tilläggas en årlig fyllnadspension af 300 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då Cervin erhåller afsked ur postverkets tjänst; och hemställer jag derföre, att Eders Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med hvad som är

1871 egde rum i likartadt fall, behagade härom göra framställning till Riksdagen och tillåta, att beloppet uppföres i postverkets pensionsstat för år 1883.

Under förutsättning af bifall härtill och med iakttagande af de nyss anmärkta, redan inträffade förändringarne i pensionsstaten, skulle denna stat, som för år 1882 är upptagen till 68,015 kronor, komma att ökas med 2,400 kronor och för år 1883 sluta å 70,415 kronor.

Hvad derefter angår de å *omkostnadsstaten* uppförda anslag föreslår generalpoststyrelsen åtskilliga förändringar, afseende dels förhöjning, dels minskning i anslagens belopp. De förhöjningar, generalpoststyrelsen ifrågasätter, afse i första rummet anslaget till postbefordran å jernväg. Då icke allenast nya jernvägars öppnande för trafik måste i betydlig mån öka utgifterna å detta anslag, och en tillväxt i postföringskostnaden jemväl vore att motse till följd deraf, att det befunnits nödigt upplåta mer än en jernvägsvagn för postbefordringar å nattåget mellan Malmö och Nässjö, föreslår generalpoststyrelsen en ökning i detta anslag med 70,000 kronor, eller från 730,000 kronor till 800,000 kronor. Den utvidgade jernvägspostföringen kräver naturligtvis äfven en förhöjning i anslaget till rese- och traktamentsersättning för tjenstemän i jernvägs-postkupé, och föreslår generalpoststyrelsen i sådant hänseende en förhöjning af 16,200 kronor, så att anslaget skulle höjas från 133,800 kronor till 150,000 kronor. Då till förekommande af missbruk, hvilka under den senare tiden icke sällan öfverklagats i Sverige likasom annorstädes, påkallades förändringar i tillverkningen af frimärken, och då utgifterna å anslaget för tillverkning af frimärken, frankokuvert och brefkort under tiden från och med den 1 juli 1880 till och med den 30 juni 1881 öfverstigit de i 1881 och 1882 års stater uppförda belopp med 8,000 kronor, hemställer generalpoststyrelsen, att detta anslag måtte ökas med 15,000 kronor, från det nuvarande beloppet, 30,000 kronor, till 45,000 kronor. Deremot anser generalpoststyrelsen minskning kunna ske i anslaget till diverse utgifter och föreslår, att detta anslag, som i staterna för hvarterdera af åren 1877—1881 upptagits till 40,000 kronor, och som i staten för år 1882 blifvit förhöjdt till 82,700 kronor endast af den anledningen, att af samma anslag skulle bestridas utgifterna för uppförande af ett posthus i Sundsvall, måtte varda i staten för år 1883 nedsatt till sitt förutvarande belopp, 40,000 kronor.

De förändringar i omkostnadsstaten, generalpoststyrelsen sålunda föreslagit, synas mig vara af förhållandena påkallade och böra af Eders Kongl. Maj:t bifallas.

Då de föreslagna ökningarna å denna stat uppgå till sammanlagdt 101,200 kronor och minskningen åter till 42,700 kronor, skulle slutsum-

man å staten, som för närvarande utgör 2,871,500 kronor, komma att ökas med 58,500 kronor, eller till 2,930,000 kronor.

Lika med generalpoststyrelsen anser jag anslaget till *afkortningar och restitutioner, m. m.* böra upptagas till 26,530 kronor.

Enligt generalpoststyrelsens nu anförda förslag, såvidt detsamma blifvit af mig biträdt, skulle postverkets stater för år 1883 komma att förete följande slutsummor:

aflöningsstaten	*** **	kronor 1,991,575: —,
öfvergångsstaten	*** **	„ 11,000: —,
indragningsstaten	*** **	„ 8,580: —,
pensionsstaten	*** **	„ 70,415: —,
omkostnadsstaten	*** **	„ 2,930,000: —,
afkortningar, restitutioner, m. m.	*** **	„ 26,530: —.
Om nu anslaget till <i>oförutsedda utgifter</i> bestäms till	*** **	„ 61,900: —,
skulle samtliga staternas slutsumma uppgå till kronor	5,100,000: —,	

innefattande förhöjning i nu gällande riksstat med 200,000 kronor och utgörande samma belopp, hvartill inkomsterna för år 1883 ansetts kunna beräknas.

Jag tillstyrker därför att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå, att Riksdagen, dels med beviljande af en årlig fyllnadspension å 300 kronor åt postmästaren i Udeslög, Olof Åkeson Cervin, att utgå från och med månaden näst efter den, då Cervin erhåller afsked ur postverkets tjänst, dels ock med godkännande af öfriga nu tillstyrkta förändringar i postverkets stater, måtte bestämma det till postverket uppförda anslag, förslagsvis beräknadt att utgå direkte af postmedlen, till samma belopp, 5,100,000 kronor, hvartill postverkets inkomster för år 1883 antagits komma att uppgå.

I sin skrifvelse angående förslag till postverkets stater för år 1883 har generalpoststyrelsen jemväl gjort framställning i syfte att framtida öfverskott å postmedel skola användas uteslutande för postverkets egna ändamål.

Generalpoststyrelsen anför i detta hänseende, att, ehuru postförbindelserna under senare tiden vunnit en betydlig utvidgning, det dock icke

vore något tvifvel, att folkmängdens tillväxt och en ökad rörelse skulle i en icke aflägsen framtid komma att med oafvislig makt påkalla inrättande af nya postgångar och landtbrefbäringslinier samt utsträckande till flera turer af postföringen å vägar, der densamma nu vore inskränkt till en eller två gånger i veckan. Den erfarenhet, som vunnits rörande postkassans inkomst af de många nya postgångar, som i förra årtiondet inrättats för att ersätta den ordinarie kronobrefbäringen, gäfvade visserligen icke ringaste anledning betvifla, att de utgifter, postverket finge vidkännas för de utvidgningar af postgångarne, som ytterligare kunde finnas erforderliga och tjenliga, ju icke skulle varda till fullo ersatta framdeles och sannolikt efter endast några få års förlopp. Men deremot förekomme å andra sidan icke något skäl att i detta mera än i andra fall påräkna, att inkomsterna af postutvexlingen å nya eller utvidgade linier skulle redan de första åren lemna tillgång till bestridande af samtliga de utgifter, som vore oskiljaktiga från vidtagande af dylika åtgärder till korrespondensens främjande. De flesta länders erfarenhet bure jemväl vittnesbörd derom, att nedsättningar i porto och andra reformer till underlättande af postutvexlingen ofta under de första åren verkade till minskning i postuppbörden, hvilken minskning dock snart mer än betäcktes af senare års växande portoinkomst. Riktigheten af dessa åsigter ansåge generalpoststyrelsen hafva blifvit indirekt erkänd af Rikets Ständer, som, i sammanhang med införandet af ett medelporto för bref, i skrifvelse den 25 oktober 1854 anmält sitt beslut derom, att blifvande öfverskott å postverkets inkomster skulle få af Eders Kongl. Maj:t disponeras till postanstalternas utvidgande och förbättrande samt postföringens ordnande på ett ändamålsenligare och efter tidens fordringar mera lämpadt samt för postförarne mindre betungande sätt, m. m. Sedan emellertid de besparingar, postverket gjorde under de följande åren, uppgått till betydligt belopp och förvandlats i räntebärande obligationer, förordnade Eders Kongl. Maj:t den 24 juli 1868, på framställning af Riksdagen, att de postverkets besparingar, som utgjordes af räntebärande obligationer, skulle öfverlemnas till riksgäldskontoret, samt att de öfverskott och besparingar, som efter verkställt bokslut för hvarje år kunde förefinnas, borde öfverlemnas till statskontoret, med afdrag af det belopp, som erfordrades till kassaförslag. På grund af detta förordnande blefvo under tiden till 1874 års slut dels till riksgäldskontoret, dels till statskontoret levererade postmedel till ett sammanlagdt belopp af 1,554,577 kronor 11 öre. Följden häraf kunde icke blifva annan än den, att då under loppet af det näst-förflutna årtiondet den förutvarande kronobrefbäringen skulle ersättas med nya postgångar, samt icke allenast posthemmanen indrogos utan äfven de gästgifveri-, håll- och reservskjutsskyldige frikallades från åliggan-

det att biträda med fortskaffande af ordinarie poster, postverkets egna tillgångar befunnos aldeles otillräckliga till bestridande af de utgifter, till hvilka nämnda genomgripande förändringar i postinrättningens verksamhet gåfvo anledning, hvarför ock nödigt blef att under loppet af fyra år anlita statskontoret om förskott till ett sammanlagdt belopp af nära en och en half million kronor. Ett dylikt sätt att tillvägagå vore allt annat än förmånligt för postinrättningens fortgående utveckling, likasom generalpoststyrelsen ansåge en anordning af den beskaffenhet, att det vissa år blefve nödigt att under en eller annan form bispringa postverket med kontanta medel, böra vara förenad med olägenheter för statsverket.

Sedan generalpoststyrelsen härefter erinrat, att förut nämnda kassaförlag, som genom nådigt bref den 17 december 1875 fastställdes till 400,000 kronor, toges i anspråk ensamt för postanvisnings- och postförskottsrörelsen, som egde rum å omkring 1,680 olika orter inom riket, samt att, till följd af det år för år starkt ökade användandet af ifrågasvarande penningeförsändningssätt, det snart skulle blifva nödvändigt att för denna rörelse hålla en vida större kassa än den, hvarmed hithörande utgifter för närvarande kunde bestridas, yttrar generalpoststyrelsen slutligen, att, då hinder icke borde läggas i vägen vare sig för postförbindelsernas fortgående utvidgande i den mån sådant af behof påkallades, eller för vidlagande af ytterligare portoreformer, hvilka kunde vara af beskaffenhet att bereda fördelar för såväl allmänheten som efter hand äfven postverket, generalpoststyrelsen ansåge, att, i öfverensstämmelse med den af Rikets Ständer år 1854 uttalade åsigt och i likhet med hvad i afseende å telegrafverket funnes medgifvet, postverket borde sättas i tillfälle att för åtgärder till postutvexlingens underlättande disponera blifvande öfverskottsmedel, så att någon leverering till statskontoret af postmedel icke komme att ega rum i annat fall, än att möjligen i en framtid Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen skulle finna ifrågasvarande öfverskottsmedel hafva uppgått till så stort belopp, att hela summan icke ansåges böra användas ensamt för postutvexlingens främjande.

I sammanhang härmed torde jag få meddela, att förutnämnda af statskontoret postverket lemnade förskott under den senaste tiden blifvit af postverket ersatt, med undantag allenast af 150,000 kronor, hvilka efter all anledning skola inom kort statskontoret återgåldas.

Vårt nuvarande inländska porto för vanligt bref, som är 12 öre, visar sig särdeles högt vid jemförelse med förhållandet i en del andra länder. Motsvarande porto utgör nemligen:

i Norge	10	öre,
„ Danmark	8	„

i Tyskland 10 pfennige, motsvarande omkring	8,8 öre,
„ Frankrike, 15 centimes, „ „	10,8 „
„ Belgien, 10 centimes, „ „	7,2 „
„ England, 1 penny, „ „	7,5 „
„ Nederländerna, 5 cents, „ „	7,5 „

Nedsättning i vårt inländska porto från 12 till 10 öre har äfven länge ansetts såsom ett önskningsmål. Andra nedsättningar i postafgifter torde jemväl inom den närmaste framtiden visa sig vara af behovet påkallade. Men då andra länders erfarenhet lärer, att nedsättning i porto verkar minskning i de närmast följande årens postuppbörd, är det nödvändigt, att vid genomförandet af portonedsättningen, i synnerhet om den skulle vara af så stor betydighet som från 12 till 10 öre, vara betänkt på att med andra tillgångar godtgöra hvad som i följd af denna nedsättning kommer att brista i inkomst för postverket.

Att för sådant ändamål likasom för att bereda tillgång för bestridande af ökade utgifter i följd af postförbindelsernas framtida utvidgning reservera postverkets öfverskottsmedel från föregående år, anser jag vara en synnerligen lämplig åtgärd, helst postverket, likasom telegrafverket, är en institution, hvars inkomster icke äro jemförliga med vanliga statsinkomster, utan synas mig böra, i den mån de öfverskjuta de normala utgifterna, i första rummet användas till institutionens tidsenliga utveckling och förbättring samt för att bereda allmänheten förmånen af skäliga nedsättningar i portosatserna; samt härtill kommer, att det utan allt tvifvel skall blifva betydligt lättare att genomföra behöfliga reformer inom postväsendet, om deraf föranledda ökade kostnader kunna bestridas af för ändamålet samlade postmedel, än om samma kostnader skola trycka på budgeten, i hvilket senare fall befaras kan, att en reform, huru lämplig den än i och för sig må vara, likväl får stå tillbaka för tillgodoseende af andra statsbehof, som för tillfället kunna anses mera trängande. Besparingarnes reserverande på dylikt sätt utesluter icke heller, såsom ock generalpoststyrelsen erinrat, tillfället för statsmakterna, att, om fonden växer till belopp, som anses öfverstiga postverkets behof af en reservfond, disponera en del deraf för statsverkets allmänna behof.

På nu anförda grunder anser jag mig böra biträda generalpoststyrelsens förslag, hvarvid jag dock i afseende å förvaltningen af ifrågasvarande öfverskottsmedel finner densamma böra öfverlemnas åt statskontoret, såsom förvaltare af andra statsverkets fonder.

Jag hemställer alltså, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att, sedan återstoden, 150,000 kronor, af de under åren 1875—1878 postverket försträckta medel återlevererats till statskontoret, blifvande

öferskott å postmedlen, i den mån desamma ej erfordras till kassaför-
lag för postverket, må, förvaltade af statskontoret i öfverensstämmelse
med de grunder, Eders Kongl. Maj:t finner skäligt föreskrifva, tills vidare
enligt Eders Kongl. Maj:ts bestämmande användas ensamt för postverkets
egna ändamål.

Telegrafverket.

[3.]
Telegraf-
verket.

Sistlidna års Riksdag antog, på derom af Eders Kongl. Maj:t fram-
ställt förslag, de för samma år fastställda staterna för telegrafverket så-
som gällande äfven för år 1882, med rätt för Eders Kongl. Maj:t att deri
göra de jemkningar, som kunde finnas af omständigheterna påkallade.
På grund af detta bemyndigande har Eders Kongl. Maj:t under år 1881
i telegrafverkets stater beslutit följande ändringar, hvilka nu böra för
Riksdagen anmälas, nämligen:

a) uteslutning ur aflöningsstaten af tjenstebefattningarna vid de
indragna elektriska stationerna i Avesta, Ludvika och Nya varfvet, äfven-
som vid de likaledes indragna optiska stationerna Brännö, Nya varfvet
och Vinga;

b) uppförande i nämnda stat af en 2:dra klassens telegrafistbefatt-
ning vid hvardera af de under året nyinrättade elektriska stationerna i
Brännö, Stocka och Sunne, samt

c) uppflyttning af kommissariebefattningarna i Hudiksvall och Lands-
krona från 2:dra klassen med 2,700 kronors aflöning till 1:sta klassen
med aflöning af 3,000 kronor.

De af Eders Kongl. Maj:t, med iakttagande af dessa och några andra
mindre betydande ändringar, den 26 augusti 1881 fastställda staterna
för år 1882 sluta å följande belopp:

aflöningsstaten	kronor	890,670: —,
öfvergångsaflöningsstaten	„	5,550: —,
pensions- och understödsstaten	„	85,162: —,
underhållsstaten	„	308,128: —,
summa kronor		1,289,510: —,

hvilken summa med 2,230 kronor understiger slutsumman i 1881 års
stater.

Vid flera föregående tillfällen har telegrafstyrelsen framhållit det
synnerliga behovet att för personalen vid telegrafverkets stationer bereda

någon förbättring i de nuvarande särdeles knappa löneförmånerna. Förslag i dylikt syfte, afseende att, i sammanhang med minskning af antalet löneklasser och nedflyttning af en del högre aflönade tjänstebefattningar till telegrafisttjänster, utsträcka den rättighet till ålderstillägg, som nu tillkommer assistenter och telegrafister, äfven till den öfriga personalen och samtidigt för assistenter och telegrafister bereda förmånligare villkor i afseende på ålderstilläggens åtnjutande, har af telegrafstyrelsen senast varit framställt i den underdåniga skrifvelse, hvaruti statsförslag för år 1880 af styrelsen afgafs; men då detta förslag den 30 december 1878 inför Eders Kongl. Maj:t anmälades, fann Eders Kongl. Maj:t i telegrafverkets dåvarande ekonomiska ställning, som icke medgaf den ifrågasatta regleringens genomförande utan tillskott af andra statsmedel, ett hinder för att upptaga den väckta frågan till närmare pröfning. Till underlåtande af den åsyftade regleringen har Eders Kongl. Maj:t dock *dels* genom särskilda beslut bemyndigat telegrafstyrelsen att i förekommande fall endast på förordnande tillsätta befattningar vid telegrafverkets stationer, *dels* ock med den rätt, som varit Eders Kongl. Maj:t lemnad att, vid fastställande af årliga stater för telegrafverket, göra de jemkningar, som kunde finnas af omständigheterna påkallade, i mån af inträffade ledigheter förordnat om indragning eller nedflyttning i lägre löneklasser af en del tjänstebefattningar, med hvilka en dylik åtgärd varit i telegrafstyrelsens regleringsförslag afsedd.

Under förmålan att, hufvudsakligen i följd af sålunda af Eders Kongl. Maj:t vidtagna ändringar i telegrafverkets utgiftsstater, dessa blifvit efter hand nedbragta derhän, att staternas slutsumma för år 1882 med 36,450 kronor understiger den för år 1879, har telegrafstyrelsen nu, i underdånigt memorial den 11 november 1881 angående telegrafverkets stater för år 1883, med några mindre förändringar förnyat sitt år 1878 framställda regleringsförslag och då till en början hemställt om följande förändringar i tjänsteklasserna och antalet befattningar inom de olika klasserna, nämligen:

att andra direktörsklassen måtte indragas och de till denna klass hörande tre direktörsbefattningarne vid stationerna Gefle, Jönköping och Norrköping, med aflöning af 3,600 kronor för hvardera, nedflyttas till kommissariebefattningar af 1:sta klassen, med 3,000 kronors aflöning;

att likaledes första assistentklassen, inom hvilken aflöningen utgjort 2,000 kronor, måtte indragas, och af de 13 till denna klass hörande befattningar 7, nämligen de vid stationerna Grisslehamn, Marstrand, Nordmaling, Norrtelje, Nyland, Nässjö och Stockholm (byrån vid Brunkebergstorg), uppflyttas till kommissariebefattningar af 3:dje klassen med 2,400 kronors aflöning, men öfriga 6, eller de vid stationerna Arboga, Engel-

holm, Furusund, Norberg, Råneå och Åmål, utbytas mot telegrafisttjänster;

att 2 assistentbefattningar i Göteborg af den nuvarande 2:dra klassen måtte indragas, och 10 befattningar af samma klass, nämligen en å hvardera af stationerna Borås, Gefle, Helsingborg, Karlshamn, Köping, Landskrona, Norrköping, Strömstad, Sundsvall och Örebro, utbytas mot telegrafisttjänster;

samt att, med indragning af den nuvarande 1:sta telegrafistklassen, inom hvilken aflöningen utgjort 1,000 kronor, de två telegrafistklasserna måtte sammanslås till *en* med den aflöning, som nu är bestämd för den lägre klassen, eller 800 kronor med särskildt tillägg, såsom hittills, af 100 kronor för telegrafist, som icke i egenskap af stationsföreståndare åtnjuter förmån af fri bostad, ljus och vedbrand.

Med dessa förändringar skulle personalen vid telegrafverkets stationer komma att utgöras af:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	Summa för hela löneklassen.
4 direktörer med	3,000: —,	1,000: —,	4,000: —,	16,000: —,
29 kommissarier af 1:a klassen eller kontrollörer	2,250: —,	750: —,	3,000: —,	87,000: —,
25 kommissarier af 2:a klassen eller kassörer ...	2,025: —,	675: —,	2,700: —,	67,500: —,
23 kommissarier af 3:e klassen	1,800: —,	600: —,	2,400: —,	55,200: —,
135 assistenter	1,200: —,	400: —,	1,600: —,	216,000: —,
157 telegrafister	600: —,	200: —,	800: —,	125,600: —,
			summa kronor	567,300: —;

och då slutsumman af de för stationspersonalen i 1882 års stat uppförda lönebelopp utgör 590,700 kronor, skulle alltså en minskning i denna del af staten uppstå med 23,400 kronor, hvilken minskning, enligt hvad telegrafstyrelsen anmärkt, framdeles torde blifva ännu något större i den mån ytterligare ett antal af omkring 20 assistentbefattningar skulle kunna förändras till telegrafisttjänster.

Vidare och med erinran, att för närvarande endast assistenter och telegrafister vore berättigade till ålderstillägg, hvilka ålderstillägg utginge efter 10 års väl vitsordad tjenstgöring inom samma grad med 200 kronor till assistent och 100 kronor till telegrafist samt efter 15 års tjenstgöring i graden ökades till dubbla beloppet, men att öfriga tjenstemän, som icke egde rätt till ålderstillägg, deremot under de senare åren fått i afbidan på en aflöningsreglering uppbära dyrtidstillägg med tio procent af aflöningen, har telegrafstyrelsen hemställt,

att, med upphörande af de nu utgående dyrtidstilläggen, hela den vid telegrafverkets stationer anställda personal måtte berättigas att uppbära två ålderstillägg, utgående det första efter 5 och det andra efter 10 års väl vitsordad tjenstgöring inom graden till följande belopp hvardera gången, nämligen:

för direktör, kommissarie af 1:a klassen och kontrollör	kronor	500: —,
„ kommissarie af 2:a klassen och kassör	„	400: —,
„ kommissarie af 3:e klassen	„	300: —,
„ assistent	„	200: —,
„ telegrafist	„	100: —;

samt att assistenter och telegrafister derutöfver, i betraktande af den ringa utsigt till befordran, som komme att för dem förefinnas, måtte efter 15 års väl vitsordad tjenstgöring få uppbära ytterligare ett 3:dje ålderstillägg å samma belopp som hvartdera af de två första ålderstilläggen;

och har telegrafstyrelsen tillika föreslagit, att, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad i allmänhet vore för uppbärande af ålderstillägg stadgadt och senast under sistlidna år blifvit i dylikt afseende föreskrifvet i fråga om tjenester vid postverket, måtte, såsom vilkor för åtnjutande af de nu ifrågasatta ålderstilläggen, stadgas:

att med tjenst vid telegrafverkets stationer ej må förenas annan tjenst å rikets, riksdagens eller kommuns stat — befattning i postverket likväl undantagen — ej heller annan tjenstebefattning, som finnes vara hinderlig för tjenstgöringen vid telegrafverket;

att tjensteman skall vara skyldig underkasta sig icke allenast den utvidgade och förändrade tjenstgöring, som af möjligen uppkommande förening af post- och telegrajtjensten kan föranledas, utan ock den förflyttning till annan tjenstgöringsort, som kan varda honom ålagd;

att tjensteman, som, då han intjenat stadgad tid för erhållande af ålderstillägg, redan uppnått den lefnads- och tjensteålder, som berättigar till pension från telegrafverkets pensionsinrättning, ej må samma ålderstillägg tillträda, samt att den, som börjat uppbära ålderstillägg, skall, då han derefter uppnår pensionsåldern, vara skyldig ålderstillägget frånträda;

att tidpunkten för första ålderstilläggets åtnjutande skall inträda 5 år efter det tjenstemannen tillträdit sin befattning inom graden, under vilkor att tjensteinnehafvaren mer än fyra år af nämnda tid sjelf bestridit sin egen eller, på grund af förordnande, annan tjenst i telegrafverket, med iakttagande härvid, att kommissarierna af de särskilda löneklasserna anses tillhöra en och samma tjenstegrad, så att kommissarie af högre klass eger för åtnjutande af ålderstillägg inom klassen räkna sig tillgodo äfven den tid, han tillhört lägre löneklass inom graden;

att andra ålderstillägget får uppbäras efter ytterligare 5 år, och det assistenter samt telegrafister tillkommande tredje ålderstillägget 5 år efter det andras erhållande, allt under enahanda villkor, som gälla i afseende på det första ålderstillägget;

att för öfrigt, hvad hvart och ett af de särskilda ålderstilläggen angår, skall iakttagas, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd, dervid löntagaren bör tillgodoräknas den tid, som före de nya bestämmelsernas meddelande förflutit från hans tillträde till befattningen, vare sig på grund af fullmakt, konstitutorial eller förordnande, i de fall då, med anledning af väckt fråga om omorganisation eller indragning, endast förordnande tills vidare skolat å befattningen meddelas; samt att af ålderstilläggen tre fjerdedelar skola anses tillhöra lönen och en fjerdedel tjänstgöringspenningarne;

hvarjemte telegrafstyrelsen ansett det böra i sammanhang härmed föreskrifvas,

att de nuvarande assistenter och telegrafister, hvilka icke vilja underkasta sig ofvan nämnda villkor för åtnjutande af ålderstillägg enligt de nya bestämmelserna, fortfarande skola vara berättigade till åldersstillägg efter hittills gällande grunder,

äfvensom att en hvar, som efter 1883 års ingång befordras till ordinarie tjänstebefattning vid telegrafverkets stationer, skall vara pliktig underkasta sig de föreskrifter, hvilka blifvit stadgade såsom villkor för rättighet till ålderstilläggs åtnjutande.

För bestridande af de sålunda föreslagna ålderstilläggen, har telegrafstyrelsen funnit ett förslagsanslag för år 1883 erforderligt af 125,000 kronor, hvarvid styrelsen dock anmärkt, att i följd af den relativt höga tjänsteålder, som för närvarande innehades af stationspersonalens flertal, det för ålderstilläggen erforderliga beloppet komme att under de första åren ställa sig något högre än under normala förhållanden, då, enligt verkställda beräkningar, ålderstilläggen icke borde komma att för år öfverstiga 100,000 kronor. Afräknas från det af styrelsen för år 1883 beräknade beloppet, 125,000 kronor, de anslag, som å aflöningsstaten nu äro uppförda dels för dyrtidstillägg, 21,070 kronor, och dels för åldersstillägg åt stationspersonalen, 36,100 kronor, återstår ett belopp af 67,830 kronor, hvarmed *aflöningsstaten* skulle för de ifrågavarande lönstilläggens bestridande komma att *ökas*.

Enligt hvad telegrafstyrelsen anført, skulle af den ifrågasatta aflöningsregleringen *ökning* ytterligare komma att föranledas:

dels i det å *aflöningsstaten* uppförda anslag för lönstillägg åt telegrafister af 2:dra klassen, som ej åtnjuta bostad, hvilket anslag, i 1882

års stat utfördt med 4,400 kronor, borde, i följd af den föreslagna förändringen af 10 assistentbefattningar till telegrafisttjenster, ökas med 1,000 kronor till 5,400 kronor; och

dels å öfvergångsaflöningsstaten, å hvilken senare stat blefve nödigt att för 5 assistenter och 25 telegrafister af de nu varande 1:sta klasserna, hvilka komme att nedflyttas till telegrafister, uppföra skilnaden mellan deras nu innehafvande aflöning och den föreslagna aflöningen för telegrafist, eller för hvar och en af de 5 assistenterna ett belopp af 1,200 kronor och för hvardera af de 25 telegrafisterna 200 kronor, tillsammans 11,000 kronor;

hwaremot, å andra sidan, det belopp, som nu vore å *öfvergångsaflöningsstat* uppfördt för tjenstförrättande kommissarien vid Venersborgs station, direktören H. R. Rhen, 200 kronor, motsvarande skilnaden mellan kommissarieaflöningen, 3,000 kronor, och förut åtnjuten direktörsaflöning, 3,200 kronor, blefve öfverflödigt, i händelse Rhen komme i åtnjutande af ålderstillägg till högre belopp, likasom, i följd af de föreslagna nya bestämmelserna rörande ålderstillägg, de å öfvergångsaflöningsstaten anvisade belopp för assistenterne G. Th. C. Feuk och C. F. Askenstedt med 400 kronor för hvardera, motsvarande skilnaden mellan 2:dra klassens assistentaflöning, 1,600 kronor, och förut uppburen 1:sta klassens assistentaflöning, 2,000 kronor, kunde minskas till 200 kronor för hvardera.

Sammanställas de ökningar och minskningar, som med det föreliggande regleringsförslagets genomförande komme att i lönestaterna ega rum, visar det sig, att *ökning* komme att uppstå:

för bestridande af ålderstillägg med	kronor	67,830: —,	
i anslaget till lönstillägg åt telegrafister	„	1,000: —,	
å öfvergångsaflöningsstaten för beredande åt en del tjenstemän af ersättning för minskad aflöning	„	11,000: —,	79,830: —,
under det att å andra sidan <i>minskning</i> komme att ega rum:			
i de normala lönebeloppen med	kronor	23,400: —,	
och å öfvergångsaflöningsstaten med	„	600: —,	24,000: —,
så att följaktligen en <i>ökning</i> på det hela komme att uppstå af	kronor	55,830: —.	

Härvid bör dock icke förbises, att en del af de indragningar och förändringar af tjenstebefattningar, som ingått i den nu framlagda regleringsplanen, på sätt jag förut omnämnt, blifvit under de senare åren

efter hand verkställda, och att derigenom sedan år 1879 en nedsättning i telegrafverkets lönestater åstadkommits med mer än 30,000 kronor, likasom ock att, enligt hvad telegrafstyrelsen påpekat, de föreslagna ålderstilläggen, till följd af särskilda förhållanden, de första åren komme att taga vida större medel i anspråk än i framtiden kan antagas blifva fallet.

Det af telegrafstyrelsen sålunda afgifna förslaget går onekligen i den erkännansvärda riktningen att å ena sidan, så långt för göromålsens behöriga uppehållande låter sig göra, inskränka antalet af tjenstebefattningar och låta dessa, der sådant kan ske, uppehållas af mindre dyrlegda qvinliga biträden eller telegrafister,¹ samt å andra sidan söka bereda den för verkets gång oundgängliga personalen en skälig förbättring i dess löneförmåner.

Behovvet af en sådan förbättring synes mig i detta fall vara så uppenbart och de anspråk, telegrafstyrelsen i sådant afseende framställt, så måttliga, att jag icke tvekar att lemna min tillstyrkan till det framlagda förslaget, och detta så mycket mindre som telegrafverkets ekonomiska ställning, i följd af såväl stigande inkomster som minskad driftkostnad, under de senare åren så betydligt förbättrats, att något tvifvel icke bör förefinnas om telegrafverkets förmåga att utan olägenhet bära äfven den större ökning i aflöningsutgifter, som under de första åren af förslagets tillämpning komme att inträda.

Till underhåll af telegrafverkets linier och stationer samt anskaffning af materiel för verkets drift, m. m. äro för närvarande å telegrafverkets stat i olika poster anvisade förslagsanslag å tillsammans 308,128 kronor. Enligt hvad telegrafstyrelsen anmält, har under de senare åren, till följd deraf att dels erforderlig materiel kunnat erhållas till billigare pris än vid den tid, då nämnda anslag bestämdes, dels förändrade anordningar vidtagits så väl för telegrafliniernas tillsyn och underhåll som i afseende å de för telegramexpeditionen erforderliga förbrukningsartiklar, en betydlig del af det beräknade underhållsbeloppet kunnat besparas, och under de fem åren 1876—1880 utgifterna å underhållsstaten i medeltal utgjort endast 236,796 kronor, hvilket belopp med 71,332 kronor understiger hvad som för ändamålet blifvit i staten förslagsvis upptaget.

Med afseende å detta förhållande har telegrafsstyrelsen ansett sig hafva anledning föreslå följande ändringar i de å underhållsstaten upptagna förslagsanslag, nämligen:

att det till liniernas öfvervakande, besigtning och underhåll för närvarande uppförda anslag af 100,000 kronor, hvaraf under de fem åren 1876—1880 i medeltal årligen utgifvits 65,817 kronor, måtte nedsättas till 75,000 kronor;

att anslaget till inköp och underhåll af inventarier, hvartill under nämnda tid i medeltal årligen åtgått 29,055 kronor, måtte nedsättas från 40,000 till 30,000 kronor;

att det till böcker, kartor, tryckningskostnad, blanketter, kuverter, pappersremсор, m. m. anvisade anslag af 50,000 kronor, hvaraf under den omförmälda femårsperioden i medeltal årligen användts 32,407 kronor, måtte nedsättas till 35,000 kronor; samt

att anslaget till batteriförnödenheter, hvarå utgifterna under samma period i medeltal årligen utgjort 6,306 kronor, måtte från 15,000 kronor nedsättas till 10,000 kronor.

Mot dessa styrelsens förslag finner jag icke något att erinra, annat än så vidt det rör anslaget till inköp och underhåll af inventarier. Då utgifterna å detta anslag de nämnda fem åren i medeltal utgjort 29,055 kronor, synes mig försigtigheten bjuda, att ej vid en nedsättning gå detta belopp så nära som till 30,000 kronor, och jag hemställer derföre, att berörda anslag måtte få i staten upptagas till 35,000 kronor.

Äfven med denna förändring komme genom de föreslagna förändringarne en betydlig minskning att ske i underhållsstaten, eller med 50,000 kronor, hvilket belopp i det närmaste motsvarar ökningen å de öfriga staterna.

I öfverensstämmelse med telegrafstyrelsens nu föredragna förslag, sådant det blifvit af mig tillstyrkt, och med iakttagande derjemte att, då telegrafinkomsterna blifvit beräknade 20,000 kronor lägre än telegrafstyrelsen föreslagit, det å telegrafverkets pensions- och understödsstat upptagna, med 5 procent af telegrafinkomsterna utgående anslaget till telegrafverkets pensionsinrättning utförts med 66,500 kronor i stället för af telegrafstyrelsen beräknade 67,500 kronor, har förslag till stater för telegrafverket under år 1883 blifvit upprättadt; och utvisar detta förslag följande slutsummor å de särskilda staterna:

aflöningsstaten	kronor	936,100: —.
öfvergångsaflöningsstaten	„	15,950: —,
pensions- och understödsstaten	„	85,162: —,
underhållsstaten	„	258,128: —,
summa kronor		1,295,340: —.

Åberopande hvad jag nu anført och med erinran, att de täta förändringar, telegrafnätet i följd af samfärdselns utveckling är underkastadt, torde nödvändiggöra ett förbehåll för Eders Kongl. Maj:t att fortfarande få vidtaga jemkningar i de af Riksdagen pröfvade staterna, tillstyrker jag i underdånighet att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen,

att, med godkännande ej mindre af de nu tillstyrkta ändringarne i telegrafverkets utgiftsstater än äfven af de förändrade bestämmelser i afseende å ålderstillägg för tjenstepersonalen vid telegrafverkets stationer och villkoren för dessa tilläggs åtnjutande, hvilka i sammanhang dermed blifvit föreslagna, måtte, under Eders Kongl. Maj:t likväl förbehållen rätt att i nämnda stater göra de jemkningar, som kunna finnas af behovet påkallade, såsom reservationsanslag, att utgå direkt af telegrafmedlen, till telegrafverket för år 1883 anvisa enahanda belopp, 1,330,000 kronor, hvartill telegrafinkomsterna för året blifvit beräknade, samt tillika medgifva, att det öfverskott, som å telegrafinkomsterna kan uppstå, må af Eders Kongl. Maj:t användas för telegrafverkets tidsenliga utveckling och förbättring.

Tullverket.

Generaltullstyrelsen har i underdånig skrifvelse den 7 november 1881 afgifvit förslag till tullverkets stater för år 1883.

[4.]
Tullverket.

Sedan generaltullstyrelsen häri förmålt sig ej ega anledning ifrågasätta någon ändring i *aflöningsstaten* utan hemställt, att densamma måtte utgå med enahanda belopp som det i 1882 års stat upptagna, eller 1,688,100 kronor, anmäler generaltullstyrelsen, att åtskilliga personer afgått från *öfvergångsaflöningsstaten* och från *indragningsstaten*, så att dessa stater för år 1883 kunna minskas, den förra med 4,900 kronor, från 46,750 kronor till 41,850 kronor, och den senare med 7,410 kronor, från 66,645 kronor till 59,235 kronor.

Beträffande *öfriga utgiftsstaterna* föreslår generaltullstyrelsen ingen annan förändring än i afseende å två i *omkostnadsstaten* upptagna förslagsanslag, det ena till skeppsmätningsskostnad och det andra till diverse utgifter. Hvad angår anslaget till skeppsmätningsskostnad anför generaltullstyrelsen, att detsamma, hvars ursprungliga belopp var 27,000 kronor, men i 1879 års stat nedsattes till 19,000 kronor, för att begränsa staternas slutsumma inom visst belopp, och sedermera i 1880 års stat höjdes till 23,000 kronor, visat sig otillräckligt att betäcka de utgifter, som dermed borde bestridas, och hvilka utgifter i medeltal under de senast förflutna fyra åren, under hvilka desamma bestridts af tullmedlen, uppgått till 26,300 kronor om året, ett belopp, som generaltullstyrelsen, med hänsyn till förestående ommätningar i följd af de nya skeppsmätningssförfattningarne, anser böra blifva snarare högre än lägre för de närmast kom-

mande åren. Generaltullstyrelsen anser därför anslaget böra uppbringas till sitt ursprungliga belopp och föreslår dess höjande med 4,000 kronor, från 23,000 kronor till 27,000 kronor. Då anslaget till diverse utgifter, i 1882 års stat upptaget till 11,355 kronor, under de senaste åren ständigt måst öfverskridas, och medeltalet af dessa utgifter för de sistförflutna fem åren uppgått till 16,600 kronor, hemställer generaltullstyrelsen om detta anslags förhöjning, hvarvid styrelsen, med afseende derå att ifrågavarande anslag plägat utföras med det belopp, som erfordras för jemnande af samtliga staternas slutsumma, föreslår en ökning med 3,310 kronor, eller från 11,355 kronor till 14,665 kronor. Omkostnadsstatens slutsumma, som i 1882 års stat är 204,705 kronor, skulle således komma att ökas med 7,310 kronor till 212,015 kronor.

Då jag icke har någon anledning till anmärkning mot de af generaltullstyrelsen sålunda framställda förslag, hemställer jag, att samma förslag må vinna Eders Kongl. Maj:ts bifall.

Under förutsättning häraf skulle tullverkets stater för år 1883 komma att förete följande slutsummor:

aflöningsstaten	1,688,100: —,
öfvergångsaflöningsstaten	41,850: —,
ålderstilläggsstaten	250,000: —,
indragningsstaten	59,235: —,
pensionsstaten för afskedade tjenstemän och betjente.....	197,000: —,
pensionsstaterna för afidne tjenstemäns och betjentes i fattigdom efterlemnade enkor och barn	31,800: —,
omkostnadsstaten	212,015: —,
summa kronor	2,480,000: —;

hvilket belopp utgör en minskning i 1882 års staters slutsumma med 5,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att, med godkännande af de för år 1883 ifrågasatta förändringar i tullverkets stater, bestämma anslaget för tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,480,000 kronor, att såsom förslagsanslag direkte utgå af tullmedlen.

Domänstyrelsen.

[5.]
Domän-
styrelsen.

I enlighet med den af Eders Kongl. Maj:t den 23 sistlidne december beslutade proposition till Riksdagen i fråga om domämförvaltning

gens ordnande, bör, för inrättande af en för statens jordbruksdomäner och skogar gemensam *domänstyrelse*, under sjunde hufvudtiteln upptagas ett anslag på ordinarie stat af 95,000 kronor.

Skogsväsendet.

För skogsväsendet är å ordinarie stat för år 1882, utom *indelning* och dermed jemförlig anvisning..... kronor 1,470: —, uppfördt:

[6.]
Skogsväsendet.

dels *bestämdt anslag* „ 452,513: —;
hvaraf utgår:

till skogsstyrelsen kronor 31,300: —,

„ skogsstaten..... „ 398,413: —,

„ statens skogsskolor „ 22,800: —;

dels *reservationsanslag* till kronoskogarnes förvaltning, m. m. „ 267,630: —,

summa kronor 721,613: —.

På grund af det under näst föregående anslagstitel åberopade beslutet om framställning till Riksdagen rörande inrättandet af en för jordbruksdomänerna och skogarne gemensam centralstyrelse, bör från det *bestämda anslaget* till skogsväsendet afgå hvad som hittills varit från detta anslag för skogsstyrelsen anvisadt, eller 31,300 kronor.

I sitt den 29 september 1881 afgifna underdåniga memorial angående anslagsbehofven för skogsväsendet under år 1883 har skogsstyrelsen anmält, att med sistnämnda års ingång nya ålderstillägg böra utgå till en jägmästare för intjenta 20 år, till elfva jägmästare för intjenta 15 år och till fyra jägmästare för intjenta 10 år med 500 kronor till hvardera, eller tillsammans 8,000 kronor, men att å andra sidan, enär under år 1881 två jägmästare, med aflöning af 3,000 kronor hvardera, afgått, hvilka komme att ersättas med jägmästare, som i aflöning egde åtnjuta endast 1,500 kronor hvardera, en besparing i det för ålderstillägg nu beräknade belopp komme att uppstå med 3,000 kronor.

I anledning af hvad skogsstyrelsen sålunda anmält, torde den för skogsstaten beräknade del af det bestämda anslaget få ökas med 5,000 kronor, eller till 403,413 kronor, då hela det nämnda anslaget, efter afräknande af ofvan omförmälda belopp af 31,300 kronor, skulle komma att utgöra 426,213 kronor.

Af *reservationsanslaget* till skogsväsendet är i 1882 års riksstat beräknadt:

för skogsingenjörer	kronor	15,000: —,
„ undersökning af vattendragen i Norrbottens län	„	7,000: —,
„ skogsinstitutet	„	21,300: —,
„ enskilda skogsskolor	„	11,400: —,
„ kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	„	212,930: —;

i hvilket sistnämnda belopp ingått äfven beräknadt anslag för skogsstyrelsen med 16,040 kronor.

Såsom jag antydtt vid handläggningen af frågan om domänförvaltningens ordnande blir, i händelse den centrala skogsförvaltningen regleras på det sätt Eders Kongl. Maj:t beslutit föreslå Riksdagen, det belopp, som hittills från reservationsanslaget utgått till skogsstyrelsen, icke vidare erforderligt, med undantag endast af en post på 2,400 kronor, afsedd för tidtals hos styrelsen mot månadsarvode biträdande skogsingenjörer, och hvilken styrelsen ansett böra för centralförvaltningen fortfarande vara att påräkna, då skogshushållningsplaner i större mängd inkomma till granskning. En minskning i reservationsanslaget kan således i följd af domänstyrelsens inrättande ske med 13,640 kronor.

Enligt hvad skogsstyrelsen anmält, har den undersökning af vattendragen i Norrbottens län, för hvilken medel varit från reservationsanslaget anvisade och hvilken, på grund af särskilda nådiga beslut, utsträckts äfven till vattendrag i Vesterbottens län, numera fortskridit derhän, att densamma, i afseende å utarbetet, kan förväntas inom loppet af detta år blifva i det hufvudsakligaste fullbordad, så att derefter endast kommer att återstå bestämmandet och beräknandet af vissa strömbyggnader i gränselfvarne mot Finland, hvilken åtgärd åter är beroende på fortgången af öfverläggningarne inom en af svenska och finska ledamöter bestående, år 1878 nedsatt komité. För att emellertid de verkställda undersökningarne må medföra påräknadt gagn, har skogsstyrelsen ansett angeläget att, med ledning dels af de upplysningar, som vid undersökningarne vunnits, och dels af en föranstaltad uppskattning af virkestillgången å kronans skogar i de ifrågavarande orterna, en fullständig plan för den successiva virkesförsäljningen derstädes varder upprättad, och har styrelsen hemställt, att för detta ändamål äfvensom för de återstående undersökningarne i gränselfvarne mot Finland, derest det nämnda komitéarbetet hinner till år 1883 afslutas, måtte för sist nämnda år beräknas ett belopp af 3,000 kronor, hvartill således den ofvan berörda, under reservationsanslaget uppförda posten: för "undersökning af vattendragen i Norrbottens län" 7,000 kronor, skulle kunna minskas.

Vidare och då af det belopp, 11,400 kronor, som under reservationsanslaget beräknats för bidrag åt tre enskilda skogsskolor, under en följd af år utgått endast 7,600 kronor till understöd åt två dylika skolor, hvaraf en i Södermanland och en i Vermland, men någon framställning om bidrag till en tredje skola icke ingått, och den skriftvexling i ämnet, skogsstyrelsen fört med åtskilliga länsstyrelser, icke gifve anledning antaga, att återstående beloppet af ifrågavarande anslagspost, 3,800 kronor, komme att för ändamålet tagas i anspråk, har skogsstyrelsen ansett densamma böra med nämnda belopp minskas och i 1883 års stat utföras med endast 7,600 kronor.

Med de minskningar, skogsstyrelsen sålunda ifrågasatt, och mot hvilka jag ej finner något att erinra, samt efter afdrag af det ofvan omförmälda anslagsbelopp, som i följd af skogsstyrelsens föreslagna reglering icke vidare komme att erfordras, skulle reservationsanslaget till skogsväsendet nedgå till 246,190 kronor.

På grund af hvad jag nu anført och med erinran, att, under förutsättning af bifall till förslaget om inrättande af en *domänstyrelse* med anslag på ordinarie stat, det extra anslag, som är i 1882 års stat uppfördt för tillfällig löneförbättring åt skogsstyrelsen, varder obehöfligt, får jag hemställa, att Eders Kongl. Maj:t ville föreslå Riksdagen:

att det bestämda anslaget till skogsväsendet, nu i staten upptaget till 452,513 kronor, måtte, med afräknande af det belopp, 31,300 kronor, som hittills utgått till skogsstyrelsen, men med tillägg af 5,000 kronor för beredande af ålderstillägg åt dertill berättigade jägmästare, i 1883 års stat utföras med 426,213 kronor;

samt att reservationsanslaget måtte minskas med sammanlagdt 21,440 kronor, eller från 267,630 kronor till 246,190 kronor, sistnämnda anslagsbelopp sålunda fördeladt:

till skogsingenjörer... ..	kronor	15,000: —,
„ undersökning af vattendragen i Norrbottens län	„	3,000: —,
„ skogsinstitutet	„	21,300: —,
„ enskilda skogsskolor	„	7,600: —,
„ kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	„	<u>199,290: —,</u> 246,190: —.

Kontroll å tillverkningsavgifter.

[7.]
Kontroll å
tillverknings-
avgifter.

Derest den af Eders Kongl Maj:t den 4 innevarande månad beslutna proposition till Riksdagen om ny förordning angående tillverkning af bränvin bifalles af Riksdagen, och kontrollapparater följaktligen jemlikt författningsförslaget varda införda vid de svenska brännerierna, blifva de nuvarande s. k. brännerivittnena öfverflödiga, likasom antalet bränneriekontrollörer kan betydligt inskränkas. Häraf följer i motsvarande mån besparing å förslagsanslaget för kontroll å tillverkningsavgifter, hvadan, under förutsättning af bifall till Eders Kongl. Maj:ts proposition, bör föreslås nedsättning i nämnda anslag, helst jag har för afsigt att vid föredragningen af hufvudtiteln behof af anslag å extra stat göra framställning om anvisande af ett dylikt anslag för anskaffandet af de ifrågavarande apparaterna, med hvilken tillfälliga utgift jag icke anser lämpligt betunga det ordinarie anslaget för kontrollen å tillverkningsavgifter.

Då emellertid är antagligt, att under de första månaderna år 1883 en del brännerier ej ännu hunnit förses med kontrollapparater, och kontrollen vid dem kommer att under tiden handhafvas på samma sätt som hittills, samt det dessutom torde vara nödigt, att minskningen i kontrollörernas antal ej sker omedelbarligen så snart kontrollapparaterna blifvit satta i verksamhet, utan att särskild kontrollör bibehålles någon tid vid hvarje bränneri, för att genom den dubbla kontrollen bereda förtroende till apparaterna hos tillverkarne, anser jag mig, för närvarande, ej kunna tillstyrka större nedsättning uti ifrågavarande anslag än 50,000 kronor, ett belopp ungefärligen motsvarande kostnaden för de nuvarande s. k. brännerivittnena.

Jag hemställer derföre, att Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen, att, under förutsättning att hvad Eders Kongl. Maj:t i särskild proposition den 4 innevarande månad om ny förordning angående tillverkning af bränvin föreslår om införande af kontrollapparater vid brännerierna vinner Riksdagens bifall, anslaget till kontroll å tillverkningsavgifter, för närvarande upptaget till 500,000 kronor, nedsättes till 450,000 kronor och således minskas med 50,000 kronor.

Kongl. teatrarne.

Kongl.
teatrarne.

Genom beslut den 27 april 1881 förordnade Eders Kongl. Maj:t, att de kongl. teatrarne skulle skiljas från Eders Kongl. Maj:ts hoför-

valtning och tills vidare lyda under finansdepartementet, hvars chef hade att inför Eders Kongl. Maj:t föredraga de ärenden, som rörde teatrarne, samt att deras verksamhet skulle under det med den 1 påföljande juli inträdande spelåret fortgå efter hufvudsakligen enahanda plan som dittills, dock med iakttagande af all den sparsamhet i förvaltningen, som af omständigheterna medgäfves.

Denna de kongl. teatrarne förändrade ställning och den interimistiska anordning, hvilken för närvarande i afvaktan på Riksdagens beslut i frågan måst vidtagas, lära med nödvändighet påkalla en framtällning af Eders Kongl. Maj:t till innevarande års Riksdag, huru med teatrarne skall efter den 1 nästkommande juli förhållas, men då detta ärende lämpligen torde göras till föremål för en särskild proposition, samt det förslag, Eders Kongl. Maj:t då kan komma att framlägga i fråga om de kongl. teatrarne verksamhet för framtiden, synes mig icke böra för år 1883 medföra någon förhöjning i det för dessa teatrar på ordinarie stat anvisade anslag, eger jag ej anledning att med afseende å detta anslag för närvarande ifrågasätta någon ändring i gällande stat.

Då jag ej heller finner mig böra tillstyrka någon ändring i öfriga förut ej nämnda ordinarie anslag under sjunde hufvudtiteln, tillåter jag mig endast hemställa, att förslagsanslaget till

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.,

hvars utgifter under år 1880, enligt hvad statskontoret upplyst, uppgått till 35,612 kronor, må för afrundande af de ordinarie anslagens slutsumma förhöjas från 33,177 kronor till 35,517 kronor, eller med 2,340 kronor.

[8.]
Skrifmaterialier och
expenser,
ved m. m.

Jag har här ofvan tillstyrkt:			
förhöjning i anslagen:			
till statskontoret med	kronor	4,400: —,	
„ postverket „	„	200,000: —,	
„ skrifmaterialier och expenser, ved			
m. m. med... ..	„	2,340: —,	
samt nytt anslag:			
„ domänstyrelsen med	„	95,000: —,	301,740: —.
transport kronor			301,740: —

Jemförelse
mellan nu-
varande och
föreslagen
ordinarie
stat.

transport kronor 301,740: —

Deremot har jag föreslagit minskning i anslagen:
 till tullverket med kronor 5,000: —,
 „ skogsväsendet med... .. „ 47,740: —,
 „ kontroll å tillverkningsavgift med „ 50,000: —, 102,740: —,

hvidan den verkliga förhöjningen å de ordinarie anslagen efter inberäkning af den tillökning i postverkets utgiftsstater med 200,000 kronor som motsvaras af en med samma belopp beräknad höjning af postmedlen, skulle blifva kronor 199,000: —.

Lägges härtill summan af hufvudtitelns ordinarie anslag enligt nu gällande riksstat ... „ 13,100,000: —, skulle, under förutsättning af bifall till hvad jag sålunda hemställt, slutsumman af sjunde hufvudtitelns ordinarie anslag för år 1883 blifva kronor 13,299,000: —.

Extra anslag.

I fråga om de anslag på extra stat, som kunde erfordras, yttrade departementschefen:

Genomförandet af statskontorets nya organisation.

[9.] För ifrågavarande ändamål är för närvarande å extra stat anvisadt 10,240 kronor. Detta belopp kan i följd af timade förändringar inom embetsverkets personal minskas med 500 kronor, och jag hemställer derföre, att Eders Kongl. Maj:t täcktes för genomförandet af statskontorets nya organisation af Riksdagen äska ett belopp af 9,740 kronor att å extra stat för år 1883 utgå.

Anslag för genomförandet af statskontorets nya organisation.

Ersättning för af statskontoret gjorda förskotter.

[10.] Af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, som tillhöra sjunde hufvudtiteln och böra till ersättning hos Riksdagen anmälas, äro enligt uppgifter från statskontoret följande:

Ersättning för af statskontoret gjorda förskotter.

eller tillhopa kronor 94,011: 38.

Bih. till Riksd. Prot. 1882. 1 Saml. 1 Afd.

Genomförandet af öfverintendentsembetets nya organisation.

[11.] Då behovet af särskildt anslag för genomförandet af detta embetsverks nya organisation fortfarande är oförändradt, tillstyrker jag, i öfverensstämmelse med hvad embetsverket i underdånigt memorial den 4 oktober 1881 hemställt, att Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen, att å extra stat för år 1883, för genomförandet af öfverintendentsembetets nya organisation, anvisa samma belopp som hittills, eller 1,000 kronor.

Anslag för genomförandet af öfverintendentsembetets nya organisation.

Genomförandet af kammarkollegii nya organisation.

[12.] På extra stat för år 1882 är på framställning af Eders Kongl. Maj:t för detta ändamål anvisadt 5,000 kronor, hvaraf bland annat utgår aflöning till kammarskrifvaren å kammarkollegii gamla stat Lars Magnus Viktor Örnberg. Med anledning af en utaf Örnberg gjord underdånig ansökning ämnar jag, vid föredragning af de till nionde hufvudtiteln hörande ärenden, föreslå Örnbergs öfverflyttande å allmänna indragningsstaten. Under förutsättning af bifall härtill och då före 1883 års ingång en annan af de öfvertalige tjenstemännen uppnått pensionsåldern, kan förevarande anslag minskas med 2,600 kronor. Jag hemställer derför, att Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen, att för genomförandet af kammarkollegii nya organisation anvisa ett anslag å extra stat för år 1883, och att detta anslag, under förutsättning att Örnberg varder förflyttad å allmänna indragningsstaten, bestämmes till 2,400 kronor.

Anslag för genomförandet af kammarkollegii nya organisation.

För granskning af nya jordeböcker.

[13.] Angående jordeboksarbetet inom kammarkollegium under år 1881 har kollegium i skrifvelse den 23 sistlidne december inberättat: att nya jordeböcker blifvit fastställda för Kalmar, Örebro och Gefleborgs län; att granskning påginge af nya jordeböckerna för Göteborgs och Bohus samt Jemtlands län; samt att det återstående arbetet kunde verkställas under åren 1882 och 1883; hvarjemte kollegium tillkännagifvit, att af de sex biträden, som för närvarande mot ett årligt arvode

Anslag för jordeboksarbetet.

af 600 kronor voro anställda hos föreståndarne för jordeboksarbetet, ett biträde kunde indragas vid 1882 års utgång.

Med anledning häraf och då anslaget för närvarande utgör 13,600 kronor, tillstyrker jag, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att, för granskning af nya jordeböcker, å extra stat för år 1883 anvisa ett anslag af 13,000 kronor.

Den lokala förvaltningen af statens domäner.

Det torde tillåtas mig få erinra, att, enligt den af Eders Kongl. Maj:t den 23 sistlidne december beslutade proposition angående domänförvaltningens ordnande, följande anslag för den lokala domänförvaltningen böra på extra stat för år 1883 äskas, nämligen:

till aflöning åt domänintendenter och uppehållande af domängörö-
målen hos länsstyrelserna kronor 60,000: —,
,, resekostnader vid domänförvaltningen, *förslags-*
vis, ,, 20,000: —.

[14. 15.]
*Anslag till
den lokala
förvaltningen
af statens
domäner.*

Anskaffande af kontrollapparater vid brännerierna.

I den af mig förut omnämnda särskilda propositionen till Riksdagen den 4 innevarande månad om ny förordning angående tillverkning af bränvin, har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, bland annat, att kontrollapparater skola införas vid brännerierna, samt att dessa apparater skola anskaffas af statsverket, med skyldighet för bränvinstillverkarne att på egen bekostnad låta afhemta kontrollapparaterna samt bestrida kostnaden för deras uppsättning.

I händelse af bifall till denna proposition måste således medel finnas tillgängliga för att anskaffa nämnda apparater.

Hvad först angår det erforderliga antalet kontrollapparater, har chefen för kontrollbyrån i afgifven promemoria erinrat, att bränneriernas antal, som under de senare åren minskats, för närvarande utgjorde omkring 300, och att det icke vore antagligt, att detta antal under den närmaste framtiden skulle komma att i nämnvärd grad ökas. Då emellertid vore angeläget att ega tillgång till reservapparater, anser byråchefen den första uppsättningen af apparaterna böra bestämmas till 350 stycken. Priset för hvarje apparat utgjorde enligt meddelande från Gebrüder Siemens i Berlin 684 kronor, eller för 350 stycken 239,400 kronor, hvilken summa byråchefen, med afseende derå att en

[16.]
*Anslag för
anskaffande
af kontroll-
apparater vid
bränne-
rierna.*

del af apparaterna borde ega större dimensioner och följaktligen blifve dyrare, ansåge böra afrundas till 245,000 kronor.

I nämnda promemoria fäster byråchefen vidare uppmärksamhet derå, att apparaternas införande jemväl kommer att medföra andra kostnader för statsverket än utgiften för deras inköp, och anför i detta hänseende till en början, att för apparaternas uppsättande inom brännerierna måste företagas vissa förberedande anordningar, hvilka vid flertalet brännerier komme att blifva af en ej ringa omfattning, i det att i allmänhet tillräcklig höjdskilnad ej förefunnes mellan den s. k. lyktan och sprithållaren. Enligt författningsförslaget ålåg det visserligen bränvinstillverkarne att bekosta apparaternas uppsättning; men för att uppsättningen ej skulle vålla alltför mycken svårighet, och för att apparaterna måtte blifva uppställda å den lämpligaste platsen inom brännerierna, vore det oundgängligt att i god tid före tillverkningsårets början antaga och ställa till länsstyrelsernas förfogande sakkunnige personer, för att meddela tillverkarne kännedom om de behöfliga förberedande anordningarne inom brännerierna och äfven kunna biträda vid sjelfva apparaternas uppsättande. Då emellertid apparaterna ej voro allmänt kända, borde dessa särskildt anstälde personer, hvilkas antal ej finge vara allt för ringa, beredas tillfälle på statens bekostnad att inhemta kännedom om apparaterna och villkoren för uppsättningen. Byråchefen erinrar vidare, att då kontrollapparaternas utslag skulle blifva ensamt bestämmande för beskattningen, det vore nödvändigt, att deras justering verkställdes genom svenske justeringsmän, och att detta justeringsarbete lämpligast kunde verkställas å tillverkningsorten. Då apparaternas införande påkallade en helt och hållet ny ordningsstadga för brännerierna, vore byråchefen i behof att för dess utarbetande erhålla nödigt biträde, hvarjemte byråchefen anser, att, sedan ordningsstadgan blifvit utarbetad, öfverkontrollörerne böra, i likhet med hvad förut egt rum, sammankallas för att gemensamt inhemta kännedom såväl om de nya bestämmelserna som om kontrollapparaterna och deras verkningssätt. Tillfälligt ökad biträde inom kontrollbyrån blifve, enligt byråchefens åsigt, äfven erforderligt för att under den sannolikt korta tiden mellan författnings antagande och apparaternas införande medhinna utarbetandet af speciela instruktioner samt erforderliga formulär till journaler, tabeller, m. m., likasom det äfven, åtminstone under den närmaste tiden efter apparaternas införande, vore nödvändigt för kontrollbyrån att tillgå en eller annan tekniskt bildad person med fullständig insigt i apparaternas konstruktion och verkningssätt, och som för förvärfvande af dylik insigt borde sättas i tillfälle att under någon tid närvara vid apparaternas förfärdigande. Slutligen komme

äfvén apparaternas transport från tillverkningsorten hit till landet och vidare till de respektive länen äfvensom deras magasinering och vård, intill dess de blefvo på brännerierna fördelade, att medföra kostnader för statsverket. Under erinran, att det svårligen vore möjligt att med någon grad af noggrannhet uppgifva storleken af de kostnader, som genom dessa anordningar kunde föranledas, anser byråchefen med hänsyn till arbetenas omfattning dessa kostnader ej kunna beräknas lägre än 50,000 kronor.

Då jag icke har någon erinran att framställa mot hvad chefen för kontrollbyrån i ofvannämnda hänseenden anfört, och för kontrollapparaternas första anskaffande och uppsättande enligt den gjorda beräkningen erfordras ett belopp af omkring 300,000 kronor, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att för detta tillfälliga behof å extra stat för år 1883 till Eders Kongl. Maj:ts disposition anvisa ett belopp af 300,000 kronor.

Anskaffande af ett isbrytande ångfartyg för uppehållande af kommunikation vintertiden mellan Öland och fastlandet.

I underdånig skrifvelse den 27 april nästlidna år i fråga om regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel anmälde Riksdagen, hurusom i särskilda inom Riksdagen väckta motioner förslag blifvit framställda om anvisande af nödiga medel, att ställas till generalpoststyrelsens förfogande i och för anskaffande af lämpligt ångfartyg till uppehållande af vinterkommunikation mellan Öland och fasta landet, dervid tillika anfördes, att Riksdagen vid behandling af nämnda förslag ansett befolkningens på Öland anspråk på erhållande af en förbättrad vinterkommunikation med fastlandet och särskildt med staden Kalmar vara särdeles behjertansvärda, samt därför funnit någon åtgärd böra vidtagas, som kunde leda till det åsyftade målets vinnande; att därför emellertid kunde gifvas äfvén andra sätt, än det i oförmälda förslag angifna, i ty att måhända något enskildt bolag kunde finnas villigt att anskaffa en för den ifrågavarande vinterkommunikationen nog kraftig isbrytande ångbåt samt mot lämplig afgift för passagerare och gods dermed uppehålla trafiken mellan Öland och fastlandet, derest staten erlade ett årligt bidrag till trafikutgifternas betäckande, eller tilläfvén tyrs derjemte lemnade något tillskott till bestridande af kostnaden för fartygets anskaffande; men att för utrönandet af möjligheten och ända-

[17.]
Anskaffande
af ett isbry-
tande ång-
fartyg för
uppehållande
af kommuni-
kation vinter-
tiden mellan
Öland och
fastlandet.

målsenligheten af en dylik anordning erfordrades särskild utredning; med afseende hvarå, och då jemväl beträffande de kostnader, som skulle för statsverket uppkomma, derest detsamma åtog sig att med eget ångfartyg ombesörja ifrågavarande kommunikations uppehållande, undersökningar borde föregå slutligt afgörande af förevarande fråga, Riksdagen ansett sig böra i underdånighet anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes efter vederbörlig utredning för näst sammanträdande Riksdag framlägga förslag till upprättande af en ordnad och tidsenlig vinterkommunikation mellan Öland och Kalmar, vare sig genom aftal med enskildt ångfartygsbolag eller genom statens försorg.

I anledning af Riksdagens omförmälda framställning anbefalde Eders Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 6 påföljde maj generalpoststyrelsen att, efter företagande af den utaf Riksdagen äskade utredning rörande sättet för ordnande af en regelbunden och tidsenlig vinterkommunikation mellan Öland och Kalmar, afgifva det utlåtande och förslag, hvartill en sådan utredning kunde föranleda.

Under ärendets handläggning hos generalpoststyrelsen hafva två enskilda bolag till nämnda styrelse ingifvit särskilda anbud i afseende å uppehållande af ifrågavarande vinterkommunikation.

Det först inkomna anbudet är afgifvet af ett hösten 1880 bildadt bolag, benämndt "Mellersta Ölands ångbåtsaktiebolag", hvilket bolag dock ännu icke synes hafva trädt i verksamhet. Detta bolag erbjuder sig att, derest på statsverkets bekostnad anskaffas ett "nytt eller dermed jemngodt" ångfartyg, lämpligt för vinterkommunikation i Kalmar sund och ej mera djupgående än att det, äfven under lågt vattenstånd, kan anlöpa hamnen vid Färjestaden å Öland, öfvertaga nämnda ångfartyg på minst femton års tid, för uppehållande af ordnad vinterkommunikation mellan Öland och Kalmar från och med november till och med april månad, mot rättighet att uppbära lämplig afgift för passagerare och gods, äfvensom att, der bolaget så önskar, jemväl under den öfriga tiden af året begagna fartyget för person- och godstrafik mellan Öland och fastlandet, utan att därför erlägga någon ersättning till staten. Derjemte föreslår bolaget följande vilkor: att postverket under vintertiden, eller från och med november till och med april månad, aflönar befälhafvare och maskinist å fartyget; att Kongl. Maj:t eller generalpoststyrelsen antager befälhafvare och maskinist å fartyget, men bolaget befrias från skyldighet att hafva fartyget försäkradt för sjöskada; att bolaget dels underhåller fartyget i sjövärdigt skick under minst femton år med inventarier och allt, som bolaget emottager, dels bekostar fartygets driftkostnader, med undantag af förut nämnda aflöning till befälhafvare och maskinist, dels ock besörjerom

postens öfverförande utan särskild kostnad för postverket; hvaremot bolaget vill vara fritt från sådana kostnader, som genom förslitning af maskin eller maskindelar, eller genom sjöolycka eller forcering af is kunna uppstå.

Det andra anbudet, som inkommit några dagar senare, är afgifvet af Kalmarsunds ångbåtsaktiebolag, som för närvarande besörjer trafiken mellan Öland och fastlandet med fem särskilda fartyg. Detta bolags anbud innehåller, att, såvida för vinterpostbefordringen mellan Öland och fastlandet ny ångbåt kommer att inköpas för postverkets räkning, "öfvertaga densamma och besörja trafiken på samma sätt och villkor, hvartill Mellersta Ölands ångbåtsaktiebolag förbundit sig", eller ock, för den händelse sådan särskild ångbåt icke kommer till stånd, för ett belopp af 5,000 kronor årligen föra all post med Kalmarsunds-bolagets ångbåtar å deras reguliera tider till och från Öland och fasta landet å alla punkter, som nämnda ångbåtar trafikera, samt vintertiden föra post och passagerare mellan Öland och Kalmar med en af bolagets ångbåtar, så länge naturhinder icke omöjliggöra kommunikationen, men i sådant fall fortfarande uppehålla densamma med isbåt, bemannad med en del af bolagets pålitligaste och raskaste ångbåtsbesättningar samt, då fast is finnes, med skjuts öfverföra posten.

Kockums mekaniska verkstads aktiebolag i Malmö har efter skriftvexling med generalpoststyrelsen framställt förslag att bygga ett isbrytningsångfartyg för ifrågavarande vinterkommunikation, 91 fot långt i vattenlinien och 23 fot bredt vid däck, afsedt att med jemn hastighet genombryta cirka sex tums tjock fast is, med ett medeldjupgående af $8\frac{1}{2}$ fot med last af 25 tons, men som under isbrytning ökades i följd af användningen af en akterut inrättad s. k. barlasttank; och skulle fartygets maskin under jemt arbete utveckla en kraft af 225 indicerade hästkrafter. Kostnaden för ett dylikt fartyg skulle uppgå till 146,300 kronor.

Alternativt har bolaget föreslagit byggande af ett annat isbrytningsfartyg, som, med bibehållande af det förras hufvuddimensioner, skulle ligga allenast 8 fot djupt, förses med en maskin af 180 indicerade hästkrafter och kunna genombryta fyra tums is under jemn hastighet. Priset å detta alternativt föreslagna fartyg skulle vara 136,900 kronor.

I begge fallen skulle skrofvat byggas af svenskt jern, propellern utföras af gjutstål, axlar och öfriga rörelseorganer tillverkas extra starka af svenskt stål, samt en passande barlasttank med injektor och rörledningar anbringas.

Generalpoststyrelsens biträde i frågor rörande postångfartygen,

mariningeniören J. L. Frykholm, som efter uppdrag af generalpost styrelsen nedrest till Kalmar och inhemtat kännedom om förevarande förhållanden, har i till generalpoststyrelsen ingifna skrivelser anført hufvudsakligen: att Kalmarsundsbolagets fartyg under vanliga förhållanden kunde ombesörja postföringen mellan Öland och fastlandet; att hvad deremot anginge ovanliga förhållanden och särskildt sådana vintertiden, då ishinder förekomme, det vore en själfklar sak, att så små och svaga fartyg som de ifrågavarande ganska snart blefve urstånd-satta att trafikera; att om ock, med hänsyn dertill att under loppet af många år postförbindelsen mellan Öland och fastlandet icke någon gång varit afbruten längre tid än en eller två på hvarandra följande dagar, postförhållandena vintertiden icke ådagalade behovet af en ny isbrytareångare för Kalmarsund, kunde deremot för detta behof ur erfarenheten om persontrafiken hemtas desto flera skäl, och dessa af "upprörande beskaffenhet"; att då Kalmarsundsbolagets båtar vore, om icke alldeles förkastliga till vintertrafik i Kalmarsund, likväl dertill mycket olämpliga, en kraftig isbrytareångare vore för ändamålet högeligen påkallad; att, beträffande det ifrågasatta nya isbrytareångarfartyget, dess djupgående till följd af farledens beskaffenhet borde begränsas till 7 fot; att en sådan förändring med säkerhet kunde vidtagas med det af Kockums mekaniska verkstads aktiebolag i första alternativet föreslagna fartyget genom någon jemkning i dess öfriga dimensioner och utan att dess allmänna egenskaper nämnvärdt förändrades; samt att Frykholm vore lifligt öfvertygad, att icke något mindre fartyg än det större af de båda alternativen kunde i förevarande fall med fördel användas, enär det erfordrades stor maskinkraft och ett starkt fartyg för att bekämpa ström och isförhållandena i Kalmarsund, hvilka voro de svåraste på Sveriges östersjökust söder om Åland. Hvarjemte Frykholm förklarar sig anse en dylik jemkning i dimensionerna icke kunna anses medföra någon minskning i priset för fartyget.

Chefen för sjökarteverket har i afgifvet intyg upplyst, att, enligt den nyaste år 1874 upplodade sjömätningsskartan öfver Kalmarsund, vattendjupet i segelleden mellan Kalmar stad och Färjestadens hamn på Öland icke på något ställe vid lågt vatten understeg 8 fot, så att denna farled kunde begagnas af 7 fots djupgående fartyg, samt att den del af farleden, hvarest djupet vore endast 8 fot, inskränkte sig till en sträcka af 600 fot närmast färjestaden, hvaremot i öppningen mellan hamnarmarne vid färjestaden djupet vore 10 fot, men inne i hamnen 6 fot och derunder, allt vid lågt vatten.

Härtill fogar mariningeniören Frykholm den upplysningen, att man, enligt sjömätningsskartans vittnesbörd, kan erhålla ända till 10

fots vattendjup genom att taga en något längre väg till färjestaden än den direkta vanligen begagnade, samt att ett fartyg af 7 fots djupgående vid lågt vattenstånd visserligen icke kan anlöpa lastbryggan vid färjestaden, men deremot då kan intaga sin last vid hamnarmen.

Mariningeniören Frykhölm har tillika uppgjort approximativ beräkning angående trafik-utgifter och inkomster för det ifrågasatta isbrytarefartyget, hvarvid han dels upptagit aflöningen till befälhafvare och maskinist till 5,400 kronor, dels ock ansett årliga drift- och underhållskostnaderna komma att öfverstiga inkomsterna med 10,000 à 15,000 kronor.

Generalpoststyrelsen har den 19 december 1881 afgifvit underdånigt utlåtande i ämnet, deri generalpoststyrelsen, som anser postföringen i och för sig icke påkalla anskaffande af ett nytt isbrytarefartyg för Kalmarsund, och att användande af postmedel för sådant ändamål för den skull icke bör ifrågakomma, tillika förklarar någon erinran från postverkets sida icke skäligen kunna göras deremot, att, derest ett af statsverket anskaffadt nytt ångfartyg åt enskildt bolag upplåtes för uppehållande af den ifrågavarande vinterkommunikationen, postverket under månaderna november-april aflönar fartygets befälhafvare och maskinist, mot det att postverket ej behöfver vidkännas vidare kostnader för den postföring, som genom fartyget bestrides.

Det kan icke förnekas, att det sätt, hvarpå kommunikationen vintertiden mellan Öland och fastlandet för närvarande underhålles, icke är tillfredsställande, och jag delar desto hellre Riksdagens åsigt derom, att den öländska befolkningens anspråk på förbättring i detta hänseende äro särdeles behjertansvärda och af beskaffenhet att böra af staten tillgodoses, som denna del af riket med en folkmängd af cirka 38,000 personer hittills ej kommit i åtnjutande af synnerligt bidrag från det allmännas sida för kommunikationernas befrämjande. Hvad åter angår lämpligaste sättet för statens medverkan i detta fall, så skulle det otvifvelaktigt vara mera naturligt och för staten fördelaktigt, om det allmänna genom ett årligt bidrag understödde ett enskildt bolag, som förbunde sig att sörja för kommunikationens uppehållande med ett dertill lämpligt fartyg. Af hvad jag förut anfört framgår emellertid, att någon väsentlig förbättring af den nuvarande vinterkommunikationen, åtminstone hvad angår person- och godsbefordringen, icke står att vinna genom användande af Kalmarsunds ångbåtsaktiebolags nuvarande båtar, och någon anledning till antagande, att vare sig enskilde personer eller bolag skola finnas villige och i stånd att bekosta byggandet af ett sådant för isbrytning afsedt fartyg, som är för ändamålet behöfligt, torde så mycket mindre vara för handen,

som något anbud i sådant hänseende icke till generalpoststyrelsen afgifvits, utan fastmera båda de förutnämnda bolagen i sina anbud förutsätta, att lämpligt fartyg skall dem kostnadsfritt tillhandahållas och statsverket dessutom lemna bidrag till trafikknadens betäckande. Anser man Riksdagens framställning förtjena afseende — och till grund för en sådan uppfattning ligger, såsom jag redan antydt, ganska mycken billighet — lär det derföre icke återstå annat sätt att tillvägagå för målets vinnande än att låta det behöfliga fartyget anskaffas genom statens försorg och på dess bekostnad.

Deremot hyser jag vissa tvifvel om lämpligheten af att öfverlemna det staten tillhöriga fartyget till disposition åt ett enskildt trafikbolag på nyss angifna villkor. Enligt dessa skulle staten, bland annat, dels bestrida aflöningen för fartygets befälhafvare och maskinist under vintertiden, hvilken kostnad af mariningeniören Frykholm beräknats till 5,400 kronor, dels ock vidkännas en väsentlig del af fartygets underhåll, och detta, under det fartyget vore stäldt till disposition af ett enskildt bolag, som följaktligen hade i sin hand att bestämma öfver fartygets användning, utan all risk för den skada, som kunde drabba detsamma. Jemföras dessa omständigheter å ena sidan och på den andra den af Frykholm beräknade årliga förlusten af 10,000 å 15,000 kronor på denna trafikleds uppehållande, synes det vara mera tillrådligt, att, sedan isbrytareångfartyget blifvit på statens bekostnad anskaffadt, trafiken med detsamma ock uppehållas genom statens försorg och för dess räkning. Detta kan åter ske antingen genom fartygets öfverlemnande för sådant ändamål till postverket, som för närvarande med eget fartyg uppehåller vinterkommunikationen med Gotland, eller ock på annat sätt, såsom genom att använda flottans befäl och manskap för ändamålet, ehuru äfven i senare fallet kostnaden för trafikens uppehållande synes böra drabba postverket. Derigenom kommer väl postverket att drabbas af större kostnader än som kunna anses nödiga för postföringen i och för sig, men dessa kostnader lära dock icke kunna anses oskäligen, med hänsyn dertill att det å en farled sådan som denna icke torde vara oegentligt, att postverket befordrar icke allenast post utan jemväl passagerare, och postverket för dylik befordran till Gotland vidkännas en årlig kostnad af 45,000 kronor. Det torde emellertid icke vara nödigt att Eders Kongl. Maj:t redan nu fattar beslut om det sätt, hvarpå fartyget, när det blifvit anskaffadt, skall disponeras, utan lär det, i händelse Eders Kongl. Maj:t gillar hvad jag i underdånighet yttrat om önskvärdheten af fartygets anskaffande på statsverkets bekostnad, för närvarande endast böra ifrågakomma, att af Riksdagen dertill äska erforderliga medel.

På grund af hvad jag sålunda anført, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen, att, för anskaffande af ett lämpligt isbrytareångfartyg till besörjande af vinterkommunikationen mellan lämplig hamn å Öland och fastlandet, å extra stat för år 1883 anvisa ett belopp af 146,300 kronor.

Reparation af operahuset och istandsättande af genom våldad skadad teatermateriel.

Genom en våldad, som den 10 oktober sistlidna år utbröt inom operahuset, skadades såväl sjelfva byggnaden som en stor del af de kongl. teatrarnes, statsverket tillhöriga materiel.

I skrifvelse den 22 påföljde november anmälde öfverintendents-embetet: att botandet af de skador å byggnaden, som uppstått i följd af branden, och hvilka nödvändigt måste afhjelpas för att byggnaden skulle kunna för sitt ändamål fortfarande begagnas och ej taga vidare skada, kräde ett belopp af ... kronor 35,650: 50; att till betäckande af dessa kostnader förefunnes en brandskadeersättning till belopp, ... „ 17,925: —,

men att för bestridande af återstoden, ... kronor 17,725: 50, icke funnos tillgängliga medel, enär det å sjunde hufvudtiteln uppförda anslaget till byggnader och reparationer ej kunde härför anlitas utan åsidosättande af angelägna reparationsarbeten vid kronans öfriga hus i Stockholm och landsorterna. Med anledning af denna framställning har Eders Kongl. Maj:t bemyndigat öfverintendentsembetet att af för händer varande medel förskjuta nämnda för reparationsarbetena erforderliga belopp, 17,725 kronor 50 öre.

Direktionen öfver de kongl. teatrarne har i skrifvelse till mig den 5 innevarande månad tillkännagifvit, att den genom våldelden orsakade skadan å teatrarnes materiel, lågt beräknad, utgjorde:

för rustkammaren	...	kronor 25,000: —,
„ kostymer	...	„ 43,100: —,
„ dekorationer	...	„ 71,500: —,
		eller tillhopa kronor 139,600: —,

hvarvid teaterdirektionen tillika fäst uppmärksamhet dels derå att förlusten af rustkammaren upptagits efter i förra tider gällande anskaff-

[18.]
Reparation
af operahuset
och iständ-
sättande af
skadad tea-
termateriel.

ningskostnad, hvilken kostnad numera ej obetydligt stegrats, dels ock derå att af kostymer och dekorationer i kalkylen ingått endast sådana, hvilka tillhöra pjäser, som kunna i fråga komma att ånyo uppföras under den nuvarande och närmast kommande tiden.

Såsom öfverintendentsembetet anfört, lemnar anslaget till byggnader och reparationer ej tillgång till godtgörande af kostnaden för afhjelpande af de genom vådelden operahuset tillfogade skador, och torde det äfven vara uppenbart, att detta anslag, med hänsyn till dess belopp, icke är afsedt att bestrida reparationer, föranledda af våldeld och tillika af den omfattning som de ifrågavarande. Kostnaden härför lär således böra ersättas genom särskildt anslag.

Enligt hvad jag förut nämnt, är teatrarne materiel statsverkets tillhörighet, upplåten till teaterinstitutionen för begagnande. Vid sådant förhållande synes mig ligga i sakens natur, att särskilda statsmedel böra anvisas för iståndsättande af den genom branden skadade materielen, då sådant är nödvändigt för teatrarne verksamhet, och teatrarne egna inkomster ej lemna tillgång till denna kostnads bestridande. Vål hafva häraf föranledda utgifter redan blifvit till betydliga belopp af teaterdirektionen bestridda, för att icke kongl. stora teatern skulle nödgas inställa sin verksamhet, men då dessa utgifter icke kunna hänföras till den normala kostnaden för uppehållet af teaterverksamheten, lär ersättning derför böra beredas nämnde direktion. Då det emellertid icke torde vara nödigt att, efter de redan verkställda och närmast förestående arbetena för denna materiels nyanskaffning eller iståndsättande, annorlunda än efter hand och småningom ersätta den skadade materielen, har jag ansett mig nu icke böra ifrågasätta högre anslag för materielen än ungefär 50,000 kronor, hvilket anslag jemte det för byggnadens reparation erforderliga torde, för jemnande af slutsumman å hufvudtiteln extra anslag, böra upptagas till 69,548 kronor.

På grund häraf hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen, att å extra stat för år 1883 anvisa ett särskildt anslag af 69,548 kronor till Eders Kongl. Maj:ts disposition, att användas dels till godtgörande af de kostnader, öfverintendentsembetet förskottvis bestridt för operahusets reparation efter branden, dels ock för iståndsättande af den genom branden skadade materielen.

Summan af de utaf mig tillstyrkta anslagen å extra stat för år 1883 utgör alltså 716,000 kronor.

Statsrådets öfriga ledamöter instämde i hvad departementschefen sålunda hemställt och föreslagit beträffande anslagen under sjunde hufvudtiteln; och behagade Hans Maj:t Konungen dertill lemna nådigt bifall.

Ex. protocollo:

A. L. Fris.

Åttonde hufvudtiteln.

*Utdrag af protokollet öfver ecklesiastik-ärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 9
Januari 1882.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
TAUBE,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER.

Departementschefen, Statsrådet Hammarskjöld föredrog följande ärenden rörande regleringen af åttonde hufvudtitelns ordinarie stat och de till samma hufvudtitel hänförliga extra ordinarie anslagsbehof; hvarvid och efter erinran derom, att vid föredragningen den 30 sistlidne December af Universitetskanslerns, Vetenskapsakademiens, Vitterhets-, historie- och antiqvitetssakademiens samt Medicinalstyrelsens underdåniga framställningar om anslag för åtskilliga ändamål Kongl. Maj:t befalt, att samma framställningar skulle i vissa, nedan nämnda delar å nyo

anmälas i sammanhang med förslag till reglering af utgifterna under denna hufvudtitel, Departementschefen yttrade, beträffande

Ordinarie anslag:

Universitetet.

[1.] I underdånigt memorial den 30 September 1881 har Kanslern för universitetet i Upsala bland annat anmält och till bifall förordat en af det Akademiska konsistoriet på vederbörandes anhållan gjord framställning om förhöjning af årsanslaget för den meteorologiska institutionen vid nämnda universitet. Dervid har anförts, att, då vid 1878 års riksdag på Eders Kongl. Maj:ts framställning medel beviljades till upprättande af denna institution, anslogs, förutom lön åt föreståndaren och arfvode åt en amanuens, ett belopp af 1,500 kronor till institutionens samtliga öfriga utgifter. Denna summa, hvilken af dåvarande prefekten för den astronomiska institutionen föreslagits, utgjorde medeltalet af de årliga utgifterna under de närmast föregående åtta åren för den meteorologiska afdelningen af nämnda institution. Då emellertid just under dessa åtta år den meteorologiska verksamheten varit stadd i hastig utveckling, hvilken sedermera ytterligare fortgått, vore det helt naturligt, att den anslagna summan numera måste vara för liten. Den hade ock under de nu gångna åren visat sig fullkomligt otillräcklig. Att på något sätt öka institutionens verksamhet eller anskaffa nya instrument eller ens att fullständigt underhålla det befintliga instrumentförrådet, hade alls icke kunnat komma i fråga. Ej heller hade någon materiel för undervisningen vid institutionen eller för de föreståndaren såsom tillika extra ordinarie professor åliggande föreläsningar kunnat i nämnvärd mån anskaffas. Anslaget hade ej ens på långt när varit tillräckligt för bestridande af institutionens löpande utgifter, utan hade föreståndaren måst af egna medel tillskjuta det oundgängligaste. År 1880 hade detta förskott uppgått till 700 kronor, hvilket belopp sedan blifvit af universitetets medel ersatt; och äfven under sistförflutna året hade han nödgats göra betydliga tillskott. Då ett sådant förfarande vore föga lämpligt och för föreståndaren ganska betungande, och då ingen möjlighet funnes att vidtaga ytterligare besparingar, så vida ej institutionens verksamhet skulle i betydlig mån inskränkas, så att den ej komme att motsvara sitt ändamål, hade det ansetts nödvändigt att begära förhöjning i anslaget med 1,000 kronor, hvarigenom detsamma skulle i sin helhet utgå med 2,500 kronor. Med

Ang. meteorologiska institutionen i Upsala.

det sålunda ökade anslaget skulle det blifva möjligt att bestrida de löpande utgifterna för hvarje år samt att äfven erhålla ett ringa öfverskott till instrumentens och undervisningsmaterielens komplettering och underhåll. Äfven om det äskade tillskottet beviljades, blefve dock institutionens anslag ganska obetydligt i jemförelse med dem, som bestodes dylika observatorier i utlandet.

Hvad sålunda blifvit anfördt synes mig innefatta fullt giltiga skäl för den begärda tillökningen i anslaget för ifrågavarande så väl i vetenskapligt som i praktiskt hänseende viktiga anstalt. Jag tillstyrker därför i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att höja det årliga anslaget till materiel för den meteorologiska institutionen vid universitetet i Upsala med 1,000 kronor.

Sedan Riksdagen beviljat medel för inköp af en del utaf den Carl von Linné fordom tillhöriga egendomen Hammarby i Upsala län jemte derå uppförda byggnader och på stället befintlig lösegendom, har Öfverintendentsembetet, enligt erhållet nådigt uppdrag, dels afslutit köp, på grund hvaraf ifrågavarande egendom blifvit i behörig ordning till kronan öfverlåtten, och dels afgifvit förslag i fråga om de bestämmelser, som ansetts nödiga och lämpliga rörande tillsyn och vård af samma egendom. [2.]
*Ang. aflöning
åt en tillsynsman
vid egendomen
Hammarby.*

Enligt berörda förslag skulle högsta tillsynen öfver Linnéanska stiftelsen å Hammarby utöfvas, hvad anginge dit hörande byggnader af Öfverintendentsembetet, samt, i fråga om stiftelsens samlingar, park och öfriga område, af någon bland Upsala universitets ordinarie eller extra ordinarie professorer, hvilken Eders Kongl. Maj:t komme att, efter förslag af det Större akademiska konsistoriet i Upsala, till *inspektor* i berörda hänseende förordna för en tid af fem år i sender. Närmaste vården om såväl stiftelsens byggnader som dess samlingar och öfriga tillhörigheter skulle anförtras åt en å stället boende *tillsyningsman*, hvilken antoges af inspektor. Bemålde tillsyningsman, hvilken borde hafva gjort sig känd för synnerlig pålitlighet samt kunna räkna och skriva äfvensom hafva någon vana vid trädgårdsskötsel, skulle åligga att, jemte den på honom ankommande vård i allmänhet om stiftelsens byggnader och öfriga tillhörigheter, verkställa efter inspektors anvisning de blomsteranläggningar, hvilka med hänsyn till minnet af Linné kunde ifrågakomma, så ock i öfrigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som i afseende å ifrågavarande vård och tillsyn kunde varda honom af Länsstyrelsen, å Öfverintendentsembetets vägnar, eller af inspektor meddelade; och skulle tillsyningsmannen ega åtnjuta fri bostad samt aflöning af staten.

Efter det Universitetskanslern anbefalts att, efter vederbörandes hörande öfver nämnda förslag, inkomma med underdånigt utlåtande i ärendet jemte utredning i fråga om kostnaderna för den föreslagna tillsynen öfver Linnéanska stiftelsens samlingar, park och öfriga område, har Kanslern infordrat yttrande från det Större akademiska konsistoriet i Upsala, som, lika med Professoren Th. M. Fries och universitetets Drätselnämnd, uti afgifvet och af Kanslern biträdt utlåtande instämt i Öfverintendentsembetets förslag samt hemställt, att det kontanta beloppet för aflönande af tillsyningsmannen vid Hammarby måtte bestämmas till 500 kronor.

I detta ärende är vidare af Eders Kongl. Maj:t den 11 Februari 1881 förordnadt:

att de vid ifrågavarande egendom befintliga byggnader, hvilka för närvarande utgjordes af Linnéanska museibyggnaden, ett boningshus, två flygelbyggnader och en magasinsbyggnad, skulle stå under inseende och förvaltning af Öfverintendentsembetet, som egde att desamma underhålla med anlåtande därför af det å riksstatens sjunde hufvudtitel uppförda anslag till byggnader och reparationer samt under iakttagande i öfrigt af enahanda stadganden i fråga om husens vård, som beträffande andra under embetets inseende ställda egendomar i landsorten vore eller framdeles kunde blifva föreskrifna;

att uti förenämnda magasinsbyggnad skulle genom Öfverintendentsembetets försorg inredas bostad åt en tillsyningsman, som kunde varda antagen för den närmaste vården om så väl stiftelsens byggnader som dess samlingar och öfriga tillhörigheter;

att den Linnéanska parken jemte det öfriga området af den inköpta egendomen äfvensom den Linné fordom tillhöriga löseegendomen tills vidare skulle stå under Upsala universitets tillsyn och vård; samt

att till bestridande af kostnaderna härför under ett år, räknadt från den 14 Mars 1881, ett belopp af 500 kronor finge af allmänna besparingarna å anslagen under riksstatens åttonde hufvudtitel till universitetets disposition utbetalas.

För ett definitift ordnande af förhållandena vid ifrågavarande egendom, hvilket synes lämpligen kunna ske i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ofvan berörda förslag, erfordras nu endast anslag för tillsyningsmannens aflönande. Till följd deraf hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t tacktes till Riksdagen göra framställning derom, att ett årligt belopp af 500 kronor måtte för ifrågavarande ändamål beviljas samt å ordinarie staten för Upsala universitet uppföras.

Allmänna läroverken.

Vid underdånig föredragning den 7 innevarande månad har Eders Kongl. Maj:t godkänt af mig framlagdt förslag till löneförbättring för lärare vid allmänna läroverk och pedagogier, Högre lärarinneseminariet i Stockholm och folkskolelärare-seminarierna samt dervid tillika beslutit att i detta ämne till Riksdagen göra framställning, hvilken, i anseende till beskaffenheten och omfattningen af ifrågavarande ärende jemte andra i sammanhang dermed förekommande frågor, borde särskildt för sig aflåtas. [3.]

Ang. anslag för tillämpning af ny lönereglering för lärare vid de högre och de femklassiga allmänna läroverken.

På det att emellertid de särskilda anslag, som blifva erforderliga för tillämpning af ifrågasatt lönereglering och för de tillfälliga löneförbättringar, som i samband dermed äro i afseende å en del läroverk föreslagna, må varda upptagna i Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition till förestående riksdag angående statsverkets tillstånd och behof, anholder jag att få till dagens protokoll å nyo anmäla dessa anslagsbehof, i den ordning deras plats i riksstaten föranleder; och hemställer alltså, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att för tillämpning af ny lönereglering vid de högre och de femklassiga allmänna läroverken anslaget till dessa läroverk måtte, på sätt och under de villkor den särskilda propositionen i ämnet innehåller, höjas med 643,000 kronor.

För verkställande af den uppflyttning i högre lönegrad, hvartill lärare vid de allmänna läroverken äro enligt fastställda grunder berättigade, erfordras, enligt en inom Ecklesiastikdepartementet uppgjord approximativ beräkning, från och med år 1883 ett belopp af 50,000 kronor utöfver de för innevarande år anvisade lönemedel. Jag får därför i underdånighet tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t täcktes för ofvanberörda ändamål hos Riksdagen föreslå en förhöjning i anslaget till de allmänna läroverken med 50,000 kronor. [4.]

Ang. lärares uppflyttning i högre lönegrad.

Bland de löneförmåner, som rektor vid högre allmänna läroverket i Lund, enligt staten för detta läroverk, eger åtnjuta, är inberäknadt ett belopp af 46 kr. 67 öre, hvilket enligt den för Lunds domkyrka år 1839 fastställda stat utgått från samma domkyrka; men uti de af Kongl. Maj:t för domkyrkan fastställda aflönings- och pensionsstater af åren 1859, 1869 och 1879 har angående berörda belopp endast den bestämmelse meddelats, att detsamma för Rektorn G. M. Sommelii tjenstetid skulle af domkyrkans medel utgå. [5.]

Ang. lönefyllnad åt rektor vid högre allmänna läroverket i Lund.

Efter det Sommelius den 30 Juni 1881 afträdt från rektorstjensten, har Domkapitlet i Lund i underdånig skrifvelse den 10 derpå följande Augusti, under åberopande af nyssnämnda förhållanden, anhållit, att Eders Kongl. Maj:t täcktes bereda rektor vid Lunds allmänna läroverk ersättning af statsmedel för sagda årliga lönebidrag, som från och med den 1 Juli samma år icke vidare utginge af domkyrkans medel.

I detta ärende har Statskontoret afgifvit infordradt utlåtande och deruti dels meddelat, att lönen för rektor vid ifrågavarande läroverk är uti gällande stat sålunda upptagen:

afkomst af Kjellby löningsjord	356: —	
från Lunds domkyrka	46: 67	402: 67
penningar af statsverket.....		4,097: 33

Kronor 4,500: —;

dels ock vidare anført: att omförmälda belopp, hvilket i den af Kongl. Maj:t för Lunds domkyrka den 21 Juni 1839 fastställda utgiftsstat var upptaget såsom tillkommande förste collega scholæ vid dåvarande katedralskolan i Lund, blifvit vid den år 1858 skedda reglering af läroverken tillagdt rektor vid Lunds högre elementarläroverk, såsom katedralskolan derefter benämndes, hvarvid beloppet, enligt grunderna för denna reglering frånräknats den af statsmedel utgående rektorlönen; att emellertid, jemlikt föreskrift i den stat för domkyrkan, som den 25 Juli 1879 faststälts att gälla för en tid af tio år från den 1 Januari 1880, endast dåvarande rektorn Sommelius för sin tjenstetid egde uppbära berörda lönebidrag från domkyrkan, och att det samma följaktligen med sistlidne Juni månads slut, då rektorstjensten af honom frånträdde, upphört att af domkyrkans medel utgå; och har Statskontoret vid sådant förhållande och med stöd derjemte af flera i likartade frågor tillförene meddelade beslut, hvarvid särskildt erinrats om den vid 1880 års riksdag anslagna lönefyllnad åt rektor och äldste kollega vid allmänna läroverket i Sundsvall i stället för afkomst af dem förut anslagen, men dåmera till staden indragen jord, i underdånighet tillstyrkt framställning till Riksdagen om beviljande af ett mot ofvan nämnda lönebidrag svarande belopp.

Med anledning af hvad sålunda förekommit, får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att för beredande af lönefyllnad till belopp af 46 kronor 67 öre åt rektor vid högre allmänna läroverket i Lund, i stället för omförmälda, från domkyrkan numera icke utgående lönebidrag, ett motsvarande belopp, jemnadt till 47 kronor, måtte uppföras å anslaget till allmänna läroverken.

Högre skolor för qvinlig ungdom.

Sedan Riksdagen år 1878, på Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda [6.] framställning, anslagit på ordinarie stat ett belopp af 50,000 kronor till understöd åt högre skolor för qvinlig ungdom, så har detta belopp dels *Ang. förhöjning af anslaget till högre skolor för qvinlig ungdom.* utdelats åt 38 sådana skolor för åren 1879—1881, dels ock beviljats i understöd åt samma antal för åren 1882—1884. Derjemte hafva till 4 andra skolor utaf besparingar å det extra anslag, som första gången beviljades till dylika läroanstalter, utdelats för hvarterdera af åren 1879—1881 tillsammans 1,900 kronor och för år 1882 beviljats 1,850 kronor, utgörande återstoden af nämnda besparingar. Sistbemälda fyra skolor, hvilka endast haft ett mindre understöd hvardera, hafva för innevarande år icke kunnat komma i åtnjutande af någon förhöjning af understödsbeloppet, och för nästkommande år finnes till understöd för dem ingen vidare tillgång. Sex skolor, som i slutet af sistlidna år begärde understöd och otvifvelaktigt förtjent att deraf komma i åtnjutande, kunde icke erhålla något sådant, och de skolor, som förut haft anslag och begärt någon förhöjning af understödsbeloppet, kunde icke heller få sig någon sådan beviljad. Åt de skolor, som i slutet af förlidna år begärt understöd, hafva vederbörande domkapitel och eforalstyrelser, som öfver de inkomna ansökningarna afgifvit infordrade utlåtanden, tillstyrkt ett understödsbelopp af tillsammans 87,000 kronor.

Att elementarundervisningen för flickor på de senare åren gjort betydande framsteg i vårt land, torde ej kunna bestridas. Om ock erkännas må, att förtjensten häraf i första rummet tillkommer det Högre lärarinneseminariet, från hvilket under en följd af år utgått många skickliga och nitiska lärarinnor, och hvars så kallade normalskola för flickor varit det mönster, efter hvilket en stor del af de öfriga flickskolorna anordnats, så torde derjemte kunna med skäl sägas, att det af Riksdagen beviljade anslag till understöd åt dylika skolor dertill ej oväsentligen bidragit dels genom att i någon mån minska svårigheten att upprätta och uppehålla en god flickskola, dels ock genom att i spridda delar af riket framkalla och underhålla intresset hos kommuner och enskilde för dylika skolor, ett intresse, som i flera orter visat sig i anslag och uppföringar långt utöfver hvad genom understöd af statsmedel erhållits. Det bör för öfrigt ihåggkommas, att detta understöd icke lemnas för intet. Hvarje skola måste såsom vilkor för erhållande af statsbidrag undervisa dels ett visst antal elever utan afgift, dels ock ett antal elever för en afgift, som icke får öfverstiga 50 kronor för år. På detta sätt hafva

under hvarterdera af åren 1879—1881 vid de af staten understödda flickskolorna 151 elever haft kostnadsfri undervisning, och 290 elever hafva undervisats mot en afgift, som understiger hälften af den vanliga skolafgiften.

I den öfvertygelsen att de af staten beviljade understöd för flickskolor burit god frukt och all den frukt, som deraf skäligen kunnat förväntas, samt med afseende på de statistiska uppgifter jag nyss meddelat, hvaraf framgår bland annat, att, derest inga nya tillgångar till understöd beredas, en del skolor, som redan åtnjuta understöd, måste med nästa år gå miste derom, och andra, som väl förtjent att understödjas, icke kunna blifva delaktiga af något bidrag, finner jag mig manad att göra underdånig hemställan om någon förhöjning af det förut beviljade anslaget för ifrågavarande ändamål, hvilken jag dock, med afseende på de många andra viktiga ändamål, för hvilka statens medel måste tagas i anspråk, icke vågar föreslå till högre belopp än 20,000 kronor.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t tacktes till Riksdagen aflåta framställning derom att anslaget till högre skolor för qvinlig ungdom måtte varda förhöjdt med ett belopp af 20,000 kronor.

Högre lärarinneseminariet.

[7.] För tillämpning af den i tredje punkten af dagens protokoll omnämnda lönereglering i afseende å lärare och lärarinnor vid Högre lärarinneseminariet torde Eders Kongl. Maj:t vilja föreslå Riksdagen en förhöjning af anslaget till detta läroverk med 7,000 kronor, på sätt och under de villkor den särskilda propositionen i ämnet innehåller.

Ang. anslag till lönereglering vid Högre lärarinneseminariet.

Folkundervisningen.

[8.] På grund af hvad förut, enligt protokollets tredje punkt, af mig anförts, hemställer jag om nådig framställning till Riksdagen, att förhöjning af anslaget till folkskolelärareseminarierna måtte för tillämpning af ny lönereglering, på sätt och under de villkor den särskilda propositionen i ämnet innehåller, beviljas med följande belopp:

Ang. lönereglering vid folkskolelärareseminarierna.

till löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid dessa seminarier	kronor	64,600: —
till arfvoden åt teckningslärare för extra tjänstgöring	»	500: —
till extra arfvoden åt musiklärare	»	1,500: —
eller tillhopa kronor		66,600: —.

För den uppflyttning i högre lönegrad, som tillkommer lärare vid [9.] folkskolelärareseminarierna, erfordras, enligt en inom Ecklesiastikdepartementets afdelning för folkskoleärenden verkställd beräkning, från och med år 1883 ett belopp af 2,900 kronor utöfver hvad förut blifvit för detta ändamål anslaget; och får jag med anledning häraf i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen göra framställning derom, att för lärares vid folkskolelärareseminarierna uppflyttning i högre lönegrad enligt gällande grunder anslaget till dessa seminarier måtte ökas med omförmälda belopp, 2,900 kronor.

Ang. seminarielärares uppflyttning i högre lönegrad.

Vetenskapsakademien.

Vetenskapsakademien, som har sig anförtrodt inseendet öfver statens meteorologiska centralanstalt, har i underdånig skrifvelse den 14 September nästlidet år anmält, att det i anstaltens stat för bestridande af dess årliga utgifter, tjenstemännens löner oberäknade, uppförda reservationsanslaget å 12,000 kronor, under de sista åren visat sig otillräckligt för tillgodoseende af de allt mer växande anspråken på anstaltens verksamhet. I afseende härpå har akademien anfört, bland annat, att, då under ett ständigt tilltagande intresse för meteorologien hos den stora allmänheten ett högst betydande antal privatstationer i olika delar af landet anmält sig vilja utan arfvodesersättning anställa meteorologiska iakttagelser, men anstalten saknat medel till bestridande af alla härför erforderliga utgifter, hade anstalten vändt sig till Kongl. hushållningssällskapen och af dem rönt det mest frikostiga understöd, i det att dessa sällskap bekostat den instrumentala utrustningen för flere hundra mer eller mindre fullständiga privatstationer. Genom att åtaga sig uppsigten öfver och ledningen af denna vidsträckta privata meteorologiska verksamhet hade anstalten visserligen sökt verka för ett af sina hufvudändamål, nämligen anskaffande af ett rikligt och fullgodt material för studiet af vårt lands klimatologiska förhållanden, men detta åtagande

[10.]

Ang. meteorologiska centralanstalten.

hade på samma gång blifvit för anstalten ganska betungande, derigenom att detsamma, oafsedt det förökade arbetet för anstaltens tjänstemän, medfört icke obetydliga extra utgifter. I medeltal för åren 1877—1881 hade anstaltens förenämnda reservationsanslag, på sätt en framlagd redogörelse utvisar, öfverskridits med nära 600 kronor årligen; och totalsumman af utgifterna för år 1881 beräknades till 14,289 kronor 75 öre, hvadan bristen för samma år uppginge till 2,289 kronor 75 öre. Härvid förekomme, att de utgiftsposter, som företedde den största tillväxten från föregående år, vore just de, som blifvit en följd af privatstationernas mångfaldigande. Men äfven utöfver sistberörda belopp borde för framtiden beräknas en ytterligare tillökning i de årliga utgifterna till belopp af 1,710 kronor 25 öre, af anledning *dels* att genom öfverenskommelse med Upsala meteorologiska observatorium från och med hösten 1881 ett vidsträckt observationssystem komme att till meteorologiska centralanstalten öfverflyttas, hvilket medförde nya årliga utgifter för beräkningar och observationernas bokföring, *dels* att denna post drabbades af utgifter för utdrag och sammanställningar af iakttagelser ur äldre journaler och manuskript, hvilka under sista åren i ganska stor mängd blifvit till centralanstaltens arkiv öfverlemnade, *dels* ock att det arfvode, som enligt nådiga brefvet den 12 Maj 1876 borde utgå till anstaltens telegrafist och vaktmästare med 700 kronor årligen, men hvilket visat sig otillräckligt för hans och hans familjs underhåll samt icke heller kunde anses motsvara de många honom åliggande göromål, tarfvade en förhöjning, som akademien funne sig böra föreslå till 300 kronor. I enlighet med dessa beräkningar har akademien hemställt om beredande af en tillökning å tillhoppa 4,000 kronor i meteorologiska centralanstaltens ofvan omförmälda anslag.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, anser jag mig ock böra i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att i det uti gällande stat för meteorologiska centralanstalten uppförda reservationsanslag å 12,000 kronor bevilja en förhöjning till belopp af 4,000 kronor.

Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda.

[11.] Sedan Eders Kongl. Maj:t den 18 Maj 1878 — i sammanhang med gifna föreskrifter, huruledes värden om de på statens bekostnad undervisade blinda skulle skiljas från Allmänna institutet vid Manilla för döfstumma och blinda samt anförtras åt ett särskildt institut för

Ang. fördelning af anslaget till Allmänna institutet för döfstumma och blinda.

blinda — tillika förordnat, bland annat, att den för sistnämnda institut tillsatta direktion skulle ega att tills vidare årligen, från den tid, då blindafdelningen vid Manilla dit öfverflyttades, af de tillgångar, som stode under direktionens öfver Allmänna institutet för döfstumma och blindas förvaltning, disponera 21,000 kronor för att jemte de af Riksdagen särskildt anslagna medel äfvensom inflytande elev-afgifter för Blindinstitutets behof användas; så hafva, på sätt direktionerna för de båda instituten i underdånig skrifvelse den 17 sistlidne Oktober förmält, ofvanberörda 21,000 kronor årligen, under de tre år Blindinstitutet varit i verksamhet, till detta institut utgått af det å åttonde hufvudtiteln för Allmänna institutet för döfstumma och blindas uppförda ordinarie anslag å 81,000 kronor; hvarjemte numera, i enlighet med de af Eders Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 17 December 1880 fastställda grunder, öfverenskommelse blifvit mellan direktionerna träffad angående fördelning vid 1881 års slut mellan de båda instituten af de under direktionens för institutet vid Manilla förvaltning ställda donationsfonder.

Med anledning häraf och på det att efter denna fördelning de två instituten måtte komma att i afseende å sina penningeangelägenheter, liksom i öfrigt redan vore fallet, blifva fullt oberoende af hvarandra, hafva direktionerna framställt förslag till sådan förändrad anordning i afseende å förenämnda årliga statsanslag å 81,000 kronor, att detsamma blefve, i enlighet med den redan tillämpade grunden, mellan instituten *definitivt* fördeladt, så att Institutet för döfstumma bibehölles vid ett årligt belopp af endast 60,000 kronor, under det 21,000 kronor skulle såsom anslag för Institutet för blindas särskildt i riksstaten uppföras.

Då detta förslag, som hvarken afser någon anslagsförhöjning eller eljest förutsätter någon förändring af de antagna grunderna för de båda anstalternas skilda verksamhet, synes mig vara i alla hänseenden ändamålsenligt, får jag på grund deraf hemställa, att Eders Kongl. Maj:t tacktes till Riksdagen göra framställning derom, att i stället för ofvanberörda under riksstatens åttonde hufvudtitel för Allmänna institutet för döfstumma och blindas uppförda anslag å 81,000 kronor måtte från och med år 1883 upptagas såsom anslag till:

Allmänna institutet för döfstumma	60,000 kronor och
Institutet för blindas	21,000 kronor.

Till den af direktionen öfver Institutet för blindas tillika framställda anhållan om samma anslagsbelopp å extra stat för år 1883, som redan för innevarande och föregående år till detta institut anvisats, anhåller jag att få återkomma i sammanhang med redogörelsen för öfriga frågor rörande extra anslag.

Öfriga ordinarie anslag.

[12.] I öfriga ordinarie anslag under åttonde hufvudtiteln har jag icke
Ang. skrif- att föreslå annan förändring än att, för jemnande af hufvudtitelnslut-
materialier summa, förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m.,
och expenser, för närvarande uppgående till 21,846 kronor, minskas med 390 kronor.
ved m. m.

Extra anslag:

Domkapitlens expeditioner.

[13.] För att åt tjenstemännen vid domkapitlens expeditioner, i afseende
Ang. tillfäll- å hvilka något lönereregleringsförslag, grundadt på fullständig utredning,
ig löneför- ännu ej kunnat framläggas, bereda tillfällig löneförbättring under år
bättring åt 1883 i likhet med föregående år, erfordras anslag till oförändradt belopp;
tjenstemän- och får jag fördenskull i underdånighet tillstyrka framställning till Riks-
nen vid dom- dagen derom att för berörda ändamål måtte å extra stat för år 1883
kapitlens anslås 3,716 kronor.
expeditioner.

Riksarkivet.

[14.] I fråga om medel till fortsatt utgifvande i tryck af sådana i Riks-
Ang. utgif- arkivet och andra samlingar befintliga skrifter och handlingar, som äro
vande af hi- af vigt för fäderneslandets historia, för hvilket ändamål vid senaste
storiska riksdag beviljades ett extra anslag af 3,000 kronor, har Riksarkivarien in-
handlingar. kommit med underdånig framställning och dervid anhållit, att Eders
 Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta förnyadt förslag om uppförande
 under Riksarkivets stat af ett belopp af 3,000 kronor såsom reservations-
 anslag för ifrågavarande ändamål.

Med afseende å det af Riksdagen år 1881 fattade beslut i anled-
 ning af Eders Kongl. Maj:ts då gjorda framställning i ämnet samt hvad
 derom i Riksdagens underdåniga skrifvelse anförts, anser jag mig icke
 böra tillstyrka bifall till Riksarkivariens anhållan om anslaget uppfö-
 rande å ordinarie stat, utan hemställer, att Eders Kongl. Maj:t måtte
 föreslå Riksdagen att för ofvan berörda ändamål på extra stat jemväl
 för år 1883 anvisa ett belopp af 3,000 kronor.

Universiteten.

Med anledning af vederbörandes framställningar om fortfarande [15, 16.] understöd af statsmedel för de vid universiteten befintliga seminarier för *Ang. seminarierna för språkvetenskap vid universiteten.* språkvetenskap får jag, under åberopande af hvad vid föregående riksdagar anförts i detta afseende och särskildt hvad angår det Akademiska konsistoriets i Upsala nu förnyade anhållan om det begärda anslagets uppförande å ordinarie stat, i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att åt ifrågavarande anstalter äfven för år 1883 bevilja extra anslag till samma belopp, som under flera år utgått, nemligen till det språkvetenskapliga seminariet i Upsala 3,000 kronor och till det i Lund 2,950 kronor.

Vid de tre senaste riksdagarne hafva beviljats extra anslag å [17.] 1,500 kronor för anställande vid den astronomiska institutionen i Lund *Ang. särskilda astronomiska observationer i Lund.* af särskilda observationer, afsedda att främja ett vetenskapligt företag, hvartill åtskilliga observatorier i Europa och Amerika bidraga. Om fortgången af dessa observationer har Professoren A. Möller afgifvit redogörelse för tiden intill Maj månad 1881.

Då, på sätt vid föregående riksdagar erinrats, för utförande af omförmälda undersökningar beräknats en tid af fem år och en kostnad af 7,500 kronor, får jag i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t tacktes, i öfverensstämmelse med det Akademiska konsistoriets i Lund, af Universitetskanslern biträdda, anhållan, föreslå Riksdagen att för fortsättande af ifrågavarande särskilda observationer anvisa ett extra anslag för år 1883 till belopp af 1,500 kronor.

I början af sistförflutna år anslogs af Kanslern för universitetet i Lund, på vederbörandes derom gjorda framställning, medel ur universitetets reservfond till uppförande af en mindre byggnad, afsedd för *Ang. magnetiska observationer i Lund.* anställande af magnetiska iakttagelser. Det Akademiska konsistoriet har nu, på hemställan af föreståndaren för den fysiska institutionen, anhållit och Kanslern förordnat, att åt det sålunda tillkomna magnetiska observatoriet måtte beredas ett anslag för en gång af 2,500 kronor, hvaraf 2,000 kr. skulle användas till anskaffande af ett för absoluta magnetiska observationer erforderligt instrument och 500 kr. för att vid observatoriet bestrida de löpande utgifterna under det extraordinära observationsåret 1882—1883 eller tiden för de stora internationella expeditioner, som komma att företagas för fysikaliska undersök-

ningar i polartrakterna och hvilka utgjort en hufvudsaklig anledning att just nu anlägga ett magnetiskt observatorium i Lund. Bemälda institutions föreståndare har i ämnet upplyst och anført, att redan i den till Kanslern ingifna ansökningen om observatoriets inrättande uppgafs, att utom anslaget för sjelfva byggnaden behöfdes omkring 2,000 kronor till ett instrument för absoluta mätningar, på det att de magnetiska variationerna måtte kunna hänföras till ett fast normalstånd. Ett sådant instrument vore det enda, som nu fattades, för att Lunds universitet skulle kunna värdigt fylla sin plats i det stora vetenskapliga företag, hvarom flera nationer förenat sig och hvilket borde kunna anses komma till stånd redan under nu ingångna år. Det vore således mycket snart som Lunds magnetiska observatorium borde hålla sig färdigt att börja sitt arbete, och då dettas värde väsentligen berodde af ifrågavarande instrument, vore det nödvändigt att i tid söka anskaffa detsamma. I saknad af medel hade instrumentet icke kunnat beställas, men genom underhandlingar med skicklig fabrikant hade vunnits, att det kunde erhållas i rätt tid, om beställning skedde senast inom nästkommande April månad. Sakens utgång berodde följaktligen uteslutande på anskaffandet af det nödiga penningebeloppet; och som den fysiska institutionens tillgångar, ehuru ifrågavarande instrument alltid skulle ega ett stort värde, måste påräknas för andra utgifter, och man hvarken ansett sig kunna, utöfver hvad som redan skett, anlita universitetets tillgångar eller velat ifrågasätta enskildes uppoffringar för befrämjande af ändamålet, återstod ej annan utväg, än att af staten begära detta jemförelsevis ringa understöd vid universitetets ansträngningar att i sin mån gagna ett internationelt vetenskapligt arbete.

Till berörda framställning anser jag mig böra tillstyrka nådigt bifall och hemställer alltså, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att, för ofvan omförmälda magnetiska observationers anställande, å extra stat för år 1883 anvisa ett belopp af 2,500 kronor.

[19.]

Med anmälan att, enligt den med entreprenören för uppförande af den nya universitetsbyggnaden i Upsala senast träffade öfverenskommelse, samtliga arbeten vid byggnaden skola vara afslutade under år 1883, så att afsyning kan hållas före den 1 Oktober samma år, har det Akademiska konsistoriet derstädes anhållit, att Eders Kongl. Maj:t tacktes hos Riksdagen göra framställning derom, att återstoden af det vid 1877 års riksdag för nämnda byggnad beviljade anslag å 740,000 kronor måtte anvisas att utgå under år 1883 med 120,000 kronor.

Ang. universitetsbyggnaden i Upsala.

Till denna, af Universitetskanslern förordade, anhållan får jag i underdånighet tillstyrka bifall.

Den af det Akademiska konsistoriet i Upsala redan år 1877 gjorda [20.] och sedermera hvarje år upprepade framställning om anslag för tillbyggnad och förändring af den anatomiska institutionens nuvarande byggnad har konsistoriet jemväl till nu instundande riksdag förnyat. *Ang. tillbyggnad af anatomiska institutionens i Upsala hus.* Beträffande de skäl, som tala för nödvändigheten af nämnda åtgärds vidtagande, har konsistoriet åberopat hvad förut blifvit i frågan anfördt. Då för dessa skäl redogöres i det utdrag af protokollet öfver ecklesiastik-ärenden, som åtföljde Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition till 1878 års riksdag om statsverkets tillstånd och behof, tillåter jag mig derur anföra följande:

»Genom en fortgående utveckling af de anatomiska läroämnena och den i dessa ämnen lemnade undervisning, en ständig tillväxt af lärjungarnes antal samt en jemn och ganska betydlig förökning af samlingarna hade behovet af ökad utrymme vid den anatomiska institutionen redan länge gjort sig känbart samt allt mera och under de senaste åren i så hög grad tilltagit, att en tidsenlig undervisning inom de nuvarande lokalerna endast med största svårighet kunde lemnas och snart vore nästan omöjlig att meddela.

För det vid tiden för den nuvarande institutionsbyggnadens uppförande i allmänhet ännu föga uppmärksammade histologiska studiet var denna byggnad egentligen icke afsedd, och den med praktiska öfningar förenade undervisning i detta ämne, som under de femton sistförflutna åren ändock lemnats inom institutionen och derunder så utvecklats, att den, synnerligen sedan de praktiska öfningarna numera blifvit obligatoriska, kräde sin egen man, skulle icke varit möjlig, om icke prosektorns boställsrum dertill upplåtits. Så vore ock ännu fallet; återfordrade prosektorn dessa rum för eget begagnande, hvilket vore hans rättighet och således när som helst kunde inträffa, måste antingen för den histologiska undervisningen eller för en rätt betydlig del af samlingarna lokal anskaffas utom institutionsbyggnaden.

Dissektionssalen, ursprungligen för då varande antal dissekanter särdeles rymlig och ännu under läseåren 1860—1869, då medelantalet af dissekanter utgjorde under höstterminerna 28, under vårterminerna 35, fullt tillräcklig, visade sig redan under åren 1870—1875, då den måste inrymma ett fördubbladt medelantal af dissekanter — 57 under höst-, 72 under vårterminerna — vara allt för liten och hade under de närmast derpå följande läseåren, då medelantalet stigit till 67 under

höst- och 95 under vårterminerna, ofta varit ända till trängsel fylld samt genom brist på både dagsljus och utrymme i hög grad försvårat det arbete, som der bedrifvits. Derjemte befunnes temperaturen icke sällan stiga till en värmegrad, som både för dissekanternas helsa och dissektionsmaterialets bevarande i relativt friskt tillstånd vore allt annat än fördelaktig. Ett särskildt rum för dissektionen af mindre partier saknades nu mera, sedan det förut dertill använda rummet blifvit, i stället för prosektorsrummen, som nu hyste en del af samlingarna, inredt till ett histologiskt arbetsrum för lärarne. Till följd häraf måste föreläsningssalen begagnas såsom dissektionsrum, hvilket vore särdeles olämpligt och tidsödande, då denna sal före hvarje föreläsning måste af dissekanterna utrymmas och egentligen alltid borde kunna af läraren ostördt begagnas för de stundom rätt långa förberedelser med ordnande af preparater och utförande af teckningar, som föreläsningarna i anatomi ej sällan erfordrade.

För sitt egentliga ändamål vore emellertid denna föreläsningssal, hvilken för öfrigt äfven måste tjena till kapprum, fullkomligt otjenlig. Dess ringa höjd tillåte icke den amfiteatraliska, med stark stigning förenade anordning af bänkraderna, som på ett anatomiskt auditorium vore nödvändig, om eljest förevisningen af preparaterna ej skulle komma blott de allra närmast föreläsaren sittande till godo. Den i och för sig allt för sparsamma belysningen vore dessutom så anordnad, att den infölle midt emot åskådarne, hvarigenom det tydliga seendet af preparaterna och det å taflan tecknade än mera försvårades. En förändrad inredning, som kunde afhjelpa denna olägenhet, tillåte icke rummets form.

Ett särskildt verkstadsrum eller så kalladt anatomiskt kök egde institutionen icke. Macerationerna måste därför, oaktadt den svåra stank de ej sällan medförde, företagas dels i dissektionssalen dels i lärarnes arbetsrum. Ett biblioteks- och skrifrum, der de studerande vid ofta förekommande tillfälliga, men relativt korta uppehåll i arbetet kunde finna en nyttig sysselsättning eller studera specialafhandlingar öfver de partier, hvarmed de voro sysselsatta, egde de allra flesta utländska anatomiska institutioner, men icke den i Upsala. Utrymmet i samlings-salarne medgäfv e numera ej uppställandet af något nytt skåp, och utrymmet i de redan befintliga skåpen hade ej tillåtitt att vid preparaternas ordnande fästa något egentligt afseende vid den önskvärda möjligheten att kunna studera dem på den plats de intaga. Samlingspreparaterna komme också därför egentligen endast vid föreläsningarna de studerande till godo.»

Af denna redogörelse, jemförd med det kända förhållandet, att

antalet dissekanter under de senaste åren icke aftagit, torde klart nog framgå, att den nuvarande anatomiska institutionsbyggnaden icke längre kan anses på ett tillfredsställande sätt motsvara något af de ändamål, för hvilka den är afsedd. Ett längre dröjsmål att afhjelpa dess brister skulle otvifvelaktigt menligt och hämmande inverka på de för hela läkarebildningen så viktiga anatomiska studierna.

Hvad den ifrågasatta tillbyggnaden företrädesvis måste afse att anskaffa vore, på sätt konsistoriet nu vidare anført, en ljus och tillräckligt rymlig dissektionssal, en genom två våningar gående föreläsningssal med riklig och helst från taket infallande belysning, en större sal för de praktiska öfningarna i histologi samt ökad utrymme för samlingarna. Då man icke ville ifrågasätta den visserligen ändamålsenligare men ock dyrbarare utvägen att uppföra en helt och hållet ny byggnad, och det behöfliga större utrymmet icke heller kunde vinnas genom påbyggnad af det gamla huset, hade föreslagits uppförande af tre mindre byggnader, hvar och en genom en kort täckt gång förenad med den gamla hufvudbyggnaden, såsom flyglar till denna förlagda en vid hvardera gafveln och en vid midten af nordvestra långsidan.

Denna byggnadsplan kunde likväl numera icke följas. En del af anatomiska institutionens tomt hade nemligen blifvit af Upsala stad exproprierad för utvidgning af Vestra Ågatan. I anledning häraf hade af Arkitekten Kihlberg uppgjorts en ny byggnadsplan, hvilken blifvit af medicinska fakulteten och konsistoriet godkänd. Dervid hade visat sig, att, med hänsyn till så väl byggnadstomtens form och storlek som önskligheten att å densamma bevara plats för andra medicinska institutionsbyggnader, den nuvarande anatomiska byggnaden endast i det fall kunde med någon verklig fördel bibehållas, att den ursprungliga byggnadsplanen i hufvudsaken, men med vidtagande af de förändringar, som tomtens förminskade storlek gjorde nödvändiga, kunde tillämpas. Genom borttagande af två mellangångar, som enligt denna plan skulle med den nuvarande byggnaden förena de vid dess båda gafflar förlagda flygelbyggnaderna, och genom att i stället direkt sammanbygga dessa flyglar med hufvudbyggnaden kunde detta ske; och med iakttagande af nödig försigtighet vid läggandet af grunden till flyglarne samt förminskadt djup af deras källare borde, enligt Arkitekten Kihlbergs förklaring, ett sådant sammanbyggande ej kunna skadligt inverka på den gamla byggnaden, ehuru den farhåga, man förut i detta hänseende uttalat, och som till en del föranledt förslaget om mellangångar, visserligen ej kunde anses ogrundad.

Enligt de i öfverensstämmelse med den nya planen utarbetade
Bih. till Riksd. Prot. 1882. 1 Saml. 1 Afd.

förslagsritningar vore således det nuvarande huset direkt sammanbyggt med två gafvelflyglar och från midtpartiet af dess nordvestra långsida utginge såsom i det ursprungliga förslaget en mellangång, som med detsamma förenade en tredje flygel. De tre flyglarnes bestämmelse vore oförändrad. Den nordöstra gafvelflygeln innehölle sålunda i jordvåningen dissektionssalen, i öfvervåningen salen för de allmänna histologiska öfningarna; den sydvestra gafvelflygeln åter i jordvåningen arbetsrum för ordinarie professorn, ett biblioteksrum, boningsrum för prosektorn samt en förstuga med särskild ingång, hvilken i följd af mellangångens borttagande måst hit förläggas, och i den öfre våningen en större sal för samlingarna; långsidsflygeln vore hufvudsakligen afsedd för en genom två våningar gående och med takbelysning försedd föreläsningssal. Användandet af midtpartiet, som bildades af den nuvarande byggnaden, öfverensstämde i det allra närmaste med det förut föreslagna. Hela byggnaden komme att erhålla en slående och för dess ändamålsenlighet talande likhet med den nya anatomiska byggnad, som nyligen invigts i Halle.

Af gafvelflyglarnes sammanbyggande med det gamla huset hade dock åtskilliga smärre afvikelser från den ursprungliga planen blifvit en följd. Så hade nordöstra eller anatomisalsflygeln härigenom förlorat några för dess belysning, som nödvändigt måste vara riklig, erforderliga fönster och därför i stället måst förlängas, hvilket äfven föranlett en motsvarande förlängning af den sydvestra flygeln. Åt båda dessa flyglar kunde enligt den förra planen till följd af deras fria läge gifvas en för de stora salar, de skulle inrymma, behöflig, öfver midtbyggnaden uppskjutande höjd. Sammanbyggandet fordrade nu en förhöjning af denna byggnad eller egentligen af den för sitt ändamål alltför låga öfre våningen. — Källrarne i gafvelflyglarne skulle enligt förra planen erhålla åtta fots höjd och deras golf läggas två fot djupare än golfvet till de endast sex fot höga källrarne i den nuvarande byggnaden, och de hade derigenom erhållit en användbarhet, som de nu komme att sakna, då farhågan för en menlig inverkan på den gamla grunden ej tillåte att lägga den nya till större djup än den förra. Derför inginge ock i den nya planen att äfven anbringa källare under långsids- eller auditoriiflygeln, som förut saknade sådana, och att der gifva dem det djup, som deras afsedda användning fordrade. I den sålunda till utrymmet betydligt förökade källarevåningen kunde nu likväl förläggas större delen af de lokaler, som enligt det förra förslaget skulle inrymmas i en särskild uthusbyggnad, hvarigenom denna blefve mindre behöflig. — I de förut föreslagna mellangångarne till gafvelflyglarne vore trappor till

öfre våningen anbragta. Då dessa nu försvunne och den relativt smala spindeltrappan i den nuvarande byggnaden ej kunde anses tillräcklig för hela det nya institutionshuset, hade det blifvit nödvändigt att i auditoriiflygeln anbringa en större trappa. — Enligt det förra förslaget skulle sistnämnda flygel blott innehålla den genom två våningar gående föreläsningssalen samt en under högsta delen af dennes amfiteater anbragt mindre demonstrationssal. Föreläsningssalen skulle således egentligen legat i jordvåningen. Denna sal kunde dock utan all olägenhet — och tvärt om med en viss fördel, då den sålunda komme i samma våning med samlingssalarne, hvarifrån preparater skulle dit införas — förläggas en trappa upp, och sålunda för den relativt lindriga kostnad, som uppförandet af ännu en våning på samma grund och under samma tak medförde, ett betydligt ökad utrymme i jordvåningen vinnas. Det vore afsedt att användas dels till inrymmande af den torkapparat, som för närvarande hade sin i flera hänseenden olämpliga plats på sjukhuset och därför äfven blifvit derifrån uppsagd, dels till ett korrosionsrum samt dels och hufvudsakligen för den undervisning i topografisk anatomi och kirurgisk operationslära, som borde lemnas åt medicine kandidater, men i saknad af lokal hittills ej kunnat med tillbörlig ifver bedrifvas.

Kostnaden för utförande af det ursprungliga byggnadsförslaget var beräknad till 140,000 kronor. De förändringar i förslaget, hvartill den verkställda expropriationen gifvit anledning, hafva ökat den beräknade kostnadssumman med 10,000 kronor; och har konsistoriet till följd häraf anhållit och universitetets kansler tillstyrkt, att proposition måtte till Riksdagen göras om anvisande af ett anslag af 150,000 kronor för den föreslagna tillbyggnadens verkställande. Den för ändamålet nu upprättade och företedda ritningen med tillhörande kostnadsförslag är af Öfverintendentsembetet granskad och i allt hufvudsakligt lemnad utan anmärkning.

Af hvad i detta ärende blifvit anfördt och upplyst föranlåtes jag att till konsistoriets, af Universitetskanslern förordade, anhållan om nödigt anslag för ifrågavarande ändamål tillstyrka bifall. Då det emellertid icke synes obilligt att till betäckande af den förhöjda kostnad af 10,000 kronor, som har sin yttersta grund i den verkställda expropriationen, användes den, enligt hvad jag inhemtat, till ungefär enahanda belopp uppgående ersättning, som för den exproprierade marken jemte derå uppförda byggnader tillfallit akademien, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för tillbyggnad af den anatomiska institutionens hus, i hufvudsaklig öfverens-

stämmelse med det senast uppgjorda förslaget, må beviljas en summa af 140,000 kronor, samt att deraf må såsom extra anslag i 1883 års stat uppföras ett belopp af 50,000 kronor.

[21.] *Ang. ny byggnad för fysiska institutionen vid universitetet i Lund.* Det Akademiska konsistoriet i Lund har jemväl gjort förnyad anhållan om beredande af anslag till uppförande af en byggnad för den fysiska institutionen vid universitetet derstädes, på sätt föreståndaren vid nämnda institution begärt. Till stöd för denna årligen sedan 1876 återkommande och af Universitetskanslern nu såsom tillförene förordade anhållan har konsistoriet åberopat de skäl, som förut därför anförts och hvilka äfven föranledt, att till 1878 års riksdag aflåtits nådig framställning i ämnet, åtföljd af nedanstående, i dertill hörande statsrådsprotokoll upptagna redogörelse för dessa skäl.

Ifrågavarande institution, som för närvarande vore inrymd i zoologiska museets byggnad, saknade så väl tillräckligt utrymme för sina samlingar som ock tjenliga arbetsrum. Bristen i dessa hänseenden måste nödvändigt inverka hämmande på det fysiska studiets utveckling, enär den icke allenast i hög grad försvårade de mera försigkomne studerandes laborationsöfningar, utan jemväl lade hinder i vägen för förvärfvandet af den för en hvar, som studerade fysik, behöfliga förtrogenheten med de fysikaliska apparaternas användning. De vetenskapliga öfningar, som åsyftades i 118 § af universitetsstatuterna, kunde därför, hvad fysiken anginge, inom institutionens nuvarande lokal endast på det mest ofullkomliga sätt komma till stånd, ett förhållande som icke kunde annat än verka menligt, i betraktande af huru olika de inhemtade kunskaperna blefve, om man själf framkallade de fenomen, som skulle undersökas, eller om man dervid blott vore åskådare. Under dessa för fysikens studium tryckande omständigheter hade dock intresset för denna vetenskap vid universitetet i betydande mån tilltagit. Att detta studium under sådana förhållanden rättvisligen kunde göra anspråk på det materiella understöd, som för dess rätta utveckling vore af nöden, torde så mycket mindre kunna förnekas, som de praktiska öfningarnas nödvändighet redan blifvit till fullo erkänd beträffande de i detta afseende med fysiken jämförliga vetenskaperna kemi och astronomi.

För afhjelpande af de berörda olägenheterna funnes ingen annan utväg än anskaffandet af en särskild byggnad för den fysiska institutionen. Till en sådan byggnad hade af Arkitekten, numera Intendenten vid Öfverintendentsemetet, H. Zettervall uppgjorts ritning, enligt hvilken hufvudbyggnaden skulle innehålla: i källarvåningen, förutom tvättstuga och vanliga förvaringsrum, tillika ett arbetsrum för sådana experiment,

i afseende på hvilka den vexlande temperaturen ofvan jord skulle inverka störande, i hufvudvåningen en större och en mindre sal för instrument-samlingen, en föreläsningssal, fem arbets- och ett verkstadsrum äfven som två mindre rum, afsedda att användas det ena såsom skrifrum och det andra såsom materialrum, samt i vindsvåningen ett biblioteksrum, ett rum för meteorologiska observationer och två boställsrum för en amanuens. Boställsrum åt vaktmästare skulle beredas i en särskild byggnad.

Kostnaden för en sådan byggnad hade uti arkitektens deröfver upprättade förslag beräknats sålunda:

för anskaffande af tomt	kronor 20,000: —
för uppförande af den nya byggnaden jemte inredning	» 78,655: 17
eller tillsammans	kronor 98,655: 17.

Konsistoriet hade dock, enär erfarenheten visat, att byggnadsarbeten ofta icke kunna utföras för det beräknade boloppet, hvartill i förevarande fall jemväl komme, att en och annan, ehuru jemförelsevis mindre, post ej vore i kostnadsförslaget upptagen, hemställt, att det till sjelfva byggnadsarbetet beräknade beloppet måtte höjas till 85,000 kronor, hvarigenom hela det anslag, som för ifrågavarande ändamål borde af Riksdagen äskas, komme att uppgå till sammanlagdt 105,000 kronor.

Öfverintendentsembetet har i afgifvet utlåtande förklarar sig icke hafva något att anmärka vare sig mot ritningen eller mot det af konsistoriet beräknade kostnadsbeloppet.

Med anledning deraf att Riksdagen bland skälen, hvarför ofvanberörda nådiga proposition ej blef bifallen, anført, det Riksdagen föreställt sig, att förevarande behof skulle kunna, sedan den nya universitetsbyggnaden blifvit fullbordad, med jemförelsevis ringa kostnader tillgodoses genom omflyttningar inom universitetets nuvarande byggnader, har det Akademiska konsistoriet i sin den 18 September 1878 aflåtna förnyade framställning meddelat, att det enda hus, som genom den nya universitetsbyggnadens uppförande blefve ledigt, vore det så kallade konsistoriihuset, men att detta ingalunda kunde anses användbart för ändamålet. En våning i detsamma vore nemligen otillräcklig för behofvet, och fysiska institutionens ömtåliga, tunga och dyrbara apparater skulle icke utan våda kunna utsättas för ofta upprepade transporter från våning till våning. Vidare skulle huset icke ens med dryga kostnader kunna omändras i öfverensstämmelse med det fysikaliska arbetets egendomliga förutsättningar, hvilka dessutom husets belägenhet vid en större stadsgata föga motsvarade. Och den omständigheten, att huset vore omgifvet af träd och höga byggnader, hvarigenom det direkta

solljusets fria tillträde helt och hållet förhindrades, gjorde detsamma enligt konsistoriets förmenande alldeles olämpligt, enär en stor del af läran om ljuset icke skulle kunna blifva föremål för undersökning och studier i en sådan lokal. Ett försök till afhjelpande af de nuvarande svårigheterna genom hyrande af rum i staden för de studerandes laborationsöfningar, hvartill medel anvisats från universitetets reservfond, hade, enligt hvad professorn i ämnet upplyst, visat sig medföra så stora olägenheter och så litet leda till målet, att dermed ej vore skäl att vidare fortsätta.

Hvad sålunda blifvit andraget och upplyst har synts mig utgöra tillräckliga skäl att å nyo för Riksdagen framlägga denna byggnadsfråga. Jag får därför, under instämmande tillika i hvad till statsrådsprotokollet den 7 Januari 1878 i ämnet anfördes af dåvarande Departementschefen, i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta framställning derom, att till uppförande af en ny byggnad för den fysiska institutionen vid universitetet i Lund i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den företedda ritningen må beviljas ett anslag af 105,000 kronor och deraf anvisas 50,000 kronor att utgå under år 1883.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

[22.]

*Ang. arfvode
åt en amanu-
ens vid Kara-
linska insti-
tutet.*

Vid de två senaste riksdagarne har, på derom af Eders Kongl. Maj:t gjorda framställningar, till arfvode åt en amanuens vid Karolinska mediko-kirurgiska institutets gynekologiska klinik anvisats för hvartdera af åren 1881 och 1882 ett extra anslag af 900 kronor. Då institutets lärarekollegium nu anmält det fortfarande behovet af detta anslag, har kollegiet tillika förnyat sin förut framställda, af Universitetskanslern jemväl nu förordade, anhållan om utverkande deraf, att omförmälda amanuensarfvode måtte såsom varande oundgängligen erforderligt för fortsatt klinisk undervisning i gynekologi varda, i likhet med arfvodena för öfriga kliniska amanuenser vid institutet, uppfördt på ordinarie stat.

Ehuruväl detta anslag tvifvelsutan är fortfarande behöfligt för dermed afsedt ändamål, anser jag mig likväl icke böra tillstyrka detsammans uppförande på ordinarie stat, en åtgärd, hvartill det, enligt lärarekollegiets skrifvelse i ämnet, oförändrade förhållandet i afseende å ifrågavarande klinik ej mera nu än förut synes föranleda; och får jag således allenast hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att till arfvode åt en amanuens vid Karolinska institutets gynekologiska klinik må jemväl för år 1883 på extra stat anvisas ett belopp af 900 kronor.

Karolinska mediko-kirurgiska institutets lärarekollegium har i [23.] skrivelse till Universitetskanslern den 1 sistlidne September å nyo, lika- *Ang. ny bygg- nad för Karo- linska insti- tutet.* som vid flera föregående tillfällen, framställt behovet af nya lokaler för en del af läroverkets institutioner eller dem, som afse undervisningen i anatomi, histologi, fysiologi, allmän helsovårdslära och farmakologi. Kollegiet har dervid hufvudsakligen hänvisat till den fullständiga utredning af ärendet, som förut och senast i skrivelse den 15 September 1880 lemnats. I denna skrivelse har kollegiet — efter meddelad upplysning, att för undervisningen i allmän helsovård och till förvaring af de farmakologiska samlingarna, i brist på annan lokal, provisoriskt upplåtits två mindre rum i den för de patologiskt-anatomiska och kemiska institutionerna uppförda byggnad, samt att undervisningen i histologi måst meddelas i sjelfva det patologiskt-anatomiska museet, men att dessa lägenheter, oafsedt deras otillräcklighet och olämplighet, numera behöfdes uteslutande för den patologiskt-anatomiska institutionen — vidare anført följande:

Behovet af passande lokaler — vid all undervisning känbart — vore det i än högre grad vid undervisningen i ämnen, uti hvilka, såsom förhållandet vore med de här ifrågavarande, den väsentligaste delen deraf måste meddelas på det sätt, att lärjungarne sjelfva finge under lärarens ledning praktiskt öfva sig och studera vare sig på anatomisalen vid dissektionsbordet eller på de fysiologiska och histologiska laboratorierna, korteligen på särskilda för de olika ämnena afsedda arbetsrum, hvarest de studerande således måste vistas större delen af dagen för att bearbeta och undersöka det material, som blifvit hvar och en af dem förelagdt. Det vore naturligt, att denna undervisningsmetod, hvilken för öfrigt vore af den betydelse, att olägenheterna af dess åsidosättande aldrig kunde uppvägas af lärarens ansträngningar och framstående egenskaper, för sin behöriga tillämpning förutsatte temligen stort utrymme och särskildt för ändamålet afpassade lokaler.

I högsta grad gälde detta om anatomien. Tillsåge man då, huruvida de betydande anspråk, som i följd häraf kunde och borde ställas på en *anatomibyggnad*, vore genom den nuvarande byggnaden vid institutet tillgodosedda, funne man lätt, att så ingalunda vore förhållandet, och att dervarande lokalers beskaffenhet vore sådan, att undervisningen i detta för all medicinsk bildning grundläggande ämne deraf måste blifva lidande. Redan af den omständigheten, att ifrågavarande byggnad ursprungligen icke varit annat än ett ekonomihus vid den glashytta, som tillförene varit å institutets tomt förlagd, följde, att från första bör-

jan vid densammas inredning många, af ämnets säregna beskaffenhet betingade kraf i afseende å lokalernas anordning icke kunnat såsom sig bort beaktas. Bland mera väsentliga brister i detta hänseende förekomme, att ingen annan lokal än auditoriet vore att tillgå för de erforderliga preparationerna till föreläsningarna eller förvaring af material för dessa samt att rum saknades så väl för den nödiga osteologiska samlingen som för finare anatomiska arbeten. Dessa senare, hvilka inginge i förberedelserna till medicine kandidatexamen, hade måst verkställas på auditoriet, som härtill vore i hög grad olämpligt, särskildt med afseende å de afbrott i arbetena, som tidt och ofta måste uppkomma. Lärarnes arbetsrum, 17 fot långt, 12 fot bredt och 8 $\frac{1}{2}$ fot högt, visade under vintern temligen regelbundet en temperaturskilnad mellan golf och tak af 6 till 8 grader, ett förhållande som gjorde, att detsamma vore för sitt ändamål oanvändbart och att auditoriet måst jemväl härtill begagnas. Allt detta bidroge ock att göra auditoriet illaluktande och osundt. Bristen på särskildt omklädningsrum för dissekanterne vore äfvenledes högst känbar.

Men ännu tydligare framstode byggnadens fullkomliga olämplighet, om tillika toges i betraktande det förfallna skick, hvari densamma befunde sig. Den grund, hvarpå byggnaden från början uppförts, hade varit allt för svag, och för det tillbygda auditoriet hade densamma så förskjutit sig, att det hela i stora sträckor vore stadt i sprickning. Murarna vore i följd häraf mycket skadade och luften inträngde vid fönsterfoder och golf till den grad, att vissa ställen af anatomisalen icke kunde begagnas till dissektionsplatser. Vid en på Öfverintendentsembetets föranstaltande år 1872 företagen besigtning å institutets lägenheter hade ock anmärkts, att ifrågavarande byggnad genom svåra sättningar i bjelklag, skiljeväggar och eldstäder m. m. i den äldre delen af huset, äfvensom svåra sättningar och skjutningar å yttermurarne och vindsbjelklaget i den nyare delen var så bristfällig, att, med fästadt afseende på dess obehagliga inredning och vanprydliga utseende, bekostande af en grundlig reparation och ombyggnad i vissa delar icke syntes vara med god hushållning förenligt; med hänseende hvartill af besigtningmännen föreslagits, att huset endast nödortfligen måtte underhållas, till dess medel kunde anskaffas för en ny ändamålsenligare byggnad. Under de år, som förflutit sedan detta yttrande afgafs, hade de då anmärkta bristfälligheterna naturligtvis i ej ringa mån ökats, om ock densamma, i följd af en under sommaren 1880 verkställd uppputsning af byggnaden invändigt, blifvit mindre i ögonen fallande.

Hvad derefter beträffade *museibyggnaden*, vore förhållandet föga

bättre. Till en början kunde med skäl anmärkas det olämpliga i att sjelfva museet, som borde vara nära och lätt tillgängligt för undervisningen i anatomi, vore förvaradt i ett särskildt hus, aflägsse från anatomibyggnaden. Nu ifrågavarande byggnad ansågs vid en år 1877 verkställd besigtning, oaktadt ofta företagna reparationer, så bristfällig, att någon ominredning, på eller tillbyggnad deraf icke borde ifrågakomma, utan byggnaden i stället nedrifvas. I denna byggnad vore för närvarande, utom det anatomiska museet, den fysiologiska institutionen inrymd; der måste ock beredas lokal för den histologiska undervisningen. De rum i bottenvåningen, hvilka begagnades för museet, vore oaktadt flera reparationer så fuktiga, att preparaten deraf lede, och rummen kunde under den kallare årstiden icke uppvärmas. Den lokal, som användes för den fysiologiska institutionen, vore i följd af rummens ringa höjd och ogynsamma belysning så beskaffad, att den i hög grad försvårade och understundom omöjliggjorde utförandet af experimentelt-fysiologiska undersökningar och demonstrationer. Huru ofullständigt de fordringar, som borde ställas på en lokal för undervisning i ett ämne sådant som histologi — der de studerandes arbete nästan uteslutande måste fortgå på lärorummet under lärarens ledning och icke kunde utföras utan mikroskopets tillhjälp samt sålunda förutsatte ett ganska godt utrymme och riklig dager — kunde uppfyllas i de lägenheter, som här för denna undervisning stode till buds, borde icke vara svårt att inse. Någon annan lokal än den, som i våningen en trappa upp vore upplåten för sjelfva museet, vore ej möjlig att dertill använda, ehuru ostridigt torde vara, att ett sådant museum, med hänseende så väl till den noggranna vården om dervarande ömtåliga och värderika samlingar som till de anspråk, hvilka med fog kunde ställas på samlingarnas tillgänglighet för personer, som för vetenskaplig forskning måste anlita dem, icke lämpade sig till arbetsrum för studerande.

Då sålunda, om ock nödvändigheten af en ny byggnad för institutets normal-anatomiska anstalt vore mest i ögonen fallande, det icke kunde förnekas, att ett trängande behof af nya lokaler för öfriga här omförmälda institutioner jemväl gjorde sig gällande, då reparation eller tillbyggnad af de nuvarande byggnaderna hvarken i ekonomiskt hänseende eller för åstadkommande af fullt tjenliga lokaler för alla de speciela ändamål, som här måste tagas i betraktande, vore tillräcklig och jemväl afstyrkts af de sakkunnige personer, som i ärendet sig yttrat, samt då slutligen någon annan fullt lämplig och tillräcklig plats för en större byggnads uppförande å institutets tomt ej finnes än den på dess östra sida, hvarå museibyggnaden nu är belägen, kunde lärarekollegiet

icke annat än vidhålla sin förut uttalade, af Universitetskanslern biträdda och af Eders Kongl. Maj:t i nådig framställning till 1878 års riksdag godkända, åsigt att, efter museibyggnadens nedrivande, å denna del af tomten en gemensam nybyggnad för institutets anatomiska, histologiska, fysiologiska och hygieniska institutioner samt farmakologiska samlingar borde uppföras.

Sedan omförmälda nådiga framställning afläts, hade emellertid inträffat en omständighet, som gjort åtskilliga förändringar i planen för den ifrågasatta nybyggnaden nödvändiga. Enligt den uppgjorda planen för gaturegleringen å Kungsholmen skulle nemligen Handtverkaregatan å en viss sträcka, hvilken till en del befunne sig framför institutets tomt, utvidgas till 16 meters bredd, för hvilket ändamål ett stycke af institutets område komme att afskäras. Då ritningarna till det förut framlagda byggnadsförslaget voro uppgjorda under förutsättning, att byggnaden med sin ena gavel skulle sträcka sig ända intill Handtverkaregatans dåvarande gränslinie, men i anseende till tomtens beskaffenhet, hvilken ej tillåte byggnadens förläggande med södra gaveln närmare sjöstranden, byggnaden numera måste förkortas i den mån gatan utvidgades, hade på anmodan af lärarekollegiet Arkitekten F. G. A. Dahl, hvilken uppgjort de förra ritningarna, efter samråd med vederbörande lärare vid institutet utarbetat nya sådana, å hvilka den nämnda förkortningen af byggnaden genomförts.

Enligt dessa ritningar skulle byggnaden uppföras med sin större del i rät vinkel mot institutets patologiskt-anatomiska byggnad och på minst 60 fots afstånd från denna, till en höjd af blott två våningar i den del, som komme att ligga midt framför nyssnämnda byggnads östra gavel, men i öfrigt bestå af tre våningar. Den nya byggnaden skulle, förutom källare, i hvilken komme att anordnas likbod, värmeapparat, förvaringsrum för bränsle och dissektionsdjur m. m., innehålla dels *i bottenvåningen*: för den histologiska afdelningen en föreläsningssal samt fyra medelstora och två mindre arbetsrum, för den fysiologiska afdelningen ett större och ett medelstort arbetsrum samt ett mörkt rum, för den farmakologiska afdelningen två större museisalar och ett arbetsrum, för den hygieniska afdelningen ett arbetsrum för professorn i ämnet, ett större rum för samlingar och ett laboratorium äfvensom ett för professorerne i farmakologi och helsovårdslära gemensamt auditorium samt slutligen bostäder åt tre vaktmästare och en eldare; dels *i våningen en trappa upp*: för fysiologiska afdelningen en föreläsningssal, en laborationssal, tre arbetsrum för lärarne samt ett rum till förvaring af instrument och anställande af elektriska undersökningar, för anatomiska af-

delningen sex större och fyra mindre museisalar, två arbetsrum för professorn i ämnet, ett preparationsrum och en mindre materialkammare äfvensom ett rum för en laborator; dels i våningen två trappor upp: för anatomiska afdelningen fem större dissektionssalar, en föreläsningssal, ett större rum, afsedt för bibliotek och bensamling, ett arbetsrum för en amanuens, ett preparationsrum, ett rum för anatomiskt kök och för injektioners verkställande, två omklädningsrum för dissekanter samt en verkstadskammare.

Vid jämförelse mellan de äldre och de nyare ritningarna, mot hvilka Öfverintendentsembetet vid verkställd granskning ej funnit skäl till anmärkning, har lärarekollegiet funnit skiljaktigheterna i afseende å inredningen och rummens fördelning å de särskilda institutionerna icke vara af någon väsentligare betydelse.

I det kostnadsförslag, som återopades vid 1878 års nådiga framställning, beräknades utgifterna för byggnadens uppförande och inredning, värmeapparat och vattenledning inbegripna, uppgå till 360,000 kronor, hvarifrån likväl skulle afdragas 5,000 kr., hvartill värdet af materialerna i den gamla museibyggnaden efter rifiingskostnadernas betäckande uppskattats. I följd af den sänkning i arbetslöner och materialpris, som derefter inträdt, skulle, enligt det år 1880 uppgjorda kostnadsförslaget, samtliga ofvannämnda arbeten för den nu ifrågasatta byggnaden kunna utföras för 320,000 kronor, hvadan med förberörda afdrag för värdet af gamla materialier skulle för ändamålet erfordras ett belopp af 315,000 kronor.

Lärarekollegiet har på grund häraf anhållit, att förslag om sist-nämnda summas beviljande måtte vid nu instundande riksdag framläggas för byggnadens uppförande enligt den senast uppgjorda planen med de mindre förändringar deri, som under arbetets utförande kunna, utan att kostnaden derigenom ökas, anses tjenliga.

Denna anhållan är af Universitetskanslern i underdånighet förordad.

Till ofvanstående redogörelse för det skick, hvari de två der ofvannämnda byggnaderna sig befinna, och för bristen på lokaler för flera i senare tider tillkomna institutioner torde intet behöfva tilläggas för att ytterligare ådagalägga befogenheten af lärarekollegiets upprepade framställningar derom att, genom beredande af nya lokaler, det skadliga inflytande på den medicinska undervisningen, som det nuvarande tillståndet medför, måtte undanröjas. Då jag således är af den åsigt, att afhjelpandet af berörda missförhållanden icke längre kan eller bör uppskjutas, och då den för den ifrågasatta nya byggnaden beräknade kostnaden ingalunda torde kunna anses för hög, får jag i underdånighet till-

styrka, det Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att till uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de senast ingifna ritningarna, af en ny byggnad för Karolinska institutets anatomiska, histologiska, fysiologiska och hygieniska institutioner samt farmakologiska samlingar bevilja ett anslag af 315,000 kronor och deraf till utgående under år 1883 anvisa 100,000 kronor.

Allmänna läroverken.

[24.] Med åberopande af hvad tredje punkten af dagens protokoll innehåller, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att för tillfällig löneförbättring för lärare vid de treklassiga allmänna läroverken enligt de grunder, som angifvas i den särskilda nådiga propositionen om lönereglering för lärare vid allmänna läroverk m. m., på extra stat för år 1883 bevilja ett belopp af 50,500 kronor.

[25.] I likhet med hvad under flera föregående år skett, får jag i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t ville föreslå Riksdagen att äfven för år 1883 bevilja ett extra anslag af 6.000 kronor att af Eders Kongl. Maj:t disponeras till stipendier åt lärare i främmande lefvande språk vid de allmänna läroverken för att i utlandet studera tyska, franska och engelska språken.

[26.] Till arfvoden åt extra lärare vid de allmänna läroverken beviljades af Riksdagen sistlidna år, i öfverensstämmelse med Eders Kongl. Maj:ts derom aflåtna framställning, å extra stat ett anslag af 40,000 kronor. Till detta belopp ansågs anslaget då kunna nedsättas från den året förut beviljade summan af 50,000 kronor, under förutsättning att bestämmelser skulle komma att meddelas, som antingen medelbart verkade en minskning af lärjungeantalet eller ock omedelbart faststälde en gräns för mottagandet af nya lärjungar vid läroverk, der lärjungeantalet i förhållande till antalet ordinarie lärare vore alltför stort. Sedermera har genom nådigt cirkulär den 10 sistlidne Juni och genom särskilda skrivelser samma dag till eforalstyrelserna Eders Kongl. Maj:t, i sammanhang med pröfning af underdåniga ansökningar om extra lärares anställande vid åtskilliga läroverk, meddelat bestämmelser rörande det högsta antal lärjungar, som i de lägre klasserna af dessa läroverk får mottagas; och hafva dessa bestämmelser genom senare af Eders Kongl. Maj:t fattade beslut förklarats skola tillämpas vid ännu några läroverk. Att på denna väg, derest motsvarande bestämmelser framdeles komma att med-

delas äfven för de högre klasserna, behovet af extra lärare skall kunna inskränkas, lider väl icke något tvifvel, men då inskränkningen är afsedd att ske småningom, på det inga större rubbningar må ske i undervisningen, är dock tillsvidare särskildt anslag för nämnda ändamål fortfarande behöfligt. På grund häraf, och enär jag icke anser mig kunna föreslå någon ytterligare minskning af anslagsbeloppet, innan nu meddelade bestämmelsers verkan i afsedt syfte af erfarenheten bekräftats, får jag i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att till arfvoden åt extra lärare vid de allmänna läroverken bevilja för nästkommande år ett extra anslag till samma belopp som för innevarande år, eller 40,000 kronor.

Pedagogier.

Äfvenledes torde Eders Kongl. Maj:t, för tillfällig löneförbättring åt lärare vid de två- och enklassiga pedagogierne, enligt de grunder, som angifvas i den särskilda propositionen om lönereglering för lärare vid allmänna läroverk m. m., hos Riksdagen föreslå anvisande af ett extra anslag för år 1883 till belopp af 21,000 kronor.

[27.]
Ang. tillfällig löneförbättring åt lärare vid två- och enklassiga pedagogier.

Folkundervisningen.

Som Riksdagen år 1881, med anledning af der väckt förslag, till uppförande i staden Falun af nödiga byggnader för det derstädes upprättade folkskolelärarinneseminariet beviljat ett extra anslag af 62,000 kronor, — i hvilken summa, efter hvad Riksdagens förhandlingar i frågan utvisa, ingår beräknad kostnad för byggnadstomtens dränering och planering samt nödig trädgårdsanläggning — samt deraf anvisat 30,000 kronor att under innevarande år utgå, får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t, som den 30 April sistlidna år, med gillande af upprättad ritning till seminariibyggnaden, beslutit ställa det redan anvisade beloppet till Domkapitlets i Vesterås disposition för byggnadsarbetenas påbörjande, nu täcktes hos Riksdagen göra framställning derom, att återstoden af det för ifrågavarande ändamål beviljade anslaget, eller 32,000 kronor, måtte vardå anvisadt att utgå under år 1883.

[28.]
Ang. byggnader för folkskolelärarin i Falun.

De tekniska läroverken.

På Eders Kongl. Maj:ts framställning beviljades vid senaste riksdag, i stället för tillförene anvisade extra anslag å 20,000 kronor till

[29.]
Ang. lägre tekniska yrkesskolor.

understöd åt tekniska afton- och söndagsskolor, ett till 25,000 kronor förhöjdt belopp för år 1882, att användas till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor. Då sistnämnda belopp otvifvelaktigt är för samma ändamål fortfarande erforderligt, tillstyrker jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att jemväl för år 1883 till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor anvisa 25,000 kronor.

Medicinalstyrelsen med dithörande stater.

[30.]

*Ang. tillfäll-
lig löneför-
bättring åt
provincial-
läkare.*

I en till Eders Kongl. Maj:t ingifven skrift har Provincialläkaren L. J. Lundblad, å egna och etthundra fem andra provincialläkares vägnar, anhållit, att nådig framställning måtte hos näst sammanträdande Riksdag göras om nödiga medels anvisande för en sådan reglering af provincialläkarnes löner och pensioner, att dem beviljades en första lön å 3,000 kronor och derutöfver fyra ålderstillägg, hvarterda å 500 kronor, så att desse tjenstemän efter 20 års anställning såsom ordinarie eller efter legitimationen tillförordnade provincialläkare erhöles en lön af 5,000 kronor, samt att de efter uppnådda 55 lefnadsår och 25 års tjenst, hvarutaf 20 år såsom provincialläkare, undfinge sistnämnda lönebelopp i pension vid afskedstagandet.

I anledning häraf torde till en början få erinras, att enligt beslut vid 1878 års riksdag samtliga provincialläkares löner numera utgå med 2,000 kronor jemte ett ålderstillägg å 500 kronor efter 10 års tjenstgöring; att härförutom åtskillige provincialläkare, nemligen de som äro anstälde uti de i fråga om annan inkomst eller mödosam tjenstgöring sämst lottade distrikten, åtnjuta af dertill särskildt anslagna medel tjenstgöringspenningar, utgående med högst 1,000 kronor för hvar; samt att provincialläkare, som uppnått 60 lefnadsår och 30 tjenstår, eger att efter erhållet afsked undfå lönen belopp såsom pension under sin återstående lifstid.

Medicinalstyrelsen, hörd öfver den gjorda ansökningen, har i underdånigt utlåtande den 10 sistlidne Oktober, med åberopande af en på åtskillige provincialläkares anhållan af styrelsen den 27 September 1880 gjord framställning beträffande ifrågavarande ämne, hvilken framställning dock icke föranledde någon Eders Kongl. Maj:ts åtgärd, anført, att vid nästlidne riksdag enskild motion väcktes om sådant anslag till enahanda belopp, som nu i den underdåniga ansökningen blifvit begärdt, och att, ehuru denna motion ej vann Riksdagens bifall, densamma likväl gaf anledning till åtskilliga uttalanden så väl inom Statsutskottet

som inom båda Kamrarne, hvari behovet af löneförbättring för provincialläkarne erkändes, hvarjemte Statsutskottet i sitt öfver motionen afgifna utlåtande yttrade, bland annat, att en reglering af desse läkares löner vore önskvärd, men att den förbättring i deras ekonomiska ställning, som torde vara af behovet påkallad, syntes böra åstadkommas icke så mycket genom någon allmän förhöjning af de fasta aflöningsbeloppen, utan snarare genom beredande af ökade tillgångar för att höja tjenstgöringspenningarne inom de distrikt, der provincialläkarne icke kunde anses under nuvarande förhållanden åtnjuta tillräcklig godtgörelse för sitt mödosamma arbete eller hade att påräkna någon större inkomst genom enskild praktik.

De funktioner i statens intresse, för hvilka provincialläkaren af staten uppbure lön, vore, på sätt Medicinalstyrelsen vidare yttrat, öfverinseendet å den allmänna helso- och sjukvården inom distriktet, verkställandet af derstädes förekommande rättsmedicinska förrättningar, tillsynen öfver skyddskoppypningen, barnmorske- och apoteksväsendet, förandet af journal och konceptbok öfver alla till hans tjenstverksamhet hörande expeditioner, årliga berättelser till Medicinalstyrelsen om denna verksamhet m. m. Genom 1874 års helsovårdsstadga hade provincialläkarnes åligganden blifvit betydligt ökade, och de ökades fortfarande allt mer i samma mån som denna stadgas föreskrifter blefve tillämpade och den allmänna helsovårdens vikt och betydelse vunne erkännande. Provincialläkaren vore ock den naturlige målsmannen för de sträfvanden, som inom den allmänna helsovårdsläran numera gjort sig gällande; honom tillhörde att sprida kännedom om och väcka förtroende för desamma och att motverka rådande fördomar, okunnighet, liknöjdhet och vidskepelse. Fördenskull framträdde mer och mer önskvärdheten deraf, att provincialläkaren icke, såsom hittills vanligen skett, måtte betraktas som hufvudsakligen sjukvårdare, utan i främsta rummet som helsovårdare, hvars viktigaste åliggande vore att egna sina omsorger åt bevarandet af befolkningens helsa samt åt undanröjandet af befintliga och förekommande af befarade sjukdomsorsaker; och just i detta den allmänna helsovårdens intresse vore det af största vikt, att han genom en tillräcklig aflöning blefve satt i tillfälle att mera än förr egna sin tid åt dessa sina tjenstegöromål. Ur denna synpunkt hade ock det af Medicinalstyrelsen till nådig pröfning och stadfästelse öfverlemnade förslag till ny instruktion för provincial- med flere läkare upprättats, hvaruti provincialläkarnes tjensteåligganden i berörda hänseenden blifvit betydligt utsträckta och närmare bestämda; hvartill komme, att, enligt det af särskilde komiterade afgifna förslag till ny hospitalsstadga, åt